

LZ

LATVIJAS
ZINĀTNEKI

*The Library of the University of Latvia
The Academic Library of the University of Latvia*

LZ

LATVIJAS
ZINĀTNIEKI

*Full Member of
Latvian Academy of
Sciences, Professor*

PĒTERIS
CIMDIŅŠ

Biobibliography

University of Latvia Press
Riga, 2014

Latvijas Universitātes Bibliotēka
Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka

LZ

LATVIJAS
ZINĀTNIKI

Latvijas Zinātņu akadēmijas
akadēmiķis profesors

PĒTERIS
CIMDIŅŠ

Biobibliogrāfija

LU Akadēmiskais apgāds
Rīga, 2014

UDK 574.5
Ci 446

Sastādītājas
Jana Klebā (LU Bibliotēka),
Lolita Lāce (LU Akadēmiskā bibliotēka)

Bibliogrāfiskā redaktore
Dagnija Ivbule
(LU Akadēmiskā bibliotēka)

Literārā redaktore
Ruta Puriņa

Tulkojis
Edgars Kariks

Maketu veidojusi
Ieva Tiltiņa

Akadēmiķis profesors Pēteris Cimdiņš

PRIEKŠVārds

Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķa *Dr. habil. biol.* profesora Pētera Cimdiņa biobibliogrāfijā apkopoti viņa publicēto, rediģēto, recenzēto darbu, konferenču tēžu, viņa recenzēto promocijas darbu bibliogrāfiskie apraksti, kā arī intervijas ar Pēteri Cimdiņu. Uzrādīta arī literatūra par viņa dzīvi, zinātnisko un sabiedrisko darbību no 1978. gada līdz 2014. gada jūnijam.

Biobibliogrāfiju ievada akadēmiķa Māra Kļaviņa apcere par prof. Pēteri Cimdiņu, to papildina nozīmīgākās intervijas ar profesoru, kas raksturo Pētera Cimdiņa zinātnisko un akadēmisko darbību. Tās ir intervijas ar Gunti Feldmani par vides aizsardzības pētījumu tēmu finansējumu, ar Gunāru Daiju – atskats par padarīto zinātnē un politikā, ar Vitu Pēteroni par dzīves vērtībām, ar Ojāru Sarmu par starptautisko limnologu kongresu Brazīlijā, ar Igoru Šuvajevu par izglītību un izglītotu personību.

Rādītāju papildina arī fotoattēli no autora dzīves un darba gaitām.

Bibliogrāfija veidota pēc sastādītāju apzinātajām publikācijām.

Bibliogrāfiskais materiāls grupēts sistemātiski nodaļās. Tajās izmantots hronoloģiskais kārtojums. Publikācijas gada ietvaros uzrādītas alfabētiskā secībā – vispirms latviešu valodā, tad svešvalodās. Ja viens un tas pats darbs publicēts vairākās valodās, uzrādīti visi publicējumi. Ar zvaigznīti (*) atzīmēti tie bibliogrāfiskie apraksti, kurus nebija iespējams sastādīt tieši pēc izdevumiem.

Bibliogrāfiskajos aprakstos uzskaitīti visi autori tādā secībā, kādā tie minēti izdevumā.

Biobibliogrāfiju noslēdz personu un Pētera Cimdiņa darbu nosaukumu palīgrādītāji. Personu palīgrādītājā minēti Pētera Cimdiņa darbu līdzautori, viņa recenzēto disertāciju autori, kā

arī personas, kuras rakstījušas par viņu. Ērtākai bibliogrāfijas izmantošanai pievienots arī prof. Pētera Cimdiņa publicēto darbu nosaukumu alfabētiskais rādītājs.

Biobibliogrāfija sastādīta, Latvijas Universitātes Bibliotēkai sadarbojoties ar Latvijas Universitātes Akadēmisko bibliotēku un Akadēmisko apgādu, un izdota sērijā „Latvijas zinātnieki”.

FOREWORD

This *Bio*-bibliography is an account of the life and career of Professor *Dr.habil.biol.* Pēteris Cimdiņš, member of the Latvian Academy of Science. It presents a compilation of his publications, his editions, his commentaries and of his various conference abstracts. It also offers evidence of his supervision of doctoral theses, press interviews and various biographical notes. The compilation identifies key resources about the milieu in which he lived and worked as a professional scientist and as a community activist during the period 1978 through to June 2014.

The *Bio*-bibliography commences with an introductory overview of Prof. Cimdiņš' life in the service of academic tradition as witnessed by his colleague Prof. Māris Kļaviņš. This portrait is further supplemented by interviews that serve to characterise his scientific and academic achievement. The interviews presented in this volume cover topic areas such as the issue of funding for Environmental Protection Research (with Guntis Feldmanis); Cimdiņš' achievements in the political and scientific world (with Gunārs Daija); a discussion on personal values (with Vita Pētersone); the *International Conference on Limnology* in Brazil (with Ojārs Sarma) and a philosophical discussion on questions of education and about educated personalities (with Igors Šuvajevs).

These materials are further reflected by a collection of photographs that highlight moments in the life and work of Pēteris Cimdiņš.

The bibliography has been assembled on the basis of publications and information made known to the compiler and the materials assembled therein have been systematically grouped into sections.

Each section has been arranged in chronological order with publications being identified firstly by year and then in alphabetical

order – first in Latvian and then as they may appear in other languages. If any particular work has been published in several languages then all of these are identified.

Works that are indicated with an asterisk (*) identify individual biographical accounts that are not able to be listed according to publication/journal. The bibliographic materials identify all of the authors/co-authors in the sequence in which they appear in the mentioned articles.

The *Bio*-bibliography is concluded by a listing of additional sources with regard to names of individuals and the titles of articles/papers published by Pēteris Cimdiņš.

There is an additional index of names that identifies co-authors and the authors of dissertations supervised by Pēteris Cimdiņš together with the names of individuals who have written about him. For additional convenience and bibliographic referencing, a list of all of his publication titles is also offered in alphabetical order.

This *Bio*-bibliography has been prepared/compiled under the auspices of the Library of the University of Latvia and the Academic Library of the University of Latvia in association with the University of Latvia Academic Press as a part of its ongoing series of publications „Latvian Scientists”.

IEVADS. PĒTERA CIMDIŅA AKADĒMISKĀ DZĪVE UN DARBS

Kaut arī zinātne ir pārnacionāla (starptautiska, globāla), tomēr zinātne lielā valstī atšķiras no zinātnes mazā valstī, un šīs atšķirības vispirms izpaužas zinātnieka atbildības pakāpē pret savu valsti, tās attīstību. Mazā valstī zinātnieku intelektuālā potenciāla ieguldījums valsts attīstībā ir gan personiskās atbildības jautājums, gan arī viens no galvenajiem pētnieciskās darbības motivācijas jautājumiem. Pēteris Cimdiņš ir viens no tiem zinātniekiem, uz kuru pilnā mērā var attiecināt šo koncepciju. No otras puses, pasaules zinātnē vārds „Latvija” pirms 20. gadsimta deviņdesmitajiem gadiem faktiski nefigurēja (par ko ļoti viegli pārliecināties, meklējot literatūru pēc atslēgvārdiem), un Pēteris Cimdiņš nodrošināja to, ka šis vārds iekļāvās zinātnes apritē – ne tikai kā izpētes objekts, bet arī kā jēdziens. Pēteris Cimdiņš iekļāva Latvijas apritē un zinātnes komunikācijā jēdzienu „ekoloģija” un radīja pamatu sabiedrības vides apziņas izveidei.

Pētera Cimdiņa zinātniskās izpētes objekts gandrīz 20 gadu garumā (kopš Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes pabeigšanas 1971. gadā) līdz pat deviņdesmito gadu vidum bija Latvijas mazās upes. Savu pētniecisko darbu viņš uzsāka kā jaunākais zinātniskais līdzstrādnieks (1972–1978), vecākais zinātniskais līdzstrādnieks (1978–1987), izaugot līdz hidrobioloģijas laboratorijas vadītājam (1987–1995), habilitētajam zinātņu doktoram (1992), Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķim (1992). Viņa uzmanības lokā bija gan konkrētas sugas, kuru izpētē ilgu laiku bija vienīgais eksperts Latvijā, gan sugu kopienas, gan vēlākos gados ūdeņu dzīvo organismu biocenotiskās struktūras veidošanās un antropogēnās ietekmes izpēte. Par šo pētījumu rezultātu var uzskatīt zinātnisko atzinību gan Latvijā, gan starptautiski, gan arī *Thermoclad-EcoLatvia* balvu par Latvijas mazo upju pētījumiem (1991). Cits nozīmīgs darbības rezultāts: stabili funkcionējošas laboratorijas izveide, vienā

komandā iesaistot gan zinātniskās darbības veterānus, piemēram, pētnieku Valēriju Rodinovu, gan jauniešus, kuri nesen pabeiguši Universitāti. Pašlaik Latvijas upju pētījumi un plašākā kontekstā pētījumi hidrobioloģijā notiek gan hidrobioloģijas laboratorijas vadītājas asociētās profesores *Dr. biol.* Guntas Sprinģes vadībā, gan Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes Hidrobioloģijas katedras vadītāja docenta *Dr. biol.* Ivara Druvieša vadībā.

Izšķiroša loma Pētera Cimdiņa kā zinātnieka un personības izveidē bija tam, ka viņam radās iespēja veidoties nevis kā padomju zinātniekam, bet stažēties pie izcilā latviešu biologa Bruno Bērziņa Zviedrijā, Lundas Universitātē, un attīstīties tajā mentalitātē, kas sakņojās Latvijas brīvvalsts pieredzē. Tas bija viens no galvenajiem faktoriem, kas veidoja zinātniskās darbības līmeni un attieksmi pret darbu. Bruno Bērziņš kā skolotājs nodrošināja tradīciju, pasaules skatījuma, mentalitātes pārnesi un zinātnisko tradīciju kontinuitāti, kuras sākums bija vācu zinātnieku devums Latvijā un zinātnes attīstība brīvvalsts laikā. Apvienojot zināšanas, kas iegūtas Zviedrijā kā zinātnes lielvalstī (vispirms limnoloģijā, hidrobioloģijā), ar izcilāko Krievijas pētnieku pieredzi, tika izveidota augstas raudzes zinātniskā skola. Veikto pētījumu rezultāti ir tikuši publicēti PSRS (un pasaules) ievērojamākajos hidrobioloģijas zinātniskajos žurnālos un prezentēti nozīmīgās hidrobiologu konferencēs. Veikto pētījumu augsto zinātnisko līmeni apliecina zinātņu doktora grāda piešķiršana 1989. gadā (nostrificēts kā habilitētā zinātņu doktora grāds (1992)), darbs aizstāvēts pasaules līmenī atzītajā A. Severcova Evolūcijas morfoloģijas un dzīvnieku ekoloģijas institūtā¹. Veikto pētījumu apjoms un nozīmība, aktīvā pozīcija un augstā atpazīstamība sekmēja Latvijā augstākā zinātniskās darbības vērtējuma saņemšanu: profesors (1993), Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķis (1992). Saturiski Latvijas mazo upju pētījumi sniedza nozīmīgu ieguldījumu ne tikai Latvijas dabas vides izpētē, bet arī ekoloģijas kā zinātnes atziņu bagātināšanā. Vispirms atzīmējama upju kopienu struktūras izmaiņu kopsakarību izpēte stresoru iedarbības (vispirms antropogēnā

---

¹ Цимдинь П. А. Биоценотический анализ экологического состояния малых рек : автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора биологической наук. Институт эволюции морфологии и экологии животных им. А. Н. Северцова АН СССР. Москва, 1989. 44 с.

piesārņojuma) rezultātā un kritisko robežsliekšņu identificēšana, kuru pārsniegums rada lēcienveida izmaiņas kopienu struktūrā. Izstrādāta bioindikatoru sistēma, kas izmantojama upju stāvokļa izpētē. Minēto pētījumu rezultāti apkopoti monogrāfiskā izdevumā², kurā kompleksi analizēta saproloģiskās ūdeņu kvalitātes vērtēšanas sistēma un izstrādāti tās kardinālas pilnveidošanas priekšlikumi. Radīta koncepcija, kā veikt ūdeņu kvalitātes biocenotiskās struktūras kartēšanu. Minētie pētnieciskā darba rezultāti bija ievērojami augstāki par tālaika zinātnes līmeni, kad šie pētījumi tika veikti, un saglabā aktualitāti, un arī no mūsdienu viedokļa tiem ir augsta novitāte, bet, no otras puses, šos pētījumus sekmīgi attīsta LU Bioloģijas institūta pētnieki. Īpaši jāuzsver fona monitoringa koncepcija, kuras izstrādei veltīts 1990. gadā sagatavotais izdevums³. Ideja par ūdeņu kvalitātes vērtēšanu, izmantojot bioindikatorus un salīdzinot upju stāvokli ar fona stāvokli, ir ES Ūdeņu struktūrdirektīvas stūrakmens, kas apstiprināts pēc 15 gadiem.

Deviņdesmito gadu sākums un Atmoda pavēra jaunas, nebijušas iespējas zinātniskajai darbībai un vispirms skatījumā uz problēmām, kas ir jāpēta, un īpaši attiecībā uz jēdzienu „problēmorientēta zinātne”, resp., nevis pētniecība, problēmu izpēte ir pašmērķis, bet zinātne, kas risina sabiedrībai aktuālas problēmas. Lielā mērā izmaiņas pētniecības paradigmā ietekmēja horizontu paplašināšanās un kontakti ar trimdas latviešu sabiedrību, kurai tajā laikā bija augsta darbības motivācija un vēlme palīdzēt procesu virzībai Latvijā. Šajā kontekstā jāpiemin Laimonis Embreks un Jānis Šķinķis, kā arī citi trimdas sabiedrības darbinieki. Pateicoties Jānim Šķinķim, Latvijas Tautas frontes vizītes laikā ASV (1989) Pēterim Cimdiņam bija iespēja iepazīties ar plašu vides problēmu loku, bet galvenais, ar to risinājumiem, piemēram, kā tiek organizēts attīrīšanas iekārtu darbs Ņujorkā (īpaši atceroties, cik neveiksmīgi tajā laikā šie paši jautājumi tika risināti Latvijā), sadzīves atkritumu pārstrāde. Šie

---

² *Биоценотическая структура малых рек : бассейн реки Салаца.* П. А. Цимдинь, В. И. Родинов, Д. Г. Мелберга ... [и др.] ; под ред. П. А. Цимдиньша ; Институт биологии АН Латвийской ССР, Латвийское отделение ВГБО АН СССР. Рига : Зинатне, 1989. 211 с.

³ **Цимдинь П., Клявиньш М., Родинов, В.** *Фоновой экологический мониторинг Латвии.* Рига : Виеда, 1990. 27, [3] с.

kontakti veidoja izpratni par to, ka nepietiek tikai pētīt dabu, to aizsargāt, bet ir nepieciešama arī aktīva darbība vides aizsardzībā un tautsaimniecības attīstībā, kā arī latviskās sabiedrības tradīciju kontinuitātes pārņemšana.

Piemērs tai jaunajai zinātnei, kas ienāca Latvijā deviņdesmitajos gados, ir projekts „Ūdens Tavā akā” ar ļoti vienkāršu ideju – apsekot Latvijas lauku akas un pētīt to ūdens kvalitāti. Projekta uzdevums ir vienkāršs – uzzināt, kāda kvalitāte ir tam ūdenim, ko cilvēki patērē Latvijas laukos. Sarežģītāka ir zinātnieku komunikācija ar sabiedrību, tiešais kontakts – tikšanās, sarunas, izskaidrošana, informēšana par vides problēmām, cik svarīgi ir to ņemt vērā ikdienā. Šis projekts pierādīja to, ka katram nodokļu maksātājam ir svarīgi saprast, ko reālu zinātne var darīt un kāda ir zinātnieku darba atdeve, resp., ka viena no mūsdienu Latvijas zinātnes problēmām ir saiknes trūkums starp zinātni un sabiedrību. Projekta sekmes un nozīmību noteica tas, ka vienlaikus tika apzināti iespējamie vides piesārņojuma avoti, iegūta jauna izpratne par kvartārsegas ģeoloģisko nogulumu uzbūvi, pilnveidotas vides paraugu analīzes metodes. Projekta rezultāti bija ne tikai vairāk nekā 2000 apsekotu lauku sētu visā Latvijā, bet arī vairākas publikācijas (tajā skaitā starptautiski nozīmīgos izdevumos) un monogrāfija^{4, 5, 6}.

Tūkstošgades mijā Pēteris Cimdiņš pievērsās citam jautājumu lokam, kuru ne pirms tam, ne pēc tam Latvijā neviens nav tik dziļi analizējis, bet galvenais, neviens nebija izstrādājis risinājumus acīmredzami samilzušām problēmām: Latvijas augstākās izglītības sistēmas reorganizācija, institucionālās sistēmas izveide, kas vienlaikus atbilstu nācīgas vajadzībām un nodrošinātu starptautiski

---

⁴ Well water quality in Latvia. M. Klavins, V. Rodinovs, P. Cimdiņš, I. Klavina, M. Purite, I. Druvietis. *International Journal of Environmental Studies*. Vol.50, N 1, 1996, p.41-50.

⁵ Well Water Quality in Latvia. M. Kļaviņš, I. Kļaviņa, P. Cimdiņš ... [u.c.]. *Proceedings of the Latvian Academy of Sciences*. Section B, Natural, Exact and Applied Sciences. Vol.51, N 3/4, 1997, p.153-159.

⁶ *Aku ūdeņi Latvijā = Waters in Latvia's wells*. Māris Kļaviņš, Valērijs Rodinovs, Agrita Briede, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Universitāte. Rīga : Latvijas Universitāte, 1996. 150 lpp.

salīdzināmu augstas kvalitātes izglītību⁷. Jautājums, kas tiek pētīts īpaši, ir augstākās izglītības loma Latvijas reģionu attīstībā, augstākās izglītības finansējuma modelis, izglītība un valsts ilgtspējīga attīstība. Cits pētījumu aspekts ir universitāšu un zinātnes integrācija un universitātes vieta Latvijā. Pētera Cimdiņa idejas Latvijā tiek tikai uzklausītas, turpretī daudzie ziņojumi un publikācijas starptautiski pierāda to, ka izteiktās idejas tiek arī augsti novērtētas⁸. Vienlaikus Pēteris Cimdiņš turpināja aktīvi darboties hidrobioloģijas pētniecībā⁹.

---

⁷ **Cimdins P.** Higher education in Latvia - a strategy for 2010. *Humanities and Social Sciences. Latvia*. Vol.2, 2000, p.4-15.

Cimdins P. Higher education - decentralization and development in the regions. *Humanities and Social Sciences. Latvia. Latvian regions*. Vol.4, 2001, p.20-28.

Cimdiņš P. Ilgtspējība Latvijā - stāvoklis un attīstības iespējas. *No: Ilgtspējīga attīstība Latvijā : 10 gadi kopš RIO sanāksmes un 10 Latvijas neatkarības gadi*. Rīga : LU, 2002, 7.-19.lpp.

Cimdiņš P. Augstākā izglītība Latvijā - 21.gadsimta un ES [Eiropas Savienības] skatījumā. *Latvijas Vēsture*. Nr.1, 1999, 134.-142.lpp.

Cimdiņš P. Augstākās izglītības attīstības tendences Latvijā 1999.gadā. *Starptautiska konference Profesionālā ekonomiskā izglītība: problēmas un risinājumi*. Rīga, 1999. 7.-9.lpp.

Rivža B., Cimdiņš P. Par studiju vietu piešķiršanas principiem un valsts pasūtījumu. *Latvijas Vēsture*, Nr.3, 1998, 62.-65.lpp.

Cimdiņš P. Universitātes tipa izglītība - nosacījumi attīstībai Latvijā. *Latvijas Vēsture*. Nr.1, 2000, 8.-13.lpp.

Cimdiņš P. Augstākā izglītība un zinātne. Konkurētspēja krīzes apstākļos. *No: Latvija divos laikposmos : 1918-1928 un 1991-2001*. Latvijas Universitātes žurnāla „Latvijas Vēsture” fonds, 2001, 189.-206.lpp.

⁸ Hochschullehrgespräch in Erfurt 2.10-4.10.1998. *Mut zur Reform des Hochschulwesens : German-Baltic Higher Education Conference*, Bonn, 12-14 May. *Deutschland for der Wahl*. Brüssel/Bonn/Berlin, 30 Juni - 07 Juli 2002. Lettlands Nationalprogramm fuer Hochschulentwicklung 2010. *German-Baltic Higher Education Conference*. Perspectives of Higher Education Development in Latvia. Bonn, 12-14 May 2002.

Profesionālā ekonomiskā izglītība-problēmas un risinājumi. Starptautiska konference, Rīga, 1999. Augstākās izglītības attīstības tendences Latvijā 1999. *Starptautiska konference - Perifērijas identitāte*, Špoģi, 08.05.-10.05.2003. Daba, sabiedrība un kultūrainava.

⁹ Longitudinal studies of hydroecology of Sukhona river in Russia. I. Druvietis, E. Parele, V. Rodinov, P. Cimdins, A. Urtans. *No: Partnerships for sustainable life in lake environments : making global freshwater mandates work : 9th*

Pēteris Cimdiņš ir attīstījis vairākas fundamentāli nozīmīgas koncepcijas ekoloģijā:

1. Upju kontinuumu koncepcija.
2. Latvijas raksturīgu ūdeņu kopienų izpēte: sugu analīze.
3. Sateces baseina koncepcijas ieviešana un aktīva izmantošana ekoloģisko procesu izpētē.
4. Daudzparametru analīzes lietošana bioloģisko procesu un antropogēno ietekmju izvērtēšanai.
5. Fona monitoringa koncepcija vides kvalitātes vērtēšanai.

Šīs idejas mūsdienās ir ūdeņu pārvaldības likumdošanas pamatā: sateces baseina princips, fona monitoringa kā salīdzinājuma pamats, ūdeņu bioloģiskās kvalitātes vērtējums kā ūdeņu pārvaldības risinājuma pamats. Deviņdesmitajos gados pētnieciskās darbības virzieni paplašinājās, aptverot dažādus vides piesārņojuma aspektus¹⁰.

International Conference on the Conservation and Management of Lakes, Ōtsu, Shiga-ken, Shiga, November 11-16] : conference proceedings: session 4. Kusatsushi, 2001 Vol. 4, p.541-544.

Cimdiņš P., Druvietis I. The Structure of Periphyton and Plankton biocenosis in Latvia lakes. *No: 5th International conference ICEF Environmental Future of Aquatic Ecosystems.* Zurich, EAWAG, 2003, p.126-127.

Cimdiņš P. Latvijas dabas daudzveidība - pētījumi un iespējas attīstībai. *No: II Pasaules latviešu zinātnieku kongress, Rīga, 2001. gada 14.-15. augusts* : tēžu krājums = The Second World Congress of Latvian Scientists, Riga, 14-15 August, 2001 : congress proceedings. Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmija, 2001, 347.lpp.

Cimdiņš P. Biodaudzveidības aizsardzības vienota stratēģija. *No: Latvijas Universitātes 60. zinātniskā konference* : ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne : referātu tēzes. Rīga : Latvijas Universitāte, 2002, 200.-202.lpp.

¹⁰ **Kļaviņš M., Apsīte E., Cimdiņš P.** Aquatic humic substances from Latvia. *No: Verhandlungen der Internationalen Vereinigung für Theoretische und Angewandte Limnologie* : congress in São Paulo 1995. Stuttgart : Schweizerbartsche, 1997. Vol. 26, Pt.2, p.339-342.

Metals in sediments of lakes in Latvia : analysis and speciation. M. Kļaviņš, G. Bajārs, M. Stikāns, A. Briede, V. Rodinovs, A. Lūsis, P. Cimdiņš, K. Valters. *Proceedings of the Latvian Academy of Sciences.* Section B, Natural Sciences. N 3/4, 1995, p.113-118.

Cimdiņš P., Kļaviņš M. Water quality and species diversity of inland waters in Latvia. *No: Verhandlungen der Internationalen Vereinigung für Theoretische und Angewandte Limnologie.* Stuttgart : Schweizerbartsche, 1998. Vol. 26, Pt.3, 1998, p.1209-1211.

Pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados Pēteris Cimdiņš uzraudzīja gandrīz ikvienu aktivitāti vides jomā Latvijā. Tas bija milzīgs darba apjoms 1980.–1991. gadā, kad gandrīz katrs sabiedriski un tautsaimnieciski aktuāls projekts, kas bija saistīts ar ūdeņiem un ne tikai ar tiem, tika izvērtēts tā, lai kaitējums dabai netiktu pieļauts. Varbūt tā ir nostalgija, bet mūsdienu profesionalizētā vides aizsardzības sistēma diemžēl dabas aizsardzību nespēj nodrošināt un iepļānotais „ekonomikas izrāviens” notiek, bez jebkādiem ierobežojumiem izcērtot Latvijas mežus, attīstot gan lielsaimniecības ar intensīvu lauksaimniecības ķīmikāliju izmantošanu, gan arī investīciju projektus, kuri pašlaik ietekmē un ietekmēs vidi nākotnē. Zīmīgi ir tas, ka zinātne un zinātnieki mūsdienās faktiski vairs nepiedalās aktuālu vides problēmu risināšanā, tai atvēlot augsta impaktfaktora publikāciju producēšanas misiju. Pēteris Cimdiņš ir ne tikai sasniedzis izcilus zinātniskās darbības rezultātus, bet arī spējis reāli ietekmēt sabiedrībā notiekošos procesus, tāpēc viņam ir lieli nopelni Atmosferas procesu veicināšanā.

Pēteris Cimdiņš ir vadījis vairāk nekā 50 maģistra darbu vides zinātnē, bioloģijā, publiskajā pārvaldē, vairāk nekā 10 promocijas darbu izstrādi un docējis studiju kursus „Limnoekoloģija”, „Hidrobioloģija”, „Sociālā ekoloģija”, „Ekosistēmu un biodaudzveidības pārvalde”, „Sociālekonomiskā prognozēšana”. Pēteris Cimdiņš ir viens no vides komunikācijas zinātnes aizsācējiem Latvijā, pedagogs, izcils lektors, vairāku mācību grāmatu¹¹ un ievērojama skaita publicistisku rakstu autors.

Nevar nepieskarties Pētera Cimdiņa sabiedriskajai darbībai, bet galvenais ir pieminēt inteliģences ieguldījumu atjaunotās Latvijas valsts izveidē. Tomēr ne viss viņam izdevās. Laikam tas ir vispārzināms jebkuras revolūcijas un reformas veidotāju liktenis: tos, kuri pauž jaunas idejas, aizēno epigoņi. Vai tā ir Pētera Cimdiņa problēma? Noteikti nav! Diemžēl tā ir visas sabiedrības problēma par pieņemto lēmumu kvalitāti (ne tikai izglītības un zinātnes, bet arī visas sabiedrības vadības jomā) un to izstrādes

---

¹¹ **Kļaviņš M., Cimdiņš P.** *Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2004. 204 lpp.

Cimdiņš P. *Limnoekoloģija*. Rīga : Latvijas Universitāte, 2001. 158, [1] lpp.

intelektuālo kapacitāti. Tikai viens piemērs Pētera Cimdiņa sabiedriskās darbības ilustrēšanai: viņš kā pirmais un vienīgais Latvijas Republikas augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs (20. gs. 90. gados). Vēl joprojām pa kaktiem var dzirdēt čukstam „trakais ministrs”. Kāpēc? Tāpēc, ka jau tolaik viņa vadībā tika mēģināts veikt Latvijas zinātnes reformu, resp., pāriet no zinātnes, kas bija integrāla PSRS tautsaimniecības daļa (tajā skaitā militāri rūpnieciskā kompleksa intelektuālās produkcijas radītājs), uz Latvijas zinātņi – zinātņi, kura ir vajadzīga Latvijas valsts tautsaimniecībai un kultūrai un kuru saprot un balsta Latvijas tauta. Zinātnes reformas nepieciešamība tika pamatota starptautiskās ekspertīzes rezultātā 1992. gadā (tajā Pētera Cimdiņa pētījumu virziens saņēma augstu vērtējumu). Tādu pašu secinājumu sniedz arī starptautisko ekspertu vērtējums 2014. gadā. Diemžēl, Pēterim Cimdiņam atkāpjoties no ministra posteņa, Latvija zaudēja iespējas izveidot kvalitatīvu, konkurētspējīgu zinātnes sistēmu.

Īpašu vietu Pētera Cimdiņa darbībā ieņem zinātnes popularizēšana, kas turklāt sasniedza citu, augstāku līmeni, salīdzinot ar ierastu zinātnes atklājumu izskaidrošanu lajiem. Ikviens zinātnieks, kas ir mēģinājis spēkus zinātnes popularizēšanas laukā, zina, cik grūti ir rakstīt vienkārši, un Pēterim Cimdiņam tas izdodas perfekti. Populārzinātniskās darbības pirmais devums ir 1983. gadā (kopā ar R. Liepu) sagatavotā un izdotā brošūra „Mazās upes”, kas veltīta Bioloģijas institūta Hidrobioloģijas laboratorijas ilgu gadu pētījuma objektam – Latvijas mazažām upēm. Lasot šo darbu, ir jūtama autoru personīgā attieksme un tas, ka katra aprakstītā upe ir redzēta, apsekota un izpētīta, bet vienlaikus – satraukums un sāpe par to, kas ar Latvijas dabu notiek: piesārņošana, meliorācijas degradējošā ietekme, izpratnes trūkums par dabas vērtībām un to nozīmību. Pētera Cimdiņa veikto darbu raksturo izcila tēmas pārzināšana, paša un vadītās laboratorijas pētījumu izmantošana empīrisko faktu ilustrēšanai, tomēr svarīgākais ir spēja vispārināt aprakstāmo objektu – ekoloģijas pamatprincipus – un pacelt tos augstākā līmenī, vienlaikus iezīmējot darbības virzienus nākamajam zinātniskās un arī sabiedriskās darbības posmam un uzmanības centrā liekot sabiedrības funkcionēšanas un attīstības jautājumu. 1988. gadā izdotajā grāmatā „Saules celtā piramīda”, pateicoties zemes cilvēka,

zemnieka attieksmei un veselajam saprātam, bet vienlaikus dabas mīlestībai, ir spēts pārvarēt sektantisku vai ekstremāli „zaļo” pieeju, kas kļūst par dominējošu Trešās atmodas laikā, runājot par vides aizsardzības un ekoloģijas jautājumiem. Joprojām šo grāmatu var uzskatīt par populārzinātniska izdevuma paraugu, jo, izvairoties no aplūkojamo jautājumu primitivizēšanas, ir uztvertas un zinātniski korekti raksturotas ekoloģijas kopsakarības, kuras nosaka dabas valstī notiekošos procesus, virzošos spēkus un likumsakarības, kas ļauj argumentēti pamatot gan cilvēka ietekmi uz pašu cilvēku un uz dabas vidi, gan šīs ietekmes apjomus mūsdienās un tās sekas. Tas liecina par to, ka Pētera Cimdiņa intereses ir saistītas ne tikai ar vienu no bioloģijas zinātnes apakšnozarēm (hidrobioloģiju), bet arī ar vides zinātni un sabiedrības vadību un pārvaldību un ka viņš mēģina izprast to, kas ir specifiski aktuāls un nozīmīgs Latvijā.

Viens no galvenajiem Pētera Cimdiņa darbības virzieniem bija aktīva starptautisko kontaktu izmantošana un jaunu ideju, aktivitāšu iniciēšana. Kā piemēru var minēt Latvijas Biometeoroloģijas savienības izveidi. Mūsdienās gandrīz ikviens zina, ko nozīmē jēdziens „globālā sasilšana”, bet deviņdesmito gadu vidū pat Latvijas zinātnē tas bija jauns termins un jēdziens. Un atkal – tieši Pēteris Cimdiņš ierosināja uzsākt pētījumu un veidot starptautiskos kontaktus, dibinot Latvijas Biometeoroloģijas savienību, kuras biļetenos pirmo reizi apkopotas un publicētas Latvijas klimata (unikālu datu rindu) rādītāju mainības tendences un sniegti pierādījumi klimata pārmaiņu aktualitātei Latvijā, bet vienlaikus iezīmēti pētījumu virzieni, kuros Latvija var sniegt ieguldījumu zinātnē, turklāt tieši saistībā ar klimata pārmaiņu ietekmēm uz cilvēku¹². Šo pētījumu virzienu turpina un attīsta Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Ģeogrāfijas nodaļas vadītāja profesore *Dr. geogr.* Agrita Briede.

Cita iniciatīva saistīta ar UNESCO pastāvīgās programmas „Cilvēks un biosfēra” (MAB) nacionālās komisijas izveidi, Latvijas zinātnieku iesaisti starptautiskajā apritē (dalība Eiropas MAB konferencē 1994. gadā). UNESCO pastāvīgā programma

---

¹² *Biometeoroloģija Latvijā*: Latvijas Biometeoroloģijas savienības biļetens. Nr.1-5, 1995-1996, Rīga.

„Cilvēks un biosfēra” faktiski ir uzskatāma par pirmo starptautisko organizāciju, kuras mērķis ir aktualizēt jautājumu par vides aizsardzības nepieciešamību un kura neaprobežojas tikai ar dabas aizsardzību, bet izvirza jaunu koncepciju, aktualizējot biosfēras jēdzienu un cilvēka atbildību par dabas un cilvēkvides aizsardzību. Šī organizācija koordinēja biosfēras rezervātu tīklu, veidojot unikālu dabas aizsardzības un pētniecības tīklu. Latvijai bija iespējams piedalīties šajā organizācijā PSRS sastāvā, tāpēc Latvijas zinātniekiem nebija iespējams iesaistīties kādās MAB koordinētās aktivitātēs. Enerģiskais Pēteris Cimdiņš panāca Latvijas iekļaušanos UNESCO pastāvīgās programmas „Cilvēks un biosfēra” darbā un nacionālās komisijas izveidi (viņš to vadīja no 1994. līdz 2002. gadam). Nozīmīgākais šīs darbības rezultāts ir Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta izveide un apstiprināšana. Un atkal tieši Pētera Cimdiņa ilggadēju pētījumu objekts (Salacas upes baseins) ieguva tiesības iekļauties šajā prestižajā sadarbības tīklā. Salacas upes baseinu turpina pētīt *Dr. biol.* Gunta Sprinģe, bet vides aizsardzības jautājumu risināšanu sekmīgi koordinē Pētera Cimdiņa skolnieks Andris Urtāns, un rezultātā ir sakopta vide, aktīvi ieviesti dabas aizsardzības pasākumi un daudzas citas aktivitātes, kuras notiek saistībā ar Latvijas UNESCO nacionālo komisiju.

Deviņdesmito gadu vidus iezīmējās ar nozīmīgu pavērsienu Pētera Cimdiņa zinātnisko interešu jomā un ar pāreju no šaurās specializācijas hidrobioloģijā uz pētījumiem vides zinātnē, kuros tika integrēta Latvijas sabiedrības attīstības likumsakarību izpēte. Vispirms jāpiemin monogrāfija „Economy and environment in societies in transition: case study in Latvia”¹³. Būtiski ir tas, ka šis ir viens no pirmajiem pētījumiem par pārejas ekonomiku un par procesiem un faktoriem, kas to ietekmē, turklāt monogrāfija ir publicēta angļu valodā. Svarīgi, ka šajā pētījumā iezīmējās jauna pieeja sabiedrībā notiekošo procesu analīzei un attīstības kopsakarību izpētei. Šiem jautājumiem veltīti pētījumi, kas tika veikti, sākot ar 1995. gadu. Tajos aplūkota gan Latvijas attīstība,

---

¹³ **Kļaviņš M., Cimdiņš P.** *Economy and environment in societies in transition : case study in Latvia.* Rīga : Latvijas Universitāte, 1994. 78 p.

gan Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā, izvērtējot Latvijas attīstības ilgtspējību. Visiem šiem pētījumiem ir raksturīgs tas, ko varētu nosaukt par inovāciju sabiedrībā notiekošo procesu analizē un jaunu pieeju notikumu un procesu vērtējumam. Striktas zinātniskās metodoloģijas izmantošana ļāva iegūt kvalitatīvi jaunu redzējumu uz sabiedrībā notiekošo. Vispirms jāatzīmē pētījumi un 2002. gadā organizētā konference, kuras nosaukums „Ilgspējīga attīstība Latvijā” joprojām ir izaicinājums. Faktiski jau pētījumi un konferencē prezentētais ziņojums izvirzīja jautājumu par izvēlēto attīstības virzienu, atsakoties no eiforiskās pārlicības, ka tajā laikā nospraustie politiskie mērķi (iestāšanās NATO un ES) nodrošinās visu problēmu risinājumu. Pētera Cimdiņa sniegtā atbilde – noteikti ne; nepieciešama sabiedrības vienotības stiprināšana, uz izaugsmi vērsta attīstība, Latvijas resursu ilgtspējīga izmantošana. Un atkal ar veikto analīzi tika apsteigts tālaika zinātnes līmenis un sniegts jauns, kritisks redzējums uz problēmām, piedāvājot to risinājumus. Atzīmējama arī Latvijas attīstībai veltītās konferences organizēšana, ko uzņēmās P. Cimdiņš. Konferencē piedalījās plašs speciālistu loks, un viedokļu dažādība sekmēja jauna līmeņa zinātnes komunikāciju.

Pētera Cimdiņa – gan zinātnieka, gan sabiedriska darbinieka, gan izglītības un zinātnes organizatora – devuma nozīmību nosaka atbildība par Latvijas sabiedrību un valsti, tās dabu un valsts attīstību.

Latvijas Zinātņu akadēmijas
akadēmiķis profesors
Dr. habil. chem.

Māris Kļaviņš
01.07.2014.

INTRODUCTION. PĒTERIS CIMDIŅŠ – A LIFETIME OF ACADEMIC TRADITION

Although science is a cross-national (international, global) discipline, nevertheless, the practice of science in a large nation differs from that of a smaller nation and these differences are reflected in each scientist's individual approach and sense of responsibility to his state and to its development.

In any small state, the potential intellectual contribution of its scientists to the development of that state is as much a question of the degree of sense of personal duty as it is one of the motivating issues behind the development of scientific research activity.

Pēteris Cimdiņš is one of those scientists to whom this concept may wholly be applied.

On the other hand, the name of „Latvia” was barely noticeable among the exchanges of the international scientific community during the late 90s of the twentieth century. It is quite easy to verify this by conducting a survey of literature in just about any field of scientific endeavour by key word search. Pēteris Cimdiņš was among the first of those who ensured that the name of Latvia would become known in scientific circles – not just as a topic area of study but as an increasingly natural identity concept of itself.

Pēteris Cimdiņš also worked to ensure the inclusion of the concept of „Ecology” within the scientific exchanges of the Latvian community and thus, also laid the foundations for a better social consciousness of environmental issues.

The main focus of Pēteris Cimdiņš' scientific investigations over a period of nearly twenty years (since the completion of his studies at the Faculty of Biology in 1971) and even until the mid 1990s was the study of Latvia's smaller rivers.

He commenced his career as a Junior Research Scholar (1972-1978), then as Senior Research Scholar (1978-1987), followed by an appointment as Director of the Hydrobiology Laboratory (1987-1995). He graduated as a Dr. (habilitas) in Science (1992) and was also accepted as a Member of the Latvian Academy of Sciences in 1992. The focus of his research, in which he was for a considerable time the only expert authority in Latvia, was not only on concrete species communities but later also on the study of living organism interactions in nature (Biocenotics) and of their anthropogenic impact.

As an outcome of this specific area of research he achieved professional scientific recognition not only throughout Latvia but also on an international level and was recipient of the *Thermoclad-EcoLatvia* prize (1991) for his study of the smaller rivers within Latvia.

Another notable and lasting result of his effort is to be seen in the founding and establishment of a functioning laboratory with a collegial staff that included the resources of well-known veteran specialists in the field, such as the researcher Valery Rodinov. He also attracted to this laboratory the talents of several recent graduates of the University of Latvia.

At the present moment the ongoing study of Latvia's rivers and related hydrobiological research over a broad spectrum of specialist areas continues under the direction of Dr.biol. Gunta Sprinģe – Director of the Hydrobiology Laboratory and also in association with Dr.biol. Ivars Druvietis, Chairman of the Department of Hydrobiology within the Faculty of Biology at the University of Latvia.

A deciding factor in the development of Pēteris Cimdiņš, both as a scientist and as a personality, and one of the major factors in the focussed direction and quality of his professional output, was not so much to be found in his upbringing as a 'Soviet' trained scientist but in the development of a mentality that already had its roots and experience in the first Republic of Latvia. His natural attitude to work and professionalism was further encouraged when

he had the opportunity to study with the outstanding Latvian biologist Bruno Bērziņš at Lund University in Sweden.

Bruno Bērziņš, as a mentor-teacher, was able to instil a sense of tradition, a world view and mentality towards the continuation of a tradition that had its roots in the German scientific contribution towards the development of the sciences in Latvia during the pre-war period.

Through combining his experiences in Sweden (a major world scientific nation) initially in Limnology (the study of the life and phenomena of lakes, ponds, and streams – *aka* Hydrobiology), and also his acquired specialist knowledge and experience of the outstanding Russian school, it was now possible to develop a very high quality localised scientific collegium. The results of major research projects have all been published both in the former USSR and in leading Western scientific journals and further disseminated through attendance at important Hydrobiology conferences.

The high quality of his postgraduate scientific research work was ultimately recognised by the granting of a Doctor of Science degree in 1989 (nostrificated as *Dr.habil.biol.* in 1992) having defended his doctoral thesis at the world renowned A. Severtsov Institute for the Morphology of Evolution of Animal Ecology.¹⁴

The volume and importance of the study undertaken, its active positioning and its high recognition in Latvia was rewarded by a granting of the title of Professor (1993) and full membership of the Latvian Academy of Sciences (1992).

The detailed survey of Latvia's small rivers was recognised as a significant contribution not only to the study of the Latvian environment but also in the enriching of knowledge of the ecological sciences. The study observed the combined systems structure of the rivers and identified stressors (first of all with regard to anthropogenic pollution) with a resultant identification

---

¹⁴ Цимдинь П. А. Биоценотический анализ экологического состояния малых рек : автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора биологической наук. Институт эволюции морфологии и экологии животных им. А. Н. Северцова АН СССР. Москва, 1989. 44 с.

of critical borderline factors. A system of bio-indicators was elaborated so as to further study changes in the status of the rivers under investigation.

The results of this study have been presented in a monographic publication¹⁵, in which may be found a complex system for the analysis of saprologious water as well as some cardinal recommendations for its further development. A further result has been the working out of a concept on the possibility of mapping out biocenotic structures for determining the quality of water.

The aforementioned scientific research outcomes were well ahead of their time and have maintained their validity to this present day as an example of scientific novelty. At the same time, these initial ground-breaking studies are being successfully further developed by present-day researchers at the Biological Studies Institute.

Of noteworthy mention is the concept of ‘background surrounds’ monitoring, which is outlined in a 1990s publication¹⁶. This idea of evaluating the quality of water through the implementation of bio-indicators and by comparing the status of the river with the status of the immediate surrounding environment (background), has been recognised fifteen years later as one of the cornerstones for the directives of the European Union (EU) with regard to Waterways and Related Structures.

The commencement of the 1990s and the post-Soviet Latvian ‘re-awakening’ opened new and until then not experienced opportunities for scientific work. There was a novel approach to problem solving that had been conceptualised as „problem-oriented science”, in other words, not so much the undertaking of research in which the goal is to study a problem as such (science for science’s sake), but to undertake research that will serve to find solutions for actual problems and issues in the wider community.

---

¹⁵ *Биоценотическая структура малых рек : бассейн реки Салаца.* П. А. Цимдинь, В. И. Родинов, Д. Г. Мелберга ... [и др.] ; под ред. П. А. Цимдиньша ; Институт биологии АН Латвийской ССР, Латвийское отделение ВГБО АН СССР. Рига : Зинатне, 1989. 211 с.

¹⁶ **Цимдинь П., Клявиньш М., Родинов, В.** *Фоновой экологический мониторинг Латвии.* Рига : Виеда, 1990. 27, [3] с.

To a great extent these changes in the scientific research paradigm served to influence the broadening of horizons with regard to the development of contacts with the former exile Latvian community abroad, whose work, at that time, was at a very high level of motivation especially with regard to the desire to assist the development of scientific processes in Latvia. In this context it is noteworthy to mention the names of Laimonis Embrekts and Jānis Šķiņķis, among others, of the Latvian community abroad.

Thanks, in particular, to Jānis Šķiņķis, during a visit of a delegation from the Latvian People's Front to the U.S. in 1989, Pēteris Cimdiņš had the opportunity to become familiar with a wide variety of environmental issues. Perhaps the most significant of these was with regard to a solution for the problem of organised waste disposal in New York (especially in remembering the miserable status of the problem in Latvia), as well as with regard to the re-cycling of waste.

These contacts helped develop a clear understanding of the fact that it is insufficient to be undertaking research in regard to nature as such, so as to protect it, but it is necessary to become actively involved in issues of environmental protection as well as economic development, and to promote the taking over of responsibility by Latvians of their own traditions to the benefit of their own community.

An example of this new approach to scientific research that came into Latvia in the 1990s was the project: „Ūdens Tavā akā” (Water in Your Well) with a very simple idea – to undertake a survey of wells on Latvian farms and to study the quality of the water.

There was a core simplicity to the project – to investigate the quality of that water which people on Latvia's farms use in their daily activities. Perhaps the most complicated aspect of the task was in determining and realising the manner of communication between scientists and the community – the actual contact – the meeting and the dialogue, the explanations, the informing about environmental problems and how important it is to care about these issues from day to day.

This project demonstrated that which every modern day taxpayer should be made aware of – the benefits of scientific research and its return to the community. In other words, it revealed one of the major issues affecting our present-day Latvian scientists – the lack of direct link between science and the community.

At the same time, the success of this project and the importance of the issue at hand served to prove the fact that it is necessary to identify the sources of environmental pollution. In this particular process it was also possible to develop a new understanding with regard to the state and structure of the quaternary geological deposits and thus the environmental analysis methodology was enhanced.

The project results identified the visit to more than 2000 farmsite water wells across all of Latvia, and were written up in various publications, including in several internationally prestigious publications and monographs.^{17, 18, 19}

At the turn of the 21st century Pēteris Cimdiņš turned his focus to another area of endeavour which nobody had yet managed to investigate so thoroughly, not before and not since. Not only that but he also proposed valid solutions to some evidently piled up problems. It was all to do with the need for a re-organisation of the system of higher education throughout Latvia and for the development of institutional systems that on the one hand served the needs of the state and at the same time guaranteed an internationally comparable level of higher education.²⁰

---

¹⁷ Well water quality in Latvia. M. Klavins, V. Rodinov, P. Cimdins, I. Klavina, M. Purite, I. Druvietis. *International Journal of Environmental Studies*. Vol.50, N 1, 1996, p.41-50

¹⁸ Well Water Quality in Latvia. M. Kļaviņš, I. Kļaviņa, P. Cimdiņš ... [u.c.]. *Proceedings of the Latvian Academy of Sciences*. Section B, Natural, Exact and Applied Sciences. Vol.51, N 3/4, 1997, p.153-159.

¹⁹ *Aku ūdeņi Latvijā = Waters in Latvia's wells*. M. Kļaviņš, V. Rodinovs, A. Briede, P. Cimdiņš, I. Kļaviņa, M. Purīte, U. Cinis, M. Dzene, L. Blanka ; Latvijas Universitāte. Rīga : Latvijas Universitāte, 1996. 150 lpp. lpp

²⁰ **Cimdins P.** Higher education in Latvia - a strategy for 2010. *Humanities and Social Sciences. Latvia*. Vol.2, 2000, p.4-15.

Cimdins P. Higher education - decentralization and development in the regions. *Humanities and Social Sciences. Latvia. Latvian regions*. Vol.4, 2001, p.20-28.

The key issues of importance were identified with regard to the role of higher education in the development of regional Latvia – a financial model for the provision of higher education and education as a factor in the sustainable development of the state. Another aspect of the study was with regard to the integration of universities with the sciences and the role of universities in Latvia.

If in Latvia the many ideas of Pēteris Cimdiņš only received polite reception, nevertheless, his many notifications and publications at international forums are evidence that his concepts were highly regarded²¹. At the same time, Pēteris Cimdiņš maintained an active role in further research work in his specialist field of Hydrobiology²².

Cimdiņš P. Ilgtspējība Latvijā - stāvoklis un attīstības iespējas. *No: Ilgtspējīga attīstība Latvijā* : 10 gadi kopš RIO sanāksmes un 10 Latvijas neatkarības gadi. Rīga : LU, 2002, 7.-19.lpp.

Cimdiņš P. Augstākā izglītība Latvijā - 21.gadsimta un ES [Eiropas Savienības] skatījumā. *Latvijas Vēsture*. Nr.1, 1999, 134.-142.lpp.

Cimdiņš P. Augstākās izglītības attīstības tendences Latvijā 1999.gadā. *Starptautiska konference Profesionālā ekonomiskā izglītība: problēmas un risinājumi*. Rīga, 1999. 7.-9.lpp.

Rivža B., Cimdiņš P. Par studiju vietu piešķiršanas principiem un valsts pasūtījumu. *Latvijas Vēsture*, Nr.3, 1998, 62.-65.lpp.

Cimdiņš P. Universitātes tipa izglītība - nosacījumi attīstībai Latvijā. *Latvijas Vēsture*. Nr.1, 2000, 8.-13.lpp.

Cimdiņš P. Augstākā izglītība un zinātne. Konkurētspēja krīzes apstākļos. *No: Latvija divos laikposmos* : 1918-1928 un 1991-2001. Latvijas Universitātes žurnāla „Latvijas Vēsture” fonds, 2001, 189.-206.lpp.

²¹ Hochschulegespräch in Erfurt 2.10-4.10.1998. *Mut zur Reform des Hochschulwesens* : German-Baltic Higher Education Conference, Bonn, 12-14 May Deutschland for der Wahl. Brussel/Bonn/Berlin, 30 Juni - 07 Juli 2002. Lettlands Nationalprogramm fuer Hochschulentwicklung 2010.

German-Baltic Higher Education Conference. Perspectives of Higher Education Development in Latvia. Bonn, 12-14 May 2002.

Profesionālā ekonomiskā izglītība - problēmas un risinājumi. Starptautiska konference, Rīga, 1999. Augstākās izglītības attīstības tendences Latvijā 1999. *Starptautiska konference - Perifērijas identitāte*, Špoģi, 08.05- 10.05.2003. Daba, sabiedrība un kultūrainava.

²² Longitudinal studies of hydroecology of Sukhona river in Russia. I. Druvietis, E. Parele, V. Rodinov, P. Cimdiņš, A. Urtans. *No: Partnerships for sustainable life in lake environments* : making global freshwater mandates work : 9th

Pēteris Cimdiņš developed quite a significant number of fundamentally important concepts in the field of Ecology:

1. On the Continuum of Rivers;
2. The study and analysis of living species characteristic of Latvian rivers and waterways;
3. An introduction to the concept of a common water catchment basin and the active study of ecological processes within;
4. The implementation of multi-parameter analysis in the evaluation of biological processes and influences of an anthropogenic nature;
5. The concept of monitoring the surrounding environment (background) as a factor in environmental quality evaluation.

The following ideas have since become the foundation stone for legislation with regard to waterways management: the collective catchment basin principle; environmental background monitoring as a comparative resource; the biological evaluation of water quality as a basis for water management solutions. In the 1990s the range and direction of research areas was widely broadened, and took account of many aspects of environmental pollution.²³

International Conference on the Conservation and Management of Lakes, Ōtsu, Shiga-ken, Shiga, November 11-16, 2001 : conference proceedings: session 4. Kusatsushi, 2001 Vol. 4, p.541-544.

Cimdinš P., Druvietis I. The Structure of Periphyton and Plankton biocenosis in Latvia lakes. *No: 5th International conference ICEF Environmental Future of Aquatic Ecosystems.* Zurich, EAWAG, 2003, p.126-127.

Cimdiņš P. Latvijas dabas daudzveidība - pētījumi un iespējas attīstībai. *No: II Pasaules latviešu zinātnieku kongress, Rīga, 2001. gada 14.-15. augusts* : tēžu krājums = The Second World Congress of Latvian Scientists, Riga, 14-15 August, 2001 : congress proceedings. Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmija, 2001, 347.lpp.

Cimdiņš P. Biodaudzveidības aizsardzības vienota stratēģija. *No: Latvijas Universitātes 60. zinātniskā konference : ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne : referātu tēzes.* Rīga : Latvijas Universitāte, 2002, 200.-202.lpp.

²³ **Kļaviņš M., Apsīte E., Cimdiņš P.** Aquatic humic substances from Latvia. *No: Verhandlungen der Internationalen Vereinigung für Theoretische und Angewandte Limnologie* : congress in São Paulo 1995. Stuttgart : Schweizerbartsche, 1997. Vol. 26, Pt.2, p.339-342.

Metals in sediments of lakes in Latvia : analysis and speciation. M. Kļaviņš, G. Bajārs, M. Stikāns, A. Briede, V. Rodinovs, A. Lūsis, P. Cimdiņš, K. Valters.

During the 1980s, Pēteris Cimdiņš was involved in just about every possible activity related to the environment in Latvia.

There was an enormous amount of work to be done, especially in the time frame from 1980 through to 1991. At this stage, hardly any of the community-based or economically important aspects of projects such as those concerned with waterways/resources, and not only, had been evaluated and no attempt had yet been made to avert problems so that further damage to nature would not take place.

It may sound like retrospective nostalgia but our present-day professional environmental protection system is, unfortunately, unsustainable – and the so-called ‘economic breakthrough’ is taking place without any restriction – the chopping down of Latvia’s forests; the development of agricultural properties through the use of excessive chemical additives; investment projects that in themselves are leaving behind a residue that will have future negative impact on the environment.

It is important to record here that our present day science and scientists are in fact not participating in any actual environmental problem solution-seeking through the potentially high impact-factor of a mission to produce more publications.

During his professional working life, Pēteris Cimdiņš not only achieved some outstanding scientific results but he also managed to influence the actual processes taking place in the community. Many of these, to a great extent, also determined his place in the ‘re-awakening’ process as it developed in Latvia.

Pēteris Cimdiņš has supervised more than fifty master’s degree student theses in the areas of Environmental Science, Biology, and in Public Administration. He has also supervised more than ten

---

Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. N 3/4, 1995, p.113-118.

Cimdiņš P., Kļaviņš M. Water quality and species diversity of inland waters in Latvia. *No: Verhandlungen der Internationalen Vereinigung für Theoretische und Angewandte Limnologie*. Stuttgart : Schweizerbart, 1998. Vol. 26, Pt.3, 1998, p.1209-1211.

doctoral dissertations and delivered study courses in the following subject areas: Limno-Ecology, Hydrobiology, Social Ecology, Ecosystem and Bio-diversity Management, Socio-Economic Futures Prognosis.

Pēteris Cimdiņš is one of the pioneers of environmental issues communications in Latvia – as an educator, as a lecturer, and as the author of several study volumes (e.g.²⁴). He is also the author of a significant number of popular science publications.

It is hardly possible not to notice the impact of Pēteris Cimdiņš on his community and his desire to help lift its spirit, most of all, through his intellectual and direct knowledge contribution to the development of the Latvian state.

Somehow, though, it didn't always register with everybody. Perhaps this just confirms the overall well-known and expected factor that whatever the revolution, the destiny of the reformers – the ones who actually initiated the ideas and the processes were, how shall we say it ... neutralised? liquidated? ... by second-rate imitators or followers – the *epigonoī*.

But is this Pēteris Cimdiņš' problem? No ... definitely not! Sadly, it is more the problem of the entire community with regard to the quality of choices and decisions (not only in matters of higher education and the sciences, but also with regard to the sphere of public administration) and the intellectual capacity for its working out and implementation.

One very significant example of Pēteris Cimdiņš' achievement illustrates the point: He was the first, and only, Minister for Higher Education and Science in the Republic of Latvia during the 1990s.

To this very day along the various corridors of power we occasionally still hear reference to „That Crazy Minister”. Why? Because even in those times, under his guidance and leadership, there were attempts to achieve reforms in the area of Latvian

---

²⁴ **Kļaviņš M., Cimdiņš P.** *Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība*. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2004. 204 lpp.

Cimdiņš P. *Limnoekoloģija*. Rīga : Latvijas Universitāte, 2001. 158, [1] lpp.

sciences, in other words, to change over from the system that had been so integrated in the USSR as a form of centralised economic planning (including the utilisation of intellectual resources for military manufacture and production) to a Latvian-oriented way of science. The direction was to develop a way of doing science that is of value to a Latvian state economy, for culture and education – a science that understands and serves the Latvian people. The necessity for reforms in the way science was to be conducted was based on the results of international expert evaluation and prescription (for which Pēteris Cimdiņš' research work and area of speciality received a very high evaluation) in the year 1992.

This was the same conclusion that an international committee of experts arrived at in 2014. Sadly, with the stepping down from his post as the Minister for Higher Education and Science, Latvia lost a significant moment and the possibility to develop a qualitative and internationally competitive system of science.

Pēteris Cimdiņš has earned a special place for his work in the popularisation of science to a degree that has achieved a different, higher level, if compared with the usual revelation of scientific ideas to the general public. Just about every professional scientist who might have tried his talents at the popularisation of science, knows full well how difficult it is to write about complex matters in a simple, easily comprehensible manner. For Pēteris Cimdiņš this works out perfectly.

The first 'Popular Science' contribution, in 1983, (together with R. Liepa) was prepared and distributed in a brochure entitled „Mazās upes” (Little Rivers) and reflects the years long research output of the Hydrobiology laboratory of the Institute of Biology. In reading this work one can feel the author's distinctive personal involvement and can be certain that each of the rivers described has actually been encountered *in situ*, that it has been studied and detailed. At the same time one shares the concern and obviously felt injury on what is perceived to be happening to nature in Latvia through pollution, the effects of attempts at melioration,

and through a seeming lack of understanding about the importance and values of nature.

In reviewing the collected works of Pēteris Cimdiņš, we see that they are all characterised by an outstanding overall knowledge, as reflected in his own directed laboratory research and empirical demonstration of facts. Most notably, we are impressed by his ability to create a valid overview of the real topic of concern – the core principle of ecology – and to raise this to such a high level, at the same time steering the reader on to the next obvious areas of work and scientific research. Cimdiņš has an innate ability, as well, to identify the need for community support with a special focus of how this is all relevant to the development and functioning of a whole community.

In the book „Saules celtā piramīda” (A Pyramid Built by the Sun) from 1988, Pēteris Cimdiņš, out of an expressed gratitude to the man of the land, to the farmer’s attitude and healthy common sense but nevertheless and also out of a profound love for nature, managed to avoid any sect-like or extremist ‘green’ approach. That ‘bandwagon’ form of political posturing had been a dominant feature of activities during the period of Latvia’s national ‘re-awakening’, especially when talking about questions with regard to protection of the environment and the ecology.

To this very day, that book may well be regarded as a model for popular science publications because it avoids the primitive over-simplification of the questions at hand. The issues are taken and approached from a scientifically correct approach to the commonality of ecological factors that determine the actual processes taking place within nature. It also observes and recognises the other forces and factors that allow for a well-argued basis for discussing the impact of people in our present day and also the consequences – both for people and to the natural environment.

It was through all of this that Pēteris Cimdiņš managed to chart out his own eventual change of focus from Hydrobiology, as one of the branches of the biological sciences, to a broader interest in Environmental Science, Public Administration and Management, in

his focussed attempt to better comprehend that which is specifically applicable and most important for Latvia.

One of the major directions in the work of Pēteris Cimdiņš has been in the active facilitation of international contacts for the initiation and realisation of new ideas. A vivid example of this is the founding of the Latvian Biometeorological Union (Association).

These days, just about everybody is familiar with the term „Global Warming”, but in the mid 1990s it was a new term and concept in Latvian Science.

And here again, it was exactly Pēteris Cimdiņš who initiated the founding of an international network of contacts through the auspices of the Latvian Biometeorology Union. Through its collected newsletters we see, for the first time, the publication of information with regard to Latvian climate condition indicators (with a unique row of data) and their variables and also presented is the first evidence of actual observed climate change in Latvia. All of this information has progressively served to identify potential areas of research through which Latvia might be able to offer a meaningful and unique contribution to science, especially in regard to the effects of climate change on the population.²⁵

Many of these identified areas for future research are now being investigated by Professor Dr.geogr. Agrita Briede, the director of the Geography Department at the University of Latvia.

Another initiative was connected with the UNESCO Permanent Programme „Man and the Biosphere” (MAB) and the appointment of a national committee – thus the inclusion and participation of Latvian scientists in an international dialogue (initially through participation at the European MAB conference in 1994).

The UNESCO Permanent Programme „Man and the Biosphere” (MAB) may be regarded as the first international agency programme whose goal it is to address the issue of the need for environmental protection and which does not limit itself to the protection of nature

---

²⁵ *Biometeoroloģija Latvijā*: Latvijas Biometeoroloģijas savienības biļetens. Nr.1-5, 1995-1996, Rīga.

but, instead, has promoted an idea that realises the concept of *Biosphere* and of human responsibility towards nature and towards protection of the habitable environment.

This organisation co-ordinates the network of local biosphere reserves and in the process has also created a unique network of scholars for the purpose of researching into environmental protection. Latvia was originally only able to participate as a subservient collective member of the USSR and, as a consequence of this limitation, Latvian scientists were not able to become overtly involved in MAB internationally co-ordinated activities.

Pēteris Cimdiņš' determination and proactive approach enabled Latvia to become a part of the UNESCO Permanent Programme „Man and the Biosphere” (MAB) and its work through the appointment of a representative national committee which he also chaired from 1994 until 2002.

Perhaps the most notable outcome of this work has been in the creation and approval for the development of the Ziemeļvidzemes [North Midlands] Biosphere Reserve. It was actually on the basis of Pēteris Cimdiņš' original years-long study of the Salaca River Basin (recognised for its valuable contribution) that allowed for the formal accreditation and accession of Latvia to this very prestigious international co-operative network.

This foundation work is now being further co-ordinated by Andris Urtāns, a former student of Pēteris Cimdiņš, and we see as a result that the environment is being cared for, a whole host of activities have been initiated for the purpose of environmental protection and numerous other activities are taking place in fulfilment of the original and ongoing proposals of the Latvian National UNESCO Committee.

The mid 1990s were a time for Pēteris Cimdiņš to make a significant vector change in his scientific research and for an expansion from his originally deliberate focus on Hydrobiology to a broader study of the Environmental Sciences through which he had also become interested in studying such related aspects as societal development in (post-Soviet) Latvia.

In this regard it is opportune to mention the monograph: *Economy and Environment in Societies in Transition: Case Study in Latvia*²⁶.

First and foremost – this was one of the original studies on the Latvian economy in transition and of the various factors and processes taking place. It was published in the English language. Nevertheless, and most importantly, in this study we may yet again observe a new approach to the analysis of processes taking place in the community and, as a consequence, in the area of national development.

This study was commenced in the year 1995 and it included a characterisation of the development process. It also touched on aspects of Latvia's planned accession to the European Union and offered an evaluation on the sustainability of Latvia's development plans.

Each of these studies was characterised by what might be described as an innovative approach to analysis and on the evaluation of events and processes. The implementation of a rigorous scientific methodology allowed for the attainment of a qualitative new perspective on changes taking place in the broader community.

First of all it is important to recall that the collected research outcome was presented at the 2002 conference, for which the conference title is still quite challenging: *Sustainable Development in Latvia*. In actual fact, the studies and presentations of the conference served to promulgate an in-house question with regard to localised choices of direction with regard to development. At the same time, the common thread of the conference declined to subject itself to any euphoric overconfidence as was being directed by political demands (the planned joining of Latvia as a member of NATO; the planned accession to membership of the European Union) and that might seemingly have guaranteed the solution to all problems.

---

²⁶ **Kļaviņš M., Cimdiņš P.** *Economy and environment in societies in transition : case study in Latvia*. Rīga : Latvijas Universitāte, 1994. 78 p.

To all of this pressure Pēteris Cimdiņš replied with a resounding – „No!”; it was far more important and necessary to strengthen the unity of the (Latvian) community in a direction aimed at growth and development and for the sustainable utilisation of Latvia’s resources.

And yet again, the analysis undertaken and results obtained revealed new horizons for scientific pursuit and offered a novel critical approach to problem identification and to the offering of valid solutions.

Noteworthy also was the organisation of this conference on *Sustainable Development in Latvia*, which allowed for a broad range of specialists and diversity of opinions, thus resulting in a heightened level of scientific communication.

The contribution of Pēteris Cimdiņš, both as a scientist and as a societally committed individual, to the administration of education and science, is important as it reflects his distinctive sense of responsibility towards the Latvian people, to their environment and to a sustainable development of the Latvian state.

Māris Kļaviņš
Professor, Dr. (habil) Chem.,
Member of the Latvian Academy of Science
01.07.2014.

PĒTERA CIMDIŅA PUBLIKĀCIJAS **PUBLICATIONS BY PĒTERIS CIMDIŅŠ**

Grāmatas, brošūras **Books, brochures**

1976

1. Экологическая индикация сапробности малых рек : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата биологических наук / Петерис Аугустович Цимдиньш ; Тартуский государственный университет. - Тарту : Тартуский государственный университет, 1976. - 26 с. : ил.

1978

2. Экологическая индикация сапробности малых рек : (на примере коловраток - Rotatoria) : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата биологических наук : 03.00.16 - экология / Петр Августович Цимдиньш ; науч. руководитель Л. А. Кутикова ; рец.: А. А. Ярвекюльг, Э. Г. Кукк. - Тарту, 1978. - 26 с. : ил., табл. - Оpubл. с грифом: На правах рукописи.

3. Экологическая индикация сапробности малых рек : (на примере коловраток - Rotatoria) : диссертация на соискание ученой степени кандидата биологических наук / Петерис Аугустович Цимдиньш ; науч. руководитель Л. А. Кутикова ; рец.: А. А. Ярвекюльг, Э. Г. Кукк. - Рига : Институт биологии АН ЛатвССР, 1978. - 149 с. : ил.

1983

4. Mazās upes / P. Cimdiņš, R. Liepa ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, Latvijas PSR ZA Bioloģijas institūts. - Rīga : Zinātne, 1983. - 58 lpp., [4] lp. iel. : il. - (Daba un mēs).

1988

5. Saules celtā piramīda / P. Cimdiņš ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts. - Rīga : Zinātne, 1988. - 86, [2] lpp., [4] lp. iel. : il. - (Daba un mēs).

1989

6. Биоценотическая структура малых рек : бассейн реки Салаца / П. А. Цимдинь, В. И. Родинов, Д. Г. Мелберга ... [и др.] ; АН Латвийской ССР. Институт биологии, Латвийское отделение ВГБО АН СССР. - Рига : Зинатне, 1989. - 211 с. : диагр., рис., табл. - Библиогр.: с.201-209.

7. Биоценотический анализ экологического состояния малых рек : автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора биологических наук : 03.00.16 / П. А. Цимдинь ; рец.: В. А. Свешников, М. М. Телитченко, Л. А. Кутикова ; Институт эволюции морфологии и экологии животных им. А. Н. Северцова АН СССР. - Москва, 1989. - 44 с. : табл. - Библиогр.: с.42-44. - Опубл. с грифом: На правах рукописи.

*8. Биоценотический анализ экологического состояния малых рек : диссертация на соискание ученой степени доктора биологических наук / П. А. Цимдинь ; рец.: В. А. Свешников, М. М. Телитченко, Л. А. Кутикова ; Институт эволюции морфологии и экологии животных им. А. Н. Северцова АН СССР. - Москва, 1989.

9. Малые реки Латвии / П. Цимдинь, Р. Лиєпа ; АН Латвийской ССР. Институт биологии ; Латвийское общество охраны природы и памятников. - Рига : Зинатне, 1989. - 75, [2] с., 4 л. ил.

1990

10. Фоновой экологический мониторинг Латвии / авторы и составители: П. А. Цимдинь, М. К. Клявиньш, В. И. Родинов. - Рига : Виєда, 1990. - 27, [3] с.: карт., табл. - Библиогр. - (Мониторинг Латвии ; вып. 1)

1994

11. Economy and environment in societies in transition : case study in Latvia / Māris Kļaviņš, Pēteris Cimdiņš ; tulk. Guntis Brūmelis ; red. Guntis Eberhards ; Latvijas Universitāte, Latvijas Zinātņu

akadēmija. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1994. - 78 lpp. : grafiki, diagr., tab., kartes. - Bibliogr.: 73.-78.lpp.

1995

12. Praktiskās hidrobioloģijas rokasgrāmata : upju piesārņojuma bioloģiskās analīzes metodes / sast. A. Zandmane ; aut.: Mirdza Leinerte, Pēteris Cimdiņš, Ivars Druvietis ... [u.c.] ; atb. red. P. Cimdiņš ; rec.: M. Kļaviņš, A. Rudzroga ; LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Vides datu centrs, LZA Bioloģijas institūts. – Rīga : LU Ekoloģiskā centra apgāds „Vide”, 1995. - 71 lpp. : il. - Bibliogr. : 71.lpp.

1996

13. Aku ūdeņi Latvijā = Waters in Latvia's wells / Māris Kļaviņš, Valērijs Rodinovs, Agrita Briede, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Universitāte. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1996. - 150 lpp. : tab., diagr., karte.

1998

14. Latvijas Republikas Augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālā koncepcija / [darba grupa Baibas Rivžas vadībā : Egons Lavendelis, Jānis Čakste, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.]]. - [Rīga, 1998]. - 27 lpp.

15. The National concept of the development of higher education and the institutions of higher education of the Republic of Latvia / [working group under the guidance of Baiba Rivža ; members : Egons Lavendelis, Jānis Čakste, Pēteris Cimdiņš ... [et al.] ; the Council of Higher Education]. - [Riga, 1998]. - 36 p. : tab.

2001

16. Limnoekoloģija / Pēteris Cimdiņš ; red. Ieva Jansone. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2001. - 158, [1] lpp. : diagr., sh., tab. - Bibliogr.: 147.-[151.] lpp. - Glosārijs: 152.-[159.] lpp.

2002

17. Tautas attīstība : mācību līdzeklis / Gunta Anča, Laima Barisa, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; galv. red. Evita Lune. - Rīga : Jumava. SIA „J.L.V.”, 2002. - 266, [1] lpp. : diagr., sh., tab. - Bibliogr.: 247.-[267.] lpp.

2004

18. Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība / Māris Kļaviņš, Pēteris Cimdiņš ; rec.: Andris Zicmanis, Gunta Sprinģe ; zin. red. Edgars Jansons. - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2004. - 204 lpp. : il. - Bibliogr.: 203.-204.lpp.

Raksti Articles

1975

19. Влияние антропогенного фактора на донные сообщества малых рек / П. А. Цимдиньш // Основы биопродуктивности внутренних водоемов Прибалтики : материалы XVIII научной конференции по изучению внутренних водоемов Прибалтики, (11-13 сентября 1975 г.) / Институт зоологии и паразитологии Академии наук Литовской ССР, Прибалтийское бассейновое отделение ихтиологической комиссии Министерства рыбного хозяйства СССР. - Вильнюс : Институт зоологии и паразитологии АН Литовской ССР, 1975. - С.66-68.

20. Некоторые наблюдения по распределению *Daphnia pulex de Geer* в мелких загрязненных водоемах рек / П. А. Цимдиньш // Поведение водных беспозвоночных : материалы второго Всесоюзного симпозиума в Борке, октябрь 1975 г. : тезисы докладов / Академия наук СССР, Институт биологии внутренних вод. - Борок : Академия наук СССР, Институт биологии внутренних вод, 1975. - С.95-96.

21. Особенности развития зоопланктона в загрязненных участках малых рек Латвии / П. А. Цимдиньш. - (Охрана и повышение продуктивности водных ресурсов) // Пути повышения продуктивности животных и растений : конференция молодых ученых-биологов : тезисы докладов / АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1975. - С.17-18.

1976

22. Arī zivīm vajadzīgs gaiss / P. Cimdiņš. - (Ziema) // Dabas un vēstures kalendārs, 1977. - Rīga : Zinātne, 1976. - (1977), 68.-69.lpp.

23. Формирование донных биоценозов малых рек Латвии в условиях загрязнения / О. Л. Качалова, Р. А. Лиєпа, Э. А. Пареле, П. А. Цимдиньш // III съезд Всесоюзного гидробиологического общества : тезисы докладов, 11-15 мая 1976 г., Рига. - Рига : Зинатне, 1976. – Т.3, с.262-264.

1977

24. Гидробионты – показатели степени загрязнения водотоков / П. А. Цимдиньш // Научные основы контроля качества поверхностных вод по гидробиологическим показателям. – Ленинград : Гидрометеиздат, 1977. – С.162-175.

25. Отличия микрофауны озер верховых болот Латвии в зависимости от основных гидрохимических показателей / П. А. Цимдиньш // Круговорот вещества и энергии в водоемах : элементы биотического круговорота : тезисы докладов на 4-м Всесоюзном лимнологическом совещании / АН СССР, Научный совет по гидробиологии и ихтиологии, Гидробиологическое общество ... [и др.]. - Лиственичное : Лимнологический институт, 1977. – С.275-277.

26. Самоочищение и типология рек на примере малых рек Латвии / П. А. Цимдиньш // XIX научная конференция по изучению водоемов Прибалтики и Белоруссии, [11-13 мая 1977 г.] : тезисы докладов / Белорусский научно-исследовательский институт рыбного хозяйства. Отдел зоологии и паразитологии АН Белорусской ССР ... [и др.]. - Минск, 1977. - С.157-158.

1978

27. Zivju slāpšana un kā to novērst / P. Cimdinš. – (Ziema) // Dabas un vēstures kalendārs, 1979. – Rīga : Zinātne, 1978. – (1979), 59.-62.lpp.

28. Спектры УФ поглощения вод эвтрофированного водоема и факторы, определяющие их изменения / Э. Слава, П. Цимдиньш. - (Баланс вещества и энергии в водных экосистемах) // Биологические основы рационального использования животного и растительного мира : тезисы докладов конференции молодых ученых-биологов / АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1978. – С.218-221.

*29. Стаеобразование *Daphnia pulex curvirostris Eylmann* в мелких водоемах. – Вильнюс, 1978. – С.112-115.

30. Функционирование пищевой цепи в водоеме, подвергающемся эвтрофирующему воздействию дренажных стоков / П. А. Цимдинь, В. И. Родинов, И. Ю. Друвиетис. - (Баланс вещества и энергии в водных экосистемах) // Биологические основы рационального использования животного и растительного мира : тезисы докладов конференции молодых ученых-биологов / АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1978. – С.226-228.

1979

31. Биологический контроль рек / П. А. Цимдиньш // Оценка качества поверхностных вод : сборник научных трудов. - Харьков, 1979. - С.85-87.

32. Влияние различных концентраций биогенных элементов на процесс эвтрофикации водоемов / Г. П. Андрушайтис, М. Н. Матисоне, П. А. Цимдиньш, Д. Г. Мелберга, А. И. Рудзрога, Р. А. Лиепа. – (Общие проблемы гидробиологии) // Изучение и освоение водоемов Прибалтики и Белоруссии : тезисы докладов XX научной конференции : в 2-х томах / АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1979. – Т.1, с.9-12.

33. Исследуем чистоту вод : о Совете молодых ученых Латвии / П. А. Цимдиньш.- (Молодые ученые - пятилетке) // Советская молодежь. - N 195 (10 окт. 1979), с.3.

34. Коловратки как биоиндикаторы сапробности малых рек / П. А. Цимдиньш. – Библиогр.: с.67. – Рез. на англ. яз. // Гидробиологический журнал. – Т.15, N 4 (1979), с.63-67.

35. Проблемы Байкала не только его : [о конференции, посвященной проблемам экологии Байкала] / П. А. Цимдиньш // Советская молодежь. - N 230 (1 дек. 1979), с.[4].

36. Экологические исследования малых рек в системе биологического мониторинга / П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов. - (Лимнологические исследования водоемов) // Изучение и освоение водоемов Прибалтики и Белоруссии : тезисы докладов XX научной конференции : в 2-х томах / АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1979. – Т.2, с.22-24.

37. Юбилейная конференция гидробиологов / П. А. Цимдиньш // Советская молодежь. - N 194 (9 окт. 1979), с.3.

1980

38. Bebrs - ūdens aizaugšanas procesa bremzētājs un pašattīrīšanas jaudas kāpinātājs / P. Cimdiņš, M. Balodis. - Bibliogr.: 43.lpp. // *Mežsaimniecība un Mežrūpniecība*. - Nr.2 (1980), 40.-43.lpp. : tab.

39. Par ekoloģisko domāšanu : [sakarā ar Vispasaules apkārtējās vides aizsardzības dienu] / Pēteris Cimdiņš // *Literatūra un Māksla*. - Nr.22 (1980, 30.maijs), 10.lpp.

40. Vai sākums nav meklējams nesaimnieciskumā? : [par lauku saimniecību teritorijās esošo ezeru un upju aizsardzību un racionālu izmantošanu] / Pēteris Cimdiņš // *Darba Balss*. - Nr.70 (1980, 12.jūn.), 2.lpp. : il.

41. Изучение влияния загрязняющих веществ на пресноводные экосистемы / Г. П. Андрушайтис, П. А. Цимдиньш // *Комплексный глобальный мониторинг загрязнения окружающей природной среды : труды международного симпозиума, СССР, 12-15 дек. 1978, Рига / Всемирная метеорологическая организация, Программа ООН по окружающей среде*. - Ленинград : Гидрометеоиздат, 1980. - С.355-360.

42. Фауна коловраток (Rotatoria) окрестностей Кемери и Цесиса / П. А. Цимдиньш // *Latvijas PSR bezmugurkaulnieku fauna un ekoloģija : starpresoru zinātnisko darbu krājums = Фауна и экология беспозвоночных животных Латвийской ССР / P. Stučkas Latvijas Valsts universitāte. Bioloģijas fakultātes Zooloģijas un ģenētikas katedra, Zooloģijas muzejs*. - Rīga : P. Stučkas Latvijas Valsts universitāte, 1980. - [45.]-48.lpp.

1981

43. Kam turēt suni? : [par suņu turēšanu pilsētā] / Pēteris Cimdiņš // *Padomju Jaunatne*. - Nr.58 (1981, 25.marts), 4.lpp.

Atsauksme: Diskusiju noslēdzot : [par lasītāju vēstulēm] / mater. sagat. A. Mukāne // *Padomju Jaunatne*. - Nr.107 (1981, 5.jūn.), 4.lpp.

44. Mēs iesakām un piesolām : [par Bioloģijas institūta pētījumiem lauksaimniecības produkcijas ražošanas uzlabošanai] / Pēteris Cimdiņš // *Сіпа*. - Nr.178 (1981, 2.aug.), 2.lpp.

45. Par foreļupītēm un citām : [par mazajām upēm Latvijā] / Pēteris Cimdiņš // *Zvaigzne*. - Nr.12 (1981), 24.-25.lpp. : il.

46. Uguns - draugs vai ienaidnieks? : zinātnieka komentārs : [par kūlas dedzināšanu : sakarā ar lasītāja vēstuli] / Pēteris Cimdiņš // Сīņa. – Nr.112 (1981, 14.maijs), 3.lpp.

*47. IV съезд Всесоюзного гидробиологического общества : тезисы докладов, 1-4 дек 1981, Киев / АН СССР. Всесоюзное гидробиологическое общество АН УССР ... [и др.]. - Киев : Наукова думка, 1981. - Ч.3.

В книге также доклад П. Цимдиньша.

48. Биоиндикация сапробности на примере коловраток / П. А. Цимдинь. – (Основные группы гидробионтов и их участие в процессах самоочищения водотоков) // Гидробиологический режим малых рек в условиях антропогенного воздействия / под ред. Г. П. Андрушайтиса и О. Л. Качаловой ; АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1981. - С.88-100 : табл.

49. Биотический баланс лимнической экосистемы в условиях ускоренного эвтрофирования / П. А. Цимдинь, Г. П. Андрушайтис, А. К. Зандмане, М. Н. Матисоне, Р. А. Лиєпа, Д. Г. Мелберга, Э. А. Пареле, А. И. Рудзрога. – Библиогр.: с.26 // Основы изучения пресноводных экосистем : [материалы симпозиума, 20-22 нояб. 1979 г.] / АН СССР, Зоологический институт. – Ленинград : Зоологический институт, 1981. – С.21-26.

50. Бобры Латвии / М. Балодис, П. Цимдиньш // Охота и охотничье хозяйство. - N 12 (1981), с.10-11.

51. Влияние скорости течения как экологического фактора на биоактивность сообществ зоопланктона / П. А. Цимдинь, В. И. Родинов. – (Основные группы гидробионтов и их участие в процессах самоочищения водотоков) // Гидробиологический режим малых рек в условиях антропогенного воздействия / под ред. Г. П. Андрушайтиса и О. Л. Качаловой ; Академия Наук Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1981. - С.100-106 : ил, табл.

52. Исследование самоочищения малых рек / П. А. Цимдиньш, Д. Г. Мелберга, М. Н. Матисоне, О. Л. Качалова, Р. А. Лиєпа, Э. А. Пареле, В. И. Родинов. - Библиогр.: с.116-117 // Известия Академии наук Латвийской ССР. - N 6 (1981), с.106-117 : табл.

53. Расчет количественных показателей процесса самоочищения малых рек и их оценка / П. А. Цимдинь, В. И. Родинов. – (Гидробиологический режим малых рек в условиях антропогенного

воздействия и количественная оценка участия основных групп гидробионтов в процессах самоочищения) // Гидробиологический режим малых рек в условиях антропогенного воздействия / под ред. Г. П. Андрушайтиса и О. Л. Качаловой ; АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1981. - С.141-146 : табл.

54. Участие сообществ зоопланктона в процессах самоочищения водотоков / П. А. Цимдиньш. – (Основные группы гидробионтов и их участие в процессах самоочищения водотоков) // Гидробиологический режим малых рек в условиях антропогенного воздействия / под ред. Г. П. Андрушайтиса и О. Л. Качаловой ; АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1981. - С.74-88 : рис.

55. Экологическая индикация качества вод / Г. П. Андрушайтис, П. А. Цимдиньш, Э. А. Пареле, А. Я. Дакш. – Библиогр.: с.64-65 // Научные основы контроля качества поверхностных вод по гидробиологическим показателям. - Ленинград : Гидрометеоздат, 1981. - С.59-65.

1982

56. Ekoloģija un tās iespējas / Pēteris Cimdinš. - Ar īsām ziņām par aut. // Zinātne un Tehnika. - Nr.1 (1982), 22.-24.lpp. : ил., портр.

Т.р. изд.: Наука и техника. - N 1 (1982), с.22-24 : ил. : nos.: „Природа - человек - природа” - заклдованный круг?

57. Latgales mazās upes : hidrologa piezīmes / Pēteris Cimdinš // Zvaigzne. - Nr.12 (1982), 18.lpp.

58. Организация фонового мониторинга поверхностных вод в бассейнах крупных рек / Г. П. Андрушайтис, П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов // Комплексный глобальный мониторинг загрязнения окружающей природной среды : труды II Международного симпозиума, 12-17 окт. 1981 г., СССР, Тбилиси. - Ленинград : Гидрометеоздат, 1982. - С.220-224.

59. Принципы и методы структурно-функционального анализа водных экосистем / Г. П. Андрушайтис, П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов // Проблемы фонового мониторинга состояния природной среды : итоги сотрудничества стран-членов СЭВ по проблемам „Глобальная система мониторинга окружающей среды” / АН СССР, Лаборатория мониторинга природной среды и климата. - Ленинград : Гидрометеоздат, 1982. - С.93-98.

60. Типологические изменения малых озер Латвии / П. А. Цимдиньш, И. Ю. Друзиетис, О. Л. Качалова, Р. А. Лиела, М. Н. Матисоне, Д. Г. Мелберга, Э. А. Пареле, В. И. Родинов, А. И. Рудзрога. - Библиогр.: с.78-79 // Известия Академии наук Латвийской ССР. - N 3 (1982), с.71-79 : диагр.

61. Фауна коловраток двух заповедных озер Латвии / П. А. Цимдиньш, А. В. Уртанс. – Рез. на латв. яз.: Divu Latvijas PSR aizsargājamās teritorijas ezeru virpotāju fauna // Фауна, охрана и рациональное использование беспозвоночных животных Латвийской ССР : сборник научных трудов = Latvijas PSR bezmugurkaulnieku fauna, aizsardzība un racionālā izmantošana : zinātnisko rakstu krājums / Латвийский государственный университет им. П. Стучки. Кафедра зоологии и генетики. Зоологический музей. - Рига : Латвийский государственный университет им. П. Стучки, 1982. – С.99-103 : табл.

1983

62. Cik spēka mazajām upēm : [par bioloģisko pašattīrīšanos] / Pēteris Cimdiņš, Rasma Liepa // Zinātne un Tehnika. - Nr.1 (1983), 18.-20.lpp. : il.

Т.р. изд.: Наука и техника. - N 1 (1983), с.18-20 : ил. : пос.: Много ли сил у малой реки.

63. Kas sargā dabu : [par ūdeņu aizsardzību Latvijā] / Pēteris Cimdiņš // Padomju Jaunatne. - Nr.56 (1983, 22.marts), 4.lpp. : il.

64. Принципы и методы биотипологических исследований малых рек / П. А. Цимдиньш, Р. А. Лиела, Д. Г. Мелберга, Э. А. Пареле // Биологические и рыбохозяйственные исследования водоемов Прибалтики : тезисы докладов XXI научной конференции по изучению и освоению водоемов Прибалтики и Белоруссии, сент. 1983 г., Псков / Министерство рыбного хозяйства РСФСР ... [и др.]. – Псков : ГосНИОРХ, 1983. – Т.1, с.22-24.

65. Принципы и методы оценки структурно-функционального состояния водных экосистем / Г. П. Андрушайтис, П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов. – Библиогр.: с.44-45. – (Общие вопросы экологического мониторинга) // Разработка и внедрение на комплексных фоновых станциях методов биологического мониторинга : в 2-х томах / Совет экономической взаимопомощи. Координационный центр по проблеме „Проблемная система мониторинга

окружающей среды (ГСМОС)”, Институт биологии АН ЛатвССР. - Рига : Зинатне, 1983. - Т.1, с.40-45.

1984

66. Kas ir aiz tāluma : [par ekoloģisko audzināšanu] / Pēteris Cimdiņš // Padomju Jaunatne. - Nr.132 (1984, 10.jūl.), 4.lpp.

67. Lepnums vai kauns? : [par cilvēka izcelšanos] / Pēteris Cimdiņš. - (Tas varētu jūs interesēt) // Padomju Jaunatne. - Nr.28 (1984, 10.febr.), 4.lpp.

68. Mazās upes : problēmas un risinājumi : [par republikas mazo upju aizsardzību] / Pēteris Cimdiņš // Cīņa. - Nr.216 (1984, 20.sept.), 3.lpp.

69. Mazo upju klasifikācija / P. Cimdiņš, R. Liepa, A. Urtāns // Mežsaimniecība un Mežrūpniecība. - Nr.3 (1984), 17.-18.lpp.

70. Pases mazajām upēm : [par upju uzskaiti] / Pēteris Cimdiņš // Zinātne un Tehnika. - Nr.12 (1984), 26.-27.lpp. : tab., zīm.

Тр. изд.: Наука и техника. - N 12 (1984), с.26-27 : ил. : nos.: Паспорт для малых рек.

71. Зоопланктон Рижского водохранилища / П. А. Цимдинь, Р. Я. Гаумига // Санитарное состояние вод реки Даугавы : (методические материалы) / Министерство высшего и среднего специального образования ЛатвССР. Даугавпилский педагогический институт. Кафедра зоологии и физиологии. - Даугавпилс, 1984. - с.36-38 : табл.

72. О применении экопресс-методов в мониторинге поверхностных вод / Г. П. Андрушайтис, Д. Г. Мелберга, П. А. Цимдиньш // Проблемы фоновый мониторинга состояния природной среды / Государственный комитет СССР по гидрометеорологии и контролю природной среды, АН СССР. - Ленинград : Гидрометеоздат, 1984. - Вып.2 : Итоги сотрудничества стран-членов СЭВ по проблемам „Глобальная система мониторинга окружающей среды”, с.103-107.

1985

73. Ir cerība un griba, taču ar to vien vairs nepietiek : [par Valkas rajona palīgsaimniecības „Gaujmaļi” nepiemērotību Vidusigauņijas dabas kompleksam] / Pēteris Cimdiņš ; ar red. iev. // Literatūra un Māksla. - Nr.15 (1985, 12.apr.), 11.lpp.

74. О применении сапробиологических методов в фоновом мониторинге водоемов / П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов // Экологическая кооперация : информационный бюлетень СЭВ. - (Братислав). - N 4 (1985), с.66-69.

75. Типологическая классификация рек / П. А. Цимдиньш, Р. А. Лиєпа, А. В. Урганс. - Библиогр.: с.111-112 // Известия Академии наук Латвийской ССР. - N 3 (1985), с.104-112 : табл.

1986

76. Mūsu goda kārta : [par Salacas upes aizsardzību] / Pēteris Cimdiņš // Padomju Jaunatne. - Nr.64 (1986, 12.jūl.), 4.lpp. : il.

77. Nesadedzini pavasari! : [tēlojums] / Pēteris Cimdiņš // Padomju Jaunatne. - Nr.64 (1986, 2.apr.), 4.lpp. : il.

78. Типологические критерии оценки фонового состояния малых рек / П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов // Комплексные методы контроля качества природной среды : симпозиум специалистов стран-членов СЭВ, 23-29 нояб. 1986 г., Москва : [тезисы докладов] / АН СССР, СЭВ, Минводхоз СССР, Научный совет по проблемам гидробиологии, ихтиологии и использованию биологических ресурсов водоемов ... [и др.] - Черноголовка, 1986. - С.66.

1987

79. Jautājumā par Gaujas izteku / Pēteris Cimdiņš ; ar Ojāra Āboltiņa koment. // Padomju Jaunatne. - Nr.7 (1987, 10.janv.), 4.lpp. : il.

80. Slīteres Valsts rezervāta Rotatoria fauna / P. Cimdiņš. - Kopsav. krievu val. : 51.lpp. // Mežsaimniecība un Mežrūpniecība. - Nr.3 (1987), 26.-30.lpp.

81. Tās ļaunās uguns mēles kūlā / P. Cimdiņš. - (Pļavas, parki un cilvēki) // Dabas un vēstures kalendārs, 1988. - Rīga : Zinātne, 1987. - (1988), 62.lpp.

82. Биоценологическая структура малых рек Западно-Латвийской Приморской низменности / Р. А. Лиєпа, П. А. Цимдиньш, И. Ю. Друвиетис, Д. Г. Мелберга, Э. А. Пареле, В. И. Родинов, А. В. Урганс. - Библиогр.: с.[107] // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis = Известия Академии наук Латвийской ССР. - N 7 (1987), с.98-[107].

83. Гидробиоценоз как показатель состояния речных экологических систем в условиях антропогенного воздействия фонового уровня / П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов // Проблемы фонового экологического мониторинга. - София, 1987. - С.137-144.

84. Зоопланктон как индикатор трофности / П. А. Цимдиньш // Евтрофирование малых озер Латвии / отв. ред. Г. П. Андрушайтис ; АН Латвийской ССР. Институт биологии, Латвийское отделение Всесоюзного гидробиологического общества. - Рига : Зинатне, 1987. - С.132-141.

85. Сравнительная характеристика гидрохимического и гидробиологического состояния озера Кубенского : [РСФСР] / В. И. Родинов, П. А. Цимдиньш, Р. А. Лиена, А. И. Рудзрога, И. Ю. Друвиетис, Э. А. Пареле, Д. Г. Мелберга // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis = Известия Академии наук Латвийской ССР. - N 7 (1987), с.108-[119] : ил.

86. Типологический подход к изучению малых рек / П. А. Цимдиньш // Биологические ресурсы водоемов бассейна Балтийского моря : (материалы 22 научной конференции по изучению водоемов Прибалтики) / Институт зоологии и паразитологии АН Литовской ССР ... [и др.]. - Вильнюс : Институт зоологии и паразитологии АН Литовской ССР, 1987. - С.210-211.

87. Экспериментальные исследования развития зоопланктона / П. А. Цимдиньш // Евтрофирование малых озер Латвии / отв. ред. Г. П. Андрушайтис ; АН Латвийской ССР. Институт биологии, Латвийское отделение Всесоюзного гидробиологического общества. - Рига : Зинатне, 1987. - С.141-151.

1988

88. Ko atstāsīm pēcnācējiem? / Pēteris Cimdīņš. - (1. un 2. jūnijs. Radošo savienību plēnums) // Literatūra un Māksla. - Nr.25 (1988, 17.jūn.), 6.-7.lpp. : portr.

89. Kopīgi domāt, kopīgi rīkoties : 1.un 2. jūnijs. Radošo savienību plēnums : pienācis laiks atdot parādus : [tekstā P. Cimdīņa referāta atreferējums] / Latinform // Padomju Jaunatne. - Nr.112 (1988, 10.jūn.), [1.]-2.lpp.

90. „Mums visiem ir dota...” : [fragments no grāmatas „Saules celtā piramīda” (Rīga : Zinātne, 1988)] / P. Cimdiņš // Jaunās Grāmatas. - Nr.3 (1988), 25.lpp.

*91. Проблемы экологической безопасности в Латвийской ССР / Р. А. Кукайн, П. А. Цимдиньш // Вести Академии наук СССР. – N 11 (1988), с.134-138.

92. Сравнительная оценка сапробиологических методов определения экологического состояния водоемов / П. А. Цимдиньш, Р. А. Лиєпа, Э. А. Пареле, В. И. Родинов, А. И. Рудзрога // Экотоксикология и охрана природы : тезисы докладов республиканского семинара (16-18 февр. 1988 г., Юрмала) / Академия наук СССР. Научный совет по проблемам биогеоценологии и охраны природы, Институт эволюционной морфологии и экологии животных им. А. Н. Северцова, АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Институт биологии АН ЛатвССР, 1988. – С.205-206.

93. Что оставим потомкам? : [к пленуму правления Союза писателей Латвийской ССР с участием руководителей союзов архитекторов, дизайнеров, художников, кинематографистов, композиторов, театральных деятелей, журналистов и экспертов в Риге (1-2 июня)] / Петерис Цимдиньш // Родник. - N 10 (1988), с.54-56.

1989

94. Ekoloģiskais stāvoklis Ventspilī : 1988. g. ekoloģijas ekspertīzes materiāli / Pēteris Cimdiņš // Laiks. - (Ņujorka). - Nr.52 (1989, 1.jūl.), 4.lpp. : portr.

95. Latvijas un Baltijas ekoloģiskā drošība / Pēteris Cimdiņš. - (30. un 31. marts. Radošo savienību plēnums) // Literatūra un Māksla.- Nr.15 (1989,15.apr.), 14.lpp.

96. Republikas saimnieciskās darbības ekoloģiskie aspekti : [referāts ZA Kopsapulces sesijā „Par ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu republikā”] / P. Cimdiņš // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis= Известия Академии наук Латвийской ССР. - Nr.2 (1989), 20.lpp.

*97. Eutrophication of small lakes in Latvia. - Bibliogr. na konci članků / R. Liepa, P. Cimdins, V. Rodinov // Conservation and Management of Lakes : proceedings of the Third International Conference on the Conservation and Management of Lakes „Balaton ‘88”, held

in Keszthely, Hungary, 11-17 September 1988 / ed. János Salánki, S. Herodek. – Budapest : Akadémiai, 1989. - (Symposia Biologica Hungarica ; Vol. 38). - P.79-87.

*98. Problems of ecological safety in Latvia. – Bibliogr. at the end of article / R. Kukain, P. Cimdin // Environmental management in the USSR : collection of papers / USSR State Committee for Science and Technology. – Moscow: VINITI,1989. - P.74-79.

99 Концепция речного континуума. Применение на практике / П. А. Цимдинь, Р. А. Лиєпа. - Библиогр.: с.68-[69]. – Рез. на англ. яз. // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis= Известия Академии наук Латвийской ССР. – N 5 (1989), с.60-[69].

100. Современное экологическое состояние озера Лиепаяс / Р. А. Лиєпа, В. И. Родинов, П. А. Цимдинь, Э. А. Пареле, Г. Х. Спрингге, А. В. Уртанс, А. И. Зарубов. - Библиогр.: с.77. – Рез. на англ. яз. // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis = Известия Академии наук Латвийской ССР. – N 5 (1989), с.70-[78].

1990

101. 46 miljardi rubļu - Maskavas parāds Latvijas dabai / Pēteris Cimdiņš // Laiks. - (Ņujorka). - Nr.55 (1990, 11.jūl.), 8.lpp.

102. Ekoloģiskā nolemtība vai cīņa par dzīvi : [par ekoloģisko situāciju republikā] / Pēteris Cimdiņš // Avots. - Nr.2 (1990), 64.-65., 68.-69.lpp.

Т.р. изд.: Родник. - N 2 (1990), с.56-59 : nos.: Экологический фатум или борьба за выживание.

103. Kāda būsi, Lielupe? : [par ekoloģisko situāciju upē] / Pēteris Cimdiņš, Māris Kļaviņš // Elpa. - Nr.35 (1990, 4.dec.), 4.lpp.

104. Kam man mežs, ja manis paša nav! : ekoloģiskie staigāņi Latvijā / Pēteris Cimdiņš // Laiks. - (Ņujorka). - Nr.57 (1990, 18.jūl.), 8.lpp.

105. Patiesas rūpes vai sirdsapziņas pārmetumi? : [par politisko ekoloģiju] / Pēteris Cimdiņš, Ainars Meiers ; il. Romans Vitkovskis // Lauku Dzīve. - Nr.4 (1990), 6.-8.lpp. : il.

106. Šīs naudas izlietošana nu ir mūsu parlamenta un valdības ziņā („Elpa”, 19. jūnijs) : [par mūsdienīgas tipogrāfijas izveidošanu Latvijā

ekoloģiskās literatūras izdošanai ar Zviedrijas valdības piešķirto pa-
balstu : priekšlikums] / Pēteris Cimdiņš // Elpa. - Nr.13 (1990, 3.jūl.),
[1.]-2.lpp.

107. Vai Cimdiņš pret Cimdiņu? : [par dabas aizsardzības metodēm
austrodesmitajos gados un pašlaik] / Pēteris Cimdiņš // Horizonts. - Nr.4
(1990), 38.-39.lpp.

Т.р. izd.: Горизонт. - N 4 (1990), С.38-39 : nos.: Оружие – ком-
промисс.

1991

108. Enerģētikas ietekme uz apkārtējo vidi : kontroles iespējas
un vadīšanas perspektīvas / G. Bajārs, J. Benders, P. Cimdiņš, J. Kle-
peris, A. Krūskops, A. Lūsis // Enerģētika un ekoloģija : starptautiskās
konferences materiāli / [red. Namejs Zeltiņš]. - Rīga : [Latvijas ZA
Fizikālās enerģētikas institūts], 1991. – 148.-153.lpp.

*109. Iekšējo ūdeņu aizsardzība un atvaseļošana / Pēteris Cim-
diņš // Vieda. – Nr.9 (1991).

110. Latvija un reģionālā ekoloģiskā drošība / Pēteris Cimdiņš //
Atklājums. - Nr.2 (1991, sept.) 38.-40.lpp.

111. Latvijas bioloģu Daugavas pētījumi / Pēteris Cimdiņš // Die-
na. - Nr.181 (1991, 18.sept.), 3.lpp.

Т.р. izd.: Диена. - N 181 (18 сент. 1991), с.3 : nos.: Латвийские
биологи исследуют Даугаву.

112. Neiznīcināt savas dzīves vidi : [par ķīmijas ietekmi uz bitēm] /
Pēteris Cimdiņš // Bite. - Nr.2 (1991), 7.-10.lpp.

113. [Organizācijas] Eco-Latvia gaitas Latvijā / Pēteris Cimdiņš //
Laiks. - (Ņujorka). - Nr.25 (1991, 27.marts), 4.lpp.

114. Pašreizējā situācija dabas aizsardzības veidošanā / P. Cim-
diņš // Stars. - Nr.30 (1991, 12.marts), [1.] lpp.

1992

115. Hidrobioloģiskie pētījumi Latvijā / Pēteris Cimdiņš // Vide. -
Nr.1 : Hidrobioloģija (1992), 1.-2.lpp., (vāks).

116. Nācija var atdzimt vienīgi caur kultūru - tas ir vienīgais ceļš :
referāts 1991.g. 14. XII LZS seminārā par latviešu nācijas izdzīvošanu /
Pēteris Cimdiņš // Izglītība. – Nr.4 (1992, 23.janv.), 15.lpp. : il.

117. Environmen[tal] protection activities in the Institute of Biology, Latvian Academy of Sciences / Pēteris Cimdiņš // Vide. - Nr.2 (1992), 22.-23.lpp.

118. Recent investigations in the inner waterbodies of Latvia / Pēteris Cimdiņš, Māris Kļaviņš // Vide. - Nr.2 (1992), 24.-25.lpp.

1993

119. Jauna tēma vai jauna kvalitāte? / Pēteris Cimdiņš // Dabas vides aizsardzība un ekonomika / J. Niedrītis. - Rīga : LU Ekoloģiskā centra apgāds „Vide”, 1993. - 3.lpp.

120. Latvijas ekoloģiskais stāvoklis nākotnē / Pēteris Cimdiņš. - (LZA sēdē aplūkotās Latvijas iedzīvotāju problēmas) // Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Humanitārās zinātnes. - Nr.8 (1993), 44.-45.lpp.

121. Latvijas ekoloģiskais stāvoklis nākotnē : Dr. habil. biol. P.Cimdiņa referāts Latvijas ZA kopsapulcē 1993.g. 1.jūl. / Pēteris Cimdiņš // Nacionālā Neatkarība. - Nr.27 (1993, 7./13.jūl.), 5.lpp. : il.

122. Salacas hidrobioloģiskais monitorings / Pēteris Cimdiņš. - Literatūra: 59.lpp. // Ziemeļvidzemes reģionālais dabas aizsardzības komplekss. - Rīga : [Zinātne], 1993. - (Vides aizsardzība Latvijā ; 4). - 57.-59.lpp.

1994

123. Hidrobioloģiskā fona monitoringa sistēma Latvijā / P. Cimdiņš, M. Kļaviņš. - (Ūdens monitorings un apstrāde) // Vide un attīstība Latvija '93 : rakstu krājums. - Rīga : LU Ekoloģiskā centra apgāds „Vide”, 1994. - 83.-84.lpp.

124. Izglītības un zinātnes integrācijas komisijas ieteikumi Latvijas augstskolu un ārpusaugstskolu pētījumu iestāžu attīstībai / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - (Piel. „Zinātne un Augstākā Izglītība” ; Nr.2). - Nr.8 (1994, 24.febr.), [1.] lpp.

125. Kad zinātne dziest... : [par zinātnes un izglītības krīzi Latvijā] / Pēteris Cimdiņš // Jaunā Balss. - Nr.6 (1994, jūn.), [1.]-2.lpp. : il.

126. Quo vadis, Latvijas Universitāte? / Pēteris Cimdiņš, Māris Kļaviņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.24 (1994, 16.jūn.), 10.lpp.

127. Ecological risk perception in the societies in transition : case study of Baltic States / M. Klavins, P. Cimdins, V. Rodinov // Ecological risk : science, policy, law, and perception : SETAC 15th annual meeting, 30 Oct.- 3 Nov., 1994, Colorado Convention Center, Denver, Colorado : abstract book / Society of Environmental Toxicology and Chemistry. - Pensacola, FL : Society of Environmental Toxicology and Chemistry, 1994. - P.216-217.

128. Environmental problems in societies in transition : example of Latvia / Maris Klavins, Elga Apsite, Peteris Cimdins // Environment and quality of life in Central Europe : problems of transition : regional conference of the International Geographical Union, Prague, August 22-26, 1994 : conference abstracts. - [Prague, 1994]. - P.72.

129. Heavy metal speciation in sediments of the Gauja river, Latvia / M. Kļaviņš, E. Parele, I. Druvietis, P. Cimdiņš, A. Briede. - Bibliogr.: p.121 // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. - N 7 (1994), p.118-121 : fig., tab.

1995

130. Ekosistēmu pētījumi globālo pārmaiņu problēmā / P. Cimdiņš // Biometeoroloģija Latvijā : BM. - Nr.1 (1995), 13.-16.lpp.

131. Vai Latvijā iespējama kristīgi demokrātiska vides politika jeb viela daudzām pārdomām / P. Cimdiņš // Jaunā Balss. - Nr.10 (1995, maijs), 15.lpp. ; Nr.11 (1995, jūn.), 6.lpp.

132. A Latvian catalogue of indicator species of freshwater saprobity / P. Cimdiņš, I. Druvietis, R. Liepa, E. Parele, L. Urtāne, A. Urtāns. - Bibliogr.: p.133 // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. - N 1/2 (1995), p.122-133 : tab.

133. Application of saprobity systems in ecological studies of rivers / Pēteris Cimdiņš. - Bibliogr.: p.121 // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. - N 1/2 (1995), p.115-121.

134. Der baltische Weg und die baltischen Länder / Pēteris Cimdiņš // Die Baltischen Staaten : Entwicklungskonzepte im Dialog : Handbuch der deutsch-baltischen Beziehungen / Zustellung und Bearb. Andrejs Urdze. - Köln : Heinrich-Böll-Stiftung, 1995. - S.28.-30.

135. Metals in sediments of lakes in Latvia : analysis and speciation / M. Kļaviņš, G. Bajārs, M. Stikāns, A. Briede, V. Rodinovs, A. Lūsis, P. Cimdiņš, K. Valters. - Bibliogr.: p.118 // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. - N 3/4 (1995), p.113-118 : tab., ill.

136. Nature in Latvia : a brief outline / Pēteris Cimdiņš // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. - N 1/2 (1995), p.98.

137. River typology : parameters for evaluation of their environmental state / Pēteris Cimdiņš. - Bibliogr.: p.106 // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences. - N 1/2 (1995), p.99-106 : tab., ill.

1996

138. Akadēmisko reformu aspekti Latvijā 1996. gadā : [referāta fragments AABS konferencē 10.-12.jūn.] / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.23 (1996, 13.jūn.), 8.-9.lpp.

139. Atbild ministrs : [atbilde uz vēstuli „Par atlaišanas pabalstiem zinātnisko iestāžu darbiniekiem” laikr. „Zinātnes Vēstnesis”, 1996, Nr.16]. – Paraksts : P. Cimdiņš, augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.17 (1996, 11.nov.), 2.lpp.

140. „Augstākā izglītība Latvijā mums pārredzamajā laikā” : [referāts Latvijas Lauksaimniecības universitātes Akadēmiskajā sēdē 1996. gada 26. aprīlī] / Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēstnesis. – Nr.76/77 (1996, 3.maijs), 11.lpp. : portr.

141. Augstākā izglītība Latvijā mums pārredzamajā laikā = Higher education in Latvia for the forthcoming future / Pēteris Cimdiņš. - Kop-sav. angļu val. // Latvijas Lauksaimniecības universitātes raksti. - (C : ekonomika un sociālās zinātnes). - Nr.5 (1996), 89.-91.lpp.

142. Augstākās izglītības perspektīvas Latvijā / Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēsture. - Nr.4 (1996), 10.-14.lpp. : ģīm.

143. Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra viedoklis : [sar-karā ar D. Īvāna rakstu „Nāvēspriedums Latvijas dabaszinātnēm” laikr. 18.okt. numurā] / Pēteris Cimdiņš // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.248 (1996, 22.okt.), 3.lpp.

144. Esam cēlušies atjaunotnei : [par Tēvzemes mīlestību] / Pēteris Cimdiņš // Skola un Ģimene. - Nr.6 (1996), 4.-5.lpp.

145. Kādi esam vajadzīgi Eiropai? : [no Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa stāstījuma žurnālistiem par ES asociēto valstu zinātnes ministru tikšanos Briselē 25. un 26. martā, „Izglītība un Kultūra”, 1996, 4.apr.] / P. Cimdiņš // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.8 (1996, 22.apr.), 4.lpp.

146. Konceptuālie priekšlikumi LU pārstrukturēšanai un modernizācijai. - Paraksts : Pēteris Cimdiņš, Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs, darba grupas vad. // Latvijas Vēsture. - Nr.4 (1996), 15.-19.lpp. : portr.

147. „Lai bērni izaugtu par cilvēkiem, tiem jāiet skolā” : [referāts starptautiskajā konferencē „Ventspils augstskola” Ventspilī] / P. Cimdiņš // Latvijas Vēstnesis. – Nr.33 (1996, 21.febr.), 6.lpp. : portr.

148. Latvijas Universitātes reformas koncepcijas projekts / darba grupas vad. P. Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.35 (1996, 26.sept.), 17.lpp. : portr.

149. Par augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu un augstskolu akreditāciju : [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra vēstule] / Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēstnesis. – Nr.62 (1996, 10.apr.), 4.lpp.

150. Par augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu un augstskolu akreditāciju : [sakarā ar Jura Birznieka rakstu „Par augstskolu likuma piemērošanu” laikr. 21. marta numurā] / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.16 (1996, 18.apr.), 9.lpp.

151. Par LZA arodorganizāciju konferences lēmumiem : LZA Arodorganizāciju padomes priekšsēdētājam A. Zilauča k-gam. – Paraksts : P. Cimdiņš, augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.12 (1996, 25.jūn.), [1.]-2.lpp.

152. Strukturētais dialogs : zinātnes ministru tikšanās : (Briselē 1996.g. 26.apr.) : [ziņojums] / Pēteris Cimdiņš // Latvija un Eiropas Savienība. - [Nr. 0] (1996, jūn.), 15.-17.lpp.

153. Studiju kvalitāte un studiju iespējas Latvijas universitātēs / Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēsture. - Nr.2 (1996), 14.-18.lpp. : ģīm.

154. Studiju kvalitāte un studiju iespējas Latvijas universitātēs / Pēteris Cimdiņš. - (Plenārsēde) // Latvijas Universitātes 2. akadēmiskās

konferences tēzes, 1996. gada 1.-2.februārī. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1996. - 2.-3.lpp.

155. Studiju kvalitāte un studiju iespējas Latvijas universitātēs : [referāts LU 2. akadēmiskajā konferencē] / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.6 (1996, 8.febr.),10.lpp.

156. Vides zinātnes studiju un pētījumu attīstības nosacījumi Latvijas Universitātē / P. Cimdiņš. - (Vides zinātnes un pārvaldes sekcija) // Latvijas Universitātes 2. akadēmiskās konferences tēzes, 1996. gada 1.-2. februārī. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1996. - 17.lpp.

157. Well water quality in Latvia / M. Klavins, V. Rodinov, P. Cimdins, I. Klavina, M. Purite, I. Druvietis. - Bibliogr.: p.50 // International Journal of Environmental Studies. - Vol.50, N 1 (1996), p.41-50 : diagr., tab.

1997

158. Lai būtu tikai viena maza problēma! / Pēteris Cimdiņš // Nabagi esam. Nekļūsim dumji! : domas un vērtējumi Latvijas Inteliģences apvienības konferencē „Augstākā izglītība un zinātne: situācija un perspektīvas” 1996.g. 1.dec. - Rīga : Vērmanparks, 1997. - 45.-51.lpp.

159. Latvijas augstskola. Rīt : par „Latvijas Republikas augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālo koncepciju” / Pēteris Cimdiņš, Gundars Ķeniņš-Kings // Latvijas Vēstnesis. - Nr.331/332 (1997, 17.dec.), 2.lpp. : portr.

160. „Nu tad beidzot!” / Pēteris Cimdiņš // Personāla vadīšana Latvijā : problēmas un risinājumi : starptautiska konference 1996.g. 4. un 5.okt. Rīgā, Reitera namā : [rakstu krājums] / [sast.] Žaneta Ilmete, Peters J. A. Roišs ; LU, Dortmundes augstskola, Latvijas Personāla vadīšanas asociācija, LU Pašvaldību un projektu vadības valsts mācību centrs. - Rīga : Vērmanparks, 1997. - 8.-9.lpp. : portr.

161. Aquatic humic substances from Latvia / M. Kļaviņš, E. Apsīte, P. Cimdiņš. - Bibliogr.: p.342 // Verhandlungen der Internationalen Vereinigung für Theoretische und Angewandte Limnologie : congress in São Paulo 1995. - Stuttgart : Schweizerbartsche, 1997. - Vol. 26, Pt.2 (1997), p.339-342 : fig.

162. New profession oriented full time study program in textile design and technology in Riga Technical University / P. Cimdins,

A. Klavins, S. Kukle // Textiles and the information society : papers presented at the 78th World Conference of the Textile Institute, in association with the 5th Textile Symposium of SEVE and SEPVE, May 24-26, 1997, Thessaloniki, Greece / Textile Institute. – Manchester : Textile Institute, 1997. - Vol.1 (1997), p. 443-447.

163. Well water quality in Latvia / Māris Kļaviņš, Valery Rodinov, Pēteris Cimdiņš, Inta Kļaviņa, Uldis Cinis, Milda Purīte, Ivars Druvietis // Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural, Exact and Applied Sciences. - Vol.51, N 3/4 (1997), p.153-159.

1998

164. Bebru mītne Miera ielā : [par bebru apmetnēm Salaspilī] / Pēteris Cimdiņš // Vide un Laiks. - Nr.6 (1998), [68.] lpp. : il.

165. „Ir septembris...” : [par dabas aizsardzību] / Pēteris Cimdiņš // Vide un Laiks. - Nr.3 (1998), [1.] lpp.

166. Mēs paši kultūrvēstures jautājumu krustpunktos : [referāts Latvijas Zinātņu akadēmijas un Cēsu rajona padomes kopsēdē] / Pēteris Cimdiņš. - (Bagāta ir mūsu tēvu zeme - ar katru savu novadu) // Latvijas Vēstnesis. - Nr.222 (1998, 30.jūl.), 5.lpp. : portr. 4.lpp.

167. Par studiju vietu piešķiršanas principiem un valsts pasūtījumu / Baiba Rivža, Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēsture. - Nr.3 (1998), 62.-65.lpp. : tab., portr.

168. Rietumu pagarinātais darbgalds... : [par vides aizsardzības politiku Latvijā] / Pēteris Cimdiņš // Vide un Laiks. - Nr.4 (1998), 64.-[65.] lpp. : il.

169. Water quality and species diversity of inland waters in Latvia / P. Cimdiņš, M. Kļaviņš. - Bibliogr.: p.1211 // Verhandlungen der Internationalen Vereinigung für Theoretische und Angewandte Limnologie = Proceedings of International Association of Theoretical and Applied Limnology. - Stuttgart : Schweizerbartsche, 1998. - Vol. 26, Pt.3 (1998), p.1209-1211 : tab.

1999

170. AIP [Augstākās izglītības padomes] noteikumi par doktorantūras studiju programmu organizāciju / Pēteris Cimdiņš ; mater. sagat. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.5 (1999, 4.febr.), 6.lpp.

171. Atklāta vēstule Saeimas deputātiem : [Latvijas kultūras darbinieku vēstule : sakarā ar Latvijas Valsts prezidenta vēlēšanām]. - Paraksti: Pēteris Cimdiņš, Māra Zālīte, Dina Kuple ... [u.c.] // Diena. - Nr.134 (1999, 10.jūn.), 2.lpp.

172. Augstākā izglītība Latvijā - 21. gadsimta un ES [Eiropas Savienības] skatījumā / Pēteris Cimdiņš. - Bibliogr.: 142.lpp. - Kopsav. vācu val. // Latvijas Vēsture. - Nr.1 (1999), 134.-142.lpp. : tab.

173. Augstskolu apvienošana - sasteigtība vai neinformētība : [Augstākās izglītības padomes eksperta viedoklis] / Pēteris Cimdiņš // Lauku Avīze. - Nr.107 (1999, 9.sept.), 10.lpp. : ģīm.

174. Izglītības kvalitātes vadība universitātēs / Pēteris Cimdiņš // Augstskolas studiju darba kvalitātes nodrošināšana : 3. Latvijas augstskolu mācību prorektoru un studiju darba organizatoru konference, 1999.g. 27.-28. maijs : tēzes / sast. Lolita Spruģe. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1999. - 7.-12.lpp.

175. Komentāri : [par tropisko lietus mežu izciršanas globālajām sekām] / Pēteris Cimdiņš // Vide un Laiks. - Nr.2 (1999), 30.-[31.] lpp. : il.

176. Latvijas izglītības sistēmas attīstības mērķprogramma 2010 - stratēģiskās pamatnostādnes / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.8 (1999, 25.febr.), 22.lpp. : tab.

177. Par augstāko izglītību : tās stāvokli un tendencēm / Baiba Rivža, Pēteris Cimdiņš. - 11.lpp. nos. uzrād.: Gudro prātu kalvē daudz mācekļu // Latvijas Vēstnesis. - Nr.17/18 (1999, 21.janv.), [1.], 11.lpp. : tab.

178. Status Quo : [par tropiskajiem lietus mežiem Amazones baseinā] / Pēteris Cimdiņš // Vide un Laiks. - Nr.2 (1999), 20.lpp.

2000

179. Izglītības un zinātnes ministra padomnieks Pēteris Cimdiņš : [sakarā ar starptautisko konferenci „Pieaugušo izglītība - es un mana līdzdalība sabiedrībā”] / P. Cimdiņš // Latvijas Vēstnesis. - Nr.363/364 (2000, 17.okt.), 7.lpp.

180. „Jā!” un „Nē!” piedāvātajām pārmaiņām studiju finansēšanā : [semināra „Augstskolu finansēšanas sistēma 2000./2001. studiju gadā” dalībnieku referātu izklāsts] / Baiba Rivža, Pēteris Cimdiņš, Jānis Stonis, Pāvels Fricbergs, Ronalds Taraškevičs, Jānis Vētra, Pēteris

Bušmanis, Ritvars Eglājs, Aigars Rostovskis, Juris Celmiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.8 (2000, 24.febr.), 6.-7.lpp. : il.

181. Sabiedrība, izglītības kvalitāte un konkurētspēja : [referāts Latvijas Izglītības vadītāju forumā „Izglītības kvalitāte un konkurētspēja”] / Pēteris Cimdiņš // Skolotājs. - Nr.5 (2000),10.-11.lpp.

182. Skola, augstskola un izglītība mūža garumā / P. Cimdiņš. - (No sabiedrības, kura māca, uz sabiedrību, kura mācās) / P. Cimdiņš // Vienota un kvalitatīva izglītības sistēma - sabiedrības integrācijas pamats : situācija, problēmas un to risinājumi Latvijas intelīģences 37. konferencē 2000.g. 25.aug., Dailes teātrī : rakstu krājums / red. Aija Kalniņa ; Latvijas Intelīģences apvienība. - Rīga : Latvijas Intelīģences apvienība, 2000. - 80.-82.lpp.

183. Skolas ir rītdienas sabiedrība : [referāts Latvijas izglītības vadītāju forumā] / Pēteris Cimdiņš ; ar Kristīnes Valdnieces koment. // Latvijas Vēstnesis. - Nr.286/288 (2000, 11.aug.), 13.lpp. : portr.

184. Universitātes tipa izglītība - nosacījumi attīstībai Latvijā : [referāts LU 58. konferencē] / Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēsture. - Nr.1 (2000), 8.-13.lpp.

185. Uzruna starptautiskajā pieaugušo izglītības konferencē „Es un mana līdzdalība sabiedrībā” LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē 2000. gada 13. oktobrī / P. Cimdiņš. - („Vairāk par visu ir svarīgi, lai visiem būtu pieejama vispārējā izglītība, neatkarīgi no dzimuma un vecuma”) // Latvijas Vēstnesis. - Nr.363/364 (2000, 17.okt.), 7.lpp.

186. Higher education in Latvia - a strategy for 2010 / Pēteris Cimdiņš // Humanities and Social Sciences. Latvia. - Vol.2 (2000), p.4-15.

2001

187. Augstākā izglītība un zinātne. Konkurētspēja krīzes apstākļos / Pēteris Cimdiņš // Latvija divos laikposmos : 1918-1928 un 1991-2001 / sast., red. Ļubova Zīle. - Latvijas Universitātes žurnāla „Latvijas Vēsture” fonds, 2001. - 189.-206.lpp. : foto.

188. Augstākās izglītības attīstība Latvijā / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.16 (2001, 19.apr.), 6.lpp. : tab.

189. Celulozes rūpnīcai jādod zaļā gaismā : Latvija nevar pašauties tikai uz tranzītvalsts statusu, uz pakalpojumu sniegšanu un uz vides

aizsardzību un piemāju tūrisma elementu : [par celulozes rūpnīcas celtniecību] / Pēteris Cimdiņš // Diena. – Nr.141 (2001, 18.jūn.), 2.lpp.

190. Ceļā uz Eiropas kopīgo augstākās izglītības telpu / B. Rivža, Dz. Ābiķis, P. Cimdiņš, K. Greiškalns // Izglītība un Kultūra. – (Piel. „Augstākās izglītības padome”). – Nr.21/22 (2001, 24.maijs), [1.] lpp.

191. Daugavas ielejas 21. gadsimta vīzijas / Pēteris Cimdiņš // Ilgtspējīga līdzsvarota attīstība Daugavas ielejā : situācija, problēmas un to risinājumi Latvijas inteliģences 36. konferencē 2000. gada 16. jūnijā ZA zālē : rakstu krājums. - Rīga : Latvijas Inteliģences apvienība, 2001. – 74.-85.lpp.

192. Latvijas dabas daudzveidība - pētījumi un iespējas attīstībai / Pēteris Cimdiņš // II Pasaules latviešu zinātnieku kongress, Rīga, 2001. gada 14.-15. augusts : tēžu krājums = The Second World Congress of Latvian Scientists, Riga, 14-15 August, 2001 : congress proceedings. - Rīga : Latvijas Zinātņu akadēmija, 2001. - 347.lpp.

193. Vai valstij ir jānosaka, kādu izglītību pirkt? : [par studējošo skaita atbilstošās studiju programmas neatbilstību reālajam darba tirgus pieprasījumam] / Baiba Rivža, Pēteris Cimdiņš // Dienas Business. - Nr.142 (2001, 6.aug.), 2.-3.lpp. : tab., portr.

194. Higher education - decentralization and development in the regions / Pēteris Cimdiņš // Humanities and Social Sciences. Latvia. Latvian regions. - Vol.4 (2001), p.20-28.

*195. Longitudinal studies of hydroecology of Sukhona river in Russia / I. Druvietis, E. Parele, V. Rodinov, P. Cimdins, A. Urtans // Partnerships for sustainable life in lake environments : making global freshwater mandates work : 9th International Conference on the Conservation and Management of Lakes, [Ōtsu, Shiga-ken, Shiga, November 11-16, 2001] : conference proceedings: session 4. – Kusatsu-shi, 2001. - Vol. 4, p.541-544.

2002

196. Biodaudzveidības aizsardzības vienota stratēģija / Pēteris Cimdiņš. – (Vides zinātnes sekcija) // Latvijas Universitātes 60. zinātniskā konference : ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne : referātu tēzes. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2002. - 200.-202.lpp.

197. Ikvienam noderīga rokasgrāmata : [rec. par grām.: Ronalds Pētersons, Enārs Plinta. Angļu-latviešu tūrisma terminu skaidrojošā

vārdnīca. Rīga, 2002. 300 lpp.] / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.47/48 (2002, 7.dec.), 12.lpp.

198. Ilgtspējība Latvijā - stāvoklis un attīstības iespējas / Pēteris Cimdiņš. - Literatūra: 19.lpp. // Ilgtspējīga attīstība Latvijā : 10 gadi kopš RIO sanāksmes un 10 Latvijas neatkarības gadi. - Rīga : LU, 2002. - 7.-19.lpp.

199. Ilgtspējīga attīstība - prioritātes Latvijā : [referāts Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulcē „Latvijas ilgtspējīgas attīstības perspektīvas” 17. okt.] / Pēteris Cimdiņš // Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Sociālās un humanitārās zinātnes. - 56.sēj., Nr.4/5/6 (2002), 87.-88.lpp.

200. Un lielākais ienaidnieks redzams spogulī : [referāts reģionālajai attīstībai veltītajā Latvijas intelīģences konferencē] / Pēteris Cimdiņš ; mater. sagat. Zaida Kalniņa. - (Pašvaldībās. Viedokļi : kad Latvijas nākotne pašu rokās) // Latvijas Vēstnesis. - Nr.60 (2002, 19.apr.), 14.lpp.

2003

201. Kā garantēt konkurētspēju? / Pēteris Cimdiņš // Liesma. - Nr.4 (2003, 8.janv.), 3.lpp.

202. Reģionalizācija, izglītības kvalitāte un pieejamība / Pēteris Cimdiņš // Latvija Eiropā, Eiropa Latvijā : Latvijas izglītības sistēma Eiropas izglītības telpā : situācija, problēmas un to risinājumi Latvijas intelīģences 56. konferencē 2003. gada 22. augustā, Rīgas Kongresu nama Lielajā zālē. - Rīga : Latvijas Universitātes žurnāla „Latvijas Vēsture” fonds, 2003. - 40.-46.lpp.

203. Satraukums Eiropas izglītības telpā / Pēteris Cimdiņš. - (Izglītota analfabēts) // Eiropas dialogi : [rakstu krājums] / sast., galv. red. Igors Šuvajevs. - Rīga : Eiropas Komisijas delegācija Latvijā, 2003. - 3.[sēj.], 74.-77.lpp. : portr.

204. „Studijām pievilcīgā un ...” : [par studiju iespējām Vidzemes augstskolā] / Pēteris Cimdiņš // Vidzemes augstskola : [buklets]. - Valmieras : Vidzemes augstskola, 2003. - [1.] lpp. : portr.

205. The structure of Periphyton and Plankton biocenosis in Latvia lakes [elektronisks resurss] : [poster] / Peteris Cimdiņš, Ivars Druvietis // Environmental Future of Aquatic Ecosystems : 5th International Conference on Environmental Future, 23-27 March, 2003, Zurich,

Switzerland.- Zurich, 2003. - Tiešsaistes pakalpojums. - Nos. no tīmekļa lapas. - Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL: <http://www.icef.eawag.ch/poster/cimdins.pdf>.- Resurss aprakstīts 2014.g. 5.jūn.

2004

206. „Vides labirints”. Integrēts vides informācijas centrs, kā pašvaldību ilgtspējīgas attīstības veicinātājs = „Environmental labyrinth”. Integrated environment information centre as municipalities sustainable development promoter / Aldis Verners, Pēteris Cimdiņš. - Bibliogr.: 89.-90.lpp. - Kopsav. latv., angļu un krievu val. // Enerģētika un elektrotehnika = Power and electrical engineering. Energosistēmas un vide = Energy systems and environment. 4. sērija / Rīgas Tehniskā universitāte. - Rīga : Izdevniecība „RTU”, 2004. - (Zinātniskie raksti / RTU ; 12.sēj.). – 86.-90.lpp.

2007

207. No dabas aizsardzības vēstures : [sakarā ar rakstu „Latgalei savs nacionālais parks” par Rāznas Nacionālo parku (Rēzeknes raj.) laikr. „Rēzeknes Vēstis” 2007.g. 30.jūn.] / tekstā citāti no P. Cimdiņa grām. „Saules celtā piramīda” (Rīga : Zinātne, 1988), Pētera Zeiles grām. „Ai, māte Latgale” (Rīga ; Annele, 2001) // Ludzas Zeme. - Nr.95 (2007, 11.dec.), 7.lpp.

2008

208. Augstākās izglītības padomes Lēmums Nr. 62 : 18.06.99. : „Noteikumi par doktorantūras studiju programmu izveidi un realizēšanu”. – Paraksts : Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja B. Rivža ; sagatavoja: Ivars Knēts, Ivars Lācis, Pēteris Cimdiņš // Doktoranta rokasgrāmata / Rīgas Tehniskā universitāte. - Rīga : RTU Izdevniecība, 2008. - 17.-18.lpp.

209. No dabas aizsardzības vēstures : [par Rāznas Nacionālo parku] / tekstā fragm. no P. Cimdiņa grām. „Saules celtā piramīda” (Rīga : Zinātne, 1988) // Ezerzeme. - Nr.2 (2008, 8.janv.), 4.lpp.

2010

210. Ko atstāsim pēcnācējiem? / Pēteris Cimdiņš // Radošo savienību plēnums : 1. un 2. jūnijs / sast. Anīta Grīniece. - Rīga : Jumava, 2010. - 48.-52.lpp.

PĒTERA CIMDIŅA REDIĢĒTIE UN RECENZĒTIE DARBI

WORKS EDITED AND REVIEWED BY
PĒTERIS CIMDIŅŠ

1978

211. Биологические основы рационального использования животного и растительного мира : тезисы докладов конференции молодых ученых-биологов / редкол.: Р. И. Кушак (отв. ред.), И. Д. Рашаль, П. А. Цимдинь ... [и др.] ; АН Латвийской ССР. Институт биологии. - Рига : Зинатне, 1978. - 318 с.

1984

212. **Eipurs, I.** Mūsu saldūdeņu zivis / I. Eipurs ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; zin. red. Z. Spuris ; I. Eipura fotoatt. – Rīga : Zinātne, 1984. - 102, [2] lpp., 8 lpp. krās. il. : il., kartes, tab. - Bibliogr.: 95.-96.lpp. – (Daba un mēs).

213. **Kuršs, V.** Devonā, zivju laikmetā / V. Kuršs ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; V. Kurša fotoatt. – Rīga : Zinātne, 1984. - 70, [2] lpp., 8 lpp. krās. il. : il., kartes, tab. - Bibliogr.: 70.-[71.] lpp. – (Daba un mēs).

1986

214. **Raipulis, Jēkabs.** Ik suga, ik gēns - saudzējami / J. Raipulis ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts, N. Vavilova Latvijas Republikas ģenētiķu un selekcionāru biedrība. - Rīga : Zinātne, 1986. - 76 lpp., 8 lp. il. : il., sh., tab. - Bibliogr.: 72.-[73.] lpp. – (Daba un mēs).

215. **Riekstiņš, Ilmārs.** Īve - piejūras mežu pērle / I. Riekstiņš ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un

pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts. - Rīga : Zinātne, 1986. - 74 lpp., [8] lpp. krās. il. : il. - Bibliogr.: 74.-[75.] lpp. - (Daba un mēs).

1987

216. **Dišlers, Valdis.** Cilvēks ir dabas daļa / V. Dišlers ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts, N. Vavilova Latvijas Republikas ģenētiķu un selekcionāru biedrība. - Rīga : Zinātne, 1987. - 75, [2] lpp., 4 lpp. krās. il. - (Daba un mēs).

217. **Fatare, Irēna.** Daugavas ielejas flora / Irēna Fatare ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts. - Rīga : Zinātne, 1987. - 79 lpp., 8 lpp. il. : il., karte. - Bibliogr. norādes parindēs. - Augu latvisko un zinātnisko nos. alfabētiskais rād.: 69.-79.lpp. - (Daba un mēs).

218. **Ieviņš, Imants.** Uz mežu - ar mīlestību un zināšanām / I. Ieviņš ; redkol.: G. Ābele, P. Blūms, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts ... [u.c.]. - Rīga : Zinātne, 1987. - 78 lpp., 8 lpp. krāsu il. : il., diagr., ģīm. - (Daba un mēs).

1988

219. **Leinerte, M.** Ezeri deg! / M. Leinerte ; redkol.: G. Ābele, V. Aigare, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība. - Rīga : Zinātne, 1988. - 92, [2] lpp., [4] lp. : il. - (Daba un mēs).

220. Lauku Dzīve : Latvijas PSR Valsts agrorūpniecības komitejas un Agrorūpniecības kompleksa darbinieku arodbiedrības Latvijas republikāniskās komitejas populārzinātnisks žurnāls / redkol.: L. Abels, J. Āboltiņš, P. Cimdiņš ... [u.c.]. 1963- 1998. - Rīga : [b. i.], 1988-1993 : il.

1988. - Nr.7-12.

1989. - Nr.1-12.

1990. - Nr.1-12.

1991. - Nr.1-12.

1992. - Nr.1-12. - Ar Nr.4 / konsultanti : L. Abels, J. Āboltiņš, P. Cimdiņš ... [u.c.].

1993. - Nr.1.

1989

221. **Bušs, K.** Meža ekosistēmas / K. Bušs ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts. - Rīga : Zinātne, 1989. - 61, [2] lpp. : 8 lpp. krās. il. : il., sh., tab. - Bibliogr. teksta beigās. - (Daba un mēs).

222. **Kacs, Jefims.** Putnu valoda / Jefims Kacs ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts, Latvijas ornitologu biedrība. - Rīga : Zinātne, 1989. - 77, [2] lpp., 8 lpp. krās. il. : il., sonogr., tab. - Bibliogr.: 74.lpp. - (Daba un mēs).

223. Latvijas ekoloģija : informācijas biļetens / redkol.: V. Balodis, A. Buiķis, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūts, Latvijas Informācijas centrs. 1 (dec. 1989)-2 (1990). - Rīga : Latvijas Informācijas centrs, 1989-1990 : kartes, sh., tab., zīm.

1.laid. - 1989.

2.laid. - 1990.

224. **Lūkins, V.** Sēnes / V. Lūkins, E. Vimba ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts. - Rīga : Zinātne, 1989. - 54 lpp., 8 lpp. krās. il. : il. - Bibliogr. teksta beigās. - (Daba un mēs).

225. **Strazds, M.** Putni pilsētā / M. Strazds, A. Strazds ; redkol.: V. Aigare, G. Ābele, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība, LPSR ZA Bioloģijas institūts, Latvijas Ornitologu biedrība. - Rīga : Zinātne. - 107 lpp., 8 lpp. krās. il. : il., tab. - Bibliogr.: 81.lpp. - Piel.: 82.-106.lpp. - (Daba un mēs).

226. Veselība : LPSR Veselības aizsardzības ministrijas populārzinātnisks žurnāls / redkol.: A. Auziņa, A. Ābeliņš, P. Cimdiņš ... [u.c.]. - Nr.1 (jūn. 1958)-Nr.8 (1998). - Rīga : [b. i.], 1989-1993 : il. (dažas krās.).

Citas nosaukumiņas, sākot ar Nr.7 (1990): Latvijas Republikas Veselības aizsardzības ministrijas populārzinātnisks žurnāls; ar 1991. g.: Populārzinātnisks žurnāls; vēlāk mainīgas.

Sākot ar Nr.9 (sept. 1998) apvienots ar žurn. „Sveiks un Vesels” un iznāk ar nos. „Veselība un Sveiks un Vesels”.

1989. - Nr.1-12.

1990. - Nr.1-12.

1991. – Nr.1-12.

1992. – Nr.1-12.

1993. – Nr.1-3.

227. Биоценотическая структура малых рек : бассейн реки Салаца / П. А. Цимдиньш, В. И. Родинов, Д. Г. Мелберга ... [и др.] ; под ред. П. А. Цимдиньша ; Институт биологии АН Латвийской ССР, Латвийское отделение ВГБО АН СССР. - Рига : Зинатне, 1989. - 211 с. : диагр., рис., табл.

1990

228. **Балодис, М. М.** Бобр : биология и место в природно-хозяйственном комплексе республики / М. М. Балодис ; отв. ред. П. А. Цимдиньш ; Латвийское лесоустроительное предприятие. - Рига : Зинатне, 1990. - 269, [2] с. : ил., табл. - Библиогр.: с. 253-265.

1991

229. **Daija, Gunārs.** Ūdenstilpju ekoloģija : mācību līdzeklis / Gunārs Daija ; rec.: P. Cimdiņš, K. Vismanis ; red.: G. Eberhards, I. Audriņa ; LU. Vides aizsardzības un atjaunošanas katedra. - Rīga : LU, 1991. - 110 lpp.

230. **Niedrītis, Jānis Ēriks.** Dabas resursi un to izmantošana tautsaimniecībā : mācību līdzeklis ekonomikas bakalaura studijām / Jānis Ēriks Niedrītis ; rec. I. Akuļičs, P. Cimdiņš ; red. S. Liniņa ; Latvijas Universitāte. Ekonomikas un ražošanas vadības katedra. - Rīga : Latvijas Universitāte, 1991. - 126 lpp. : il. - Bibliogr.: 125.lpp.

1992

231. Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis = Proceedings of the Latvian Academy of Sciences / red. padome: A. Blinkena, P. Cimdiņš, J. Stradiņš ... [u.c.] ; B d. redkol.: G. Čipēns, P. Cimdiņš, V. Kluša ... [u.c.]. - 1947- . - Rīga : Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis, 1992-2001. - Teksts angļu, kr., latv. un vācu val.

1991.g. nos.: Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis = Известия Латвийской академии наук = Proceedings of the Latvian Academy of Sciences.

1992.g. sadalījās:

A daļa: Humanitārās zinātnes.

Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Humanitārās zinātnes = Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section A, Human Sciences.

B daļa: Dabaszinātnes.

Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. B daļa, Dabaszinātnes = Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural Sciences.

Turpmāk žurnāla nos.: Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Sociālās un humanitārās zinātnes = Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section A, Human and Social Sciences.

Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. B daļa, Dabaszinātnes = Proceedings of the Latvian Academy of Sciences. Section B, Natural, Exact and Applied Sciences.

1992. - A d., Nr.5-11 ar Nr.5 A un B daļas red. padomē.

1992. - B d., Nr.5-11.

1993. - A d., Nr.1-12.

1993. - B d., Nr.1-12.

1994. - A d., Nr.1-4, 5/6, 7/8, 9/10, 11/12.

1994. - B d., Nr.1-4, 5/6, 7/8, 9/10, 11/12.

1995. - A d., Nr.1-4, 5/6, 7/8, 9/10, 11/12.

1995. - B d., Nr.1-4, 5/6, 7/8, 9/10, 11/12.

1996. - A d. 50.sēj., Nr.1-3, 4/5, 6.

1996. - B d. Vol.50, N 1, 2-3, 4/5, 6.

1997. - A d. 51.sēj., Nr.1/2, 3/4, 5/6.

1997. - B d. Vol.51, N 1/2, 3/4, 5/6.

1998. - A d. 52.sēj., Nr.1/2, 3, 4/6.

1998. - B d. Vol.52, N 1/2, 3/4, 5, 6.

1999. - A d. 53.sēj., Nr.1/2/3, 4/5/6 / ar 1999.g. tikai A un B daļas red. padomē.

1999. - B d. Vol.53, N 1-6.

2000. - A d. 54.sēj., Nr.1/2, 3/4, 5/6.

2000. - B d. Vol.54, N 1/2, 3, 4, 5/6.

2001. - A d. 55.sēj., Nr.1/2.

2001. - B d. Vol.55, N 1.

1994

232. Vide un attīstība, Latvija '93 : rakstu krājums / redkol.: V. Segliņš, P. Cimdiņš, J. Ē. Niedrītis, R. Ernšteins. - Rīga : LU Ekoloģiskā centra apgāds „Vide”, 1994. - 96 lpp. : il. - Bibliogr. rakstu beigās.

1995

233. Praktiskās hidrobioloģijas rokasgrāmata : upju piesārņojuma bioloģiskās analīzes metodes / sast. A. Zandmane ; atb. red. P. Cimdiņš ; LR Vides Aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas vides datu centrs, LZA Bioloģijas institūts. – Rīga : LU Ekoloģiskā centra apgāds „Vide”, 1995. - 71 lpp. : il. - Bibliogr. : 71.lpp.

234. **Rudzroga, Artūrs.** Izplatītāko Latvijas aļģu noteicējs / Artūrs Rudzroga ; red. P. Cimdiņš ; LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ; LR Vides datu centrs. - Rīga : Zinātne, 1995. - 133, [2] lpp. : zīm. - Ģinšu latīnisko nos. rād.: 132.-134.lpp.

2001

235. **Lasmane, Daina.** Upe man stāstu stāsta : [projektu grāmata] / Daina Lasmane, Inese Liepiņa, Loreta Urtāne ; rec. Pēteris Cimdiņš. - Rīga : Bērnu Vides skola, 2001. - 84 lpp. : fotogr., att. – Literatūra: 84.lpp.

2002

236. Ilgtspējīga attīstība Latvijā : 10 gadi kopš Rio sanāksmes un 10 Latvijas neatkarības gadi / red.: P. Cimdiņš, M. Kļaviņš ; Latvijas Universitāte. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2002. - 162 lpp. : tab., sh. - Ietver bibliogr.

**PĒTERA CIMDIŅA RECENZĒTĀS
DISERTĀCIJAS**
DISSERTATIONS REVIEWED BY PĒTERIS CIMDIŅŠ

1995

237. **Ernšteins, Raimonds.** Vides zinātnes un pārvaldes studiju saturs un formas augstskolā : (vides pedagoģija) : promocijas darba kopsavilkums / Raimonds Ernšteins ; zinātniskā vad. A. Špona ; rec.: P. Cimdiņš, L. Keirāns, I. Plotnieks ; LU. - Rīga, 1995. - 40 lpp. : sh., diagr.

238. **Ernšteins, Raimonds.** Vides zinātnes un pārvaldes studiju saturs un formas augstskolā : disertācija pedagoģijas zinātņu doktora grāda iegūšanai / Raimonds Ernšteins ; zinātniskā vad. A. Špona ; rec.: P. Cimdiņš, L. Keirāns, I. Plotnieks ; LU. - Rīga, 1995. - 207 lp. : tab., sh., diagr. - Literatūra: 172.-183.lpp.

1996

239. **Krams, Indriķis.** Ziemejošo zīlīšu izdzīvošanas stratēģijas : disertācijas kopsavilkums bioloģijas zinātņu doktora grāda iegūšanai = Survival strategies of wintering tits = Стратегия выживания зимующих синиц / Indriķis Krams ; zinātniskais vad. Pranas Mierauskas ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Tatjana Zorenko, Jānis Priednieks. - Rīga, 1996. - 37 lpp. : il.

240. **Krams, Indriķis.** Ziemejošo zīlīšu izdzīvošanas stratēģijas : disertācija bioloģijas doktora grāda iegūšanai / Indriķis Krams ; zinātniskais vad.: Pranas Mierauskas ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Tatjana Zorenko, Jānis Priednieks ; Latvijas Universitāte. - Rīga, 1996. - 167 lp., [5] lp. : il., grafiki, tab.

1998

241. **Balode, Maija.** Fitoplanktons kā Rīgas liča vides kvalitātes rādītājs = The use of phytoplankton for assessment of environmental

quality of the Gulf of Riga : publicētie darbi / Maija Balode ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Andris Andrušaitis, Ivars Druvietis ; Latvijas Universitāte. Hidroekoloģijas institūts. - Rīga, 1998. - Darbu kopa (51 publ.).

1999

242. **Balode, Maija.** Fitoplanktons kā Rīgas līča vides kvalitātes rādītājs : promocijas darba kopsavilkums par publicēto zinātnisko rakstu sēriju bioloģijas zinātņu doktora (Dr. biol.) grāda iegūšanai = The use of phytoplankton for assessment of environmental quality of the Gulf of Riga / Maija Balode ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Andris Andrušaitis, Ivars Druvietis ; Latvijas Universitāte. LU Hidroekoloģijas institūts. - Rīga, 1999. - 65 lpp.

243. **Ernšteins, Raimonds.** Videszinātniskās izglītības teorija un prakse : (vides pedagoģija) : habilitācijas darba kopsavilkums / Raimonds Ernšteins ; zinātniskā vad. Ausma Špona ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Leonīds Keirāns, Irēna Žogla. - Rīga, 1999. - 92 lpp. : tab., sh. - Teksts paralēli latv., angļu un vācu val.

244. **Ernšteins, Raimonds.** Videszinātniskās izglītības teorija un prakse : (vides pedagoģija) : habilitācijas darba zinātnisko darbu kopa / Raimonds Ernšteins ; zinātniskā vad. Ausma Špona ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Leonīds Keirāns, Irēna Žogla. - Rīga, 1999. - 124 lp. : sh. - Darbu kopijas latv., angļu un vācu val. - Aprakstīts pēc vāka.

245. **Ozoliņš, Jānis.** Ūdrs *Lutra lutra* (L., 1758) saldūdeņu un to piekrastes ekosistēmās Latvijā : kopsavilkums promocijas darbam bioloģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai (specialitāte - zooloģija) / Jānis Ozoliņš ; zinātniskais vad.: Mārtiņš Balodis ; rec.: P. Cimdiņš, T. Zorenko, O. Opermanis ; Latvijas Universitāte. - Rīga, 1999. - 33 lpp.

246. **Ozoliņš, Jānis.** Ūdrs *Lutra lutra* (L., 1758) saldūdeņu un to piekrastes ekosistēmās Latvijā : promocijas darbs bioloģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai / Jānis Ozoliņš ; zinātniskais vad.: Mārtiņš Balodis ; rec.: Pēteris Cimdiņš, Tatjana Zorenko, Otars Opermanis ; Latvijas Universitāte. - Rīga, 1999. - 131 lpp. : il.

2002

247. **Andersone, Žanete.** Vilks (*Canis lupus* L., 1758) Latvijā : populācijas stāvoklis, demogrāfija, morfometrija, trofiskā ekoloģija un ģenētika saistībā ar pašreizējo apsaimniekošanas praksi : kopsavilkums

promocijas darbam / Žanete Andersone ; zinātniskais vad. Henryk Okarma ; rec.: Tatjana Zorenko, Pēteris Cimdiņš, Īzaks Rašals ; Latvijas Universitāte. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2002. - 30 lpp.

248. **Andersone, Žanete.** Vilks (*Canis lupus L., 1758*) Latvijā : populācijas stāvoklis, demogrāfija, morfometrija, trofiskā ekoloģija un ģenētika saistībā ar pašreizējo apsaimniekošanas praksi : promocijas darbs bioloģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai = The wolf (*Canis lupus L., 1758*) in Latvia: status, demography, morphometry, trophic ecology, and genetics in relation to current management practices : thesis for doctoral degree in biology / Žanete Andersone ; zinātniskais vad.: Henryk Okarma ; rec.: Tatjana Zorenko, Pēteris Cimdiņš, Īzaks Rašals ; Latvijas Universitāte. - Rīga, 2002. - Dal. pag. : il., tab., kartes.

**PĒTERA CIMDIŅA INTERVIJAS,
DISKUSIJAS, KOMENTĀRI, VIEDOKĻI U. C.
INTERVIEWS WITH PĒTERIS CIMDIŅŠ,
DISCUSSIONS, COMMENTARIES ET AL.**

1987

249. **Cimdiņš, Pēteris.** Upju pasēs / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. S. Špungins // Cīņa. - Nr.205 (1987, 5.sept.), 3.lpp.

1988

250. **Cimdiņš, Pēteris.** Vai izrausimies? : [par ekoloģisko stratēģiju Latvijā] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Guntis Feldmanis // Padomju Jaunatne. - Nr.131 (1988, 9.jūl.), 4.lpp. : il.

251. **Krūmiņš, Jānis.** Mēs stāvējām ezera krastā... : [sakarā ar gudrona un sērskābes ezeru Inčukalnā] / Jānis Krūmiņš, Ieva Zvīdre ; tekstā arī P. Cimdiņa izteikumi // Padomju Jaunatne. - Nr.179 (1988, 17.sept.), 6.lpp.

252. **Cimdiņš, Pēteris.** Vai tiecamies uz noosfēru? : [saruna ar biologu P. Cimdiņu : sakarā ar dabaszinātnieka Vladimira Vernadska 125. dz.d. (1863-1945)] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Inese Meiere // Skolotāju Avīze. - Nr.1/2 (1988, 8.jūn.), 14.lpp. : portr.

1989

253. **Cimdiņš, Pēteris.** Biologs Pēteris Cimdiņš: „Mūs var glābt tikai pagudrinājums” : [saruna ar P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Ainars Meiers // Lauku Dzīve. - Nr.2 (1989), 7.-8.lpp.

254. **Cimdiņš, Pēteris.** Jāveido Latvijas ekoloģiskā padome : [saruna ar Latvijas Tautas frontes Vides komitejas vadītāju P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Una Meistere // Atmoda. - Nr.30 (1989, 17.jūl.), 3.lpp.

T.p. izd.: Атмода. - N 30 (10 июля 1989), с. 3 : nos.: Надо создать Экологический совет.

255. **Cimdiņš, Pēteris.** Nedrīkst krist vēl zemāk / Pēteris Cimdiņš ; intervēja Guntis Feldmanis // Literatūra un Māksla. – Nr.39 (1989, 23.sept.), 1.-2.lpp. : il.

256. **Cimdiņš, Pēteris.** Pēc brauciena uz ASV un Kanādu / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. O. Martinsons // Zinātnes Vēstnesis. – Nr.2 (1989, okt.), 11.-13.lpp.

1990

257. Par kļūdām būs jāmaksā : [par zinātnieku un speciālistu apspriedi : sakarā ar iespējamo Slokas celulozes un papīra rūpnīcas darbības pārtraukšanu Jūrmalā] / A. Gūtmanis, R. Kukaine, P. Cimdiņš ... [u.c.] ; materiālu sagat. G. Grundulis // Cīņa. - Nr.29 (1990, 4.febr.), [1.] lpp.

258. Par Latvijas PSR Augstākās Padomes 1989. gada 29.jūlija lēmuma „Par neapmierinošo ekoloģisko situāciju republikā un uzdevumiem tās atveseļošanai” redakcijas grozījumiem : Latvijas PSR Ministru padomes priekšsēdētāja vietnieka referāta un debašu atreferējums : LPSR AP vienpadsmitā sasaukuma četrpadsmitā sesija Rīgā, 1989, 27. decembris, 11.-12. janvāris : [arī P. Cimdiņa debašu atreferējums] / Latinform // Cīņa. - Nr.4 (1990, 5.janv.), [1.]-2.lpp.

1991

259. **Cimdiņš, Pēteris.** Divas straumes - uz zinātņu Lielupi : [sakarā ar Vispasaules latviešu zinātņu kongresu] / Pēteris Cimdiņš, Jānis Skujiņš, Jānis Šķiņķis ; pierakst. Līksma Bebre, Anija Pelūde // Diena. - Nr.134 (1991, 17.jūl.), 2.lpp.

T.p. izd.: Диена. – N 134 (17 июля 1991), с.2 : nos.: Два потока к великой реке наук.

260. **Cimdiņš, Pēteris.** Krusta karš pret zinātni : [par zinātnes nepietiekamo finansēšanu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Guntis Feldmanis // Diena. - Nr.230 (1991, 27.nov.), 2.lpp.

T.p. izd. Диена. – N 30 (27 нояб. 1991), с.2 : nos.: Крестовый поход против науки.

261. **Cimdiņš, Pēteris.** Kūtsaugšā Ņujorkas latviešu koris : [saruna ar P. Cimdiņu] / Pēteris, Cimdiņš ; pierakst. Dace Dūze // Skola un Ģimene. - Nr.9/10 (1991), 2.-5.lpp.

262. **Cimdiņš, Pēteris.** Pirms starta Stikla kalnā : [sakarā ar balvas „ECO Latvia” saņemšanu par ekoloģiskajiem pētījumiem] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Dace Zvirbule // Diena. - Nr.208 (1991, 25.okt.), 2.lpp. : portr.

T.p. izd.: Диена. - N 208 (25 окт. 1991), с.2 : nos.: Перед восхождением на стеклянную гору.

263. **Cimdiņš, Pēteris.** „Riskēšu pateikt...” : [par ekoloģisko zaudējumu apjomu Latvijā : saruna ar P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Astra Šalcēviča // Zeme. - Nr.5 (1991, marts), 7.lpp. : portr.

T.p. izd.: Земля. - N 5 (март 1991), с.7 : nos.: „Я рискую высказать мысли, не приемлемые для многих ...”.

264. **Cimdiņš, Pēteris.** Vai jūs savam ezeram naudu jau sakrājāt? : [par īpašumtiesībām uz ūdeņiem] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Oskars Gerts // Neatkarīgā Cīņa. - Nr.74 (1991, 5.jūl.), 2.lpp.

T.p. izd.: Ventas Balss. - Nr.110 (1991, 12.jūl.), 3.lpp.

1992

265. **Cimdiņš, Pēteris.** Par kultūrvidi un privātīpašumu : [saruna ar Latvijas ZA korespondētāji]loekli P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Oskars Martinsons // Jaunais Inženieris. - Nr.12 (1992, 17.febr.), 3.-4.lpp.

266. **Ļuta, Vilhelms.** Zinātnieku savienībā : [tekstā atreferēts arī P. Cimdiņa viedoklis par zinātnes un valsts problēmām] / Vilhelms Ļuta // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.13 (1992, nov.), [1.] lpp.

267. **Ļuta, Vilhelms.** Zinātnieku savienībā : [viedokļu atreferējums par zinātnes un valsts problēmām] / Jānis Streičs, Pēteris Cimdiņš, Vilnis Zariņš ... [u.c.] ; mater. sagat. Vilhelms Ļuta // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.14 (1992, dec.), [1.] lpp.

1995

268. **Cimdiņš, Pēteris.** „Es paturu sev tiesības būt disidentam” : ar LZA akadēmiķi P. Cimdiņu sarunājas G. Daija / Pēteris Cimdiņš ; intervēja Gunārs Daija // Labrīt. – Nr.2 (1995, 3.janv.), 14.lpp. : il.

269. **Cimdiņš, Pēteris.** Ne tikai eksotikas dēļ... : [saruna par 26. starptautisko limnoloģu kongresu Brazīlijā] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Ojārs Sarma // Jaunā Balss. - Nr.23 (1995, dec.), 3.lpp. : il., portr. ; Nr.24 (1995, dec.), 8.lpp. : il. ; Nr.1 (1996, janv.), 3.lpp. : il.

1996

270. Augstākās izglītības padome vēl līdz gada beigām nosauks valsts profesoru vietu skaitu / tekstā A. Kapenieka, E. Grēna, P. Cimdiņa viedokļi // Izglītība un Kultūra. - Nr.46 (1996, 12.dec.), 2.lpp.

271. **Cimdiņš, Pēteris.** Cimdiņš - gatavs apēšanai : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Vita Pētersone // Diena. - (Piel. „SestDiena”). - Nr.235(1996, 28.sept.), 4.-5.lpp. : portr., il.

Т.р. изд.: Диена (Субботный День). – N 235 (5 окт. 1996), с. 4-5: ил. : пос.: Петерис Цимдиньш готов к rasterзанию.

272. **Cimdiņš, Pēteris.** Izglītības sistēmā jāveicina pašattīstības principi : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.27 (1996, 1.aug.), 7.lpp.

273. **Cimdiņš, Pēteris.** Jauniešu ticība izglītības sistēmai ir iedragāta : [stāsta augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs P. Cimdiņš] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Aiva Kalve // Diena. - Nr.196 (1996, 21.aug.), 11.lpp. : portr.

274. **Cimdiņš, Pēteris.** Kādi esam vajadzīgi Eiropai? : [par ES asociācijas valstu zinātnes un tehnoloģiju ministru tikšanos Briselē] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.14 (1996, 4.apr.), 3.lpp.

275. **Cimdiņš, Pēteris.** „Man jābūt pārmijniekam” : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Gunta Klismeta // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.54 (1996, 4.marts), 2.lpp. : portr.

276. **Cimdiņš, Pēteris.** Nākamgad augstskolu un zinātnes budžetu veidos citādi : [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra atbildes Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības vadītājam] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.6 (1996, 8.febr.), 11.lpp.

277. **Cimdiņš, Pēteris.** Pārmaiņas augstskolā skars ikvienu cilvēku : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Dita Arāja // Diena. - Nr.218 (1996, 16.sept.), 2.lpp. : portr.

Т.р. изд.: Диена. - N 218 (16 сент. 1996), с.2 : пос.: Перемены в вузах коснутся каждого.

278. **Cimdiņš, Pēteris.** „Pēdējos gados Latvijā...” : [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra atbilde uz lasītāju jautājumiem par pretrunām Augstskolu likuma skaidrojumā] / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - Nr.22 (1996, 6.jūn.), 5.lpp. : tab.

279. **Cimdiņš, Pēteris.** Reforma skars ne tikai Latvijas Universitāti : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņū] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Aiva Zilgalve // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.214 (1996, 12.sept.), [1.], 3.lpp. : ģīm.

280. **Cimdiņš, Pēteris.** Reforma zinātnē būs pakāpeniska / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.18 (1996, 9.maijs), 2.lpp.

281. **Cimdiņš, Pēteris.** Šodienas augstākās izglītības iespēju loki : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Vairis Ozols. – (No ministra redzespunkta) // Latvijas Vēstnesis. – Nr.62 (1996, 10.apr.), [1.], 4.lpp. : portr.

282. **Grīnblats, Māris.** Izglītība kā sabiedrības un valsts pamats tagadnei un nākotnei : [preses konference par izglītības un zinātnes valsts budžeta projektu 1996.g. ar izglītības un zinātnes ministru M. Grīnblatu, izglītības valsts ministru J. Gaigalu un augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu] / Māris Grīnblats, Jānis Gaigals, Pēteris Cimdiņš ; mater. sagat. Vairis Ozols // Latvijas Vēstnesis. – Nr.5 (1996, 11.janv.), [1.] lpp. : portr.

283. **Kalve, Aiva.** Jauniešu ticība izglītības sistēmai ir iedragāta : [diskusijā par maksas augstāko izglītību, arī P. Cimdiņa viedoklis] / Aiva Kalve ; tekstā stāsta P. Cimdiņš // Diena. - Nr.196 (1996, 21.aug.), 11.lpp. : portr.

284. **Kalve, Aiva.** Studenti visur vienādi : [P. Cimdiņa viedoklis diskusijā par augstākās izglītības finansējumu] / Aiva Kalve ; tekstā stāsta P. Cimdiņš // Diena. - Nr.197 (1996, 22.aug.), 7.lpp.

285. **Kipere, Zaiga.** „Mans paraksts neko nenozīmē ...” : [zinātnisko institūtu un P. Cimdiņa diskusijas atreferējums] / Zaiga Kipere ; tekstā stāsta P. Cimdiņš // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.18 (1996, 25.nov.), [1.] lpp.

286. **Kipere, Zaiga.** Turpmāk Akadēmijas laukumā 1 : [sakarā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas gada pilnsapulci tekstā arī P. Cimdiņa viedoklis] / Zaiga Kipere // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.4 (1996, febr.), [1.] lpp.

287. **Kvikers, Peters.** Par augstākās izglītības reformu : Valsts ministra Pētera Cimdiņa [un EP eksperta Petera Kvikera] preses konference / Peters Kvikers, Pēteris Cimdiņš ; mater. sagat. Vairis Ozols // Latvijas Vēstnesis. – Nr.156 (1996, 18.sept.), 7.lpp.

288. **Miķelsone, Anda.** Zinātnieki un valdība nespēj saprasties : valdība zinātnei pārmet neefektīvu darbību Latvijas valsts labā, bet zinātnieki uzskata, ka idejas ir, tikai nepietiek finansējuma / Anda Miķelsone ; tekstā izsakās arī P. Cimdiņš // Diena. - Nr.297 (1996, 18.dec.), 4.lpp. : portr.

289. Nedēļas cilvēks. Gada cilvēks / tekstā stāsta arī A. Poča, P. Cimdiņš // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.300 (1996, 24.dec.), 13.lpp. : il.

290. Par Vidzemes augstskolu : [sakarā ar diskusiju par augstskolas izveidi Valmierā] / Pēteris Cimdiņš, Māris Gailis, Egons Lavendelis, Rihards Berugs, Kārlis Greiškals, Igors Klappenkovs ; mater. sagat. Vairis Ozols // Latvijas Vēstnesis. - Nr.59/60 (1996, 4.apr.), 11.lpp.

291. Reģionālās augstskolas : stāvošā ūdenī iemests akmens : [arī augstākās izglītības un zinātnes ministra P. Cimdiņa viedoklis par reģionālo augstskolu veidošanos] / Pēteris Cimdiņš, Māris Gailis, Kārlis Greiškals ... [u.c.] // Izglītība un Kultūra. - Nr.12 (1996, 28.marts), 10.-11.lpp. : portr.

292. Varianti, kur atrast papildu līdzekļus : [diskusija par izglītības finansēšanas jautājumiem] / Jānis Vaivads, Juris Bojārs, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; mater. sagat. M. Bukleviča. - (Izglītības forums) // Izglītība un Kultūra. – Nr.3 (1996, 18.janv.), 13.lpp. : il.

293. Viss atkarīgs no tā, cik mums ļaus strādāt : trīs jautājumi četriem jaunā Ministru kabineta locekļiem / Māris Grīnblats, Pēteris Cimdiņš, Jānis Gaigals, Ojārs Spārītis ; pierakst. Jānis Andersons // Izglītība un Kultūra. – Nr.1 (1996, 4.janv.), 4.-5.lpp. : portr.

294. **Гринблатс, Марис.** Три министра а денег мало : пресс конференция / Марис Гринблатс, Янис Гайгалс, Петерис Цимдиньш ; записала Ольга Новикевич // СМ-сегодня. - N 8 (11 янв. 1996), с.3.

295. **Мамыкин, А.** Не учите меня жить! : к вопросу о материальном обеспечении студенчества / А. Мамыкин ; в тексте рассказывает П. Цимдиньш // СМ-сегодня. - N 171 (22 авг. 1996), с.[1].

296. **Цимдиньш, Петерис.** [Беседы с государственным министром высшего образования и науки Латвийской Республики

П. Цимдиньшем] / Петерис Цимдиньш ; записала Ольга Новикевич. - Содерж.: Открыть весь мир : как становятся министрами ; Что нам стоит ВУЗ расстроить // СМ сегодня. - N 94 (15 мая 1996), с.5 : портр. ; N 95 (16 мая 1996), с.5: ил.

297. **Цимдиньш, Петерис.** Общество не востребуемых возможностей : [беседа с государственным министром высшего образования и науки] / Петерис Цимдиньш ; записал Александр Седов. - (Откровенно с министром) // Панорама Латвии. - N 113 (8 июня 1996), с.[1]-2 : портр.

298. **Цимдиньш, Петерис.** Планов - громадьё : [к реформе вузов Латвии : рассказывает государственный министр высшего образования и науки] / Петерис Цимдиньш ; записал Виктор Сидоров // Русская газета. - N 38 (28 сент. 1996), с.5: ил.

1997

299. **Cimdiņš, Pēteris.** EP Augstākās izglītības un pētījumu komitejas seminārā diskutē par habilitāciju un doktorantūras jautājumiem : [par semināru „Doktorantūras studijas universitātēs”, Bonnā 16.-18. nov.] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.47 (1997, 11. dec.), 11.lpp.

300. **Cimdiņš, Pēteris.** Kā klājas? : [atbild P. Cimdiņš] // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.85 (1997, 12.apr.), 8.lpp.

301. **Grīnblats, Māris.** Par izglītības reformu : [preses konference] / Māris Grīnblats, Pēteris Cimdiņš ; mater. sagat. Vairis Ozols. - Pieņemšanā: Visu partiju 6. Saeimas priekšvēlēšanu solījumi par izglītību // Latvijas Vēstnesis. - Nr.24 (1997, 21.janv.), [1.]-2.lpp. : portr.

302. Kas notiek ar augstākās izglītības reformu Latvijā? / Egons Lavendelis, Juris Zaķis, Pēteris Cimdiņš, Juris Stabiņš ; pierakst. Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.2 (1997, 9.janv.), 6.lpp. : portr.

303. Kā labāk turpināt Latvijas augstskolu reformu : [izglītības un zinātnes darbinieku diskusija] / Pēteris Cimdiņš, Egons Lavendelis, Juris Zaķis ... [u.c.] ; pierakst. Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.14 (1997, 3.apr.), 6.-8.lpp. : il.

304. **Meļņiks, Romāns.** Kristīgās partijas grasās apvienoties : [sarīkārā ar gaidāmo kongresu] / Uldis Augstkalns, Pēteris Cimdiņš, Paulis

Kļaviņš ... [u.c.] ; pierakst. Romāns Meļņiks // Rīgas Balss. - Nr.122 (1997, 27. jūn.), 2.lpp. : portr.

T.p. izd.: Ригас Балсс. - N 122 (27 июня 1997), с.2 : nos.: Христианские партии намерены объединиться.

305. Ministra jaunās un pēdējās vēsmas : [par zinātniski pētniecisko institūtu reorganizāciju un Nacionālā humanitārā zinātņu centra „Letonika” veidošanu] / Pēteris Cimdiņš, Maija Kūle, Pēteris Laķis, Janīna Kursīte ; pierakst. Mārtiņš Pīlādzis // Literatūra. Māksla. Mēs.-Nr.6 (1997, 6./13. febr.), 11.lpp.

306. Ministra uzticības personas - padomnieki / Juris Celmiņš, Gunta Darbiņa, Uldis Cielēns, Jānis Gaigals, Ringolds Beinarovičs, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; pierakst. Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. – Nr.44 (1997, 20. nov.), 6.-7.lpp. : il.

307. „Nabagi esam. Nekļūsim dumji!” : [īsi dalībnieku izteikumi no konferences „Augstākā izglītība un zinātne : situācija un perspektīvas”] / Jānis Stradiņš, Juris Zaķis, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.8 (1997, 28.apr.), 2.lpp.

308. Reformas izglītībā un zinātnē turpināsies : [bijušā augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra Pētera Cimdiņa preses konference] / tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš ; mater. sagat. Vairis Ozols // Latvijas Vēstnesis. – Nr.49/50 (1997, 18.febr.), 5.lpp.

309. **Rībele, Marta.** Cimdiņš sava posteņa likvidēšanu uzskata par normālu : [sakarā ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra posteņa likvidēšanu] / Marta Rībele ; tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš // Vakara Ziņas. - Nr.40 (1997, 17.febr.), 5.lpp.

310. **Мейталова, Светлана.** Процесс реформ начинают сверху : [о решении Министерства образования и науки установить ограниченное количество профессоров] / Светлана Мейталова ; в тексте рассказывает Петерис Цимдиньш // Бизнес & Балтия. – N 12 (20 янв. 1997), с.2.

1998

311. **Cimdiņš, Pēteris.** Augstākā izglītība - robežas ir pārkāptas : [stāsta LU profesors] / Pēteris Cimdiņš // Izglītība un Kultūra. - (Piel. „Mūsu izglītība 98” ; Nr.1/2). - Nr.15 (1998, 2.apr.), 18.-19.lpp. : portr.

312. **Cimdiņš, Pēteris.** Mūsdienīgas vadības formula : [saruna ar LU profesoru P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Marika Krastiņa // Kapitāls. - Nr.8 (1998), 38.-39.lpp.

313. **Cimdiņš, Pēteris.** Partijas sola maksas izglītību : izglītības eksministrs Pēteris Cimdiņš atmasko politiķu solījumus studentu kreditēšanā / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Anita Zvirgzde // Jaunā Avīze. - Nr.225 (1998, 28.sept.), 5.lpp. : il.

314. **Cimdiņš, Pēteris.** Tuvojas augstākās izglītības reformu ēna / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Anita Zvirgzde // Jaunā Avīze. - Nr.30 (1998, 5.febr.), 5.lpp. : portr.

315. Intelektualizēta nevis politizēta : [par augstskolu sistēmas attīstības virzieniem : stāsta Augstākās izglītības padomes locekļi] / Baiba Rivža, Tālis Millers, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; pierakst. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.32 (1998, 3.sept.), 7.-8.lpp.

316. Kvalitāte - atslēgas vārds : [semināra-diskusijas „Studentu skaits un studentu kvalitāte” izklāsts] / Baiba Rivža, Uldis Strautkalns, Pēteris Cimdiņš ...[u.c.] ; pierakst. A. Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.41 (1998, 5.nov.), 8.-10.lpp. : il., tab.

317. Mēs pavisam bijām seši... : [saruna ar bijušajiem ministriem] / Pēteris Cimdiņš, Juris Celmiņš, Jānis Gaigals ... [u.c.] ; intervēja Gunta Darbiņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.48 (1998, 30.dec.), 20.-22.lpp. : portr., il.

318. **Cimdiņš, Pēteris.** koncepcija un ieteikumi attīstībai : atbilde uz J. Graudoņa rakstu „Koncepcija vai laba vēlējumi” : [viedoklis laikr. 9.janv. numurā] / Pēteris Cimdiņš // Jaunā Avīze. - Nr.24 (1998, 29.janv.), 5.lpp.

319. Studenti gatavojas finansu cīņai : [par Latvijas Studentu padomes izvirzīto prasību finansu ministram Robertam Zilem] / pierakst. Ilze Blūma ; tekstā arī P. Cimdiņa viedoklis // Neatkarīgā Rīta Avīze - Nr.210 (1998, 9.sept.), [1.] lpp.

320. Students - burvju ielāps robiem izglītības budžetā? : [diskusijas par studiju finansējumu no valsts budžeta izklāsts] / Pēteris Cimdiņš, Baiba Rivža, Māris Eglīte ... [u.c.] ; pierakst. A. Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.37 (1998, 8.okt.), [1.], 8.-9.lpp. : il.

321. Vadītājam jāņem dziļi pie sirds - pastāvēs, kas pārvērtīsies : [seminārs-diskusija „Augstskolu vadības efektivitāte”] / Juris Krūmiņš,

Juris Dzelme, Juris Stabiņš, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] ; pierakst. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.45 (1998, 3.dec.), 8.-9.lpp. : tab., il.

1999

322. Augstākās izglītības finansu problēmas pāriet no latentā stāvokļa akūtā : [diskusija „Augstākās izglītības finansēšana” Latvijas Republikas augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālās koncepcijas kontekstā] / Pēteris Cimdiņš, Baiba Rivža, Andris Glāzītis ... [u.c.] ; mater. sagat. A. Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.19 (1999, 13.maijs), 8.-9.lpp. : diagr., il.

323. **Cimdiņš, Pēteris.** Kamēr pastāvēs noslēpums, pastāvēs pasaule : [saruna ar ekologu, Latvijas ZA īsteno locekli P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Helēna Grīnberga, Ina Eglīte // Latvijas Vēstnesis. - Nr.392/393 (1999, 26.nov.), 6.-7.lpp. : portr.

324. **Cimdiņš, Pēteris.** Kamēr pastāvēs noslēpums, pastāvēs pasaule / Pēteris Cimdiņš. - Ar īsu aut. biogr. – (Sarunas gadsimtu mijā) // Millennium. Skats uz Latviju. – Rīga : Valters un Rapa, 1999. – [1.grām.], 162.-181.lpp. : il.

325. **Cimdiņš, Pēteris.** Līdzsvara meklējumos : saruna ar LU profesoru, hidroekoloģijas un vides pārvaldības pasniedzēju P. Cimdiņu / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Elmārs Barkāns, Anita Tukiša // Svētdienas Rīts. - Nr.7 (1999, 20.febr.), [1.], 7.lpp. : portr., il.

326. **Čakste, Jānis.** No bakalaura kodiem līdz investīcijām cilvēk- kapitālā : [saruna par augstāko izglītību] / Jānis Čakste, Baiba Rivža, Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.2 (1999, 14.janv.), 12.-13.lpp. : portr., tab.

327. Ekonomiskā izglītība Latvijā / Baiba Rivža, Pēteris Cimdiņš, Inta Āne ... [u.c.] ; pierakst. E. Sokka // Lauku Avīze. - (Iel. “Mēs” ; Nr.73). - Nr.22 (1999, 20.febr.), [15.] lpp.

328. **Rivža, Baiba.** Augstākā profesionālā izglītība Somijā un Hol- landē - ko no tās varētu mācīties Latvijā? / Baiba Rivža, Pēteris Cim- diņš ; pierakst. Ausma Mukāne / Izglītība un Kultūra. - Nr.15 (1999, 15.apr.), 8.-9.lpp. : tab., il.

329. Vai zinātnē jāizsludina krīzes situācija? : [zinātnes un izglītī- bas darbinieku diskusija „Zinātnes loma ceļā uz tirgus ekonomiku”] / Valdis Egle, Pēteris Cimdiņš, Ivars Kalviņš... [u.c.] ; intervēja Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.9 (1999, 4.marts), 8.-10.lpp.

330. Vēlējumi gadumijā : [stāsta izglītības darbinieki] / Pēteris Cimdiņš, Egons Lavendelis, Rudīte Andersone ... [u.c.] // Izglītība un Kultūra. - Nr.48 (1999, 23.dec.), 2.-3.lpp.

331. Zināšanas bez vērtīborientācijas sarežģīt pasauli jeb kā veidot pilna laika cilvēku? : [diskusijas „Augstākā izglītība : no zināšanām uz vērtīborientāciju” izklāsts] / Pēteris Cimdiņš, Arnolds Klotiņš, Juris Zaķis ... [u.c.] // Izglītība un Kultūra. - Nr.10 (1999, 11.marts), 10.-11.lpp. : il.

2000

332. **Cimdiņš, Pēteris.** Augstskola maksā naudu. No kuras kabatas? : par augstākās izglītības finansēšanas reformu / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. un priekšv. sarakst. Liēna Pilsētneiece // Latvijas Vēstnesis. - Nr.42/43 (2000, 10.febr.), [1.], 9.lpp.

333. **Cimdiņš, Pēteris.** Augstskolu reforma jāveic ES kontekstā : [saruna ar izglītības un zinātnes ministra padomnieku P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Ieva Upleja, Gunita Nagle // Diena. - Nr.35 (2000, 11.febr.), 11.lpp. : il.

Atsauksme: **Vētra, Jānis.** Atklāta vēstule izglītības un zinātnes ministram Mārim Vītolam / Jānis Vētra // Pulss. - Nr.11 (2000, febr.), 2.lpp.

334. **Cimdiņš, Pēteris.** „Ideja par kancleru nāk no pašām universitātēm” : [intervija ar Augstākās izglītības padomes ekspertu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Liēna Pilsētneiece // Latvijas Vēstnesis. - Nr.269 (2000, 25.jūl.), 4.lpp. : portr.

335. **Cimdiņš, Pēteris.** Kāpēc ar augstskolu likumu grozījumu pieņemšanu vairs nedrīkst kavēties / Pēteris Cimdiņš, Andrejs Rauhvargers, Baiba Rivža ; pierakst. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.47 (2000, 23.nov.), 3.lpp. : portr.

336. **Nagle, Gunita.** Izglītības iestādes negribīgi pieņem darba tirgus noteikumus : [par izglītības un nodarbinātības politiku Latvijā] / Gunita Nagle ; tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš. - 4.lpp. nos.: Skolas negribīgi ... // Diena. - Nr.252 (2000, 27.okt.), [1.], 4.lpp.

337. **Nagle, Gunita.** Izglītības reforma visvairāk skar pirmkursniekus : [Pētera Cimdiņa atbilde par augstskolu reformu ES kontekstā] / Gunita Nagle ; tekstā P. Cimdiņa atbildes // Diena - Nr.35 (2000, 11.febr.), [1.], 11.lpp. : portr.

338. **Nagle, Gunita.** Rektori nespēšot kavēt augstskolu apvienošanu / Gunita Nagle ; tekstā arī Pētera Cimdiņa viedoklis // Diena. - Nr.40 (2000, 17.febr.), 4.lpp.

339. **Paparde, Inga.** Studentiem būšot jāmaksā 150 latu gadā : [sakarā ar jauno studentu finansēšanas modeli] / Inga Paparde ; tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.26 (2000, 1.febr.), 3.lpp.

340. **Pastore, Kristīne.** [Liepājas] Pedagoģijas akadēmija tiecas pēc universitātes statusa : [tekstā arī P. Cimdiņa viedoklis] / Kristīne Pastore // Kurzemes Vārds. - Nr.128 (2000, 2.jūn.), 5.lpp. : il.

341. **Pilsētiece, Liena.** Par izglītības finansēšanu : [sakarā ar jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa izstrādi] / Liena Pilsētiece ; tekstā stāsta darba grupas vad. Pēteris Cimdiņš // Latvijas Vēstnesis. - Nr.96/97 (2000, 15.marts), [1.], 4.lpp. : tab., sh.

342. **Skagale, Gundega.** Studiju vietu skaitu palielinās uz studentu rēķina / Gundega Skagale ; tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.43 (2000, 21.febr.), 3.lpp. : il.

2001

343. **Cimdiņš, Pēteris.** Cimdiņš nejūtas kā studentu bieds : [saruna ar „Studentu Gada balvas 2000” pretendentu, izglītības un zinātnes ministra padomnieku P. Cimdiņu] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Inga Akmentiņa // Vakara Avīze Vakara Ziņas. - Nr.45 (2001, 22.febr.), 5.lpp. : portr.

344. **Cimdiņš, Pēteris.** Lai ēvelēt mācās paši / P. Cimdiņš ; intervēja G. Tabore // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.101 (2001, 2.maijs), 12.lpp. : portr.

345. **Cimdiņš, Pēteris.** Lai tauta nākotnē būtu izglītota, jāmaksā tagad : [par Augstākās izglītības padomes izstrādātajām stratēģiskajām pamatnostādnēm studējošo skaita un valsts budžeta finansēto studiju vietu skaita attīstībai līdz 2010.g.] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Marika Līdaka // Latvijas Vēstnesis. - Nr.65 (2001, 26.apr.), [1.]-2.lpp.

346. **Cimdiņš, Pēteris.** Tas nebijušais, kas jāmeklē : [saruna ar Vidzemes augstskolas rektoru] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Antra Lāce // Liesma. - Nr.179 (2001, 17.nov.), 3.lpp. : portr.

347. **Cimdiņš, Pēteris.** Vācijas un Latvijas līgumattiecības pagaidām kā vienvirziena iela : [par Vācijas un Latvijas 1993.g. kultūrnolīgumu un komandējumu uz Lejassaksijas Zinātnes un kultūras ministriju] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.1 (2001, 4.janv.), 2.lpp. : portr.

348. **Grīnuma, Ilze.** Bremzē koledžu attīstību : [par profesionālo pirmās pakāpes augstāko izglītību] / Ilze Grīnuma ; tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.31 (2001, 6.febr.), [1.], 4.lpp. : il.

349. **Grīnuma, Ilze.** Ignorē centralizētos eksāmenus : [par prasībām uzrādīt centralizēto eksāmenu sertifikāta kopiju augstskolās] / Ilze Grīnuma ; tekstā stāsta Lolita Spruģe, Astra Kravčenko, Pēteris Cimdiņš ... [u.c.] // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.40 (2001, 16.jūn.), 5.lpp.

350. **Igaune, Ingūna.** Par jauno IT [Informācijas tehnoloģiju] koledžu daudz neskaidrību / Ingūna Igaune ; tekstā stāsta Pēteris Cimdiņš, Ivars Knēts // Dienas Bizness. - (Iel. „Izglītība”). - Nr.56 (2001, 20.marts), 8.lpp. : portr.

351. **Valds, Artis.** Māc šaubas par izglītības kvalitāti : studenti pelna naudu, lai spētu samaksāt par iespēju pastāvīgi mācīties : [P. Cimdiņa viedoklis par esošo situāciju] / Artis Valds // Jaunā Avīze. - Nr.66 (2001, 19.marts), 2.lpp. : il.

2002

352. **Cimdiņš, Pēteris.** Burtnieks - ezers, kas prot pats par sevi iestāties : [saruna par Burtnieku ezera apsaimniekošanu (Valmieras raj.)] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Aivars Ustups // Liesma. - Nr.190 (2002, 6.dec.), 9.lpp. ; Nr.193 (2002, 11.dec.), 3.lpp.

353. **Cimdiņš, Pēteris.** Kas mums nākotnē tiks? : [saruna par Latvijas ekonomisko attīstību] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Dace Kokareviča // Lauku Avīze. - Nr.41 (2002, 14.marts), 5.-6.lpp. : il.

354. **Cimdiņš, Pēteris.** Vidzemes augstskolai beidzot beznosacījuma akreditācija : [stāsta augstskolas rektors] / Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.4 (2002, 24.janv.), 3.lpp.

355. **Mukāne, Ausma.** Prominentu cilvēku nopietna saruna : [konference par Augstākās izglītības vadlīnijām līdz 2010.gadam : tekstā atreferēts Pētera Cimdiņa viedoklis] / Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.7 (2002, 19.febr.), 8.-11.lpp. : tab.

356. **Tālberga, Ilga.** Kad augstākajā izglītībā valda konkurence : [sakarā ar Latvijas ZA izbraukuma sēdi „Augstākās izglītības un zinātnes iespējas Latvijas reģionos”, tekstā arī P. Cimdiņa viedoklis] / Ilga Tālberga // Latvijas Vēstnesis. - Nr.150 (2002, 17.okt.), 15.lpp.

2003

357. **Ciemīte, K.** Tālāk no mājām : rīdzinieki studijas reģionālajās augstskolās izvēlas studiju programmu zemās maksas dēļ / K. Ciemīte ; tekstā stāsta P. Cimdiņš, J. Vucāns, B. Rivža ... [u.c.] // Diena. - (Piel. „Karjeras Diena”). - Nr.192 (2003, 19.aug.), 3.lpp. : tab.

358. **Cimdiņš, Pēteris.** Jautājumi. Atbildes / P. Cimdiņš, Ivars Lācis. - (Izglītotais analfabēts) // Eiropas dialogi : [rakstu krājums] / sast., galv. red. Igors Šuvajevs. - Rīga : Eiropas Komisijas delegācija Latvijā, 2003. - 3.[sēj.], 78.-79.lpp.

359. **Skrebele, Gunta.** Valsts pamazām atsakās no ekonomistu, juristu un politologu bakalaura finansēšanas : [tekstā minēts arī P. Cimdiņa viedoklis par sociālo zinātņu studiju finansēšanu no budžeta līdzekļiem] / Gunta Skrebele // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.221 (2003, 22.sept.), [1.], 6.lpp.

2011

360. **Cimdiņa, Ausma.** Pārpeldēt jūru kopā! : [saruna ar Latvijas Universitātes Humanitāro zinību fakultātes prof. un viņas dzīvesbiedru, akadēmiķi] / Ausma Cimdiņa, Pēteris Cimdiņš ; pierakst. Vija Vāvere // Ievas Stāsti. - Nr.26 (2011/2012, 23.dec./1.janv.), [8.]-12.lpp. : portr.

RAKSTI PAR PĒTERI CIMDIŅU ARTICLES ABOUT PĒTERIS CIMDIŅŠ

1978

361. **Rašals, Ī.** Zinātnieki propogandē zinības : [par P. Cimdiņa pētījumiem sakarā ar populārzinātnisko lekciju sēriju] / Ī. Rašals // Rīgas Balss. - Nr.9 (1978, 11.janv.), 4.lpp.

Т.р. изд.: Ригас Балсс. – N 9 (11 янв. 1978), с.4 : nos.: Науку пропогандируют ученые.

1984

362. **Daija, G.** Bioloģija : hidrobioloģija : [sakarā ar mazo upju ekosistēmu pētījumiem minēts P. Cimdiņš] / G. Daija, J. Jākobsons, Z. Spuris. - (Zinātne) // Latvijas padomju enciklopēdija / galv. red. P. Jērāns. - Rīga : Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1984. - 5₂.sēj.: Latvijas PSR, 480.lpp.

363. P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes absolventu saraksts 1969.-1978. g. : Bioloģijas fakultāte : [minēts arī 1971. g. absolvents P. Cimdiņš] // Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitātei 60 gadi / [atb. red. un priekšv. sarakst. J. Porietis] ; P. Stučkas LVU. - Rīga : Avots, 1984. – 74.lpp.

364. **Vimba, E.** Dabas resursu racionāla izmantošana un dabas aizsardzība : dabas aizsardzības organizācija : [sakarā ar Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūta pētījumiem tekstā minēts P. Cimdiņš] / E. Vimba, J. Strautmanis // Latvijas padomju enciklopēdija / galv. red. P. Jērāns. - Rīga : Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1984. - 5₂.sēj.: Latvijas PSR, [90.]92.lpp.

1985

365. Limnoloģija : [tekstā minēts P. Cimdiņš sakarā ar pētījumiem upju piesārņotībā] // Latvijas padomju enciklopēdija / galv. red. P. Jērāns. - Rīga : Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1985. - 6.sēj.: Lauk-Monr, 188.-189.lpp.

1988

366. Ar ticību pārkārtošanās procesu neatgriezeniskumam : Latvijas PSR Rakstnieku savienības valdes plēnuma ar citu republikas radošo savienību vadītāju līdzdalību : [tekstā minēta arī P. Cimdiņa uzstāšanās] / Latinform // Padomju Jaunatne. - Nr.106 (1988, 2.jūn.), [1.]-2.lpp.

367. Ja ne tagad, kad tad? : [ilustratīvs materiāls ar P. Cimdiņu no Latvijas PSR Rakstnieku savienības valdes plēnuma] // Padomju Jaunatne. - Nr.108 (1988, 4.jūn.), il.[1.] lpp.

1989

368. Šenberga, Gunta. Pārskats par mēnesi Amerikā : [tekstā arī par P. Cimdiņa ierosinājumu veidot Latvijas ekoloģijas padomi] / Gunta Šenberga // Padomju Jaunatne. - Nr.103 (1989, 31.maijs), 4.lpp.

1991

369. Cimdiņš Pēteris (dz.1944) // Enciklopēdiskā vārdnīca : 2 sējumos / galv. red. A. Vilks. - Rīga : Latvijas Enciklopēdiju redakcija, 1991. - 1.sēj.: A-Mode, 116.lpp.

1992

370. [Informācija par P. Cimdiņa zinātnisko un organizatorisko darbību] // Latvijas Zinātņu akadēmijas gadagrāmata, ... / Latvijas Zinātņu akadēmija. - Rīga : Zinātne, 1991 - .

Sākot ar 2002. g. nosaukums: Gadagrāmata.

... 1992. - (1992), 13., 84.lpp.

... 1992/1993. - (1992/1993), 32., 97.lpp.

... 1995. - (1995), 18., 74., 75., 135.lpp.

... 1996. - (1996), 21., 79., 80., 141.lpp.

... 1997. - (1997), 20., 82., 83.lpp.

... 1998. - (1998), 23., 94., 95.lpp.

... 1999. - (1999), 38., 89., 90., 174.lpp.

... 2000. - (2000), 37., 92., 93., 218.lpp.

... 2001. - (2001), 37., 95., 96., 202., 221.lpp.

... 2002. - (2002), 24., 170., 171.lpp.

... 2003. - (2003), 38., 169., 170., 172., 209.lpp.

... 2004. - (2004), 37., 179., 180., 236.lpp.

- ... 2005. – (2005), 37., 182., 238.lpp.
  - ... 2006. – (2006), 37., 200.lpp.
  - ... 2007. – (2007), 36., 200.lpp.
  - ... 2008. – (2008), 36., 21.lpp.
  - ... 2009. – (2009), 36., 166.lpp. – CD-ROM.
  - ... 2010. – (2010), 30., 57.lpp.
  - ... 2011. – (2011), 38., 63.lpp.
  - ... 2012. – (2012), 43., 68.lpp.
  - ... 2013. – (2013), 56., 89.lpp.
  - ... 2014. – (2014), 63., 97.lpp.
- Sk. arī Nr. 382.

371. Jaunievēlētē LZA korespondētājlocekļi : [Pēteris Cimdiņš (ekoloģija)] // Zinātnes Vēstnesis. – Nr.2 (1992, febr.), [1.] lpp.

372. Par redakcijas padomes vadību : [apstiprināts LZA Vēstu „B” sērijas priekšsēdētājs P. Cimdiņš] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.7 (1992, 16./31. maijs), [1.] lpp.

373. Zinātnes padomē : [Valsts ZPI „Lauksaimniecības polimēri un ūdenssaimniecība” padomē apstiprināts arī P. Cimdiņš] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.15 (1992, dec.), [1.] lpp.

1993

374. Latvijas Zinātnes padome : nozaru ekspertu komisijas, ievēlētas 1993. gada 8.-12. martā : [6. Bioloģija, ekoloģija, ģeogrāfija, ģeoloģija. P. Cimdiņš (ekoloģija, priekšsēdētājs)] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.6 (1993, apr.), 2.lpp.

375. Latvijas Zinātnes padomes sastāvs : [nozaru ekspertu komisijas priekšsēdētāju sarakstā minēts P. Cimdiņš] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.6 (1993, apr.), 2.lpp.

376. **Gudriniece, Emīlija.** Cik un kādi mēs bijām? : [sakarā ar Latvijas Zinātnieku savienības dibināšanas vēsturi, minēts arī P. Cimdiņš] / Emīlija Gudriniece // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.18 (1993, nov.), 2.lpp.

377. **Kipere, Zaiga.** Konstruktīva saruna : [sakara ar Ministru prezidenta V. Birkava tikšanos ar zinātniekiem, tekstā atreferēts arī P. Cimdiņa viedoklis] / Z. K. // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.15 (1993, okt.), [1.] lpp.

378. **Matison, Anita.** LKDS deputāts [P. Cimdiņš] atsakās no mandāta // Laiks. - (Ņujorka). - Nr.55 (1993, 10.jūl.), [1.] lpp.

379. [Information about P. Cimdiņš research projects] // Latvian Council of Science : list of the funded scientific research projects (grand projects), on March1, 1993 / Latvian Council of Science. – Rīga, 1993. – P.50.

1994

380. [Īsa informācija par P. Cimdiņa dalību zinātnisko pētījumu projektos] // Latvijas Zinātnes padome : zinātnisko pētījumu projekti, kuri 1994 gadā tiek finansēti no Latvijas Republikas budžeta zinātnes daļas / Latvijas Zinātnes padome. – Rīga : LZP, 1994. – 38.lpp.

Sk. arī Nr. 381., 390., 470.

381. [Īsa informācija par P. Cimdiņa zinātniskajiem pētījumiem] // Latvijas Zinātnes padome : pārskats par zinātnisko darbību ... gadā : nozaru zinātniskie pētījumi : tirgus orientētie pētījumi ... / Latvijas Zinātnes padome. – Rīga : LZP.

..., 1991.-1993.... – (1991/1993), 29., 31.lpp.

..., 1995. – (1995), 30.lpp.

Sk. arī Nr. 380., 390., 470.

382. [Information about P. Cimdiņš research and organizational work] // Latvian Academy of Sciences : yearbook, ... / Latvian Academy of Sciences. - Rīga : Zinātne, 1991- .

... 1994. – (1994), p.20, 75, 94.

... 1995. – (1995), p.19, 82, 83, 139.

... 1996. – (1996), p.22, 87, 88, 145.

... 1997. – (1997), p.22, 93, [95].

... 1998/1999. – (1998/1999), p. 38, 100, 102.

... 2000/2001. – (2000/2001), p.38, 103, [105].

... 2002/2003. – (2002/2003), p.38, 92, 94.

... 2004/2005. – (2004/2005), p.38, 95.

... 2006/2007. – (2006/2007), p.37, 97.

... 2008/2009. – (2008/2009), p.103, 116.

... 2010/2011. – (2010/2011), p.[54], 65.

... 2014. – (2014), p.71, 102.

S.a. N 370.

383. **Ķibilds, Mārtiņš.** Latvija ir „iegrābusies” : [sakarā ar tiesas prāvām par Saeimas deputātu iespējamo sadarbību ar PSRS Valsts Drošības komiteju un „čekas maisiem”, tekstā minēts arī P. Cimdiņš] / Mārtiņš Ķibilds // Diena. – Nr.270 (1994, 19.nov.), 3.lpp.

T.p. izd.: Диена. – N 270 (19 нояб. 1994), с.2, 6 : nos.: Латвия „вляпалась” II.

1995

384. 1995. gadā finansēto programmu galveno izpildītāju saraksts : programmu, apakšprogrammu nosaukumi, izpildītāji : [minēts arī P. Cimdiņš] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.13 (1995, sept.), 2.lpp.

385. Apstiprināts jaunais Ministru kabinets : Valsts ministri : [P. Cimdiņa biogrāfija] // Diena. – Nr.299 (1995, 22.dec.), 7.lpp.

386. Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs : Izglītības un zinātnes ministrijā Pēteris Cimdiņš : [īsa biogrāfija]. – (Latvijas Republikas Ministru kabinets, kam Latvijas Republikas 6. Saeima 1995. gada 21. decembrī izteikusi uzticību) // Latvijas Vēstnesis. – Nr.199 (1995, 22.dec.), 2.lpp.

387. Īstenie locekļi : [ķīmijas un bioloģijas nodaļā minēts arī P. Cimdiņš] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.4 (1995, febr.), [1.] lpp.

388. Latvijas Republikas Ministru kabinets : Valsts ministri : [P. Cimdiņa biogrāfija] / mater. sagat. P. Leiškalns // Lauku Avīze. – Nr.103 (1995, 28.dec.), 4.lpp. : portr.

389. Latvijas Republikas valdība : Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs P. Cimdiņš. - (Spogulis) // Latvijas Vēstnesis. - Nr.17 (1995/1996, 22.dec./2.janv.), 9.lpp. : portr.

T.p. izd.: Laiks. - (Ņujorka). - Nr.2 (1996, 6.janv.), 8.lpp. : nos.: Valsts ministri.

390. [Information about P. Cimdiņš research projects] // Latvian Council of Science : list of funded research projects for the year ... / Latvian Council of Science. – Riga : Latvian Council of Science.

..., 1994. – 1995. – P.40.

..., 1998. – 1998. – P.38, 39.

Funded project, 2001. – 2001. – P.36.

..., 2004. – 2004. – P.36.

..., 2005. – 2005. – P.36.

S.a. N 380, 381, 470.

1996

391. Augstākās izglītības padome vēl līdz gada beigām nosauks valsts profesoru vietu skaitu : [tekstā minēta arī P. Cimdiņa uzstāšanās] // Izglītība un Kultūra. - Nr.46 (1996, 12.dec.), 2.lpp.

392. **Brinkmane, Ilze.** Reformas jeb [P.]Cimdiņa kungs satricināja universitāti : [par LU pārstāvju tikšanos ar izglītības un zinātnes ministru Pēteri Cimdiņu] / Ilze Brinkmane // Universitātes Avīze. – Nr.2 (1996, 16.sept.), [1.] lpp.

393. **Bukleviča, Maruta.** LU gatavojas 2. akadēmiskajai konferencei : [tekstā minēts P. Cimdiņš] / Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.5 (1996, 1.febr.), 3.lpp.

394. **Bukleviča, Maruta.** LU rektors [Juris Zaķis] un valsts ministrs turpmāk Universitāti reformēs kopīgi : [par J. Zaķa un P. Cimdiņa preses konferenci] / Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.38 (1996, 17.okt.), 2.lpp.

395. **Bukleviča, Maruta.** Sporta un medicīnas augstskolas nepievienos LU : [par Izglītības un zinātnes ministrijas augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa preses konferenci] / Maruta Bukleviča // Izglītība un Kultūra. - Nr.33 (1996, 12.sept.), 2.lpp.

396. Cimdiņš Pēteris // Kas ir kas Latvijas biznesā : laikraksta „Dienas Bizness” bezmaksas pielikums 1996. gada abonentiem. - Rīga : Diena-Bonnier, 1996. - 37.lpp. : portr.

397. **Dimants, Ainārs.** Cimdiņš [Pēteris] gāž lielu vezumu / Ainārs Dimants // Diena. - Nr.229 (1996, 28.sept.), 2., 3.lpp.

Т.р. изд.: Диена.- N 229 (28 сент. 1996), с.2-3 : нос.: Цимдиньш опрокидывает большой воз.

398. **Ginote, Dace.** Par vienotu augstāko izglītību : [par augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra Pētera Cimdiņa tikšanos ar augstskolu pārstāvjiem] / Dace Ginote // Latvijas Vēstnesis. – Nr.39 (1996, 1.marts), [1.] lpp.

399. Izsaka neuzticību ministram [P. Cimdiņam] : [LZA Senāta un Latvijas Zinātnieku savienības lēmums] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.18 (1996, 25.nov.), [1.] lpp.

400. **Īvāns, Dainis.** Kili, kili, traļi, vaļi : [sakarā ar Latvijas ZA Fizikas institūta zemes īpašuma problēmām minēts arī P. Cimdiņš] /

Dainis Īvāns ; tekstā stāsta O. Lielausis // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.221 (1996, 20.sept.), 3.lpp.

401. **Īvāns, Dainis.** Nāvēsspriedums Latvijas dabaszinātnēm : [sakarā ar Latvijas ZA institūtu vērtēšanas komisijas darbu augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa vadībā] / Dainis Īvāns // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.245 (1996, 18.okt.), 3.lpp. : il.

402. **Kalaus, Mārtiņš.** Latvijas Universitātes reforma - rīt uz brokastlaiku : [arī par P. Cimdiņa darbību LU pārstrukturēšanas sakarā] / Mārtiņš Kalaus // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.220 (1996, 19.sept.), 3.lpp.

403. Kas kurais ir : jaunās Latvijas valdības 28 ministru īsbiogrāfijas : [P. Cimdiņa īsa biogrāfija] // Austrālijas Latvietis. - Nr.2304 (1996, 26.janv.), 6.lpp.

404. **Kāla, Leonīda.** Pieprasa valsts ministra [Pētera] Cimdiņa demisiju : [sakarā ar valsts statusa noņemšanu zinātnes un izglītības objektiem] / Leonīda Kāla // Rīgas Balss. - Nr.221 (1996, 11.nov.), [1.]-2.lpp. : portr.

Т.р. изд.: Ригас Балсс. - N 221 (11 нояб. 1996), с.[1]-2 : портр. : nos.: Требуют отставки государственного министра [П.] Цимдиньша.

405. **Kipere, Zaiga.** Bez lielām pārmaiņām : [sakarā ar apsveikumu Latvijas Zinātņu akadēmijai 50. jubilejā, tekstā minēts P. Cimdiņš] / Z. Kipere // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.5 (1996, marts), [1.], 4.lpp.

406. **Korņeva, Ilze.** Vai augstākā izglītība ir sapuvusi? : [sakarā ar reformām Latvijas augstskolās tekstā minēts P. Cimdiņš] / Ilze Korņeva // Rīgas Balss.- Nr.184 (1996, 18.sept.), 10.lpp. : il.

Т.р. изд.: Ригас Балсс. - N 184 (18 сент. 1996), с.10 : ил. : nos.: Неужели высшее образование прогнило?

407. Latvijas viesi Kauzerslauternā : [tekstā minēts P. Cimdiņš sakarā ar viesošanos Kauzerslauternas Universitātē] // Brīvā Latvija. - Nr.48 (1996, 13./29.dec.), 8.lpp.

408. **Miķelsone, Anda.** Reforma modernizēs universitāti : [tekstā minēts P. Cimdiņš] / Anda Miķelsone // Diena.- Nr.215 (1996, 12.sept.), 3.lpp. : portr.

409. **Miķelsone, Anda.** Zinātnieki neatbalsta [augstākās izglītības] valsts ministru [Pēteri Cimdiņu] / Anda Miķelsone // Diena. - Nr.268 (1996, 13.nov.), 3.lpp.

Т.р. изд.: Диена. - N 269 (14 нояб. 1996), с.3 : пос.: Ученые не поддерживают государственного министра.

410. **Paparde, Inga.** Pieprasa [Pētera] Cimdiņa atkāpšanos / Inga Paparde // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.266 (1996, 12.nov.), [1.]-2.lpp.

411. Par atvaļinājuma piešķiršanu [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministram] P. Cimdiņam : LR Ministru kab. rīkojums Nr. 228 // Latvijas Vēstnesis. – Nr.104 (1996, 15.jūn.), 2.lpp.

412. Par [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra] P. Cimdiņa komandējumu : LR Ministru prezidenta rīkojums Nr. 72 // Latvijas Vēstnesis. - Nr.54 (1996, 27.marts), 2.lpp.

413. Par [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra] P. Cimdiņa komandējumu : LR Ministru prezidenta rīkojums Nr. 271 // Latvijas Vēstnesis. - Nr.173 (1996, 15.okt.), 2.lpp.

414. Par [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra] P. Cimdiņa komandējumu : LR Ministru prezidenta rīkojums Nr. 289 // Latvijas Vēstnesis. - Nr.186 (1996, 5.nov.), 2.lpp.

415. Par [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra] P. Cimdiņa komandējumu : LR Ministru prezidenta rīkojums Nr. 302 // Latvijas Vēstnesis. - Nr.195 (1996, 15.nov.), 3.lpp.

416. Par [augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra] P. Cimdiņa komandējumu : LR Ministru prezidenta rīkojums Nr. 319 // Latvijas Vēstnesis. – Nr.207/208 (1996, 3.dec.), 2.lpp.

417. Pelēkās masas viedoklis jeb Stagnātu ķērciens pret Saulveža dziesmu : [par P. Cimdiņa priekšlikumiem LU pārstrukturēšanai] / Ojārs Judrups, Edgars Ošiņš, Viesturs Vecgrāvis, Dzintra Paegle ; pierakst. Dainis Īvāns // Literatūra. Māksla. Mēs. - Nr.41 (1996, 10./17. okt.), 11., 14.lpp. : ģīm.

418. Pēteris Cimdiņš. - (Nedēļas cilvēks) // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.247 (1996, 21.okt.), [1.] lpp. : il.

419. **Polis, Jānis.** Vecpiebalgas skola, 1696-1996 / Jānis Polis. - [Cēsis] : Cēsu muzeju apvienība, 1996. - 166, [1] lpp., 1 ats. lp. karte : il. Tekstā minēts arī skolas absolvents P. Cimdiņš: 3., 80.lpp.

420. Politiku reitingi ; Valsts ministru reitingi un to analīze // Sabiedriskās domas analīze : Latvijas politiskās un ekonomiskās situācijas

vērtējums sabiedrībā : ... - [Rīga] : Sociāli korelatīvo datu sistēmas, [1996-1997].

... 1996.g. sept. - 4.-7.lpp. : tab., 43.lpp. : tab.

... 1996.g. okt. - 4.-7.lpp. : tab., 44.-45.lpp. : tab.

... 1996.g. nov. - 4.-7.lpp. : tab., 42.-43.lpp. : tab.

... 1996.g. dec. - 4.-7.lpp. : tab., 45.-46.lpp. : tab.

... 1997.g. janv. - 4.-7.lpp. : tab., 44.-45.lpp. : tab.

421. Reforma būs pakāpeniska : [par Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa tikšanos ar Latvijas vadošajiem zinātniekiem] / „Izglītība un Kultūra” // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.19 (1996, 20.maijs), 4.lpp.

422. **Siliņa, Džesija.** Arodizglītības svarīgums : [sakarā ar Latvijas profesionālo izglītības mācību iestāžu direktoru sanākumi, arī par P. Cimdiņa uzstāšanos] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.32 (1996, 5.sept.), 5.lpp.

423. **Siliņa, Džesija.** Mācību saturs un metodes nav šķirami : [par LR Izglītības ministra M. Grīnblata un Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa preses konferenci] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.42 (1996, 14.nov.), 2.lpp.

424. **Siliņa, Džesija.** Reformas lauksaimniecības izglītībā ir nobriedušas : [sakarā ar Latvijas lauksaimniecības mācību iestāžu skolotāju 37. pedagoģisko konferenci Bulduros, arī par P. Cimdiņa uzstāšanos] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.32 (1996, 5.sept.), 6.lpp.

425. **Šķēle, Andris.** Nepieļaut lēmumu politizēšanu valdībā : Ministru prezidents Andris Šķēle intervijā „Neatkarīgajai Rīta Avīzei” : [tekstā arī par sadarbību ar P.Cimdiņu] / Andris Šķēle ; intervēja: L. Dārziņa, I. Egle, A. Pētersons // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.83 (1996, 9.apr.), 2.-4.lpp. : il.

426. Universitātes pārkārtošana [P.]Cimdiņa un [A.]Šķēles kungu izpratnē : [parodija]. – Paraksts : Jānis Strazdulis // Universitātes Avīze. – Nr.3 (1996, 26.sept.), [1.] lpp.

427. **Vaidakovs, Juris.** Darba piezīmes, kas satricināja stagnātu midzeni : [par P. Cimdiņa LU reformu] / Juris Vaidakovs // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.229 (1996, 30.sept.), 6.lpp. : il.

428. **Белшевиц, Карл.** Министр хлопнул дверью : [об уходе П. Цимдиньша] / Карл Белшевиц // СМ. – N 269 (18 дек. 1996), с.6.

429. **Гржибовская, Алина.** У министра [образования Петериса Цимдиньша] одни реформы, у ректора [Латвийского университета Юриса Записа] - другие / Алина Гржибовская // Бизнес & Балтия. – N 201 (11 окт. 1996), с.[1] : портр.

430. **Новикович, Ольга.** Три министра, а денег мало : [о пресс-конференции министра образования и науки М. Гринблатса, государственного министра образования Я. Гайгалса, государственного министра высшего образования П. Цимдиньша] / Ольга Новикович // СМ сегодня. - N 8 (11 янв. 1996), с.3.

431. **Осипова, Зоя.** Экзамен... у самого себя : открытое письмо министру высшего образования и науки господину [Петерису] Цимдиньшу / [Зоя Осипова, Аркадий Осипов] // СМ сегодня. - N 99 (22 мая 1996), с.[1].

432. Цимдиньш Петерис ; Cimdiņš, Pēteris // Who is Who in Latvia, 1996 : biographical dictionary = Кто есть Кто в Латвии, 1996 : биографическая энциклопедия - 1st ed. – Rīga : V. Belokon, 1996. - С. 279 ; p. 377.

1997

433. Augstskolas atvērtas zinātniekiem : [par augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa preses konferenci] / mater. sagat. Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.6 (1997, 6.febr.), 3.lpp.

434. **Bukleviča, Maruta.** Iestājas par augstskolu diferencēšanu : [sakarā ar Augstākās izglītības padomes izbraukuma sēdi firmā „Grindeks” minēts P. Cimdiņš] // Izglītība un Kultūra. - Nr.9 (1997, 27.febr.), 2.lpp.

435. Cimdiņš Pēteris // Kas ir kas Latvijas biznesā, politikā, zinātnē, valsts pārvaldē : laikraksta „Dienas Bizness” bezmaksas pielikums 1997. gada abonentiem. - Rīga : Diena-Bonnier, 1997. - 64.lpp.

436. Cimdiņš Pēteris ; Цимдиньш Петерис // Kas ir Kas Latvijā, 1998 : biogrāfiska enciklopēdija = Кто есть Кто в Латвии, 1998 : биографическая энциклопедия. - 2. izd. - Rīga : V. Belokons, 1997. - 143.lpp.; с.894 + CD-ROM.

437. **Kūle, Maija.** Grezna mantija uz netīras miesas : [sakarā ar Latvijas Universitāti un zinātni Latvijā tekstā minēts P. Cimdiņš] / Maija Kūle // Nabagi esam. Nekļūsim dumji! - Rīga : Vērmanparks, 1997 – 26.-34.lpp.

438. **Siliņa, Džesija.** Būs Rīgas Tiesību augstskola : [par izglītības un zinātnes ministru Māra Grīnblata un augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra P. Cimdiņa preses konferenci par budžetu 1997.g. un augstskolas reformas gaitu] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.4 (1997, 23.janv.), 2.lpp.

439. **Siliņa, Džesija.** Kredīts drīz varētu būt reāls : [sakarā ar Pasaules bankas piešķirtā kredīta pielietojumu skolu infrastruktūras pilnveidei arī par P. Cimdiņu] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.7 (1997, 13.febr.), 12.-13.lpp.

440. **Siliņa, Džesija.** Latvija vēlas iesaistīties Eiropas savienības izglītības programmās : [sakarā ar Izglītības un zinātnes ministrijas darbinieku preses konferenci, arī par P. Cimdiņu] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.5 (1997, 30.janv.), 2.lpp.

441. **Siliņa, Džesija.** Ministru prezidents precizē galvenos izglītības projektus : [par Ministru prezidenta Andra Šķēles tikšanos ar izglītības un zinātnes ministru Māri Grīnblatu un augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu] / Džesija Siliņa // Izglītība un Kultūra. - Nr.5 (1997, 30.janv.), 2.lpp.

442. **Tomašūns, Andris.** Ko nepaveica ministrs? : [sakarā ar studiju kreditēšanu arī par P. Cimdiņu] / Andris Tomašūns // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.52 (1997, 3.marts), 2.lpp.

443. **Žogla, Irēna.** Par jauno zinātņu klasifikatoru : LR Zinātnes padomei, priekšsēdētājam A. Tabūna kungam, LR Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministram P. Cimdiņa kungam : [vēstule] / I. Žogla, I. Kramiņa, A. Čaure // Izglītība un Kultūra. - Nr.7 (1997, 13.febr.), 3.lpp.

444. News : [Latvijas Universitātes prof. P. Cimdiņš un Latvijas Universitātes Matemātikas institūta prof. A. Buiķis divas dienas viesojās Kaiserslauternas universitātē] // Uni-Spectrum : Universitāt Kaiserslautern. - N 2 (Apr. 1997), S.49 : III.

445. **Мейталова, Светлана.** Жизнь коротка, реформы - вечны : [в связи с ликвидацией должности государственного министра высшего образования и науки и освобождением Петериса Цимдиньша] / Светлана Мейталова // Бизнес & Балтия. - N 32 (1997, 17 февр.), с.[1].

1998

446. [Īsa informācija par P. Cimdiņa dalību ekosistēmu pētījumu programmā] // Latvijas Zinātnes padome : pētījumu programmas / Latvijas Zinātnes padome. – Rīga : [LZP, 1998]. – 70.lpp.

Sk. arī Nr. 453.

447. **Kipere, Zaiga.** Neļaut sagraut to, kas vēl palicis : [sakarā ar Augstākās izglītības attīstības koncepcijas izstrādi, tekstā minēts arī P. Cimdiņš] / Z. K. – (Latvijas Zinātnieku savienībā) // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.22! [1] (1998, 12.janv.), [1.]-2.lpp.

448. Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongresa organizācijas komitejas sēdes protokols Nr. 3 : [tekstā minēts arī P. Cimdiņš] // Latvijas Tautas fronte, 1988-1991 : veltījums Trešajai Atmodai un Latvijas tautas frontes dibināšanas desmitgadei. - Rīga : Jāņa sēta, 1998. - 20.-21.lpp.

449. **Rozenbergs, Jānis.** Cimdiņu dzimtas dziesmu pūrs : [par P. Cimdiņa vecākiem folkloras teicējiem Elzu un Augustu Cimdiņiem Cēsu raj. Vecpiebalgas pag. „Kabulēnos”] / Jānis Rozenbergs ; ar Ainas Rozenieces pēcv. „Dod, Laimiņa, spirtu garu, gaismotu prātu, nenokusušus spēkus!” // Latvijas Vēstnesis. – Nr.32/33 (1998, 6.febr.), 13.lpp.

450. **Spruģe, Lolita.** LU 4. akadēmiskās konferences rezultāti : [sakarā ar dalību konferencē tekstā minēts P. Cimdiņš] / Lolita Spruģe. - Atsauces un skaidrojumi : 53.lpp. // Latvijas Vēsture. - Nr.2 (1998), 48.-53.lpp.

451. **Stradiņš, Jānis.** Latvijas Zinātņu akadēmijai 50 gadi : 2 daļās / Jānis Stradiņš ; Latvijas Zinātņu akadēmija, LU Latvijas vēstures institūts. - 1. daļa, Latvijas Zinātņu akadēmija : izcelsme, vēsture, pārvērtības. - Rīga : Zinātne, 1998. - 710, [1] lpp. : il., tab., sh.

Textā minēts P. Cimdiņš : 16., 295, 336-338., 372., 395., 406., 414., 425., 464., 487., 491., 525., 549., 551.: portr., 554., 556., 558.-562.lpp.

452. Cimdiņš, Pēteris // Who is Who in the Baltic States : biographical dictionary. - 1st ed. – Riga : V. Belokon, 1998. - P.199 + CD-ROM.

453. [Information about P. Cimdiņš research programs of ecosystems] // Latvian Council of Science : research programs. – Riga, 1998. – P.71.

S.a. N 446.

1999

454. Cimdiņš Pēteris; Cimdiņš Pēteris ; Цимдиньш Петерис // Kas ir Kas Latvijā, 2000 : biogrāfiskā enciklopēdija = Who is Who in Latvia, 2000 : biographical dictionary = Кто есть Кто в Латвии, 2000 : биографическая энциклопедия. - 3. izd. - Rīga : V. Belokoņs, 1999. - 131.lpp. ; p.475 ; c.1099 + CD-ROM. - Ziņas par izd. uzrād. titlp. 2. pusē.

455. **Grunte, Māra.** Profesionālā ekonomiskā izglītība : problēmas un risinājumi : [sakarā ar dalību t.p.nos. starptautiskajā konferencē Banku augstskolā arī par P. Cimdiņu] / Māra Grunte // Izglītība un Kultūra. - Nr.7 (1999, 18.febr.), 10.-11.lpp. : portr.

456. **Grunte, Māra.** Rektoriem - arvien jauni uzdevumi : [minēti rektoru padomes 16. marta sēdes dalībnieki Pēteris Cimdiņš, Ivars Lācis, Juris Zaķis] / Māra Grunte // Izglītība un Kultūra. - Nr.11 (1999, 18.marts), 3.lpp.

457. Jāņa Čakstes demokrātijas veicināšanas fonds : [fonda dibinātāju vidū minēts P. Cimdiņš] / mater. sagat. Arnis Irmejs, Tālvāldis Kronbergs // Latvijas Republikas Valsts prezidentam Jānim Čakstem – 140. - (1999, sept.), 2.lpp.

458. **Kipere, Zaiga.** „Millennium. Skats uz Latviju” : [sakarā ar t.p.nos. grāmatas iznākšanu minēts arī P. Cimdiņš] / Z. Kipere // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.21 (1999, 20.dec.), 4.lpp.

459. „Latvijas iekšējie ūdeņi un to aizsardzība” : [tekstā īsi par P. Cimdiņa referātu LZA Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas nodaļas sēdē] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.01 (1999, 11.janv.), 3.lpp.

460. Latvijas Zinātnes padomē : habilitācijas un promocijas padomes : [eksperta tiesības „Vides zinātne” piešķirtas arī P. Cimdiņam] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.01 (1999, 11.janv.), 3.lpp.

461. **Новикевич, Ольга.** Оптимистические похороны Латвийского университета : [в связи с объединением Латвийского университета с Медицинской академии в тексте упомянут П. Цимдиньш] / Ольга Новикевич ; в тексте рассказывает Юрис Закис // Вести Сегодня. – N 16 (12 авг. 1999), с.3 : ил.

2000

462. **Lidaka, Marika.** Vairāk par visu ir svarīgi, lai visiem būtu pieejama vispārējā izglītība, neatkarīgi no dzimuma un vecuma : [tekstā minēta P. Cimdiņa runa starptautiskajā pieaugušo izglītības

konferencē „Es un mana līdzdalība sabiedrībā” LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē 2000. gada 13. oktobrī / Marika Līdaka // Latvijas Vēstnesis. – Nr.363/364 (2000, 17.okt.), 7.lpp.

463. **Melecis, Viesturs.** Latvijas ekosistēmu kompleksās izpētes programma : [programmā piedalās arī P. Cimdiņš] / Viesturs Melecis // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.3 (2000, 7.febr.), [1.] lpp.

464. **Nagle, Gunita.** Nekārotās programmas var „pabalstīt” IT studentus : [sakarā ar budžeta studiju vietām, tekstā minēts arī P. Cimdiņš] / Gunita Nagle // Diena. – Nr.263 (2000, 9.nov.), [1.], 4.lpp. : tab.

465. **Rivža, Baiba.** Lai intelekts kļūtu par Latvijas sabiedrības virzītājspēku : Augstākās izglītības padomes darbības pašnovērtējums posmā no 1996.g. jūn. līdz 2000.g. maijam : [tekstā minēts P. Cimdiņš] / Baiba Rivža // Latvijas Vēstnesis. – Nr.187/188 (2000, 25.maijs), 4.lpp. : tab., il.

466. **Stradiņš, Jānis.** Uz zināšanām balstītu Latviju! : ievadrūna LZA pilnsapulces atklāšanā, 2000. gada 18. februārī : [tekstā minēts arī P. Cimdiņš] / Jānis Stradiņš // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.5 (2000, 6.marts), [1.]-2.lpp.

T.p. izd.: Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis. A daļa, Sociālās un humanitārās zinātnes. - 54.sēj., Nr.1/2 (2000), 139.-142.lpp.

467. **Tooms, Viljars.** Divdesmit divdesmitajā : [par divdesmit Latvijas ministriem no Cēsu novada 20. gadsimtā, to skaitā arī par P. Cimdiņu] / Viljars Tooms // Druva : Cēsu rajona laikraksts. - (Piel. „Novadnieks” ; Nr.8). - Nr.94 (2000, 20.jūn.), 4.lpp.

468. Zinātne : [minēts arī P. Cimdiņš] // Latvija : zeme, tauta, valsts / Pēteris Apinis. - Rīga : Nacionālais medicīnas apgāds, 2000. - 243.lpp. : il.

Sk. arī Nr. 469.

469. Science : [short inform. about P. Cimdiņš] // Latvia : Country. Nation. State / Pēteris Apinis. - Rīga : Nacionālais medicīnas apgāds, 2000. - P. 243 : ill.

S.a. N 468.

2001

470. [Īsa informācija par P. Cimdiņa dalību pētījumu projektos] // Latvijas Zinātnes padome : ... gadā finansētie projekti / Latvijas Zinātnes padome. – Rīga : Latvijas Zinātnes padome.

2001. .... – 2001. – 37.lpp.

2002. ...: pielikums Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikrakstam „Zinātnes Vēstnesis”. – 2002. – 36.lpp.

2003. .... – 2003. – 36., 84.lpp.

2004. .... – 2004. – 36., 83.lpp.

2005. .... – 2005. – 36., 83.lpp.

Sk. arī Nr. 380., 381., 390.

471. Īsumā : [tekstā minēta P. Cimdiņa dalība sēdē „Cilvēka mūžizglītība sociāli pedagoģiskajā kontekstā”] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.21 (2001, 17.dec), 4.lpp.

472. Lai attīstītos augstākās izglītības pēctecība : [tekstā minēts arī eksperts P. Cimdiņš] / Augstākās izglītības padome // Latvijas Vēstnesis – Nr.79 (2001, 23.maijs) [1.] lpp.

473. **Liepiņa, Gaida.** Vidzemes augstskola iegūst vērienu : [saturā minēts rektora amata kandidāts P. Cimdiņš] / Gaida Liepiņa // Diena. – Nr.97 (2001, 26.apr.), 8.lpp. : il.

474. **Mukāne, Ausma.** Droši vien būs arī Vidzemes universitāte : [sakarā ar reģionālās augstskolas statusa apspriešanu Vidzemes augstskolā tekstā minēts arī P. Cimdiņš] // Izglītība un Kultūra. - Nr.47 (2001, 22.nov.), 8.lpp. : il.

475. Par Vidzemes augstskolas rektora [Pētera Cimdiņa] apstiprināšanu : LR Ministru kab. rīkojums Nr.329 // Latvijas Vēstnesis. - (Iel. „Saeima. Valsts prezidents. Ministru kabinets”). - Nr.105 (2001, 6.jūl.), 61.lpp.

2002

476. Augstākās izglītības un zinātnes attīstības iespējas Latvijas reģionos : [tekstā minēta P. Cimdiņa uzstāšanās Latvijas Zinātņu akadēmijas sēdē Vidzemes augstskolā] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.16 (2002, 7.okt.), 2.lpp.

477. **Eizentāle, M.** Kā vērtēt profesūru : [sakarā ar vēlēšanu procedūru profesora amatā minēts P. Cimdiņš] / M. Eizentāle // Jaunais Inženieris. - Nr.15 (2002), 2-3.lpp. : fotogr.

478. Ievērojamās personības : [minēts arī biologs, LZA akadēmiķis P. Cimdiņš]. – (Vecpiebalgas pagasts) // Latvijas pagasti : Latvijas pagasti, novadi, pilsētu un novadu lauku teritorijas : enciklopēdija /

[atb. red. Astrīda Iltnerē]. - Rīga : Preses nams, 2002. - 2.sēj.: M-Ž, 578.-579.lpp.

479. **Kipere, Zaiga.** Latvijas ilgtspējīga attīstība : [tekstā minēts P. Cimdiņa referāts] / Z.K. // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.17 (2002, 21.okt.), [1.] lpp.

480. Latvijas Zinātnes padomē : LZP Starptautisko pasākumu finansējums 2002. gadā (3. pielikums) : pielikums LZP ZSKK 2002. gada 22. februāra lēmumam : [minēts konferences „Ilgtspējīga attīstība Latvijā 10 gadi pēc Rio 1992 sanāksmes un 10 Latvijas neatkarības gadi” organizētājs P. Cimdiņš] // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.5 (2002, 4.marts), 3.lpp.

481. **Mukāne, Ausma.** Kā vēlēt profesorus : [tekstā minēts P. Cimdiņš] / Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.9 (2002, 28.febr.), 2.-3.lpp. : fotogr.

482. **Mukāne, Ausma.** Vidzemes Augstskolai beidzot beznosacījuma akreditācija : [tekstā minēts P. Cimdiņš] / Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.4 (2002, 24.janv.), 3.lpp.

483. **Tālberga, Ilga.** Augstāko izglītību iegūt ne tikai Rīgā : [par izbraukuma sēdi „Augstākās izglītības un zinātnes iespējas Latvijas reģionos” Vidzemes augstskolā, kurā referēja arī P. Cimdiņš] / Ilga Tālberga // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.17 (2002, 21.okt.), [1.] lpp.

484. **Stradiņš, Jānis.** Veidosim harmonisku Latviju : LZA prezidenta J. Stradiņa ievadvārdi pilnsapulcē „Ilgtspējīga attīstība Latvijā” : (Rīgā, 2002. gada 17. oktobrī) : [arī par M. Kļaviņa un P. Cimdiņa paziņojumu Latvijas sabiedrībai un valdībai, sakarā ar vides ekoloģiju] / Jānis Stradiņš // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.18 (2002, 1.nov.), [1.] lpp.

485. Deutsch-Baltische Hochschulbörse : Konferenz zur Hochschulzusammenarbeit zwischen Deutschland, Estland, Lettland und Litauen, 12.-14. Mai, 2002, Bonn : Konferenz, Podiumsdiskussion, Workshops, Informationsforen : Programm und Teilnehmer = German-Baltichigher education conference : cooperation between higher education institutions in Germany, Estonia, Latvia and Lithuania, 12-14 May, 2002, Bonn : conference, panel discussion, workshops, presentations : programme and participants. - [Bonn : Gustav-Stresemann Institut, Rheinische Friedrich-Wilhelms Universität, 2002]. - 28 p.

Tekstā minēta arī Vidzemes augstskolas rektora P. Cimdiņa dalība konferencē: 4.lpp.

2003

486. **Bērziņa, L.** Profesoru lieta nr.? : [sakarā ar vecuma cenzu augstskolu mācībspēkiem tekstā minēts P. Cimdiņš] / L. Bērziņa // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.74 (2003, 28.marts), 2.lpp.

487. Cimdiņš Pēteris // Kas ir kas Latvijā, 2003/2004 : biogrāfiskā enciklopēdija. - 4. izd. - Rīga : V. Belokoņs, 2003. - 87.lpp.

488. Cimdiņš Pēteris (dz. 1944. 21. VIII Vecpiebalgā) // Latvijas enciklopēdija : 5 sējumos ar rādītāju / galv. red. Henrihs Jubels. - Rīga : V. Belokoņs, 2003. - 2.sēj.: Cēsu-Hūrn, 35.lpp. : ģīm.

489. **Daukste, Vija.** Mana dvēsele lido Grieķijā : [tekstā minēts P. Cimdiņši] / Vija Daukste ; intervēja Antra Lāce // Liesma. - Nr.200 (2003, 24.dec.), 5.lpp. : fotogr.

490. Latvijas Republikas zinātņu doktori (kopš 1992) : [sarakstā arī P. Cimdiņš - Dr.h. biol.]. - (Pielikums) // Latvijas enciklopēdija : 5 sējumos ar rādītāju / galv. red. Henrihs Jubels. - Rīga : V. Belokoņs, 2003. - 2.sēj.: Cēsu-Hūrn, 758.lpp.

491. **Mukāne, Ausma.** Vairāk nekā tēzes autonomijas aizstāvībai : [sakarā ar J. Vētras sagatavoto materiālu „Boloņas process Latvijā un to ietekmējošie faktori” par augstākās izglītības sistēmu tekstā minēts P. Cimdiņš] / Ausma Mukāne // Izglītība un Kultūra. - Nr.2 (2003, 16.janv.), 2.-3.lpp.

492. **Sedliņa, Ilze.** Nāk klajā grāmata „Eiropas dialogi 3” : [tekstā minēts P. Cimdiņš] / Ilze Sedliņa. - (Informācija) // Latvijas Vēstnesis. - (Eiropas Vēstis ; Nr.43) - Nr.176 (2003, 12.dec.), 6.lpp.

493. **Sedliņa, Ilze.** Par izglītību visiem Latvijā, Eiropā, pasaulē : [par Vidzemes augstskolas rektora P. Cimdiņa piedalīšanos Eiropas Savienības Informācijas centra rīkotajā diskusijā „Izglītotais analfabēts”] / Ilze Sedliņa // Latvijas Vēstnesis. - Nr.33 (2003, 28.febr.), 10.lpp.

494. **Tooms, Viljars.** Cimdiņš Pēteris : [biogrāfija] // Vidusvidzemnieku biogrāfiskā vārdnīca : 1630 personālijas / Viljars Tooms. - Cēsis : Kultūras biedrība „Harmonija”, 2003. - 73.-74.lpp.

495. **Onken, Eva-Clarita.** Demokratisierung der Geschichte in Lettland : Staatsbürgerliches Bewußtsein und Geschichtspolitik im ersten Jahrzehnt der Unabhängigkeit / Eva-Clarita Onken. - Hamburg :

Krämer, 2003. - 294 S. : Tab. - Ietver bibliogrāfiju ([257.]-287.lpp.) un rādītāju ([289.]-294.lpp.).

Tekstā minēts P. Cimdiņš.

496. Цимдиньш Петерис ; Cimdiņš Pēteris // Кто есть Кто в Латвии, 2003/2004 : биографическая энциклопедия = Who is Who in Latvia, 2003/2004 : biographical encyclopedia. - Изд. четвертое. - Рига : В. Белоконь, 2003. - С. 373 ; p. 467.

2004

497. Balvas zinātniekiem un pedagogiem : [par Izglītības un zinātnes ministrijas gadskārtējās balvas piešķiršanu pedagogiem un zinātniskajiem darbiniekiem ; balvas laureāts arī P. Cimdiņš] // Latvijas Vēstnesis. - Nr.116 (2004, 23.jūl.), 7.lpp.

498. **Buševica, Anda.** Sarunas par šo laiku : [sakarā ar „Eiropas dialogu” trešās grāmatas iznākšanu tekstā minēts arī P. Cimdiņš] / Anda Buševica. - (Neatkarīgā iesaka) // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.20 (2004, 24.janv.), 10.lpp.

499. **Cera, Evija.** Izcili skolotāji un zinātnieki saņem balvu : [par Izglītības un zinātnes ministrijas gadskārtējās balvas piešķiršanu pedagogiem un zinātniskajiem darbiniekiem ; balvas laureāts arī P. Cimdiņš] / Evija Cera // Neatkarīgā Rīta Avīze. - Nr.170 (2004, 24.jūl.), 3.lpp.

500. **Cimdiņa, Ausma.** ... ja tāda taisnība ir : [sarunā ar LU profesori A. Cimdiņu arī par P. Cimdiņu] / Ausma Cimdiņa ; pierakst. Ieva Raiskuma // Ieva. - Nr.15 (2004, 14.apr.), 8.-11.lpp.

501. „Ministru kabineta balva...” : [par Ministru kabineta balvas piešķiršanu habilitētajam bioloģijas doktoram P. Cimdiņam] // Latvijas Vēstnesis. - Nr.170 (2004, 27.okt.), [1.] lpp. : fotogr.

502. Ministru kabineta balvas : LZA īstenajiem locekļiem Edmondam Lukevicam, Pēterim Cimdiņam un goda loceklei Lilijai Dzenei / Leta // Zinātnes Vēstnesis. - Nr.18 (2004, 8.nov.), [1.] lpp.

503. „Ministru kabineta balvu...” : [par gadskārtējās Ministru kabineta balvas piešķiršanu : balva piešķirta arī P. Cimdiņam] // Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai. - Nr.247 (2004, 22.okt.), 4.lpp.

504. Par Ministru kabineta balvas 2004. gada laureātiem : [par Ministru kabineta 2004.g. laureātiem E. Lukevicu, L. Dzeni, P. Cimdiņu] /

pēc Valsts kancelejas Komunikācijas depart. inform. // Latvijas Vēstnesis. - Nr.182 (2004, 16.nov.), [A1.] lpp.

505. Par Ministru kabineta balvas piešķiršanu : [par E. Lukevica, L. Dzenes, P. Cimdiņa apbalvošanu] : LR Ministru kabineta rīkojums Nr.800 // Latvijas Vēstnesis. - Nr.171 (2004, 28.okt.), A6.lpp.

506. **Pare, Baiba.** Ministru kabineta balvas : [par balvas piešķiršanu Vidzemes augstskolas rektoram hab. bioloģijas zinātni Dr. P. Cimdiņam] / Baiba Pare // Forums. - Nr.43 (2004, 5./12.nov.), [1.] lpp.

507. **Sedlenieks, Andis.** Augsts apbalvojums Pēterim Cimdiņam : [sakarā ar Vidzemes augstskolas rektoram P. Cimdiņam piešķirto Ministru kabineta balvu] / Andis Sedlenieks ; tekstā stāsta Vija Daukste // Liesma. - Nr.167 (2004, 27.okt.), 2.lpp.

508. **Šaitere, Tekla.** Atkal dejo valsi : [par ceļu satiksmes negadījumā smagi cietušo Vidzemes augstskolas rektoru P. Cimdiņu] / Tekla Šaitere ; tekstā stāsta P. Cimdiņš, Ausma Cimdiņa // Diena. - (Piel. „SestDiena”). - Nr.295 (2004, 18.dec.), 12.-15.lpp.

2006

509. **Šaitere, Tekla.** Māja, kur viss tikai sākas : [par Latvijas Universitātes prof. A. Cimdiņas un akadēmiķa P. Cimdiņa ģimenes mājas „Balgas” iekārtojumu] / Tekla Šaitere ; tekstā stāsta A. Cimdiņa // Diena. - (Piel. „Mājoklis. Auto”). - Nr.27 (2006, 1.febr.), 3.lpp.

2007

510. **Šaitere, Tekla.** Kalna Kabulēni jaunās skaņās : [par prof. A. Cimdiņas un viņas dzīvesbiedra, akadēmiķa P. Cimdiņa mājām Piebalgā (Cēsu raj.)] / Tekla Šaitere ; tekstā stāsta P. Cimdiņš, A. Cimdiņa // Diena. - (Piel. „Mājoklis. Auto”). - Nr.142 (2007, 20.jūn.), 2.-3.lpp. : portr.

2008

511. Cimdiņš Pēteris ; Cimdiņš Pēteris ; Цимдиньш Петерис. - Latv., angļu, kr. val. - (Zinātne un izglītība) // Kas ir kas Latvijā, 2007/2008 : biogrāfiskā enciklopēdija = Who is who in Latvia, 2007/2008 : biographical encyclopedia = Кто есть кто в Латвии, 2007/2008 : биографическая энциклопедия. – 5. izd. - Rīga : Who is who, 2008. - 211.-212.lpp.

512. Personu rādītājs: [minēts arī P. Cimdiņš (1944), hidroekologs, valsts darbinieks, Dr. habil. biol.] // Latvijas valsts 90 gadu / teksta aut., sast. Pēteris Apinis. - Rīga : Medicīnas apgāds, 2008. - 227.lpp.

2010

513. **Cimdiņa, Ausma.** „Uzdāvini man ūdensrozi...” : [par satikšanos ar savu nākamo dzīvesbiedru, akadēmiķi P. Cimdiņu] / Ausma Cimdiņa ; pierakst. Vija Arve // Ievas Stāsti. - Nr.15 (2010, 16./29.jūl.), 28.lpp. : ģīm.

2011

514. **Šaitere, Tekla.** Punktu uz i Balgās pieliek Humbolts : [par prof. Ausmas un Pētera Cimdiņu laboratoras retrīvera šķirnes suni] / Tekla Šaitere ; tekstā stāsta A. Cimdiņa // Diena. - Nr.259 (2011, 5.nov.), 18.-19.lpp. : portr.

515. Ziedošanās mīļotā dēļ : [par attiecībām ģimenē pēc dzīvesbiedra pēkšņas slimības vai nelaimes gadījuma] / tekstā stāsta Mārīte Priekule ; ar Karīnas Elceres, Ausmas Cimdiņas, Jeļenas Ušakovas koment. // Stella. - Nr.4 (2011, 30.nov.), 22.-25.lpp. : portr.

2013

516. **Brauna, Anita.** Rietumu frontē... tomēr pārmaiņas : [ilustratīvs materiāls ar P. Cimdiņu] / Anita Brauna // Ir. - Speciālizlaidums (2013, okt./nov.), 32.-34.lpp. : il.

517. **Kinca, Inguna.** Cimdiņu mājā tradīcijas kā mērnieku laikos : [par Latvijas Universitātes prof., literatūras zinātnieces A. Cimdiņas un viņas dzīvesbiedra, akadēmiķa P. Cimdiņa lauku mājām Vecpiebalgā] / Inguna Kinca ; tekstā stāsta A. Cimdiņa // Privātā Dzīve. - Nr.39 (2013, 24./30.sept.), 36.-38.lpp. : portr.

PERSONU ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS

ALPHABETICAL INDEX OF PERSONALITIES

Skaitļi pēc uzvārda norāda attiecīgā darba bibliogrāfiskā apraksta numuru, skaitļi iekavās – darbus par minēto personu.

Number after a surnames indicate the number of bibliographic description of the corresponding work, brackets – the person mentioned in it.

- Abels L. 220
- Aigare Vita 212, 213, 214,
215, 216, 217, 219, 221,
222, 224, 225
- Akmentiņa Inga 343
- Akuļiņš Ivans 230
- Anča Gunta 17
- Andersone Rudīte 330
- Andersone Žanete 247, 248
- Andersons Jānis 293
- Andrušaitis Andris 241, 242
- Apinis Pēteris 468, 469, 512
- Apsīte Elga – sk. Apsīte Elga
- Apsīte Elga 128, 161
- Arāja Dita 277
- Arve Vija 513
- Audriņa I. 229
- Augstkalns Uldis 304
- Auziņa A. 226
- Ābele Gaida 212, 213, 214,
215, 216, 217, 218, 219,
221, 222, 224, 225
- Ābeliņš A. 226
- Ābiķis Dzintars 190
- Āboltiņš J. 220
- Āboltiņš Ojārs 79
- Āne Inta 327
- Bajārs Gunārs 108, 135
- Balode Maija 241, 242
- Balodis Mārtiņš 38, 245,
246
- Balodis V. 223
- Barisa Laima 17
- Barkāns Elmārs 325
- Bebre Līksma 259
- Beinarovičs Ringolds 306
- Benders Juris 108
- Berugs Rihards 290
- Bērziņa L. 485
- Birkavs Valdis (377)
- Blinkena Aina 231
- Blūma Ilze 319
- Blūms Pēteris 218
- Bojārs Juris 292
- Brauna Anita 516
- Briede Agrita 13, 129, 135
- Brinkmane Ilze 392
- Brūmelis Guntis 11

- Buiķis Andris 223, (444)
 Bukleviča Maruta 272, 280,
 292, 299, 302, 303, 306,
 393, 394, 395, 434
 Buševica Anda 498
 Bušmanis Pēteris 180
 Bušs K. 221
- Celmiņš Juris 180, 306, 317
 Cera Evija 499
 Cielēns Uldis 306
 Ciemīte K. 357
 Cimdiņa Ausma 360, 500,
 508, 509, 510, 513, 514,
 515, 517
 Cimdiņa Elza 449
 Cimdiņš Augusts 449
- Čakste Jānis (457)
 Čakste Jānis 14, 15, 326
 Čaure A. 443
 Čipēns Gunārs 231
- Daija Gunārs 229, 268, 362
 Darbiņa Gunta 306, 317
 Daukste Vija 489, 507
 Dārziņa L. 425
 Dimants Ainārs 397
 Dišlers Valdis 216
 Druvietis Ivars 12, 129, 132,
 157, 163, 197, 205, 241,
 242
 Dūze Dace 261
 Dzelme Juris 321
 Dzene Lilija 502, 504, 505
- Eberhards Guntis 11, 229
 Eglājs Ritvars 180
 Egle I. 425
- Egle Valdis 329
 Eglīte Ina 323
 Eglīte Māris 320
 Eipurs Inga 212
 Eizentāle M. 477
 Elcere Karina 515
 Ernšteins Raimonds 232,
 237, 238, 243, 244
- Fatare Irēna 217
 Feldmanis Guntis 250, 255,
 260
 Fricbergs Pāvels 180
- Gaigals Jānis 282, 293, 306,
 317
 Gailis Māris 290, 291
 Gerts Oskars 264
 Ginote Dace 398
 Glāzītis Andris 322
 Graudonis Jānis (318)
 Greiškalsns Kārlis 190, 290,
 291
 Grēns Elmārs 270
 Grīnberga Helēna 323
 Grīnblats Māris 282, 293,
 301, (423), (438), (441)
 Grīniece Anita 210
 Grīnuma Ilze 348, 349
 Grundulis G. 257
 Grunte Māra 455, 456
 Gudriniece Emīlija 376
 Gūtmanis A. 257
- Ieviņš Imants 218
 Igaune Ingūna 350
 Ilmete Žanete 160
 Iltnera Astrīda 478
 Irmejs Arnis 457

- Īvāns Dainis (143), 400,
 401, 417
- Jansone Ieva 16
 Jansons Edgars 18
 Jākobsons J. 326
 Jērāns Pēteris 362, 364, 365
 Jubels Heinrihs 488, 490
 Judrups Ojārs 417
- Kacs Jefims 222
 Kalaus Mārtiņš 402
 Kalniņa Aija 182
 Kalniņa Zaida 200
 Kalve Aiva 273, 283, 284
 Kalviņš Ivars 329
 Kapenieks A. 270
 Kāla Leonīda 404
 Keirāns Leonīds 237, 238,
 243, 244
 Kinca Inguna 517
 Kipere Zaiga 285, 286, 377,
 405, 447, 458, 479
 Klapenkovs Igors 290
 Klavins M. – sk. Kļaviņš
 Māris
 Klavina I. – sk. Kļaviņa Inta
 Kleperis Jānis 108
 Klismeta Gunta 275
 Klotiņš Arnolds 331
 Kluša Vija Zaiga 231
 Kļaviņa Inta 157, 163
 Kļaviņš Māris 11, 12, 13,
 18, 103, 119, 123, 126,
 127, 128, 129, 135, 157,
 161, 162, 163, 169, 236,
 (484)
 Kļaviņš Paulis 304
 Knēts Ivars 208, 350
- Kokarēviča Dace 353
 Korņeva Ilze 406
 Kramiņa I. 443
 Krams Indriķis 239, 240
 Krastiņa Marika 312
 Kravčenko Astra 349
 Kronbergs Tālivaldis 457
 Krūmiņš Jānis 252
 Krūmiņš Juris 321
 Krūskops A. 108
 Kukaine Rita 98, 257
 Kukle S. 162
 Kuple Dina 171
 Kursīte Janīna 305
 Kuršs V. 213
 Kūle Maija 305, 437
 Kvikers Peters 287
- Kēniņš-Kings Gundars 159
 Kībilda Mārtiņš 383
- Laķis Pēteris 305
 Lasmāne Daina 235
 Lavendelis Egons 14, 15,
 290, 302, 303, 330
 Lāce Antra 346, 489
 Lācis Ivars 208, 358
 Leinerte Mirdza 12, 219
 Leiškalns Pēteris 388
 Lielausis Oļģerts 400
 Liepa Rasma 4, 62, 69, 97,
 132
 Liepiņa Gaida 473
 Liepiņa Inese 235
 Liniņa Silvija 230
 Līdaka Marika 345, 462
 Lukevics Edmunds 502,
 504, 505
 Lune Evita 17

- Lūkins V. 224
 Lūsis Andrejs 108, 135
- Ļuta Vilhelms 266, 267
- Martinsons Oskars 256, 265
 Martinsone Anīta 378
 Meiere Inese 252
 Meiers Ainars 105, 253
 Meistere Una 254
 Melecijs Viesturs 463
 Meļņiks Romāns 304
 Mierauskas Pranas 239, 240
 Miķelsone Anda 288, 408,
 409
 Millers Tālis 315
 Mukāne Ausma 43, 170,
 315, 316, 320, 321, 322,
 326, 328, 329, 335, 347,
 354, 355, 474, 481, 482,
 491
- Nagle Gunita 333, 336, 337,
 338, 464
 Niedrītis Jānis Ēriks 119,
 230, 232
- Okarma Henryk 247, 248
 Onken Eva-Clarita 495
 Opermanis Otars 245, 246
 Ozoliņš Edgars 417
 Ozoliņš Jānis 245, 246
 Ozols Vairis 281, 282, 287,
 290, 301, 308
- Paegle Dzintra 417
 Pāparde Inga 339, 410
 Pāre Baiba 506
 Pārele Elga 129, 132, 195
- Pastore Kristīne 340
 Pelūde Anija 259
 Pētersone Vita 271
 Pētersons A. 425
 Pētersons Ronalds (197)
 Pilsētneiece Liēna 332, 334,
 341
 Pīlādzis Mārtiņš 305
 Plinta Enārs (197)
 Plotnieks Imants 237, 238
 Poča A. 289
 Polis Jānis 319
 Porietis Jānis 363
 Priednieks Jānis 239, 240
 Priekule Mārīte 515
 Purīte M. – sk. Pūrīte Milda
 Pūrīte Milda 157, 163
- Raipulis Jēkabs 214
 Raiskuma Ieva 500
 Rašals Īzaks 247, 248, 361
 Rauhvarģers Andrejs 335
 Riekstiņš Ilmārs 215
 Rivža Baiba 14, 15, 167,
 177, 180, 190, 193, 208,
 315, 316, 320, 322, 326,
 327, 328, 335, 357, 465
- Rībele Marta 309
 Rodinovs Valērijs 13, 97,
 127, 135, 157, 163, 195
 Roišs Peters J. A. 160
 Rostovskis Aigars 180
 Rozenberģs Jānis 449
 Rozeniece Aina 449
 Rudzroga Artūrs 12, 234
- Sarma Ojārs 269
 Sedlenieks Andis 507
 Sedliņa Ilze 492, 493

- Segliņš Valdis 232
 Siliņa Džesija 274, 276,
 422, 423, 424, 433, 438,
 439, 440, 441
 Skagale Gundega 342
 Skrebele Gunta 359
 Skujiņš Jānis 259
 Sokka E. 327
 Spārītis Ojārs 293
 Sprinģe Gunta 18
 Spruģe Lolita 349, 450
 Spuris Zandis 212, 362
 Stabiņš Juris 302, 321
 Stikāns M. 135
 Stonis Jānis 180
 Stradiņš Jānis 231, 307,
 451, 466, 484
 Strautkalns Uldis 316
 Strautmanis Jānis 364
 Strazds Agris 225
 Strazds Māris 225
 Strazdulis Jānis 426
 Streičs Jānis 267

 Šaitere Tekla 508, 509, 510,
 514
 Šalcēviča Astra 263
 Šenberga Gunta 368
 Šķēle Andris 425, (426),
 (441)
 Šķiņķis Jānis 259
 Špona Ausma 237, 238,
 243, 244
 Šprungins S. 249
 Šuvajevs Igors 203, 358

 Tabore Gunta 344
 Tabūns A. (443)
 Taraškevičs Ronalds 180

 Tālberga Ilga 356, 483
 Tomašūns Andris 442
 Tooms Viljars 467, 495
 Torgāns Kalvis (117), (118)
 Tukiša Anita 325

 Upleja Ieva 333
 Urdze Andrejs 134
 Urtāne Loreta 133, 235
 Urtāns Andris 69, 133, 195
 Ustups Aivars 352
 Ušakova Jeļena 515

 Vaidakovs Juris 427
 Vaivads Jānis 292
 Valdniece Kristīne 183
 Valds Artis 351
 Valters K. 135
 Vāvere Vija 360
 Vecgrāvis Viesturs 417
 Vernadskis Vladimirs (252)
 Verners Aldis 206
 Vētra Jānis 180, 333, (491)
 Vimba Edgars 224, 364
 Vismanis Kārlis 229
 Vitkovskis Romāns 105
 Vītols M. (333)
 Vucāns J. 357

 Zaķis Juris 302, 303, 307,
 331, (394)
 Zandmane A. 12, 233
 Zariņš Vilnis 267
 Zālīte Māra 171
 Zeile Pēteris 207
 Zicmanis Andris 18
 Zilaučs A. (151)
 Zilgalve Aiva 279

- Zīle Ļubova 187
 Zīle Roberts (319)
 Zorenko Tatjana 239, 240,
 245, 246, 247, 248
 Zvirbule Dace 262
 Zvirgzde Anita 313, 314
 Zvīdre Ieva 251
- Žogla Irēna 243, 244, 443
- Андрушайтис Гунар 32,
 41, 48, 49, 51, 53, 54, 55,
 58, 59, 65, 72, 84, 87
- Балодис Мартиньш 50, 228
 Белшевиц Карл 428
- Гайгалс Янис 294, 430
 Гаумига Ритма 71
 Гржибовская Алина 429
 Гринблатс Марис 294
- Дакш А. Я. 55
 Друвиетис Иварс 30, 60,
 82, 85
- Закис Юрис (429), 461
 Зандмане А. К. 49
 Зарубов А. И. 100
- Качалова Ольга 23, 48, 51,
 52, 53, 54, 60
 Клявиньш Марис 10
 Кукайн Рита 91
 Кукк Э. Г. 2, 3
 Кутикова Людмила 2, 3,
 7, 8
 Кушак Р. И. 211
- Лиєпа Расма 9, 23, 32, 49,
 52, 60, 64, 75, 82, 85, 92,
 99, 100
- Матисоне М. Н. 32, 49,
 52, 60
 Мелберга Дагния 6, 32, 49,
 52, 60, 64, 72, 82, 85, 227
 Мамыкин Андрей 295
 Мейталова Светлана 310,
 445
- Новикевич Ольга 294,
 296, 430, 461
- Осипова Зоя 431
 Осипов Аркадий 431
- Пареле Элга 23, 49, 52, 55,
 60, 64, 82, 85, 92, 100
- Рашаль Изак 211
 Роудинов Валерий 6, 10, 30,
 36, 51, 52, 53, 58, 59, 60,
 65, 74, 78, 82, 83, 85, 92,
 100, 227
 Рудзрога Артур 32, 49, 60,
 85, 92
- Свешников В. А. 7, 8
 Седов Александр 297
 Сидоров Виктор 298
 Слава Э. 28
 Сприньге Гунта 100
- Телитченко Михаил 7, 8
- Урганс Андрис 61, 75, 82,
 100
- Ярвекюльг А. А. 2, 3

PĒTERA CIMDIŅA DARBU NOSAUKUMU ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS

ALPHABETICAL INDEX OF WORKS BY PĒTERIS CIMDIŅŠ

Darbu nosaukumu palīgrādītājā blakus darba nosaukumam uzrādīts bibliogrāfiskā apraksta numurs.

In the auxiliary index of work titles the number of the bibliographic description stands next to the title.

- 46 miljardi rubļu – Maskavas parāds Latvijas dabai 101
A Latvian catalogue of indicator species of freshwater saprobity 132
AIP [Augstākās izglītības padomes] noteikumi par doktorantūras studiju
programmu organizāciju 170
Akadēmisko reformu aspekti Latvijā 1996. gadā 138
Aku ūdeņi Latvijā 13
Application of saprobity systems in ecological studies of rivers 133
Arī zivīm vajadzīgs gaiss 22
Aquatic humic substances from Latvia 161
Atbild ministrs 139
Atklāta vēstule Saeimas deputātiem 171
Augstākā izglītība Latvijā – 21. gadsimta un ES [Eiropas Savienības]
skatījumā 172
Augstākā izglītība Latvijā mums pārredzamajā laikā 140, 141
Augstākā izglītība un zinātne. Konkurētspēja krīzes apstākļos 187
Augstākās izglītības attīstība Latvijā 188
Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministra viedoklis 143
Augstākās izglītības padomes lēmums Nr. 62 208
Augstākās izglītības perspektīvas Latvijā 142
Augstskolu apvienošana – sasteigtība vai neinformētība 173
Bebrs – ūdens aizaugšanas procesa bremsētājs un pašattīrīšanas jaudas
kāpinātājs 38
Bebru mītne Miera ielā 164
Biodaudzveidības aizsardzības vienota stratēģija 196

Celulozes rūpnīcai jādod zaļā gaisma	189
Ceļā uz Eiropas kopīgo augstākās izglītības telpu	190
Cik spēka mazajām upēm	62
Daugavas ielejas 21. gadsimta vīzijas	191
Der baltische Weg und die baltischen Länder	134
Ecological risk perception in the societies in transition	127
Economy and environment in societies in transition	11
Ekoloģija un tās iespējas	56
Ekoloģiskais stāvoklis Ventspilī	94
Ekoloģiskā nolemtība vai cīņa par dzīvi	102
Ekosistēmu pētījumi globālo pārmaiņu problēmā	130
Enerģētikas ietekme uz apkārtējo vidi	108
Environmen[tal] protection activities in the Institute of Biology, Latvian Academy of Sciences	117
Environmental problems in societies in transition	128
Esam cēlušies atjaunotnei	144
Eutrophication of small lakes in Latvia	97
Heavy metal speciation in sediments of the Gauja river, Latvia	129
Hidrobioloģiskā fona monitoringa sistēma Latvijā	123
Hidrobioloģiskie pētījumi Latvijā	115
Higher education – decentralization and development in the regions	194
Higher education in Latvia – a Strategy for 2010	186
Iekšējo ūdeņu aizsardzība un atveseļošana	109
Ikvienam noderīga rokasgrāmata	197
Ilgspējība Latvijā – stāvoklis un attīstības iespējas	198
Ilgspējīga attīstība – prioritātes Latvijā	199
Ir cerība un griba, taču ar to vien vairs nepietiek	73
Ir septembris...	165
Izglītības kvalitātes vadība universitātēs	174
Izglītības un zinātnes integrācijas komisijas ieteikumi Latvijas augstskolu un ārpusaugstskolu pētījumu iestāžu attīstībai	124
Izglītības un zinātnes ministra padomnieks Pēteris Cimdiņš	179
Jauna tēma vai jauna kvalitāte	119
Jautājumā par Gaujas izteku	79
„Jā!” un „Nē!” piedāvātajām pārmaiņām studiju finansēšanā	180
Kad zinātne dziest	125
Kam man mežs, ja manis paša nav	104
Kam turēt suni	43

Kas ir aiz tāluma	66
Kas sargā dabu	63
Kā garantēt konkurētspēju	201
Kāda būsi, Lielupe	103
Kādi esam vajadzīgi Eiropai	145
Ko atstāsim pēcnācējiem	88, 210
Komentāri	175
Konceptuālie priekšlikumi LU pārstrukturēšanai un modernizācijai	146
Kopīgi domāt, kopīgi rīkoties	89
Lai bērni izaugtu par cilvēkiem, tiem jāiet skolā	147
Lai būtu tikai viena maza problēma	158
Latgales mazās upes	57
Latvija un reģionālā ekoloģiskā drošība	110
Latvijas augstskola. Rīt	159
Latvijas biologu Daugavas pētījumi	111
Latvijas dabas daudzveidība – pētījumi un iespējas attīstībai	192
Latvijas ekoloģiskais stāvoklis nākotnē	120, 121
Latvijas izglītības sistēmas attīstības mērķprogramma 2010 – stratēģiskās pamatnostādnes	176
Latvijas Republikas Augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālā koncepcija	14
Latvijas un Baltijas ekoloģiskā drošība	95
Latvijas universitātes reformas koncepcijas projekts	148
Lepnums vai kauns	67
Limnoekoloģija	16
Longitudinal studies of hydroecology of Sukhona river in Russia	195
Mazās upes	4
Mazās upes: problēmas un risinājumi	68
Mazo upju klasifikācija	69
Metals in sediments of lakes in Latvia	135
Mēs iesakām un piesolām	44
Mēs paši kultūrvēstures jautājumu krustpunktos	166
Mums visiem ir dota	90
Mūsu goda kāрта	76
Nature in Latvia	136
Nācija var atdzimt vienīgi caur kultūru – tas ir vienīgais ceļš	116
Neiznīcināt savas dzīves vidi	112
Nesadedzini pavasari	77

New profession oriented full time study program in textile design and technology in Riga Technical University	162
Nu tad beidzot	160
[Organizācijas] Eco-Latvia gaitas Latvijā	113
Quo vadis, Latvijas Universitāte	126
Par augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanu un augstskolu akreditāciju	149, 150
Par augstāko izglītību	177
Par ekoloģisko domāšanu	39
Par foreļupītēm un citām	45
Par studiju vietu piešķiršanas principiem un valsts pasūtījumu	167
Par LZA arodorganizāciju konferences lēmumiem	151
Pases mazajām upēm	70
Pašreizējā situācija dabas aizsardzības veidošanā	114
Patiesas rūpes vai sirdsapziņas pārmetumi	105
Praktiskās hidrobioloģijas rokasgrāmata	12
Problems of ecological safety in Latvia	98
Recent investigations in the inner waterbodies of Latvia	118
Reģionalizācija, izglītības kvalitāte un pieejamība	202
Republikas saimnieciskās darbības ekoloģiskie aspekti	96
Rietumu pagarinātais darbgalds	168
River typology	137
Sabiedrība, izglītības kvalitāte un konkurētspēja	181
Salacas hidrobioloģiskais monitorings	122
Satraukums Eiropas izglītības telpā	203
Saules celtā piramīda	5, 90, 207, 209
Skola, augstskola un izglītība mūža garumā	182
Skolas ir rītdienas sabiedrība	183
Slīteres Valsts rezervāta Rotatoria fauna	80
Status Quo	178
Strukturētais dialogs	152
Studijām pievilcīgā un	204
Studiju kvalitāte un studiju iespējas Latvijas universitātēs	153, 154, 155
Šīs naudas izlietošana nu ir mūsu parlamenta un valdības ziņā („Elpa”, 19. jūnijs)	106
Tautas attīstība	17
Tās ļaunās ugunsmeles kūlā	81

The National concept of the development of higher education and the institutions of higher education of the Republic of Latvia	15
The structure of Periphyton and Plankton biocenosis in Latvia lakes	205
Uguns – draugs vai ienaidnieks	46
Un lielākais ienaidnieks redzams spogulī	200
Universitātes tipa izglītība – nosacījumi attīstībai Latvijā	184
Uzruna starptautiskajā pieaugušo izglītības konferencē „Es un mana līdzdalība sabiedrībā” LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē 2000. gada 13. oktobrī	185
Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība	18
Vai Cimdiņš pret Cimdiņu	107
Vai Latvijā iespējama kristīgi demokrātiska vides politika jeb viela daudzām pārdomām	131
Vai sākums nav meklējams nesaimnieciskumā	40
Vai valstij ir jānosaka, kādu izglītību pirkt	193
„Vides labirints”. Integrēts vides informācijas centrs, kā pašvaldību ilgtspējīgas attīstības veicinātājs	206
Vides zinātnes studiju un pētījumu attīstības nosacījumi Latvijas Universitātē	156
Zivju slāpšana un kā to novērst	27
Water quality and species diversity of inland waters in Latvia	169
Well water quality in Latvia	157, 163
Бобры Латвии	50
Биоиндикация сапробности на примере коловраток	48
Биологический контроль рек	31
Биотический баланс лимнической экосистемы в условиях ускоренного эвтрофирования	49
Биоценотическая структура малых рек: бассейн реки Салаца	6
Биоценотическая структура малых рек Западно-Латвийской Приморской низменности	82
Биоценотический анализ экологического состояния малых рек	7, 8
Влияние антропогенного фактора на донные сообщества малых рек	19
Влияние различных концентраций биогенных элементов на процесс эвтрофикации водоемов	32
Влияние скорости течения как экологического фактора на биоактивность сообществ зоопланктона	51
Гидробионты – показатели степени загрязнения водотоков	24

Гидробиоценоз как показатель состояния речных экологических систем в условиях антропогенного воздействия фонового уровня	83
Зоопланктон как индикатор трофности	84
Зоопланктон Рижского водохранилища	71
Изучение влияния загрязняющих веществ на пресноводные экосистемы	41
Исследование самоочищения малых рек	52
Исследуем чистоту вод	33
Коловратки как биоиндикаторы сапробности малых рек	34
Концепция речного континуума. Применение на практике	99
Малые реки Латвии	9
Много ли сил у малой реки	62
Некоторые наблюдения по распределению <i>Daphnia pulex de Geer</i> в мелких загрязненных водоемах рек	20
О применении сапробиологических методов в фоновом мониторинге водоемов	74
О применении экспресс-методов в мониторинге поверхностных вод	72
Организация фонового мониторинга поверхностных вод в бассейнах крупных рек	58
Особенности развития зоопланктона в загрязненных участках малых рек Латвии	21
Отличия микрофауны озер верховых болот Латвии в зависимости от основных гидрохимических показателей	25
Паспорт для малых рек	70
Принципы и методы биотипологических исследований малых рек	64
Принципы и методы оценки структурно-функционального состояния водных экосистем	65
Принципы и методы структурно-функционального анализа водных экосистем	59
Природа – человек – природа – заколдованный круг	56
Проблемы Байкала но не только его	35
Проблемы экологической безопасности в Латвийской ССР	91
Расчет количественных показателей процесса самоочищения малых рек и их оценка	53
Самоочищение и типология рек на примере малых рек Латвии	26
Современное экологическое состояние озера Лиепаяс	100

- Спектры УФ поглощения вод эвтрофированного водоема и факторы, определяющие их изменения 28
- Сравнительная оценка сапробиологических методов определения экологического состояния водоемов 92
- Сравнительная характеристика гидрохимического и гидробиологического состояния озера Кубенского 85
- Стаеобразование *Daphnia pulex curvirostris Eylmann* в мелких водоемах 29
- Типологическая классификация рек 75
- Типологические изменения малых озер Латвии 60
- Типологические критерии оценки фонового состояния малых рек 78
- Типологический подход к изучению малых рек 86
- Участие сообществ зоопланктона в процессах самоочищения водотоков 54
- Фауна коловраток двух заповедных озер Латвии 61
- Фауна коловраток (Rotatoria) окрестностей Кемери и Цесиса 42
- Фоновой экологический мониторинг Латвии 10
- Формирование донных биоценозов малых рек Латвии в условиях загрязнения 23
- Функционирование пищевой цепи в водоеме, подвергающемся эвтрофирующему воздействию дренажных стоков 30
- Что оставим потомкам 93
- Экологическая индикация качества вод 55
- Экологическая индикация сапробности малых рек 1, 2, 3,
- Экологические исследования малых рек в системе биологического мониторинга 36
- Экологический фатум или борьба за выживание 103
- Экспериментальные исследования развития зоопланктона 87
- Юбилейная конференция гидробиологов 37

**PĒTERIS CIMDIŅŠ FOTOGRĀFIJĀS
KOPĀ AR KOLĒĢIEM UN TUVINIEKIEM**

**PĒTERIS CIMDIŅŠ IN PHOTOGRAPHS
WITH COLLEAGUES AND CLOSE ONES**

Brāļi Cimdiņi. No labās: Pēteris, Rūdolfs, Jānis.
Vecpiebalga, 1953. gads

Pēteris ar brāļiem un māsām Vecpiebalgas mācītājmuižā ap 1954. gadu.

1. rindā no labās: Ilze, Rasma.

2. rindā no labās: Ruta, Jānis, Pēteris, Rūdolfs

Vecpiebalgas 1905. gada vidusskolas žetonu vakars 1962. gadā.
Pēteris – 3. rindā pirmais no labās

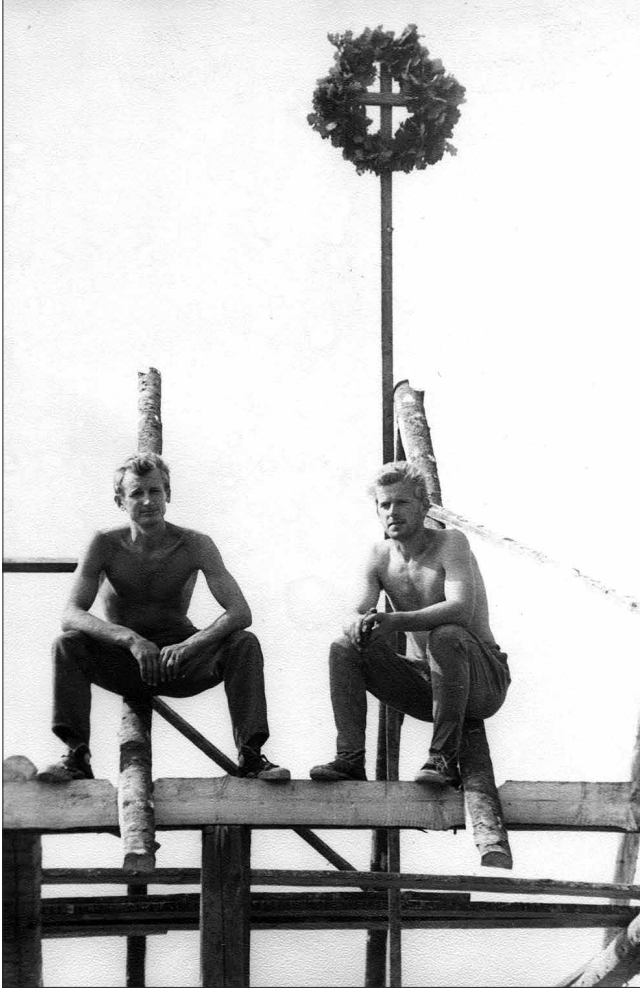
Vecpiebalgas 1905. gada vidusskolas V izlaidums.
Pēteris – 3. rindā pirmais no kreisās

Mātes 60 gadu jubileja 1972. gada 23. februārī.
No labās sēž māte ar mazdēlu Jānīti, tēvs;
stāv Rasma, Pēteris, Ruta, Rūdolfis, Ilze, Jānis

Pēteris kopā ar dzīvesbiedri Ausmu un viņas vecākiem
uz Latvijas Universitātes kāpnēm (1974)

Vecpiebalgas Kalna Kabulēnu saimniecības ēkas spāru svētki ap 1985. gadu.
No labās: brāļi Jānis un Pēteris Cimdiņi

AIPŪLA

Galvenais redaktors Andris Kolbergs

Atbildīgais redaktors Andrejs Krauliņš

Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājloceklis, Bioloģijas institūta direktora vietnieks zinātniskajā darbā bioloģijas zinātņu doktors Pēteris Cimdiņš ar kundzi Ausmu Ilzi, meitām Gintu un Agnesi, dēlu Rūdolfu.
Vilhelma Mihailovska foto

Cimdiņu ģimene 1992. gada janvārī Salaspilī

Pēc LVU beigšanas Pēteris Cimdiņš uzsāka darba gaitas Struteles dīķsaimniecībā kā diplomēts hidrobiologs (1971)

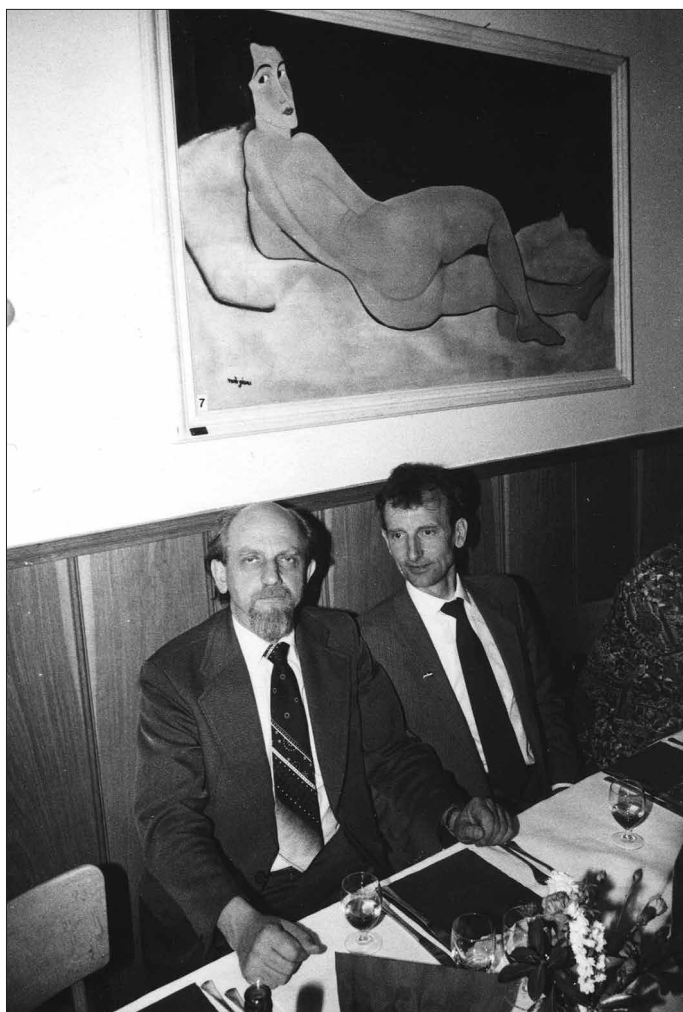
Ziemas paraugu ievākšana hidrobioloģijas ekspedīcijā 1977. gadā.
Āliņģi cērt Pēteris

Pie leģendārās hidrobioloģijas laboratorijas ekspedīcijas mašīnas 1977. gadā. Pēteris – pirmais no labās

Kopā ar kolēģiem hidrobioloģijas laboratorijā. Pēteris – stāv centrā

Lugano forums Šveicē 1991. gadā ar kino dokumentālistu Ivaru Selecki

Rektors Pēteris Cimdiņš Vidzemes Augstskolas dzimšanas dienas
tradicionālajās sporta spēlēs 2002. gada 23. septembrī

Valsts prezidentei Vairai Vīķei-Freibergai 2001. gada 23. augustā viesojoties Vidzemes Augstskolā. J. Eiduka foto, Valsts prezidenta foto dienests

Nozares ministrs un augstskolu rektori, 2002. gadā parakstot līgumus par valsts finansējumu un budžeta vietām augstskolām.
Pēteris Cimdīņš – pirmais no labās. I. Prēdeļa foto

Fotomirkļis pēc līguma par valsts finansējumu un budžeta vietām
augstskolām parakstīšanas. Pēteris Cimdiņš – pirmais no labās. I. Prēdeļa foto

Pēteris Cimdiņš (sestais no labās), saņemot Latvijas Republikas Ministru
kabineta balvu par nozīmīgu ieguldījumu augstākajā izglītībā un zinātnē (2004)

LTF delegācija un tautfrontiešu atbalstītāji trimdā 1989. gada aprīlī konferencē Kanādā pilsētā Gananokvi.

To apmeklēja ap 100 latviešu no visas Amerikas, un tā bija milzu grūdiens intensīvakam attiecībām.

No kreisās: Pēteris Cimdiņš, Uldis Grava, Dainis Īvāns, Ramona Umblija, Uldis Klauss, Amis Kalniņš, Ilmārs Lazovskis, Ilmārs Bišers un Jānis Dripe. Foto no LTF muzeja

INTERVIJAS

INTERVIEWS

KRUSTA KARŠ PRET ZINĀTNI¹

A CRUSADE AGAINST SCIENCE

Guntis Feldmanis

Tā biologs Pēteris Cimdiņš dēvē straujo zinātnes finansējuma samazināšanu, kuras uzdevums – liekās, Latvijai nevajadzīgās zinātnes daļas likvidēšana. Jāteic gan, ka ir arī viņa izteikumam pretēji uzskati. Latvijas Zinātnes padomes 6. ekspertu komisija (pavisam ir 14 šādas komisijas) vides aizsardzībā par finansējamām atzinusi 73 izpētes tēmas. Pēc iepriekšējām aplēsēm, neņemot vērā inflāciju, no nodokļu maksātājiem tas prasīs 5,45 miljonus rubļu. Loģisks ir jautājums, kā notika tēmu atlase, kādas konkrētas problēmas tās atrisina, vai nav svarīgāku uzdevumu. Vides aizsardzības komitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks Valdis Segliņš, iepazīies ar tēmu sarakstu, uzskatīja, ka to finansēšana drīzāk ir Zinātņu akadēmijas eksistences, nevis vides aizsardzības problēma. Lūdzu Pēteri Cimdiņu kā ieinteresētu personu izvērtēt šādu viedokli.

Šajā sarakstā ietvertas fundamentālās zinātnes tēmas ar vēlākas izmantojamības iespēju. Lietišķie pētījumi vides aizsardzībā pērn tika iekļauti nacionālajā programmā *Vide un ekoloģija*, kurā tā arī netika apstiprināta; bet tagad jau nomainīta ar valsts programmu *Vides aizsardzība*. Nosaukuma maiņa laikam gan ir vienīgais, kas ar jauno programmu paveikts kopš pagājušā gada. Ja ir spēkā Ministru Padomes noteiktais šīs programmas nodošanas termiņš – 15. novembris, vides aizsardzības praktiskie risinājumi atkal paliks bez finansējuma, jo šai V. Segliņa koordinētajai programmai, cik

---

¹ Pārpubl. no: **Cimdiņš, Pēteris**. Krusta karš pret zinātni. Pierakst. Guntis Feldmanis. *Diena*, Nr.230, 1991, 27.nov., 2.lpp.

man zināms, nav pat koncepcijas. Turpretī nacionālo programmu, kuras sastādīšanu es vadīju un kura tika nodota laikā, pēc Vides aizsardzības komitejas domām, nav pat vērts izskatīt, par vērtējumu, apstiprināšanu vai noraidīšanu nemaz nerunājot. Tā vides aizsardzībā strādājošie zinātnieki no līderiem stabili nonākuši autsaideros.

Kāds, jūsuprāt, ir ignorēšanas iemesls?

Iemesls – politiski motīvi, kurus pastiprina arī zināms Rietumu spiediens: ka Zinātņu akadēmija kā prosovetiska organizācija likvidējama. Atbilstoša ir reakcija uz visiem ZA priekšlikumiem. Nacionālā programma gan oficiāli noraidīta netika, vien iegūla plauktā, kā viss līdz šim zinātnieku dotais.

Nav saprotams, pēc kādiem principiem tiek atlasīti valdības padomnieki, jo koordinēšanas vietā redzam kompetences pārsniegšanu un vēlmi administrēt, bet konstruktīvu iebildumu vietā – aizraušanos ar ārzemju pieredzes paviršu kopēšanu.

Pērngad decembrī Bioloģijas institūta hidrobioloģijas laboratorija Ministru Padomei nodeva tās pasūtījumu – Lielupes izpētes svaigākos datus ar visām izmantošanas rekomendācijām. Naudiņu – 60 tūkstošus rubļu – par izpildi saņēmām, bet praktiskas darbības rezonansi gan nejūtam.

Kā jūs vērtējat pašreizējo zinātnes budžeta sadales sistēmu?

Zinātnes padome pašreizējos apstākļos ir optimālais risinājums. Tās darbības pagaidu princips: neatdot naudu tikai pāris tēmām, bet iespēju robežās finansēt visu Latvijai nepieciešamo, lai zinātnes potenciālu nesagrautu pavisam. Nelaiمة nav šā potenciāla lielums, kā to cenšas pasniegt, bet gan neprasme to izmantot. Lemjotās struktūras nereti veido caurkrituši zinātnieki un „aizsēdējušies” kandidāti, kuros karjeras neveiksmes radījušas kompleksus pret citu potencēm. Laikā, kad, sildoties pie „ekoloģiskās katastrofas” ugunsкура, viegli varēja dabūt deputāta mandātus un portfeļus, esam paši radījuši darboties nespējīgas struktūras.

Vides aizsardzības komitejas pamatnostādne – ka Augstākā Padome un Ministru Padome nevar viena otrai uzticēties – šobrīd, pašu pārvaldītā valstī, ir nenormāla. Ja pašreizējā Ministru Padome

šķiet briesmīgāka par Misurkinu, tad jāpārskata ministrijas struktūras un jānoskaidro, kāpēc tur „guļ” nacionālā programma un Lielupes izpētes dati. Ikvienam tur strādājošajam sev jāuzdod nevis jautājums, vai es kārtoju lietas pareizi, bet – vai es daru pareizās lietas. Mums būtu piemērots Kanādas modelis ar vienu Vides resursu ministriju, likvidējot Zivsaimniecības ministriju, Mežsaimniecības ministriju un Vides aizsardzības komiteju, kura ir totalitārās pārvaldes apstākļos radītās dabas aizsardzības komitejas turpinājums bez vides uzturēšanai nepieciešamajiem resursiem. Šobrīd divas viena no otras neatkarīgas struktūras – Ministru Padome un Vides aizsardzības komiteja – nav spējīgas neko reāli darīt, tikai traucē viena otrai.

Kā būtu vēlams veidot zinātnes finansēšanas modeli?

Zinātne nevar pāriet uz pašfinansēšanos, jo tad pētīs tikai to, par ko maksās. Fundamentālajā zinātnē varētu palikt trešdaļa spožāko zinātnieku, viņi strādātu pie prognozēm. Šo Latvijas zinātnes „zelta fondu” vajadzētu uzturēt valstij. Lietišķajā zinātnē aizplūstu divas trešdaļas no pašreizējā zinātnes potenciāla. Te jāiegulda nauda, kas atgriežas atpakaļ kā progresa dividendes. Vērsties pret zinātni un inteliģenci, kūdīt pret to tautu ir noziedzība. Ja neprātīsim izmantot savus zinātniekus, bet paļausimies tikai uz ārzemēm, gala rezultātā zaudēsim. Ja ārzemnieks maksā, viņš arī pasūta mūziku. Par velti ir tikai siers peļu slazdā. Palīdzēt gatavības iemesls ir apslēpts tālākā perspektīvā, kuru negribam saskatīt. Tā mēs lemjam sevi atkarībai, jo tikai patstāvība ļauj pašiem izvēlēties attīstības ceļu.

„ES PATURU SEV TIESĪBAS BŪT DISIDENTAM”¹

I RESERVE MY RIGHT TO DISSENT

*Ar Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķi Pēteri Cimdiņu
sarunājas Gunārs Daija*

Rudenī Dr. habil. biol. profesors Pēteris Cimdiņš atskatījās uz 50 mūža gadiem. Tas ir vērtību pārvērtēšanas vecums, tāds kā atskaites punkts padarītajam un turpmāk veicamajam. P. Cimdiņa aizvadītais pusgadsimts ir bijis trauksmains ar augstiem sasniegumiem zinātnē, kā arī popularitātes viļņu celšanās un krišanās maksimumiem sabiedriskajā darbībā. Profesora Cimdiņa sabiedriskās aktivitātes visaugstāko vilni sita atmodas periodā un Piektās Saeimas vēlēšanu kampaņas laikā, bet zinātniskajā darbā ir ieguldīti vairāku gadu desmitu mērķtiecīgi pētījumi. Konspektīvi tos varētu formulēt šādi: mazo upju ekosistēmu biocenožu strukturālās un funkcionālās likumsakarības. Tās ir komplicētas, grūti risināmas problēmas un vienlaikus arī saistītas ar romantiku: ar telfīm, laivām, uguns kuriem... Krustu šķērsu izbaukta visa Latvija, apzināta pat katra sīkākā tērcīte. Un šis darbs nekādi nebija saistīts ar totalitārā režīma politiku vai ideoloģiju. Augstos zinātniskos grādus un titulus P. Cimdiņš sasniedza bez komunistiskās partijas biedrakartes. P. Cimdiņam ir izdevis panākt to, kas daudziem dabaspētniekiem palicis kā sapnis – nodrošināt objekta kompleksu, vispusīgu izpēti.

Kā tu, Pēter, pats to vērtē?

Jā, mēs esam aptvēruši visu, kas saistīts ar ūdeni no mikroorganismiem līdz zivīm. Man bija komanda, nevis kolektīvs. Kolektīvā visi skrien un viens otram traucē. Bet komandā katrs zina savu uzdevumu.

---

¹ Pārpubl. no: **Cimdiņš, Pēteris.** „Es paturu sev tiesības būt disidentam” : ar LZA akadēmiķi P. Cimdiņu sarunājas G. Daija. *Labrīt*, Nr.2, 1995, 3.janv., 14.lpp. : il.

Nav taču viegli saturēt kopā tādu komandu. Zinātnieki, kā jau radoši cilvēki, dažkārt atgādina atkailinātu nervu mudžekli. Problēmas var rasties gan laboratorijas telpu šaurībā, gan ilgstošā prombūtnē no ģimenēm.

Es, protams, jūtu cilvēka personīgo dzīvi, bet neiejaucos tajā. Mans uzdevums ir dziļi brīst un tālu redzēt, bet es nedrīkstu izrādīt to, ko esmu uztvēris.

Pašlepnums un maksimālisms

Varbūt kā laboratorijas vadītājs esi bijis diplomāts, bet ārpus tās dažkārt esi pārāk tiešs un neapreķināms.

Tu jau atceries, kāds ekstrēmists es biju studiju gados?

Varbūt ne ekstrēmists, bet maksimālists gan. Tu nepieļāvi kompromisus latīņas augstuma stādīšanā. Es pat ar tevi noslēdzu derības, ka „lauzīsi kaklu”, bet, redzi, zaudēju: esi zinātnē pāraudzis ne tikai savus laikabiedrus – vienaudžus, bet arī mūs, toreizējos pasniedzējus.

Ko man var pārnest – iedomību un pašlepnumu. Es izeju no tā, ka „visi romieši ir slaveni”: ka „visi piebaldzēni ir diži”. Mans kaimiņš Kaudzīšu Reinis ir teicis, ka cilvēkam ir jābūt kā dārgakmenim, kas neapzinās sava skaistuma. Es viņam nepiekrītu. Zinātne man ir kā sava veida intelektuālais sports. Es nestrādāju tikai jaunu atziņu dēļ, es strādāju sevis apliecināšanas, arī savas brīvības dēļ.

Kaut ko līdzīgu tu izteici kādā televīzijas raidījumā un izraisīji sašutumu. Netiki saprasts.

Daudziem ir bail to atzīt. Es kā ekoloģu varu pateikt, ka sistēma bez hierarhijas nevar pastāvēt. Es skatos, kā pasaulē sportisti cīnās. Vai Sergejs Bubka lec seši divdesmit tādēļ, lai pierādītu, ka cilvēks vispār to spēj, vai arī, ka tieši un tikai Bubka to spēj?

Vai tad zinātne tev nav dzīvesveids?

Drīzāk gan domāšanas veids, jo zinātne kalpo izzināšanai, un tā ir mūžīga. Taču novērsties no dzīves un cilvēkiem, lai sausi kalpotu zinātnēi, – tas nav manā dabā. Zinātnē, tāpat kā mīlestībā,

pēc Reiņa Kaudzītes aforisma – arvien tiek tēmēts augstāk nekā šauts. „Griestu apziņa” bremsē radošo garu, un tomēr tā disciplinē. Es mērķtiecīgi gāju vienā virzienā un savos 45 gados paveicu to, ko biju iecerējis. Es varu lepoties, un to neviens man nevar atņemt. Vienīgais, ko neesmu izdarījis, – neesmu nodrošinājis aizmuguri. Varbūt vajadzēja iet pa straumei, nevis pret.

Nākas atkāpties no maksimālisma?

Lūzums nāca jau tad, ka aizsūtīju uz Zviedriju savam skolotājam hidrobioloģijā Bruno Bērziņam kopīgi ar Rasmu Liepu uzrakstīto grāmatiņu „Mazās upes” (1983). Viņš man atrakstīja: „Spēcīga valoda kā jau jaunībā, kad pasauli grib pārveidot. Vai tu vēl jūties tik jauns?” Tā grāmata jau nebija iecerēta par upēm, ne arī par ekoloģiju; es to neiesaku par mācību līdzekli ekoloģijas vai hidrobioloģijas studijās. Mēs rakstījām ar tādu tendenci, ka mazažām tautām, tāpat kā mazažām upēm, ir tiesības uz pastāvēšanu. Vēl spēcīgāks zemteksts, kā izmisuma kliedziens izpaudās manā grāmatā „Saules celtā piramīda” (1988). Vernadska jubilejas aizsegā es centos parādīt, ka lielās sistēmas pat ekoloģijā ir lemtas sabrukšanai, jo tās enerģētiski nevar pastāvēt – tēriņš iekšējās struktūras uzturēšanai ir par lielu. Savukārt mazažām sistēmām ir vajadzīga spēja reaģēt un pielāgoties mainīgām ietekmēm no ārpuses. Tas mums ir aktuāli pašlaik.

Atmodas laikā

Tā jau ir Ēzopa valodā pausta politika.

Pienāca laiks, kad no zemtekstiem vajadzēja pāriet, kā vācieši saka, uz klāro tekstu. Impulss nāca no Kanādas profesora Jura Dreifelda, kas centās uzrakstīt Latvijas dabas aizsardzības vēsturi. Viņš secināja, ka tolaik pie mums nebija aktuāla tik daudz dabas aizsardzība kā nacionālās atbrīvošanās cīņā, jo mums nebija skaidri definēts ne tikai neviens jēdziens, bet ne arī kāds konkrēts risinājums. Un uz šā fona radās tie mani izteicieni par Slokas papīra un celulozes kombinātu – ka tās briesmas nemaz nav tik lielas, kā mēs mālējām.

Sabiedrību šokēja ne jau pats šis Mets, bet gan tava pēkšņā, pretējā uzskatu maiņa. Tu biji autoritāte, ieklausījās katrā tavā vārdā, tev ticēja...

Man pārmeta, ka zinātnes ētika tiek pārkāpta. Taču tas nebija zinātnes, bet gan tehnikas un politikas jautājums. Tehnika Slokā nebija atbilstīga, un situācija bija bezjēdzīga. Visi, kas nodarbojās ar Slokas problēmu, vai nu apzināti, vai neapzināti pārkāpa šo ētiku. Es arī šodien nemainu savu pārliecību par Sloku – to, ko man daudzi pārmet. Es to šodien neatsaucu. Būtu priecīgs, ja šī papīrfabrika turpinātu strādāt. Lielupes tīrībai ar to bija mazs sakars, mēs visi šo problēmu pārspilējām. Ar Lielupes katastrofas sludināšanu mēs gribējām atrisināt cittautiešu problēmu ne tikai Slokā, bet visā Latvijā. Visa ekoloģiskā kustība tolaik bija politizēta. Dabas aizsardzība bija vai vienīgā joma, kurā varēja atklāti protestēt.

Tu arī biji nepatiess? Tad izšķir nu, kad taviem izteikumiem ticēt, kad ne!

Zinātnei vajadzēja saglabāt godīgumu laikā, kad pieaugošajai agresivitātei un šantāžai visos līmeņos pretī varēja likt vienīgi intelektuālus melus. Arī godīgums bieži vien nonāk konfliktā ar cilvēka, sevišķi mana – piebaldzēna – emocionālo dabu. Godīgs vari būt līdz brīdim, kamēr mērķi kalpo tikai zinātniskai patiesībai. Kad tos aizstāj attiecības starp cilvēkiem, tad objektivitātes saglabāšana kļūst visai nosacīta. To es tagad spriežu. Bet toreiz jau nāca Breša laiki, situācija vairs nebija tik bezcerīga. Radās cerība strādāt patstāvīgi gan uzņēmējiem, gan zemniekiem. Līdz tam bija tikai lamāšanās un savstarpējā labuma meklēšana. Mūsu veikto pasākumu rezultātā tika atļauta kontrole, analīzes, bija atrasti kompromisi, risinājuma ceļi. Mēs redzējām, ka Sloku var sakārtot. Un politiskā situācija rādīja, ka politiskos jautājumus var risināt vienā līmenī, bet Lielupes problēmas – citā. Bija skaidrs, ka Lielupe tīrāka nekļūs, ka tās atvēršanās nevar notikt bez lielu naudas līdzekļu ieguldīšanas. Turklāt toreiz dzīvības vai nāves jautājums bija celuloze un papīrs. Tagad tā vairs nav problēma, tagad jau aktuāls ir papīra piesārņojums. Toreiz tas bija indivīda protests pūļa godkārei, egoismam un agresivitātei, kas kā nomācoša

aura arvien plašāk pletās pār dabas aizsardzību. Tas bija lūzuma brīdis ne tikai man; ar to izzuda viena niša dabas aizsardzībā. Tās vietā nāca citas, un arī tas ir normāli.

Vai tādu pašu atmodas laika politiku tu attiecini arī uz pretošanos Daugavpils HES celtniecībai?

Daugavpils... Arī šodien vēl nav atrisinātas daudzas ar šo reģionu saistītas problēmas: Jēkabpils plūdi, Lubāna pārpurvošanās, pašas Daugavpils nesakārtotība... Tas bija papīrkurvja projekts, to nemaz nebija iespējams realizēt. Naudu izdeva, pēc tam norakstīja, neprasot nevienam atbildību. Mēs to sapratām, jau strādājot pie Krievijas lielo upju pagriešanas projektiem. Mūsu ekspedīcija Vologdas–Suhonas upes apvidū bija otrā pēc Pētera Pirmā. Tur guvām labu reputāciju. Tiesību noprotēt projektus mums nebija, bet mūsu izteiktās šaubas ņēma vērā. Saņēmām uzaicinājumu piedalīties lielā projektā kopā ar amerikāņiem Amūras rajonā uz PSRS un Ķīnas robežas. Es kā laboratorijas vadītājs pieļāvu lielu kļūdu, atteikdamies no naudas un darba. Tolaik domāju, ka jāpavēršas ar seju pret Latviju...

...un tomēr šeit biji vajadzīgāks.

Būtisku ieguldījumu atmodas procesā es nevarēju dot. Kādu laiku vadīju ekoloģisko komisiju Tautas frontē. Varbūt par kādiem izteikumiem presē biju kļuvis neērts, varbūt pārāk cerēju, ka radošo savienību plēnumos aizsākto radošo atmodu izdosies ievirzīt intelektuālas un racionālas politikas gultnē.

Lielajā politikā

Un tomēr tu aktīvi iesaistījies politiskajā darbībā.

Es negribētu teikt, ka mani pilnīgi neinteresēja politika, Saeima, ka es neapzinātos savu vietu tajā. Bet es ļoti labi apzinos arī savas ierobežotās iespējas. Kad mani ievēlēja par akadēmiķi, iedomājos, ka man jābūt arī sabiedriski aktīvam, un tas sakrita ar Piektās Saeimas vēlēšanām.

Ar pārliecinošu balsu vairākumu tiki ievēlēts Saeimā, bet pēkšņi – kā zibens spēriens no skaidrām debesīm – Cimdīņš,

vēl sēdēm nesākoties, nolīcis deputāta mandātu! Vari taču nojaust, kā bija vīlušies ne tikai vēlētāji vien.

Neviļas tikai tie, kas neko nedara un nedomā. Ja es dzīvotu no vilšanās par citu rīcību, es nebūtu nekas. Arī es biju vīlies, kad kristīgie demokrāti vēlēšanās pazaudēja 95 procentus vēlētāju balsu, taču es to nevienam nepārmetu. Droši vien liela daļa vēlētāju ir vīlušies par tiem, kas palika Saeimā. Katrai politiskajai spēlei ir savi noteikumi, un tajās vienmēr būs zaudētāji un uzvarētāji.

Politiskās spēles dēļ tu grauj savu autoritāti?

Es varu to saprast, bet pilnībā piekrist nevaru. Ir jāpaiet laikam, lai viss attīrītos un attīstītos, arī politikai jākļūst racionālai, un te vajadzēs pārredzamu racionālismu, kas balstīts uz intelektuālu godīgumu un pamatīgumu. Arī Latvijā ar laiku no politikas izzudīs primitīva šantāža, intelektuāli meli vai ar valdzinošu ārējo veidolu ietekmēti risinājumi. Dabas aizsardzības politikā jau es no šīm metodēm biju aizgājis: būt opozīcijā un uztvert to kā dzīvesveidu man šķiet nožēlojami. Savu pārdomu un atbalstu nevienam neliedzu, ja vien lūgums nav pretrunā ar maniem priekšstatiem vēl vairāk par morāli. Es domāju, ka būtu grāvis autoritāti vēl vairāk, peldēdams pa straumi vai kā vientuļš klaigātājs uzstādamies Saeimā.

Tu runā tā, it kā nebūtu sapratis, uz ko ej, balotējoties par deputāta kandidātu Saeimā.

Godīgi sakot, es daudz ko nezināju. Zinātnieki politiskajā darbā bija diletanti. Tas, ka es gadu biju komunistiskās partijas biedrs, man nedeva nekādu politisko pieredzi, un citu partiju jau nebija... Bet es saku: „Pirms kritizējat mani par mandāta nolikšanu, tiekat paši ievēlēti!” Piebalgā ir tāds teiciens: nemāci mani, es lecu augstāk par tevi!

Ir jau arī, kas „lec” augstāk par tevi.

Jā, bet tie mani nemāca.

Kādu laiku aplinkus, bet nu jau atklātībā tu tiec pierindots Saeimas „piecīšiem” no čekas maisa.

Jau priekšvēlēšanu kampaņas laikā es teicu, ka būtu gandarīts, ja varētu pierādīt: jā vai nē. Jo tādas struktūras kā VDK mani

20 gadu zinātniskās darbības laikā nav traucējušas ne ar vienu jautājumu.

Ārzemju komandējumos brauci...

Tie bija zinātniskie komandējumi, pa sociālistiskās ekonomiskās palīdzības padomes sistēmas līniju; tos deva Maskavā, un ar Latviju nebija nekādas saistības. Kā jau par visiem komandējumiem, arī par tiem bija jāsniedz zinātniska atskaite, bet ne jau Valsts drošības komitejai.

Tu biji Bioloģijas institūta direktora vietnieks zinātniskajā darbā. Tādus pašus amatus savulaik ieņēma arī Aivars Kreituss un Andrejs Siliņš. Varbūt te meklējamas sakarības?

Patiesību te neatradīsim, ir pārāk daudz kopsakarību. Varbūt tad, kad miesa atdalīsies no kauliem. Vēsturei ir tendence strādāt ar kauliem – tad tās lietas kļūst skaidrāk redzamas.

Ir jānes līdzi smagums?

Vismaz man noiet malā, kad esi bijis līderos, ir smagi. Bija kontakti starptautiskajā arēnā, forumi... Tagad viss balstās uz personiskajiem sakariem. Es sadarbojos ar vāciešiem par izglītības politiku Eiropā. Ar dabas aizsardzības jautājumiem praktiski nesaskaros, ja neskaita profesora darbu fundamentālajos ekoloģijas kursos studentiem un maģistrantiem.

Kā noturēties seglos?

Jūties kā izsists no segliem?

Jā. Bet, būdams seglos, esi ieraudzījis, ka jāmeklē cits zirgs, citas iespējas. Var jau arī palikt turpat, mīnāties uz vietas... Ir citas iespējas un citi spēles noteikumi – jāmeģina tiem savas spējas pielāgot. Mana laboratorija arī sarūk, bet te es saskatu līdzīgu procesu ar skuju pakāpenisku nomaiņu eglēm. Tas nenozīmē, ka augšanas apstākļus neietekmējam paši. Tikai robeža starp palīdzības lūgšanu no ārzemju atbalsta fondiem un ubagošanu ir visai slidena.

Vai esi jau kādu kupci noskatījis jaunam zirgam?

Zinātne ir dinamiska. Kad es pasaku savu vārdu zinātnē, kāds jau nāk pa durvīm iekšā, lai teiktu savējo. Zinātnieka aicinājums ir ietkies pēc pēdējā vārda kā Dullajam Daukam pēc horizonta.

Tev jau nu raksturīgāk būtu runāt par virsotņu, nevis horizontu sasniegšanu.

Virsošnes parasti sasniedz katrs atbilstīgi savām spējām, un tajās kā vienpatnis ilgi noturēties nespēj. Pat tad, ja skats iekāro citu virsotni, tad vienā rāvienā uz to nepārlēkt – ir jākāpj vien lejā un jāšāk jauns ceļš augšup. Bīstami ir palikt ielejā – tur aprok nemanot. Šajos apstākļos es saskatu jēgu studentu un jaunās zinātniskās paaudzes izglītošanā. Es gribu izveidot savu skolu limnoloģijā, ekoloģijā.

Un tas viss? Vai tikai ar to tavs urdošais nemiera gars varētu rast piepildījumu?

Jā... Mani vienmēr ir mocījis jautājums: kāpēc akadēmiķu vidū (arī bijušajā PSRS) ir tik maz disidentu? Disidentam nav pieņemama ne tauta, ne valdība, kas zaudējusi savu identitāti. Šis identitātes jautājums ir smags, un kam gan citam kā akadēmiķim par to ir jādomā. Es paturu sev tiesības būt disidentam.

NE TIKAI EKSOTIKAS DĒĻ¹...

NOT JUST FOR THE SAKE OF BEING DIFFERENT...

Ar ekologu akadēmiķi Pēteri Cimdiņu sarunājās Ojārs Sarma

Savā laikā – un nebūt ne pārāk tālā pagātnē – akadēmiķi Pēteri Cimdiņu bieži redzējām televīzijā, viņa vārds parādījās presē. Zinātnieks pat pieteica sevi politikā, būdams Saeimā kristīgo demokrātu deputāts. Tad – klusums. Varēja pat pieņemt, ka viņš atmetis ar roku šķietami bezperspektīvajai zinātnei, godīgu prātu mulsinošajam politiskajam karuselim un kopj atgūto tēva saimniecību. Iespējams, ka liesā Piebalgas zeme ir atsaucīgāka pret inteligentu nekā augstā vara un sistēma vispār...

Pēkšņi informācija: Pēteris Cimdiņš piedalījies nozīmīgā starptautiskā saietā eksotiskā zemē. Ne Lietuvā, pat ne Dānijā, bet...

Kur?

Brazīlijā, 26. starptautiskajā limnologu kongresā, kurā bija pārstāvētas 65 valstis ar kopējo dalībnieku skaitu vairāk nekā tūkstotis.

Cik atceros, tad šis jums nebija pirmais tik tāls brauciens?

Vispār tas bija divdesmit pirmais brauciens uz ārzemēm manā divdesmit gadu ilgajā zinātnieka karjerā.

Tas nozīmē, ka nezinātnieki nav sevišķi labi informēti par jūsu profesionālajām aktivitātēm.

Aktivitātes bija saistītas ar to, ka pirmo reizi izdevās aizbraukt uz kongresu ārzemēs kā brīvam cilvēkam.

---

¹ Pārpubl. no: **Cimdiņš, Pēteris**. Ne tikai eksotikas dēļ... : [saruna par 26. starptautisko limnologu kongresu Brazīlijā]. Pierakst. Ojārs Sarma. *Jaunā Balss*, Nr.23, 1995, dec., 3.lpp.; Nr.24, 1995, dec., 8.lpp.; Nr.1, 1996, janv., 3.lpp.

Ko tas nozīmē?

Tas nozīmē, ka visu dalības maksu es biju samaksājis pats un nebiju atkarīgs no kongresa rīkotāju uzaicinājumiem kā daudzkārt padomju laikā, kad mēs braucām valsts zinātnes un tehnikas komitejas uzdevumā. Tur tomēr bija savi spēles noteikumi un nebrīvība. Latvijas Zinātnes padome piešķīra 600 latu braucienam, Sorosa fonds tādu pašu daļu, arī Pasaules brīvo latviešu apvienība.

Jādomā, ka nebraucāt baudīt kafijas un karnevālu lielvalsts eksotiku un jums bija ko teikt un rādīt kolēģiem no citām valstīm.

Ar tukšām rokām braukt uz šādu kongresu nevar. Sagatavojām un izdevām divus lielus žurnālus, kas bija speciāli veltīti limnoloģijai, tātad par iekšzemes ūdeņu – upju, ezeru, dīķu, ūdenskrātuvju problēmām. Šādus žurnālus bija atvedušas arī tādas lielas valstis kā Ķīna, tādas mazas valstiņas kā Dānija, bet mūsu žurnāls bija spēcīgāks. Mums nāca klāt amerikāņi, vācieši un teica: „O, jūs esat limnoloģijas lielvalsts, jums ir tādi speciālisti un pētījumu iespējas!”

Lai kā tas būtu, mums valstī ir zinātnes sistēma. Mēs žurnālā dodam atsauces: lūk, šis ir LZP pētījumu projekts ar tādu un tādu numuru. Tas norāda, ka tam nav gadījuma raksturs, ka tā ir sistēma.

Jūs ierunājāties par iespējām. Tās nav skaidrojamas vienpusīgi – kā smadzeņu potenciāls. Jābūt ja ne bagātam, tad vismaz dzīvības izvilkšanai, pastāvēšanai pietiekamam finansējumam.

Šī ir tā lieta, par ko, izbraukuši ārpus Latvijas, mēs nekad nerunājam, – ka mums iet grūti, ka mums ir kaut kādi trūkumi.

Tikai ar smaidu? Lai bēda paliek mājās?

Tikai ar smaidu, jo zinātnes pasaulē lielos kongresos atšķirībā no kādreizējās piedalīšanās PSRS kongresos, kur katrs nāca izsist sev no tā sauktās jumta organizācijas lielākas finanses, šeit katrs nāk ar savu kapitālu un ar tevi rēķinās tikai tad, ja tu neesi lūdzējs. Tātad ir jābūt lepnam uz to, kas sasniegts, jo ir LZP, ir Latvijas zinātniekiem brīvība pētījumos, brīvība braukt uz jebkuru pasaules

malu, uz kongresiem, uz konferencēm, stažēties, piesaistīt ārzemju līdzekļus. Cik veiksmīgi tas katram izdodas, tas ir viņa paša rokās.

Bet vai līdz tam laikam, kad visu, par ko jūs tagad runājat, varēs neskopojoties realizēt, mūsu gudrās galvas nebūs paguvušas izkļiedēties pasaules vējos?

Es pats Brazīlijā saņēmu lielisku piedāvājumu trīs gadus strādāt Šveicē. Ideālāku vietu vairs nevarētu vēlēties, bet ir arī dažas problēmas, kas saistītas ar mūsu dzīves apstākļiem un liek ļoti nopietni pārdomāt, vai pašreiz ir īstais laiks braukt.

Pieņemsim, ka jūs tomēr piekrītat tādām vilinošām piedāvājumam. Vai tas jau nozīmētu iespēju vairāk dot mūsu zinātnē un līdz ar to Latvijai?

Ne šeit, ne tur strādājot, patiesībā nevar dot tam, kas negrib ņemt. Došanas process ir abpusējs: ja nav ņēmēja, tad nevar dot. Vienīgie, kas pašlaik kaut ko vēlas ņemt, ir augstskolu studenti.

Kāds vispār ir noskaņojums studējošo un izstudējušo aprindās?

Parasti es strādāju ar maģistrantiem, ar doktorantiem. Atbirums ir liels. Viņi neredz perspektīvu, tāpēc jaunie cilvēki saka tā: „Mēs neesam profesori, mēs nevaram atļauties strādāt zem divsimt latiem mēnesī.” Es viņiem piekrītu. Jauniešiem, kas dibina ģimeni, kas grib dzīvot attīstībā, ir vajadzīgi šie divsimt lati. Manas paaudzes cilvēkiem, kuru uzdevums tomēr ir vairāk atdot to, ko viņi ir uzkrājuši, un mazāk veltīt sevis pilnveidošanai, šie izdevumi ar laiku varētu sākt pakāpeniski samazināties.

Bet tas jau ir tas ļaunākais, ka, runājot par jaunajiem, par viņu izredzēm zinātnē tieši šobrīd, tonis ir skeptisks un citāds laikam nevar būt. Vairākumam gaušanās nav poza – apstākļu kurpe spiež nežēlīgi.

Es esmu no savas grupas pazaudējis visus, kas bija jaunāki par trīsdesmit gadiem, kaut gan jaunieši, kas strādāja manā laboratorijā, varēja regulāri braukt gan uz tuvajām ārzemēm – Skandināviju, Vāciju, gan tālāk. Vilinājums piedalīties starptautiskos pasākumos par citu naudu tomēr uzliek cilvēkiem morālu nastu, pastiprina šo pesimismu. Cik ilgi vari būt ņēmējs!

Es jūsu vietā runātu pat par stāvokļa traģismu. Nebūšanas kraujas cita citai virsū.

Katru rītu pirms iešanas uz darbu man būtībā ir sevi jāpiespiež, lai es vispār šim darbam pieķertos. Es varētu sēdēt kaut vai savā lauku mājā, naturālajā saimniecībā, un ar uzkrāto teorētisko bagāžu lieliski startēt jebkurā pasaules zinātniskā forumā. Mēs neesam atpalikuši no pasaules zinātnes šos sešus septiņus gadus, kad zinātne aktīvi iesaistījās vecās struktūras pārveidošanā, ne graušanā. Tad, kad sākās radošo savienību kustība, tā vairāk bija virzīta uz pārdomātu transformāciju, bet no Latvijas neatkarīgu apstākļu dēļ šie procesi aizgāja citā gultnē, un nevaram mēs te vainot ne tos cilvēkus, kas pašlaik ir pie varas, ne arī tos, kas pie varas raujas.

Ar ko visi uzskaitītie un varbūt arī neminētie problēmu samezglojumi draud tieši jūsu nozarei? Kā tie var ietekmēt mūsu nākotni?

Divējādos aspektos, jo, redzat, ūdenī iesviesta pagale tiek rauta uz priekšu un to dabūt atpakaļ ir ārkārtīgi grūti, un šodienas jaunatne nav iekļuvusi tajā labākajā straumē. Šī straume ir naudas vilinājums.

Reiz jau es radiatornā teicu jauniešiem: šīs firmas, kas šodien maksā lielu naudu, pat divsimt latu un vairāk, nopērk jūsu jaunību, bet jums šinī laikā ir jāiegūst augstākā izglītība, jums jākļūst par personībām. Ko jūs darīsiet, kad jums būs četrdesmit gadi?

Saprast viņus nav grūti. Gluži tāpat kā dažu banku noguldītājus, kurus apžilbināja un pievīla procentu maldugunis.

Tas ir viens aspekts – zaudētā paaudze. Ja par Latvijas vidi domājam, tad tā tomēr jāveido zinošiem speciālistiem. Ir jābūt nopietnai stratēģijai, kas balstīta uz vides politiku. To pašlaik, turklāt ierobežotā apjomā, var apgūt tikai Latvijas Universitātē, Vides studiju pārvaldes centrā, kas lielākoties tiek finansēts par projekta „Tempus” līdzekļiem. Ar to vien būs par maz, jo mūsu nākotnes vidi, uz ko mēs ceram, veidos šodienas speciālisti, un, ja viņu mums nav, tad tā aiza veidojas jau labi pārredzamā attālumā.

Es par sevi neuztraucos, jo atlikušo dzīves daļu – es uzskatu, ka vienu pusi esmu nodzīvojis gan mūžā, gan zinātnē, – aktīvi varētu darboties arī kā vēzis vientuļnieks. Bet tas nesniedz gandarījumu. Gandarījumu sniedz tas, ka tu šeit esi kādam vajadzīgs. Tāpat kā kongresos sniedz gandarījumu tas, ka tevi atceras, tev nāk klāt. Šajā kongresā nāca klāt cilvēki, kas atceras manu uzstāšanos Upsalas kongresā 82. gadā. Tas ir lielākais baudījums, ko nesniedz neviena politiskā kustība, jo tur tu saņem tikai sitienus, nepamatotus pārmetumus un reti kad argumentētus iebildumus. Pozitīvo nevajag novērtēt par zemu, un negatīvie jautājumi nav jānes ārpusē.

Vai tikšanās Brazīlijā vērtējama tikpat pozitīvi?

Tādu gandarījumu, kādu dod diskusijas ar pasaules zinātniekiem un šādas tikšanās, patiesībā neviena cita sabiedriska aktivitāte nespēj aizstāt. Šī gandarījuma dēļ varētu pieciest slikto materiālo stāvokli Latvijas zinātnē.

Kas tad ir iegūts tanī laika periodā, kopš Latvija ir atjaunota kā neatkarīga valsts? Faktiski mēs būsīm noēduši to materiālo bāzi, kura šā vai tā morāli novecoja. Piecus sešus gadus nav iegādāts nekas jauns no zinātniskās aparatūras.

Daļēji arī tāpēc Latvijas zinātnes vārds pasaulē ir zaudējis svaru, neskan kā agrāk.

Jā, neskan, un mani visvairāk satric tas, kā, atbraukuši no Brazīlijas, mēs centāmies vēl veikt Latvijā pētījumus.

Konkrēti?

Pie ezeriem Gulbenes rajonā. Tur pie viena jau bija priekšā vīri, kurus sabiedrībā mēdz dēvēt par „biezajiem”.

Mēs piebraucam un sakām: „Ziniet, mēs no Bioloģijas institūta.”

Piedodiet, bet ko šie ļaudis tur dara?

Zvejo un uzdzīvo. Cilvēki laipni un pieklājīgi, un nekādu pretenziju pret viņiem. Būtiska ir viņu nostādne, kas atspoguļo sabiedrības nostādni kopumā. Viņi saka: „Nu, ko jūs, kāda vairs zinātne, kādi institūti Latvijā! Nāk pie večiem, iedzersim, uzkodāsim! Ko jūs te muļķojaties...”

Es pieļauju, ka to jums teica latviešu valodā, un, ja tā, tad fakts ir vēl bēdīgāks.

Skaidrā latviešu valodā! Tātad šī ņaudēšana, ka mēs neko nevaram, ka mēs nekas neesam, cerība izlūgties lielākas dotācijas no Rietumiem noved mūs ļoti neērtā situācijā. Vecajam teicienam – vai tas bija Kronvaldam vai Valdemāram, nezinu, es varu kļūdīties – jēga bija tāda: cel, latvieti, galvu augstāk! Ja tas būtu Atmosdas laikā likts pamatā, tad varbūt mums būtu citādi, pat neskatoties uz visiem ārējiem nosacījumiem.

Esam vienojušies, ka latviešu zinātnes teorētiskais kapitāls nav nekāds mazais. Atliek tikai strādāt, un trīs no katriem četriem latviešu zinātniekiem pagaidām vēl, paldies Dievam, ir palikuši uzticīgi savai dzimtenei. Vai ir iegūta kāda jauna atziņa, kas zinātniekam palīdz noturēties un strādāt, lai nenogrimtu pavisam?

Ka Latvijā ir iespējama sadarbība, jo zinātnē vienmēr ir jābūt kādam pasūfītājam savā valstī.

Vai šobrīd tāds ir?

Tāda nav, un šeit ir tas rejošo suņu sindroms, kas parasti rodas nabadzīgās jaunattīstības valstīs. Ja kādreiz ir bijusi uzcelta caura sēta un katrā pusē saimniekam ir bijis viens badīgs suns, tad šie suņi turpina skriet gar sētu un rej pat tad, kad tā ir nojaukta, kamēr pierod, ka sētas vairs nav. Un mums šī sēta ir ideoloģiskā barjera starp tiem, kas kaut ko varēja padomju laikā, un tiem, kas neko nevarēja un arī nedarīja tanī laikā, jo šinī Atmosdas posmā faktiski lielākā bagātība, ar kuru varēja startēt un iegūt labu vietu, bija tas, ka es, redzat, tajā laikā nekas nebiju un neko nedarīju, tāpēc man, lūk, tagad pienākas tās tiesības izlikties, ka es ceļu brīvu Latvijas valsti.

Es domāju, ka šim periodam, kad suņi skrien un rej gar sētu, kuras vairs nav, vajadzētu beigties un saskarsme varētu notikt. Pozitīvs piemērs ir kaut vai tas, ka ar Vides pētījumu centru mums izdevās izdot pirmo praktisko rokasgrāmatu hidrobioloģijā latviešu valodā, lai ar to varētu strādāt vides speciālisti. Mēs gan neko nenopelnījām, bet esam pateicīgi gan centram, gan pašiem saviem darbiniekiem.

Tālāk, Višķos, Daugavpils rajonā, bija seminārs, praktiskās apmācības, kurās piedalījies gan es, gan mans kolēģis Ivars Druvietis. Mēs mācījām praktiķiem to, ko esam pasaulē saklausījuši. Ja šie praktiķi, kas Latvijā strādā vides ministrijā un citās struktūrās, kaut nedaudz panāktu pretī, teiktu: „Zinātnieku kungi, mēs gribētu pasūtīt jums pētījumus, bet tādā veidā, lai tie būtu mums saprotami,” mēs pat negribētu nekādu grandiozo samaksu. Pat tad, ja viņi, teiksim, nodrošinātu mums cik necik materiālās iespējas ar autotransportu vai kaut ko, mēs atdotu šo pētījumu praktiskos rezultātus. Kā mēs no tiem iztaisītu teoriju – tas nu paliktu mūsu, zinātnieku, problēma. Tad mēs tos pašus ierobežotos budžeta līdzekļus tērētu racionālāk.

Bet zinātnes un izglītības problēmas es nešķiru. Tagad tās ir jāskata kopā. Es domāju par augstāko izglītību, jo tā sauktā vidējā izglītība ir obligāta prasība un tā pēc iespējas lielākā apjomā un lielākiem līdzekļiem jānodrošina.

Vidusskola tomēr zinātniekus negatavo.

Jā, tas ir baznīcas pamats. Zinātne ir tikai gailis. Ja nebūs pamata, tad nav ko cerēt uz tālāko. Smaili var veidot zinātne kopā ar izglītību tad, ja augstskola atradīs labāku sapratni ar ārpuskolas institūtiem. Te būtībā atkārtojas tas pats, par ko es teicu padomju laikā, – mazo caru sindroms. Katrs tomēr grib būt cars savā mazajā caristē! Mēģinot kaut kādā veidā kooperēties un koordinēties, nāktos zaudēt savu ietekmi. Šie varas nesēji, kurus agrāk saucām par zinātnes organizatoriem, tomēr nav tie spējīgākie no zinātniekiem.

Vai ar to jūs negribat teikt, ka kungu mums pietiek, toties ir par maz kalpu, īstu zinātnes kalpu, darītāju?

Es domāju, ka mums pietrūkst valstiskas disciplīnas. Brīvība nenozīmē visatļautību. Brīvība nozīmē izvēles brīvību, kad tiek nodrošinātas iespējas šo brīvību realizēt. Bet mums pašreiz tās netiek nodrošinātas, un tas ir tas būtiskākais, kas mūs šķir no Eiropas.

Es nomanu, ka mēs stipri attālināmies no Brazīlijas, no limnoloģijas un brienam aizvien dziļāk vispārcilvēcisku problēmu purvā. Un tajā ir daudz kā īpaši pārrunājama.

Tāpēc, atvadoties no zinātniskām pārdomām, kas saistītas ar tālo lēcieni uz Dienvidameriku, varbūt par kaut ko sadzīviskāku no visa pieredzētā?

Es sāksšu no putna lidojuma, tātad no 55° aiz borta un vienpadsmit kilometru augstuma, lidojot virs Dienvidamerikas kontinenta uz leju.

Vai var, piemēram, manīt katastrofālo lielu meža platību samazināšanos?

Nevar manīt, jo tur vienmēr ir virsū mākoņi. Bet es uz Dienvidameriku skatījos kā piebaldzēns – kā uz jēra priekšējo cisku, kas pēc kaušanas ir pakārta. Kad nolidoju no tā pleca uz pašu kājiņu, tur nu ir tā Brazīlija, Argentīna, milzīgā Sanpaulu ar četrpadsmit miljoniem iedzīvotāju. Tas bija pirmais iespaids.

Otrais, kas mani pārsteidza, bija tas, ka manu 92. gadā izdoto Latvijas pasi, kurā jau bija iekšā deviņu dažādu valstu vīzas, pēkšņi pasludināja par nederīgu. Izrādās, ka dzimšanas gads atšifrēts ar diviem pēdējiem cipariem. It kā es varētu būt arī 150, nevis 50 gadu vecs! Man teica: „Nu, labi, labi, braukt prom jūs varat, bet atpakaļ mēs jūs varbūt nemaz nelaidīsim.” Es klusībā nosmējos: „Nu, liela vajadzība! Es te protu ienākt iekšā pa jebkuru spraugu, kā visi citi.” Tas nu tā.

Brazīlijā, neskatoties uz to, ka vīza ir, nelaiž iekšā. „Mēs nezinām, mums nav tādas pases paraugu. Mēs tādu Latvijas valsti nezinām.” Tad, kad es izvilku ārā uzaicinājumu: „O, profesore, profesore! Jā, lūdzu.” Viņš noplēš lapiņu, uzraksta, uzspiež zīmogu. „Kad brauksi atpakaļ, atdosi. Tas ir tavs dokuments.” Tas bija otrais gadījums, kad es tiku cauri ar savu profesora titulu.

Kā ekologu mani pārsteidza tas, ka šī pasaule tomēr ir tik maza un mazāk daudzveidīga, nekā es biju lasījis un mācījis.

Bioloģiskās daudzveidības nozīmē?

Jā. Šī atšķirība ir vairāk mīts. Un arī kongresā bija viens referāts „Mīts par Amerikas daudzveidību”.

Brazīlijā es jutos tāpat kā Rīgas Centrāltirgū, tikai lielākos apjomos. Tas pats tirgošanās veids, tie paši spirtotie dzērieni

„Petrofskaja”, „Smirnovskaja” utt. lielā vairumā, tāpat viltotie džinsi, pulksteņi, pleijeri, krosenes. Bet mani vairāk interesēja daba tālāk no Sanpaulu. Es redzēju, ka šī zeme ir būtībā neapdzīvota, lauki neapdzīvoti tāpat kā Latvijā.

Brazīlija ar savām milzu pilsētām vēl var pastāvēt, jo var teikt, ka galvaspilsēta – tā ir valsts. Latvijas variantā mēs nevaram sacīt, ka Rīga ir valsts. Tātad, lai Latvija pastāvētu kā valsts, tās laukiem ir jābūt ievērojami blīvāk apdzīvotiem. Tāds bija mans secinājums.

Atpakaļ braucot, es sapratu, cik maza ir pasaule, kuras dēļ mēs cīnāmies un karojam.

Tieši tāpēc, ka apzināmies, cik maza, trausla un vienlaikus skaista ir Zeme, mums jādara viss iespējama, lai tā paliktu mantojumā ne vienai paaudzei vien.

Gribu vēl piebilst, ka mazs ir mazs un mazam, lai pārvarētu vides pretestību gan darbā, gan saimnieciski politiskajā dzīvē, ir jāpieliek ievērojami lielākas pūles un vajadzīgs ievērojami lielāks enerģijas patēriņš. Tas attiecas arī uz Latviju, tāpat uz citām Baltijas valstīm. Tas mūs izceļ pasaulē, un, runājot par latvisko identitāti, es teiktu, ka tā ir sava veida stūrgalvība vārda labākajā izpratnē. Un šī stūrgalvība, spītība, pat sava veida savrupība ir tā gatavība un spēja vienatnē pārvarēt vides pretestību, spēja, kuras daudziem citiem pietrūkst.

CIMDIŅŠ – GATAVS APĒŠANAI¹
...ja kāds negrib vairāk kā spēj, tad viņš paliek
zem savu spēju robežām
CIMDIŅŠ IS READY TO BE SERVED FOR DINNER –
AS THE MAIN COURSE!

Vita Pētersone

Augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs Pēteris Cimdiņš un viņa sāktā augstskolu reforma pašlaik ir ļaužu valodās. Taču šī nebūt nav pirmā reize, kad viņš atrodas sabiedrības uzmanības lokā. Lai atceramies, kā īsi pirms 5. Saeimas kopā sanākšanas Pēteris Cimdiņš atteicās no deputāta mandāta. Toreiz sabiedrībā pārrunāja iemeslus. Ne tikai deputāta oficiālo versiju – vēlmi mācīties ārzemēs, bet arī doktora un profesora iespējamo saistību ar *čekas maisiem*. Viss beidzās korekti – Cimdiņa kungs nolika mandātu, aizbrauca uz Vāciju, valodas apklusā. Joprojām viņš ir KDS biedrs, svarīga amatpersona. Andris Šķēle kādā intervijā izteicās, ka uzskata Pēteri Cimdiņu par vienu no labākajiem valsts ministriem.

Ministrs stāsta, ka nupat viens ārzemju kolēģis par sāktu augstskolu reformu izteicies, ka „šīs lietas labā Cimdiņš tikšot apēsts”, uz ko viņš savukārt atbildējis, ka ar to rēķinās, bet „nav jau atpakaļceļa”. To pasacījis, viņš dziļdomīgi ielūkojas kafijas tasē.

Vai jūs daudz dzerat kafiju?

Diezgan. Tā palīdz izdzīvot. Pagājušogad aizbraucu uz Brazīliju, tur nokļūt bija mans sapnis. Autobuss mūs veda pāri plančācijām, viņiem tā skaidrējās ziema, karsts kā peklē, man miegs nenāk, es saozu kafijas smaržu, domāju – sesks tas šoferis,

---

¹ Pārpubl. no: **Cimdiņš, Pēteris**. Cimdiņš - gatavs apēšanai : [saruna ar augstākās izglītības un zinātnes valsts ministru P. Cimdiņu]. Pierakst. Vita Pētersone. *Diena*, Nr.235, 1996, 28.sept., 4.-5.lpp. Pielikums *SestDiena*.

pats dzer, bet salonā nedod, taču izrādījās, ka aromāts nāk no plantācijām, kur uz vietas grauzdē un maļ pupiņas. Kafija tiek ielieta tādā kā spicglāzītē, no kādas pie mums dzer konjaku. Viņi lieto šķidro cukuru, kafija ir blīva, karsta, ārkārtīgi uzmundrinoša.

Kā tuvumā patika sapņu zeme?

Nepatika... Tur kaut kas ir aizkavējis cilvēces attīstību. Manuprāt, tas ir leduslaikmeta trūkums. Man ar pasaules biologiem bijušas interesantas sarunas par antropogēni – kāpēc kontinenti, kuros nav bijis leduslaikmeta, attīstījušies lēnāk? Es domāju, ka tā ir vides pretestība, kas ietekmē ziemeļu cilvēka attīstību, jo viņš vienmēr ir bijis spiests domāt, ko darīt. Viņš nevar pielāgoties videi kā tāds dzīvnieks – ēd pats vai tu tiksi apēsts.

Vai arī savas dzimtas pagātni esat izpētījis līdz leduslaikmetam?

Leduslaikmeta saknes neatradu, bet par 360 gadiem manā ciltskokā ir izzīmēta katra lapiņa un zariņš. Parādīts, kā katrs sencis nācis pasaulē, ar ko precējies, kādi bērni piedzimuši, no kādas kaites miris. Saglabājies dokuments, kas apliecina, ka lauku mājas, kas tagad mums pieder, 1882. gadā mans sencis ir izpircis, bet sešus gadus vēlāk miris ar vēderkaiti. Saprātu, ko no cilvēka prasīja lauku mājas izpiršana. Tas ir laiks, kad Latvijā sāka veidoties brīva sabiedrība, kura rāvās ārā no nabadzības un dzimtbūšanas.

Jūsos ir iedzimts brīva piebaldzēna raksturs?

Tas galvenokārt ir klimats, kas nosaka piebaldzēna raksturu. Tev ir jābūt savdabim. Ziemā, kad visu ieputina līdz pažobelēm, nekas cits neatliek, kā pašam tikt galā, nav uz ko paļauties. Tur ir skarbs klimats, un šajos 2,5 procentos Latvijas teritorijas var veidoties tādi cilvēki. Vienā kalna galā ir Kaudzīšu Matīsa Kalna Kaibēni, otrā kalnā mūsu Kalna Kabulēni. Kaudzīšu Matīss gājis svētdienas rītā no viena kalna lejā pāri pļaviņai plikām kājām un otrā kalnā augšā. Tad atsēdies uz soliņa mūsu mājas priekšā, tā vieta joprojām vēl turpat ir, apāva zābakus un gāja septiņus kilometrus uz Vecpiebalgas baznīcu. Kabulēnos ir vēl tas melnais ķēķis, kur brāļi Kaudzītes no rietumiem atveda tea – tā toreiz sauca tēju, un manā dzimtā joprojām to sauc par tea. Sasaukuši

kopā visus kaimiņus un garšojuši to dižo tea, un teikuši: nu nav gan nekas, tas pats kā mūsu siena zāle. Tā ka attieksme pret citu vērtībām Piebaldzēni vienmēr bijusi kritiska.

Vai jūs, pēc izglītības biologs, ticat, ka Dievs mūs radījis?

Nemēģinu diskutēt ar Bībeli. Katrā ziņā kā biologs es nespēju noticēt tam, ka pakāpeniski pēc karstās lavas atdzišanas no putekļiem un pirmatnējām molekulām varēja rasties tāda būtne kā cilvēks un izveidojās visa dabas daudzveidība. Viena no manām iemīļotākajām tēmām, ko arī studentiem lasu, ir – dzīvās dabas daudzveidība. Būs tomēr bijis kāds lielais grūdiens, desants, kas diezgan gatavā veidā kaut ko no kaut kurienes ir atnesis... Enerģijas avots mums ir Saule, un tad nu mēs varam gan noticēt Dieva esamībai. Ja nu tie procesi notiek augšā, kur mums tos ietekmēt ir grūti, un ja Saule aizgriež no mums vaigu, tad sastingstam un paliekam tā kā mamuti.

Dievs man nav personificēts, māte arī to tā nav pasniegusi, ka viņš sēž uz mākoņmaliņas un eņģeļi apkārt lidinās. Māte gan teikusi – vienmēr ir kāds, kas tevi vēro un tavu darbību redz. Tas mani iekšēji saista – ir kaut kas pār mums, ap mums, un tas liek man būt uzmanīgam. Baznīcā man patīk rituāls, stabilitātes izjūta, kad tu tur ieej. Svētdienas rīti ir vajadzīgi, lai neietu savā dzīvē kā lopī ap mietu.

Piebaldzēni ir runātāji un sludinātāji. Vai par mācītāju negribējāt kļūt?

Manī nav tās iekšējās stabilitātes, kas būtu nepieciešama šajā amatā. Esmu pārāk šaudīgs savās domās un ļoti emocionāls.

Kā varējāt reizē dienēt padomju armijā un studēt Maskavas universitātē?

Mani iesauca armijā no universitātes Bioloģijas fakultātes un deva iespēju vienu gadu mācīties vakara nodaļā, iestājos Maskavas universitātes Ķīmijas fakultātē. Tur bija iespēja klausīties arī dažādas citas lekcijas, piemēram, profesors Kurts Fabri interesanti lasīja zoopsiholoģiju – kursu par dzīvnieku uzvedību. To gan ātri pārtrauca, un, kur tas profesors palika, es nezinu. Esmu studējis literatūru par to, kā veidojusies ģimene kā vienīgā iespējamā

cilvēku sugas kopdzīves forma. Protams, literatūra analizē pasaulē sastopamās daudzās kopdzīves formas – slēgto harēmu, atvērto harēmu, uz ko pašlaik iet Latvijas sabiedrība, bet literatūrā ir parādīts, ar ko beidzas visi šie varianti.

Vai literatūru studējāt tāpēc, ka Latvijā nebija iespējamās citas zinātniskās izpētes formas?

Mani interesējošās tēmās visi pasaules zinātnieki var strādāt tikai ar esošo materiālu, kas apkopots literatūrā, mums nav iespējams atgriezties pie bijušajām civilizācijām, līdz ar to vienīgais instruments zinātniekiem ir pašu smadzenes. Jo gadi iet, jo vērtīgāks ir vārds, kas paliek. Kaut gan... klausos no rītiem radio un dzirdu, cik lieliski kori izpilda reklāmu *Latvijas mobilie telefoni* un tamlīdzīgi, varbūt jau ir gatavs dziesmu svētku repertuārs. Saturs vairs nav svarīgs, galvenais ir forma. Uz ko mēs vispār ejam? Tā ir tragēdija.

Uz ko mēs ejam?

Attiecības ir noteicošais, kas veido cilvēku. Viss pārējais ir ielikts šūpulī jau ģenētiski – kas tev ir, tas ir, un tikai attiecības tevi var vai nu celt, vai gremdēt. Attiecībām ģimenē tiek veltīts pārāk maz vērības. Ģimene Latvijā – tā būtu tēma plašai un inteligēntai diskusijai. Ja jau ģimene Latvijā ir tik tālu atvērusi, ka kļuvusi mainīgais elements, un nekad nevar pateikt, no cik locekļiem tā pastāv, tad rodas jautājumi. Valstij, protams, vienmēr ir jā rūpējas par savu pilsoni kā par personību. Ja personības veidošanās vairs nenotiek ģimenē, ja kopīgā diskusijā esam nonākuši pie atziņas, ka nav ceļa atpakaļ uz ģimeni tradicionālā izpratnē, tad veltīsim uzmanību un līdzekļus citām sabiedrības institūcijām, jo cilvēkam jebkurā gadījumā ir jāaug. Un augt viņš var mācoties. Visa mācīšanās jēga ir – izaugt no iemācītā. Ne iekalt zināšanas, ar tām pilnas enciklopēdijas, tās nekur nezudīs, rakstīto vārdu ar cirvi neizcirtīs, bet kas iecirtīs rievās smadzenēs?

Vai jūs nedomājat, ka praktiskās iespējas netiek līdzī jūsu augstajām idejām?

Tas visu laiku mani virza. Vienīgais gandarījums dzīvē ir tas, ka es tiešām jūtu, ka man ir ideāli, uz kuriem es tiecos. Saprotu,

ka tie ir gandrīz neaizsniedzami. Savā ziņā tā man, protams, ir traģēdija. Manī ir neapmierinātība ar to, kas ir mani ideāli un kas – reālā dzīve. Bieži atceros Friča Bārdas motīvu – *kas iraid šī dzīve, ko dzīvoju es, pret dzīvi, kas ilgās man šalko, pie pirkstgaliem dreboši pilieni pret jūru vareno plašo*. Nevar, protams, aiziet galējībās, jo no ideāliem nevar izdzīvot. Ar tēvu pavasaros strādājam zemesdarbus, un viņš saka – redzi, dēls, ar idejām zemi neaparsi, vajag arī zirgu un arklu... Tā tas ir visās lietās. Bet bez idejām arī nevar. Vācijā daudz esmu mācījies, un vācieši mēdz teikt – ja kāds negrib vairāk kā spēj, tad viņš paliek zem savu spēju robežām. Tas ir tas dzinulis. Ar izglītību mēs iegūstam apjēgu, ka ir jāiet tālāk. Esmu daudz kur gājis un daudz kur strādājis, un visur man ir sacīts – trakais, tu nolauzīsi kaklu...

Kāpēc jums ir tieksme lauzt kaklu?

Faktiski viss sākās jau no ģimenes. Mēs mammai bijām seši bērni. Mani piecos gados aizsūtīja uz skolu līdzai mātai Rutai, kura bija gadu vecāka. Vienmēr biju tas mazais brālis, kuram viss iznāk sliktāk nekā mātai, mājasdarbi kļūdaini, rokkraksts neglīts, nošmulētas burtņīcas... Tā tas gāja līdz pat 11. klasei. To pabeidzu, gribēju mācīties, bet toreiz divus gadus vajadzēja obligāti nostrādāt. Strādāju rūpnīcā VEF, lai pēc tam iestātos augstskolā. Un, tiklīdz es to biju izdarījis, mani iesauca armijā. Visi mani ideāli, ko biju izdomājis – ka 23 gadu vecumā pabeigšu augstskolu, būšu jauns un varēšu ko lielu paveikt – iestīga padomju armijas kirzas zābakos. Kad atgriezies, biju stipri atpalcis no vienaudžiem, kuri nāca no skolas sola, jo tad jau divu gadu darbs bija atcelts. Visu laiku nācās iet ātrāk par citiem un sevi apliecināt, lai tiktu uz priekšu. Laucinieks, kas atnāk uz galvaspilsētu un ir bez „lietussarga” un aizmugures, nav nekas. Cik nu vienīgi tev ir darba spējas vai nespējas. Tā es te vīlos. Gan zinātnē, gan visur citur, vienīgi pašā dzīvē es neesmu vīlies.

Kādā nozīmē – vīlies zinātnē?

Satura aspektā. Zinātnieka vieta pasaulē. Kāpēc es strādāju? Lai paliktu uzrakstītie darbi? Vai arī – lai dotu kaut kādu pienesumu tai sabiedrībai, kurā es esmu. Respektīvi – kāda ir mana atbildība? Vai

esmu atbildīgs par to, kas notiek visapkārt. Es nevaru vienaldzīgi iet pa ielu, ja tur tik daudz ubagojošo. Vai tā ir kļuvusi par sava veida specializāciju, vai arī nabadzība pie mums tiešām ir tik dziļa, – tas ir cits jautājums. Var būt, ka darbojas sistēma, līdzīga tai, kā ievāc sveķus... Izliek šos ubagojošos kā sveķu trauciņus, un sabiedrība ir tā, kurā iecirsta renīte, lai sabiedrību atsveķotu no asarām.

Es arī dodu naudiņu.

Jā, jā, sirdsapziņa mums visiem ir. Te jau ir tā vilšanās. Mani maz interesē, kas notiks ar sīkiem zinātniskiem rakstiem, kuri nogrimis aizmirstībā bibliotēkās, bet esmu uztraucies par to, kāda būs rītdiena maniem bērniem un maniem vecākiem. Nauda jau pati par sevi nenodrošina vecumdienas, to nodrošina cilvēki, kas ar šo naudu spēj jūs apkalpot un palīdzēt. Ja gribu uz priekšu skatīties un piedzīvot civilizētas vecumdienas, tad man jāiegulda nauda savos bērnos.

Jums patīk filozofiskas sarunas?

Kā šī – par ideāliem? Tās ir interesantas teorētiskas koncepcijas, prāta spēles, bet tās nespēj ietekmēt manu labsajūtu.

Kas to spēj?

Īstie ideāli spēj izraisīt asaras. Mana mīļa lasāmviela ir *Kalpa zēna vasara*, arī *Degošā sala*, kuru sen nav nācies turēt rokās, bet atceros tur labu frāzi – tik niecīga ir cilvēka laime, tik niecīga, bet tik nepieciešama.

Kas veido jūsu laimi?

Elementārā brīvība elementāro vērtību ietvaros. Visiem jau tas ir ielikts šūpulī – ja es jūtos labi savā pieticībā vai savā pārticībā un neesmu nodarījis pāri citiem, tad viss ir labi. Bet šodien vairākums cilvēku ir kā tādi satracināti zvēri būrī. Tiklīdz tiek pavērta iespēja no būra izkļūt, viņi metas nevis brīvībā, bet otram virsū. Tādas ir pašreizējās attiecības starp frakcijām, partijām, starp valdību un parlamentu, starp atsevišķiem cilvēkiem. Būtībā visi vēlam Latvijai labu, bet katrs redz šo ceļu citādi, un savstarpējās attiecībās izpaužas mūsu iepriekšējās audzināšanas sekas.

Kā jūs vērtējat cilvēkus?

Katru cilvēku vajadzētu vērtēt pēc viņa pašvērtības un pēc tā, kā viņš savas dzīves laikā šo vērtību palielina. No šūpuļa līdz kapam cilvēkam visa dzīve ir nepārtraukta savas vērtības pieaudzēšana.

Varbūt jūtat aizvainojumu par jūsu nenovērtēšanu atmodas laikā?

Ir izveidojusies jauna paaudze, tā ir atmodas laika pieviltā paaudze. To mēs labi redzam pēc Daiņa Īvāna publikācijām, jo, manuprāt, viņš personificē šo paaudzi. Arī man nākas saskarties ar šāda tipa trīsdesmit un četrdesmit gadus veciem cilvēkiem izglītības un zinātnes sistēmā. Galvenokārt tie ir padomju laika augstskolu mācību spēki, kas bija pilni labām un gaišām domām, bet atrauti no reālās dzīves, bez iespējām pilnveidot savu profesionālo karjeru, bez iespējām nopietni nodarboties ar zinātnisko darbu un paaugstināt savu kvalifikāciju. Tagad viņi veido to vidusslāni, kuru sāk dēvēt par stagnātisku. Taču toreiz tieši viņi bez nopietniem pragmatiskiem apsvērumiem sāka un virzīja atmodu, cīnījās, gāja ar idejām, bet tagad izrādās nevajadzīgi. Daudzas struktūras aizņem tie, kas pa tumsu zvejoja laikā, kamēr mēs cēlām atmodu, tie tagad atkal ir priekšā, jo paspēja gan saraust kapitālu, gan iegūt rietumniecisku izglītību un to apliecinošus dokumentus.

Un jūs?

Es biju starp viņiem... Taču man nedaudz laimējās – būdams Tautas frontē, es vienu laiku vadīju ekoloģisko komisiju. Mani palūdza no turienes aiziet, jo man radās citādas domas nekā vairākumam, izteicu vienu otru kritisku pieņēmumu un, paldies Dievam, atkal nokļuvu opozīcijā. Atkal meklēju iespēju pacelties un to arī spēju. Tē nu es esmu – atkal strādāju, tāpēc manī nav iekšēja pārmetuma. Tiku pievilts, bet attapos. Jā, es pieturos pie principa – pieviltie, taču uzskatu, ka katram individuāli jāuztausta brīdis, kurā viņš tiek pievilts, tas katram pašam jāatrod. Evolūcija ir ļoti dramatisks atlases ceļš. Tas, kas tagad visiem mums stāv priekšā, ir lēna, smaga attīstība. Evolūcijas likumi ir nežēlīgi,

vājākie vienmēr izmirst. Katra sabiedrība savā attīstībā iziet tos pašus posmus, ko visa civilizācija kopumā. Valsts sastāv no spēcīgām personībām, un, ja mēs katrs individuāli nevaram to izdarīt, tad arī kopumā nekas neies.

Godīgi sakot, ir jāatzīst, ka tas stikla kalns, kurā bijām uzkāpuši, nepastāv ilgi, revolūcija, dziesmotā vai samtainā, kā nu to katrs sauc, ir īsa. Mans atziņu ceļš ir – ja esi kļūdījies, tad nobrauc no tā kalna, cik iespējams ātri lejā un skaties uz citu virsotni.

Laikam ir grūti par jums runāt kā par disidentu. Ko jūs pats par to domājat?

Priecājos, ka akadēmiķis Saharovs iemina taciņu tiem cilvēkiem, kuru smadzenes ir sastrādātas vairāk nekā padomju laika slaucējas rokas. Šis ir viens no ideāliem, kuru esmu sev izkarojis – tiesības būt disidentam. Taču tas nav pašmērķis. Mans mērķis ir – ja dziļi iekšēji saskatu, ka domāju citādi nekā pārējie un ka vajadzētu darīt savādāk, tad es tā arī saku, daru vai aizeju. Negribu būt agresīvs pret kādu – tas laiks ir pārdzīvots un garām. Tagad esmu pieradis uz klausīt citādi domājošos un tas man liekas pat ļoti interesanti. Man nepatīk, ja cilvēki ar mani runā iznīcinoši izsmejošā ciniskā tonī, tas pazemo, ir grūti panest pazemojumu, bet, ko padarīsi, šaut arī nedrīkst.

Vai tas, ko jūs paužat par ģimeni, laimi un tā tālāk, ir realizēts paša ģimenē un dzīvē vispār?

Harmonija? Jā, tāda man ir. Kaut ārēji tas izskatās diezgan nožēlojami materiālā ziņā un mani šādas rūpes nomāc. Gribētos tik daudz tā materiālā labuma, lai naktīs varētu mierīgi gulēt. Bagātība jau mūs apkrauj ar jaunām bažām, to ne. Tik to elementāro. Lai man katru dienu nebūtu jādomā, kā savilkt galus kopā. Bet citādi viss ir labi, unificētā labklājība un tās izpaudumi mani galīgi neinteresē, visur pasaulē tie ir vienādi, un es tādus negribu. Gribu intensīva darba iespējas pilsētā un pietiekami daudz brīva laika, lai varētu savā brīvībā pats atjaunoties vidē, kurā es būtu pietiekami vientuļš. Pašlaik mans deficīts ir vientuļība. Es tās alkstu. Brīžus, kad es neesmu ierauts darbā kā tāds ampelmanis starp daudzām kustībām un strāvojumiem.

Ar to arī beigsim – augstskolu reformai šoreiz nepieskarsimies.

Tomēr tas ir labākais, kas padarīts – vārds ir pateikts. Augstskolās lielākoties strādā šie pieviltie pasniedzēji, es viņus cienu, saprotu, bet neko nevaru palīdzēt, viņiem pašiem jāatrod risinājums. Ir dziļi žēl studentu, jo viņi cieš no visām intrigām. Pašlaik man visvairāk jādomā par katra cilvēka iespējām sev pieaudzēt vērtību. Pakāpeniski – kā pēc leduslaikmeta pacēlās Baltijas jūras dibens, jo tas bija neapmierināts, ka ir nospiests lejā, – tāpat Latvijā pamazām augšup ceļas sabiedrības īsto vērtību skala.

**KAMĒR PASTĀVĒS NOSLĒPUMS,
PASTĀVĒS PASAULE¹**
**AS LONG AS THERE REMAIN SECRETS, SO TOO
WILL THE WORLD CONTINUE**

Ina Eglīte, Guntis Rozenbergs, Egils Zirnis

Pēteris Cimdiņš

Biogrāfija:

Dzimis 1944. gada 21. augustā Vecpiebalgā, beidzis Vecpiebalgas 1905. gada vidusskolu (1962).

1971 – beidzis LVU Bioloģijas fakultāti.

1987–1995 LZA Bioloģijas institūta Hidrobioloģijas laboratorijas vadītājs, arī direktora vietnieks zinātniskajā darbā.

1989 – bioloģijas zinātņu doktors ekoloģijas nozarē (Maskava).

1992 – LZA korespondētājloceklis.

1992 – LZA īstena loceklis.

1992 – Dr. habil. biol. (Latvijas Zinātnes padome).

1995–1997 augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs.

1997 – izglītības un zinātnes ministra padomnieks.

1997 – eksperts Augstākās izglītības padomē.

1997 – LU hidroekoloģijas profesors.

1998 – LU profesors vides zinātnē.

Pētījumu virzieni galvenokārt saistīti ar kontinentālo ūdenstilpju ūdens kvalitāti un biodaudzveidību, kā arī monitoringa sistēmu. Pētī vides politikas, vides izglītības, augstākās izglītības modernizācijas jautājumus. Ir 127 zinātnisko publikāciju un divu grāmatu – „Mazās upes”, „Saules celtā piramīda” – autors. UNESCO MAB (Cilvēks un biosfēra) Latvijas Nacionālās komitejas dibinātājs un priekšsēdētājs. ECO–Latvia „Thermoclad” (ASV) balva par upju pētījumiem.

---

¹ Pārpubl. no: **Cimdiņš, Pēteris**. Kamēr pastāvēs noslēpums, pastāvēs pasaule. *No: Millennium. Skats uz Latviju*. Rīga : Valters un Rapa, 1999. [1. grām.], 162.-181.lpp.

Autoritātes: Lundas universitātes profesors Bruno Bērziņš, kas mudināja nopietni nodarboties ar zinātni un palīdzēja nodibināt kontaktus ar ārvalstu zinātniekiem.

Atziņas:

Kurš jaunībā nav bijis radikāls, tam nav sirds, kas vecumā nekļūst konservatīvs, tam nav smadzeņu.

Jo ātrāk šo 21. gadsimta jauno paaudzi laidīsim pie teikšanas, jo ātrāk tiksīm uz attīstības jaunā viļņa. Varētu uzskatīt – mēs, vecā paaudze, vēl esam pietiekami spēcīgi. Nenoliedzu, tomēr mūsu pieredze iegūta citā sistēmā. Mums nav nekādu zināšanu un pieredzes, pat nojēgas par šo pilnīgi citādo sistēmu, ko tagad veidojam Latvijā. Ir jāuzskata, ka vecais ir noārdīts līdz pamatiem, lai kādā virsotnē mēs arī būtu bijuši, nu no pašas lejas jāsāk kāpt nākamajā – tirgus ekonomikas – augstienē. Tāpēc jaunie jāatbalsta – bez alerģijas un ļaunuma, lai arī cik citādi un pat nepieņemami dažkārt viņi mums liktos. Mēs nevaram apturēt evolūcijas gaitu – varam to tikai koriģēt.

Vai jums ir tāda sajūta, ka laiks tagad iet ātrāk?

Tas iet, bet cenšos to ignorēt un skatīties uz to ar zināmu līdzcietību, dažkārt ar izmisumu... ka tas iet ātrāk. Esmu sev atklājis kādu patiesību – katrā no mums ir kāds kultūras mantojums, līdz ar to – sava veida noturība pret tām straujajām pārmaiņām, kas nes līdzīgu paviršību. Ja kaut nedaudz paskatāmies atpakaļ un pavērojam šodien, tad saprotam – vajadzīgs ir tikai acumirklīgais un pārejošais. Bezmaz vai iznāk – viena no galvenajām paliekošajām vērtībām ir... atkritumi, dažādā veidā – gan kultūras, gan materiālajā sfērā. Viss tiek ražots īslaicīgai izmantošanai un prommešanai. Tomēr no šīs planētas prom neko aizmest nevar. Un psihiskā vide tāpat ir piesārņota.

Starp citu, kāds interesants fakts – jēdziena „apkārtējā vide” pirmais skaidrojums, kāds bija gadsimta sākumā, nozīmēja psihisko vidi galvenokārt augiem un dzīvniekiem, mazāk – cilvēkam. Tātad tā ir vide, ko spējam uztvert ar saviem maņu orgāniem. Ir tikai tas, ko uztveram, pārējais mums vienkārši neeksistē.

Zīmīgi, ka mūsu saruna notiek Būtiņģes termināla atklāšanas dienā. Kāds ir jūsu viedoklis par šo jūras lietu?

Pirmkārt, katrai valstij ir tiesības rīkoties pēc saviem ieskatiem un, protams, parakstīto konvenciju ietvaros. Otrkārt, ir saprotama cilvēciskā vēlme nepieļaut kaut vai iedomātus apkārtējās vides bojājumus. Tomēr tas ir veids, kā pievērst uzmanību, nevis – kā to novērst. Šī akcija bija ieplānota, tikpat labi kā NATO akcija Serbijā, un arī precīzi īstenota. Bet – vai tas bija labākais veids, stipri šaubos.

Politiski videi nekas nav bīstamāks par sociālo nabadzību. Tomēr naftas produktu plūsmai no austrumiem uz rietumiem ir jāšķērso tranzīta teritorija – Baltijas valstis. Atliek izvēlēties mazāko risku.

Kas attiecas uz sociālo nabadzību – mēs esam dzīvojuši samērā nabadzīgi.

Zināmā mērā esam dzīvojuši totalitārā režīmā, un, lai cik ciniski tas izklausītos, tolaik tomēr bija diezgan fatālas bailes no varas, no represijām. Un tās daudz maz atturēja no tādiem pārkāpumiem kā maluzvejniecība, malumedniecība un tamlīdzīgi. Toties tagad – kāda ir reakcija, uzzinot, ka, teiksim, Jēkabpils rajonā palicis viens vienīgs alnis? Atbilde būs aša – nu, tad tas jāklonē! Bet – vai kāda epidēmija bija uznākusi, ka šie dzīvnieki izmira? Nē taču! Lielākoties tos iznīcināja gaļas dēļ. Tas pats sakāms par zivīm, piemēram, lašiem, līdakām, forelēm. Vai tagad ar laivu var iebraukt ezerā, ar airi neaizķerot tīklus? Nevar! Līņu nārsta laikā ezeri ir pilni ar tinām. Latvijas dzīvnieku faunai valsts neatkarības gadi nodarījuši lielāku postījumu nekā visu iepriekšējo piecdesmit gadu piesārņojums. Būtībā tiek iznīcināti paši pamati. Kas tā ir – visatļautība vai nabadzība? Lielākā daļa laukos pasaka: medīšana un zvejošana mums ir vienīgais pārtikas avots. Bet varbūt tā ir nevēlēšanās strādāt, jo vieglāk ir darboties pēc savācēja principa: paņemt dāvanas no dabas?

Kāda bija alternatīva?

Šis jautājums mums bija jārisina pašiem, tas nebija saistāms ne ar Krieviju, ne ar tās krīzi, ne ar kādām Eiropas Savienības direktīvām un prasībām. Tā bija elementāra lieta, ko sauc par

teritoriju pārvaldi, par vides pārvaldi. Bet cilvēki tam nebija gatavi, morāles normas nebija tik stipras, lai šo zemi apzinātos kā savu. Dabas aizsardzības kustība tika veidota, balstoties uz atziņu, ka visu laiku jājūtas kā ienaidnieka zemē. Lai gan pasaulē visa zaļo ideoloģija lielā mērā uz to balstās. Vācijā tā tiek pielīdzināta bezmaz vai teroristiskai kustībai.

Jūs to sakāt par visiem zaļajiem vai tikai par radikālāk noskaņotajiem?

Par radikālāk noskaņoto spārnu, ko lielās finansu struktūras un lieli monopoli bieži vien izmanto savās interesēs, lai tādējādi iniciētu pieprasījumu pēc jauniem kapitālieguldījumiem, jaunas būvniecības un tamlīdzīgi. Ja, teiksim, gribat panākt, lai labi darbojošos attīrīšanas ietaišu vietā būvētu vēl labākas, tad jums nekas cits neatliek kā rosināt sabiedrisko kustību, taisīt troksni, radīt pieprasījumu pēc tā, ka jābūvē kas modernāks. Citiem vārdiem, banka ir tā labā, kas piešķir līdzekļus, jo kādam taču par to visu ir jāmaksā.

Latvijas zaļo rīcība Būtiņģē, jūsuprāt, ir tādu finansētāju izraisīta, vai tā ir nākusi no pašiem zaļajiem?

Redzot, ar kādu ekipējumu šajā ūdeņu jomā strādā Latvijā labākās pētniecības struktūras, uz zaļajiem atliek noskatīties ar baltu skaudību. Vai nu tā ir ļoti bagāta organizācija – pat ja ekipējumu ir, vai arī tai ir bagāti sponsori.

Zaļo aktivitātes pasaulē ir finansētāju inspirētas vai citādi radušās?

Pat tad, ja es atbalstītu viedokli, ka zaļie atrodas uz robežas starp politizētu terorismu un patiesu vēlmi saglabāt dzīves telpu, es tomēr teiktu, ka šī kustība ir vajadzīga. Zaļo inspirētās aktivitātes ir tādi īsi, asi dūrieni, brīdinājuma signāli, kas zināmā politiskā pašapmierinātībā ieslīgušajiem pragmatikiem dažkārt tomēr liek satrūkties un meklēt reālākus un stingrākus risinājumus.

Vai vides kustībai esat liecinieks kopš tās pirmsākumiem?

Tā sākās 60. gados. Tolaik es ierados Rīgā no laukiem un pamazām sāku sekot tam līdzī. Jēdziens „ekoloģija” parādījās 60. gadu beigās – būtībā vairāk vai mazāk politisku apsvērumu dēļ,

jo pēc Otrā pasaules kara Austrumeiropā un visā tā sauktajā Padomju Savienības blokā nebija pieņemami tādi jēdzieni, kas saistījās ar dzīves telpu, – un ekoloģija bija viens no tiem. Tāpēc bija diezgan grūti tās pamatteorijas risināt, toties par dabas aizsardzību, īpaši globālā mērogā, varēja runāt, cik uziet. Un joprojām nekas īpaši nav mainījies. Būtībā ir tikai globāla ideoloģija, labas deklarācijas, labs aicinājums, turpretim zinātniskā pamatojuma tam visam vēl ir ļoti maz. Tāpat kā kādreiz, arī tagad tiek parakstīts daudz dažādu starptautisku deklarāciju un vienošanos, un zinātnieki tikai pēc tam mēģina skaidrot, ko nozīmē katrs tas jēdziens, ko politiķi ir parakstījuši.

Tomēr, līdzībās runājot, cepures mēs varam mainīt, ideoloģijas un politiskās orientācijas arī, bet aicinājums – cilvēces būtība! – saglabāt savu dzīves telpu, savu vidi paliek nemainīgs. Ekoloģijas studijām es varēju pievērsties tikai tad, kad gaiss kļuva nedaudz brīvāks. Aizstāvēju zinātņu kandidāta, vēlāk arī zinātņu doktora disertāciju. Pievērsties zinātnēi pamudināja Lundas universitātes profesors latvietis Bruno Bērziņš – mana nopietnākā autoritāte zinātnē un skolotājs ekoloģijā. Zviedrijā man bija iespēja kopā ar viņu arī pastrādāt. Bet katru rudenī visskaistākajā laikā, kad tāds saulains Vidusjūras vējš jūtams, pārmaiņus strādājām kādā no Austrumeiropas valstīm – vadīju darba grupu par ūdeņiem, par mazajām upēm, ezeriem, kalnu ezeriem. Visvairāk atmiņā palikusi Bulgārija – 80. gadu beigās, kad daudzi šo valsti uzskatīja par vissliktāko Austrumeiropā, vides jomā un attieksmē pret daudzām lietām tā faktiski bija visvairāk attīstījusies.

Kā jūs raksturotu pašreizējo situāciju vides ekspertīzes jomā?

Labi, ka ir izstrādāts ietekmes novērtējums uz vidi, jo tas būtiski atšķiras no iepriekšējām vides ekspertīzēm. Nākamais solis – jāveicina videi draudzīga uzņēmējdarbība, jāorganizē atbalsts tiem uzņēmumiem, kas brīvprātīgi iesaistās ekoaudita, Zaļā sertifikāta sistēmā. Vides politika, kas tiek īstenota no apakšas, Latvijai dotu daudz lielāku atspaidu nekā vides politika no augšas. Mēs vēl neko neesam nokavējuši, jo Eiropā būtībā tikai kopš 1996. gada šī kustība nopietni attīstās. Tātad iespējas ielēkt tajā vilcienā mums ir, pārējais būs atkarīgs no tā, kā labās ieceres tiks

Istenotas. Ja pastāvēs atklātība, pietiekami demokrātiska apspriešana un izvairīšanās no dažāda veida finansiāliem un ideoloģiskiem spiedieniem, mehānisms darbosies.

Attiecībā uz ekoloģiskām ekspertīzēm pasaules prakse ir tāda – ja valsts politiski vienojas par kādu mērķi, teiksim, par HES celtniecību, tad šī ideja ekspertīzei vairs netiek pakļauta. Tās pārziņā ir tikai projekta varianti – noskaidrot, kurš no tiem ir nekaitīgāks. Es, piemēram, kā ūdeņu speciālists apgalvoju, ka tas ir milzīgs bijušā vides ministra Induļa Emša nopelns, ka viņam izdevās dabūt cauri ūdeņu attīrīšanas ietaises, tādējādi atrisinot dzeramā ūdens problēmu. Tas ir nenovērtējams sasniegums!

Bet tas būtu izdevies arī tādēļ, ka Rietumvalstis ir ieinteresētas saglabāt tīru Baltijas jūru.

Protams. Tomēr es uz šo lietu skatos nedaudz no cita viedokļa. Tos darbus mēs spētu paveikt ar latviešu smadzenēm un latviešu rokām, taču Baltijas telpā pastāv ļoti liela konkurence. Un neviens nopietni domājošs uzņēmējs nav ieinteresēts ieguldīt līdzekļus sāncensu smadzenēs, respektīvi, konkurentu valsts izglītībā vai zinātnē. Viņš labāk tērēs līdzekļus, lai radītu tiem zināmus apgrūtinājumus dzīvē, piemēram, uzcelt mūsdienīgas attīrīšanas ietaises, modernas tualetes utt., kuru ekspluatācija mums pašiem varbūt nav pa kabatai, bet rezultāts kopīgajai Baltijas telpai ir ļoti pozitīvs.

Citiem vārdiem, uzlabojot sanitāros apstākļus, apgrūtinot mūs ar neiedomājami dārgām iekārtām, pat ar tādām, kādas viņi paši sev nav atļāvušies, zināmā mērā tiek veicināta mūsu atpalcība pašiem kaut ko veidot. Sekas jutīsim vēlāk, kad nebūs pašu potenciāla ne izglītībā, ne zinātnē.

Kam Latvijā vairāk uzticas – pašmāju zinātniekiem vai ārzemju ekspertiem?

Tā ir vājākā vieta Latvijā. Te acīmredzot darbojas tirgus ekonomikas zelta likums – kas maksā, tas pasūta mūziku. Tie, kas šurp atbrauc, nebūt nav eksperti, un noslēpumainība, kādā viņi strādā, neinformējot Latvijas sabiedrību par savu darbu, ir vienkārši nožēlojama. Tāpat arī viņu izpratnes līmenis par šeit notiekošo.

Nav ko slēpt – pārejas posmā, ap 1993.–1995. gadu, manā laboratorijā kopā ar kolēģiem visai daudz nodarbojāmies ar to, ka ārzemju ekspertiem pārdevām sagatavotus slēdzienus, respektīvi, iztirgojām savus datus, kurus viņi pēc tam uzdeva kā savējos, jo paši nebija spējīgi ko tādu sagatavot. Cik ārzemju ekspertus nelegāli esam konsultējuši! Par to darbu dažkārt mums samaksāja simt vai pat divsimt „zaļos”, kā šodien sakām, uz rokas, un tolaik, kritiskajā situācijā, tas bija liels atspaidis, lai kaut kā savilktu galus bankrotējušajos Zinātņu akadēmijas institūtos.

Kā vērtējat Induļa Emša veikumu ministra amatā?

Viņam bija izpratne par vides lietām. Viņš stabilizēja un izveidoja sistēmu. Tomēr izjuta ļoti lielu spiedienu no struktūrām – gan Rietumvalstu, gan vietējo, kuru rokās ir līdzekļi un vara. Tas attiecas arī uz tranzīta koridora veidošanu Latvijā, uz ārkārtīgi blīvā degvielas uzpildes staciju tīkla izveidi. Pagaidām videi tās ir pilnīgi nekaitīgas, bet paliek jautājums par to atrašanās vietu. Piemēram, uz Zvārtas iezī pie Ieriķiem kādreiz veda ekskursantu taciņa, taču tagad tur uzbūvēta degvielas uzpildes stacija.

I. Emša sekmes zināmā mērā bija saistītas ar upuriem. Kādam tie bija jānes. Nekas netiek dots par velti. Arī man ir nācies pabūt ministra krēslā, un es zinu, kāds dažkārt ir spiediens, ko nozīmē daži tālruņa zvani. Ir lietas, kas valstiski ir politiski vai finansiāli jau izlemtas, un tu vairs nevari nedarīt.

Kāds ir jūsu viedoklis par vides izglītības sistēmu?

Vides zinātnes studiju un pārvaldes centrā, kas darbojas Latvijas Universitātē, kur arī es strādāju, esmu ievēlētais profesors, ir nopietnas studijas. Mani apmierina studentu zināšanu līmenis, un es saskatu lielu potenciālu. 1998. gadā vides pārvaldē trijiem maģistrantiem bija pat kāds ļoti pamatīgs darbs par Daugavas lokiem – analizēta gan ekoloģiski bioloģiskā, gan ekonomiskā un sociālā situācija tajā reģionā, piedāvāti alternatīvi varianti ar tik vērtīgām atziņām un secinājumiem, ka brīnums, ja tam vēl nav pasūtītāju. Faktiski es šo darbu atzīstu par labāku nekā visu Daugavpils HES ekspertīzes projektu!

Ministra Emša pasūtījums zināmā mērā bija veidot šo izglītības sistēmu, daļēji to finansējot, un apmācīt savus ierēdņus. Pārliecinos,

ka ierēdņi vides pārvaldē Latvijā ir pietiekami apmācīti. Tas būtu jāturpina. Tāpat arī otrs atzars – vides pedagoģija, tād skolotāji, kas spēj izprast un kas skolās var veidot vides politiku.

Starp citu, kāda ir jūsu attieksme pret Daugavpils HES projektu?

Galvenais ir iedzīvotāju drošība šajās applūstošajās teritorijās. Ja HES celtniecība ir vienīgais variants, kā iedzīvotājus pasargāt no plūdiem, un tas ir valsts uzdevums pasargāt viņus no tāda apdraudējuma, tad jautājums tā arī jārisina. Tikai jāizlemj, kādu tehnisko risinājumu izvēlēties.

Tā tad nepieciešams politisks lēmums nevis par HES celtniecību, bet par to, ka jānovērš šo teritoriju iedzīvotāju apdraudētība, kas radusies sakarā ar Pļaviņu HES izbūvi. Kad tas ir nolemts, jāpasūta tehniskie risinājumi, no tiem jāizvēlas ekoloģiski pieņemamākais un ekonomiski optimālākais, paturot prātā, ka iedzīvotāju drošība un viņu vēlme dzīvot savā teritorijā ir augstākā vērtība.

Mana pārliecība – politiskas lietas jārisina ar politiskiem līdzekļiem, bet vides patiesība var būt tikai patiesība par vidi. Skaidrs, ka savulaik, lai panāktu politisku risinājumu, iestājāmie gan pret metro, gan pret Daugavpils HES, es pats piedalījos Staiceles aizsprosta nojaukšanā. Tā rīkojāmie tāpēc, ka pastāvēja reāls politisks bieds – turpinot šo objektu ekspluatāciju, modernizējot tos vai būvējot jaunus, arvien vairāk tiktu iepludināti cittautieši. Zinātniekiem daudzus savus slēdzienus nācās pakārtot politiskajam spiedienam – nevis valdošajai politikai, kāda valstī bija dabas aizsardzībā, bet lai ar vides jautājumu palīdzību varētu kaut kādā veidā risināt savas nacionālās intereses, lai kaitētu padomju sistēmai, lai destabilizētu to, lai šeit pakāpeniski arvien vairāk atjaunotos latviskums. Metode bija bīstama, bet tā sevi attaisnoja.

Latvijā notikušajām pārmaiņām esat bijis ne tikai liecinieks, bet, sēžot ministra krēslā, arī to realizētājs. Kas no iecerētā izdevās, kas – ne?

Iecerētais turpinās un tiek atzīts par nepieciešamu, tikai daudz lēnāk, nekā varētu. Jo otrreiz tādas reformas izprovocēt vairs nav iespējams. Tagad ir jāstrādā citādi.

To, ko savulaik biju iecerējis, varēja izdarīt divos trīs gados. Pirmais šķērslis bija politiskās kaislības, cīņa par ietekmes sfēru. Aiz manis stāvēja nelielā Kristīgo demokrātu partija, kas faktiski atbalstīt nevarēja. Un jebkura balstīšanās uz kristīgās morāles normām bija pilnīgi nevietā – tas nevarēja iet kopā ar reformu garu.

Otrs šķērslis bija neizglītība ierēdņu un augstskolu mācību spēku vidū – tieši par izglītības politiku. Izglītības politika kā jēdziens tā saturiskajā aspektā Latvijā vēl bija svešs. Es šim darbam biju īpaši gatavojies – stažējies Vācijā, Holandē, Itālijā, ierados ar būtībā jau gataviem projektiem. Uzrakstīju gan Latvijas Universitātes pārstrukturēšanas koncepciju, gan zinātnes integrācijas koncepciju – to parakstīja daudzi izcili cilvēki, tai skaitā atbildīgi ministrijas ierēdņi. Metodes bija pietiekami pamatotas, tika iesaistīti daudzi zinātnieki un akadēmiķi. Bet lielākā nelaime bija tā, ka visa pamatā tomēr bija informācija, tātad skaitliski izmērāma un pārbaudāma. Tad, kad zinātnieki ieraudzīja skaitļus, ko paši bija sarēķinājuši, viņi šausmās iepleta acis un teica, ka tas taču esot nāves spriedums zinātnei.

Arī šodien vēl daudzi cilvēki netic neatgriezeniskumam un stabilitātei; viņi ir ar mieru kaut desmit latus saņemt pie algas, taču neko nemainīt – jo tā ir drošāk. Cilvēciski tas ir saprotams, jo tie, kam pāri 50 vai ir jau 60 gadu, bioloģiski un psiholoģiski vairs nav piemēroti krasām pārmaiņām. To, ko es, būdams ministrs, iedibināju, – valsts emeritētā zinātnieka statusu, lai vecā paaudze ar cieņu tiktu aizvadīta un pēkšņi neizzustu no aprites, – to vajadzēja turpināt, turklāt daudz plašāk. Tātad vispirms nodrošināt atkāpšanās ceļu tiem, kas to godam pelnījuši, un tikai tad konkursa kārtībā dot ceļu jauniešiem. Bet tagad tas netiek īstenots.

Nu, nav ko slēpt – korumpētība, īpaši morālajā sfērā, zinātnē vienmēr ir pastāvējusi, arī Eiropā. Trīspadsmit mēnešus būdams ministra amatā, Briseles „augstajos” kabinetos pabiju vairākkārt un savulaik Maskavā Zinātņu akadēmijā pieredzēto varēju uzskatīt tikai par „ziediņiem”... Taču atšķirībā no Maskavas Briselē vienā dienā jāizstaigā kādi pieci kabineti, no viena sūta uz citu, un atgriezīsies bez rezultāta, turpretim Maskavā, ja vienā kabinetā kaut ko nolika, tad tur arī bija rezultāts.

Bet es jau neko nesaku, jo mums nav cita varianta. Nevar pastāvēt valsts, kas ir industriāli atkarīga, ārpus kādas savienības. Ne velti Lugano forumā savulaik izraisījās pat diezgan liels strīds par to, ko un kā Latvijai izvēlēties. Eksistē tāds jēdziens „neatkarība” – raksta šķirti; tātad tā nav atkarība, bet nav arī neatkarība – tā ir saikne ar kādu no savienībām. Eiropas Savienība ir tas variants, kas mums jāpieņem; ja to neizdarīsim legālā veidā, tad... Nelegāli tā šeit jau sen ir iekšā. Un tā ir nevadāma un nekontrolējama.

Ko jūs kā speciālists esat paveicis tādu, kas pašu gandarī?

Neuzskatu, ka zinātnē esmu atstājis varen dižas pēdas. Turklāt tās jau parasti novērtē tikai tad, kad ir... kārtīgi sastingušas.

1999. gada pavasarī, kad vairāk nekā 200 maģistrantu eksaminēju vides pārvaldē, vides teorijā un vadības teorijā, sajūsmināts viņiem sacīju: „Es no jums izveidotu tādu Saeimu un tādu valdību!” Jo viņu vidū tiešām bija daudz erudītu un ļoti talantīgu jauniešu, un es jūtu, cik daudz viņiem ir iespēju. Faktiski es uzskatu, ka manas paaudzes zinātnieku (sevi pieskaitu pie vecās, aizejošās paaudzes) uzdevums būtu atdot jaunajiem to, ko vēl varam, un iezīmēt viņiem „kuģu ceļu”. Jo ātrāk šo 21. gadsimta jauno paaudzi laidīsim pie teikšanas, jo ātrāk tiksīm uz attīstības jaunā viļņa. Varētu uzskatīt – mēs, vecā paaudze, vēl esam pietiekami spēcīgi. Nenoliedzu, tomēr mūsu pieredze iegūta citā sistēmā. Mums nav nekādu zināšanu un pieredzes, pat nojēgas par šo pilnīgi citādo sistēmu, ko tagad veidojam Latvijā. Ir jāuzskata, ka vecais ir noārdīts līdz pamatiem, lai kādā virsotnē mēs arī būtu bijuši, nu no pašas lejas jāsāk kāpt nākamajā – tirgus ekonomikas – augstienē. Tiem, kas savu enerģiju un garaspējas ir izšāvuši un savas smadzeņu šūnas piesātinājuši ar vecajām teorijām, ir pagrūti atrast vietu jaunām teorijām tikpat augstā kvalitātē un daudzumā. Nenoliedzami – jaunieši to spēj labāk. Mums tas jāpieņem un viņi jāatbalsta.

Nezinu, kas tas ir, – mītiska apziņa, kas manī iesēdusies? – bet es visur ieraugu to jauno vilni. To nevar nepamanīt, piemēram, iebraucot Eiropas valstīs. Viņi to pieņem kā pašsaprotamu. Mēs varam izlikties neredzam un neizprast, tomēr tas ir neizbēgami, tā ir attīstība. Tāpēc jaunie jāatbalsta – bez alerģijas un ļaunuma, lai

arī cik citādi un pat nepieņemami dažkārt viņi mums liktos. Mēs nevaram apturēt evolūcijas gaitu – varam to tikai koriģēt.

Vai Latvija jums kā ekologam šķiet visskaistākā zeme?

Es neteiktu, ka skaistākā, – esmu redzējis skaistākas. Taču tuvākā gan. Kad kārtējo reizi pēc ilgākas prombūtnes atgriežos mājās, pa lidmašīnas iluminatoru vēroju savu zemi un... Tā man liekas gluži vai Dieva atstāta. Atceros kādu Jāņa Akuratera dzejas rindu: „... *ja arī nabags vergs to klinti iemīlējis, pie kura sāpēs piekalts bijis...*” Te ir tāpat. Šī ir mana zeme, tāpat kā mana dienišķā maize. Lai arī nabadzīga, tā ir mana, un es to nenoniecinu, bet turu svētu.

Kāpēc Dieva atstāta? Varbūt gluži otrādi?

Tomēr ne. Dievs te nav pietiekami cilvēku un cilvēcības inesis. Dieva atstāta manā uztverē ir tā zeme, kas nav sakārtota. Esmu staigājis, piemēram, pa Vāciju, gar Reinas ieleju, – tur dabiskais daudzviet ir izpostīts. Izķēmotā Lorelejas klints manī rada tikai vilšanos, un man nojūk tā dziesma par skaisto Loreleju.

Kad vēroju Latviju, manī mostas žēlums. Cik te daudz nesakārtota, pamesta, palikušas tikai bijušās civilizācijas pēdas. Gribētos vairāk civilizācijas... Jo īpaši nožēlojami tas izskatās no putna lidojuma. Laukos aina nav tik traģiska, ar pieticīgiem līdzekļiem, tomēr cilvēki kopj savu teritoriju, atjauno ēkas. Tas ir latvieša dabā.

Latviju gan nevar salīdzināt ar Eiropas attīstītajām valstīm. Ja kāds teic, ka mūsu valsts ir gatava, lai iestātos Eiropā, tad tomēr būtu jāieklaušās veselajā saprātā. Eiropai mēs esam vajadzīgi. Nabadzīgai līgavai pie vīra ir jāiet tad, kad viņu ņem. Esmu pārlicināts – nedz Eiropa, nedz NATO no mums prasīs kādu gatavību, ja nu tikai pieklājības pēc, – tā paņems, kad vajadzēs.

Kā mūsdienās attīstās rezervāti?

Ļoti vārgi. Ideja ir perfekta, ir koncepcijas, bet nav realizācijas mehānisma. Ne tik daudz līdzekļu trūkuma dēļ. Organizatorisko struktūru izveide, rezervāta pārvalde ir organizatoriski neskaidra un praktiskās realizācijas iespējas līdz ar to arī.

Būtbūvē rezervātu attīstības ideja sasaucas ar pagastu attīstības idejām, ar Latvijas neapdzīvotību. Tas ir brīnums, ka 21. gadsimta sākumā Eiropā var pastāvēt tik neapdzīvoti lauki. Par to brīnās visi,

kas šurp atbrauc. Latvija ir pārāk neapdzīvota, lai lauki kā reģions vispār spētu attīstīties. Ja jūs kādam pagastvecim jautātu: „Kāpēc tu neko nedari? Kāpēc te nekas nenotiek?” – šis vienā mierā attrauktu: „Bet man nekā nav.” Tad es tādām vaicāju: „Bet kādēļ ir izcēlušies visi kari šajā Eiropas reģionā?” Ja viņš ir kaut cik ar humoru apveltīts cilvēks, tad atbild: „Sievietes dēļ.” Taisnība, bet kur tā sieviete atradās? Ja šis ir nekaunīgs, tad saka: „Gultā.” Bet, ja aizdomātos tālāk, tad saprastu – tā gulta atrodas teritorijā, dzīves telpā, tie ir vārdi, ko mums piecdesmit gadus bija aizliegts lietot, jo valdīja uzskats, ka šo jēdzienu atnesuši vācieši, kad tie šeit ienāca, lai paplašinātu savas dzīves telpu. Bet ne jau nacisti vai citi izdomāja šo jēdzienu. Dzīves telpa ekoloģijā ir visa pamats.

Lūk, kāpēc ir izcēlušies visi kari, – dzīves telpas dēļ! Un arī pagasts ir teritorija ar visiem resursiem. Pēdējais laiks to apjēgt! Sakām: „Latvijas ģeopolitiskais stāvoklis – tas ir resurss, bet pagasta teritorija – nav.” Aplam! Kamēr neprātīsim izmantot teritoriju kā resursu, nekas nenotiks. Tas attiecas gan uz biosfēras rezervātiem, gan pagastiem, kur nav to rezervātu. Tātad tas viss ir tas, kur nepieciešama vides pārvaldes izglītība, kas ir jāveido, lai kaut kas attīstītos.

Kas nākotnē notiks ar Latvijas dabu, ar tās mežiem un ezeriem?

Man rūp, kā saglabāt Latvijas dabu, kas, salīdzinot ar Rietumeiropu, ir sava veida dabas rezervāts. Jādomā, kā aizlaistajās teritorijās veidot bioloģiskās daudzveidības ainavas, kādai būtu jābūt daudzveidības saglabāšanas stratēģijai.

Turpinu vērot, kas notiek ar bebrim, tie ir viens no globālajiem faktoriem, kas pārveido ainavu. Man ir interesanti sekot gan ainaviskām, gan bioloģiskām pārmaiņām.

Kas notiek ar mūsu mežiem? Savulaik, aicinot apmežot Latvijas zemi, tika pieļauta kļūda. Egles iestādīja tūrumos, tās saauga – lielākā daļa ar cauriem vidiem – varbūt tāpēc, ka mežu meliorācija netika veikta un grāvīši aizsērēja. Meži arī netika kopti, tikai tagad kaut kāda rosība manāma. Taču traucējumi – mežizstrāde – ietekmē dzīvnieku skaitu. Piemēram, manā Vecpiebalgas mežā kādreiz

bija melnā stārķa ligzda. Tiklīdz apkārt sāka zāgēt, cirst, visādus trokšņus taisīt, tā stārķis no turienes pazuda.

Arī ezeri nākotnē būs tukšāki. Aizaugšana mazināsies, jo arvien mazāk tiek ievadīts piesārņojums, mēslošana vairs netiek veikta ne no gaisa, ne uz sauszemes. Barības vielas, kas kādreiz uzkrājušās, ir, bet ezeru aizaugšana mazināsies tāpēc, ka tie arvien intensīvāk tiek izmantoti braukāšanai ar ūdens motocikliem un tamlīdzīgi. Mazinoties aizaugšanai, ezeros mazināsies vērtīgo zivju skaits – vai nu savairosies pārsvarā baltās zivis, vai līdakas. Līņi pamazām izzūd, sīkzivis tāpat. Zveja ir nesaudzīga.

Tas viss kādreiz ietekmēs pārtikas izvēli. Vai esat padomājis, ko nākotnē uzturā lietos jūsu mazbērni?

Es vienmēr labpatikā noskatos, kā man zied kartupeļi, – acīm prieks, un zinu, ka tie nav piesārņoti ar visādām ķīmikālijām.

Lielaļ daļai iedzīvotāju pārtikas problēma jau tagad ir aktuāla – veikalu plaukti vai lūst no pārpilnības, bet prāts neļauj ko ēdamu nopirkt, jo viss ir tik falšs. Kādreiz bija desas deficīts, bet tagad veselais saprāts vienkārši neļauj pirkt desu – man, piemēram, nav pārliecības, ka tā ir ēdama. Mana laucinieka pieredze ļauj atšķirt Latvijā audzētu svaigu gaļu no ievestās, teiksim, pārdesmit gadus vecas cūkgaļas. Jā, arī tāda ir nonākusi mūsu tirgū, jo padomju laikā, tāpat kā Rietumvalstīs, tā saucamās valsts rezerves saldētavā turēja divdesmit gadus, pēc tam ņēma laukā un lika vietā svaigas.

Taču parasti produktus izvēlamies nevis tāpēc, ka tie ir veselībai nekaitīgi, bet tāpēc, lai paēstu. Zemi nemēslo tāpēc, lai tā būtu videi draudzīga, zemi mēslo tāpēc, lai iegūtu ražu. Cūkas nebaro tāpēc, kā tagad Kanādā nolemts, ka cūku mēsli videi ir draudzīgi, bet gan – lai gaļa būtu ēdama. Līdz kādam absurdam šodien pasaule aizdomājas!

Tā, ko saucam par ekoloģiski tīru pārtiku, nāk no zemnieku saimniecībām. Man šķiet pievilcīga bioloģiskās lauksaimniecības ideja tēvu tēvu izpratnē. Latvijā tā veidojas un tiek attīstīta, tiek ražoti veselībai nekaitīgi produkti (īpaši svarīgi tas ir bērniem). Tālākais ir organizatoriski kārtojams – lai produkcijas pietiktu, lai tā būtu atbilstoši uzglabājama.

Kāda, jūsuprāt, izskatīsies pasaule nākamajā gadsimtā?

Manā mūžā nekas būtiski nemainīsies, ja vien, protams, nenotiks kādas nenovēršamas, cilvēces neprāta izraisītas militāras kataklizmas. Grū Hārlema Bruntlandes slavenais ziņojums par pasaules attīstību, prognozes par ilgtspējīgo attīstību līdz 2040. gadam – tas ir periods, kurā es vēlētos ieskicēt arī savu mūžu, – līdz tam vajadzētu nodzīvot. Kas tajos gadu desmitos notiks? Arvien vairāk samazināsies zaļās platības – tās pazudīs zem bruģakmeņiem, asfalta, betona vai tamlīdzīgām būvēm. Tas ir neizbēgami tāpēc, ka iedzīvotāju skaita pieaugumu pasaulē nav iespējams apturēt, un cilvēka dabā nav atteikties no iespējas dzīvot arvien labāk, tātad patērēt arvien vairāk. Tāpēc vajadzēs pielikt daudz pūļu, lai saglabātu atlikušo pasaules dabisko zaļo daļiņu.

Man patīk jēdziens „savvaļas vide”. Tas ir tas, ko mēs gribētu saglabāt, – to, kas dzīvo savvaļā, kas nav piejaucēts aplokos. Pievilcīga jau tā vide nav. Kādus brīnumus, piemēram, var izdarīt bebrs – ainavas pārveido! Taču speciālistu acīm tur paveras bioloģiskā daudzveidība. Savvaļa būtībā ir kā fondu glabātava. Es ar diezgan lielu interesi vēroju, vai Kurzemes piekrastē izdosies tas eksperiments ar savvaļas lielajiem zīdītājiem – ar zirgiem, govīm. Tas ir nākotnes risinājums. Bet tā vairs nebūs tīra savvaļas daba.

Studentiem lekcijās stāstu par šo globālo stratēģiju. Tajā ir divas galvenās sadaļas. Pirmā – bremzēt iedzīvotāju skaita pieaugumu, kas Latvijā galīgi nav pieņemams, jo tautas dzīvotspēju, līdzīgi kā jebkurai populācijai dabā, nosaka tās skaita pieaugums; ja tā nav, tad kaut kas nav kārtībā vai nu ar vidi, vai ar pašu populāciju, tautu. Otrā – nodrošināt apgādi ar pārtiku. Latvijā nezīnām, kur pārtiku likt, un tauta nepieaug. Eiropā ir līdzīgi. Globāli ņemot, pasaulē kaut kas nav kārtībā.

Un zinātnieki meklē izskaidrojumu?

Viņi... staigā izskaidrojumam apkārt. Jo arī zinātni finansē no tiem pašiem līdzekļiem, kas lielākoties tiek iegūti citādā veidā. Militāri rūpnieciskais komplekss valda pār pasauli, jeb, citiem vārdiem, nauda caur varu vada pasauli. Naudas ieguve vislielākajā mērā ir saistīta ar varas lietošanu, ar dažāda veida militārajām

operācijām. Ja līdzekļi, kas tiek iztērēti Kosovas konflikta risināšanai, būtu ieguldīti, lai konfliktu uzreiz novērstu pašā saknē, tas ar tādu spēku nemaz nebūtu uzliesmojis.

Bet ir divas dažādas intereses. Vieni domā par konflikta novēršanu, bet citiem rūp tehnoloģiju izmēģināšana, zināmā veidā liela uzkrāto ieroču daudzuma likvidēšana. Atkal runājot līdzībās, – es zinu, kādas problēmas radīja kaut vai pāris simtu tonnu veca sviesta uzkrājumi Vācijā, nezināja, kur tos likt. Ko tad lai dara ar ieročiem!

Kas nākotnē visvairāk apdraudēs mūsu dzīvi?

Normālu dzīvi visvairāk apdraudēs nevis traucējumi dabā, bet psihiskie traucējumi sabiedrībā. To uzkrāšanās progresē neiedomājami ātri. Tā ir visas pasaules problēma. Tie ir sociālās vides radīti traucējumi – būtībā sociāli, saistīti gan ar nabadzību, gan ar bagātību. Šīs abas galējības rada psihisko traucējumu uzkrāšanos. Ne velti tagad runājam par tādu jēdzienu kā modernā nabadzība – cilvēkam ir viss, ko vien acis kāro, bet viņš psihiski nejutās drošs, trīc par savu bagātību, nespēj vairs normāli dzīvot. Modernā atsvešinātība – cilvēks pat nespēj daudz maz iekļauties sabiedrībā. Tāpēc ir farmakoloģiskie kompensācijas varianti, narkotikas lielā mērā pastāv tikai tāpēc, lai uzturētu sabiedrības polarizāciju galēji bagātajos un galēji nabadzīgajos. Tieši viņi narkotikas patērē un sekmē to plūsmu. Galējā nabadzība un galējā bagātība ir tās, kas rada psihisko traucējumu uzkrāšanos sabiedrībā, un tad rodas visas tās novirzes, ieskaitot politisko lēmumu pieņemšanu, dažāda veida vardarbības aktus – sākot no individuālas pašiznīcināšanās līdz citu masveida iznīcināšanai, ekstrēmas kustības.

Diezgan daudz latviešu izbrauc no Latvijas. Kā to vērtējat?

Jā, izbrauc daudzi, bet arī atgriežas. Jo sirds jau vienmēr paliek te.

Kā uztvērāt to, ka jūsu meita aizprecējās uz Norvēģiju?

Pārdzīvoju. Ļoti. Man viņas – mūsu pastarītes (mums ir vēl viena meita un dēls) – pietrūka. Pirmajos gados uz ielas bieži likās, ka meita nāk pretī... Bet pamazām es pieradu. Arī pats taču uz savām lauku mājām katru dienu neaizbraucu.

Mūsu jaunākā meita Norvēģijā studē angļu valodu un socioloģiju. Savulaik pieteicās uz vairākām stipendijām, par vienu pieteikumu saņēma pozitīvu vērtējumu – tā viņai krita Norvēģija. Pastudēja arī Londonas universitātē. Tagad pārceļas uz Bergenu, studijas turpinās Bergenas universitātē.

Var tikai apskaust tās iespējas, kādas tiek piedāvātas mūsdienu studentiem, ja vien viņi vēlas mācīties.

Ilgas pēc mājām, protams, negaist. Bet tagad jau visi ceļi ir vaļā, un arī mūsu meita gadā vismaz mēnesi pavada šeit.

1998. gada vasarā mūsu lauku mājās ciemojās viņas draugi – septiņi norvēģi. Pārliecinājos, ka mums ar norvēģiem ir kas kopīgs – ārkārtīgi ciešā saikne ar savu zemi. Ja norvēģim, teiksim, jāpārceļas uz citu vietu, kādus 200 kilometrus tālāk no iepriekšējās dzīvesvietas, tas viņam ir psiholoģiski ārkārtīgi smagi. Līdzīgi kā latviešiem – gribas to saikni saglabāt.

Jūs saimniekojat tēva mājās?

Uz šo jautājumu man jāatbild, atkāpjoties pagātnē. Esmu dzimis Latvijā, bet piecu dienu vecumā šo zemi atstāju – kopā ar vācu karaspēku, kas atkāpās uz rietumiem. Vācijā uz Elbas tilta mūsu lielo dzimtu vienā naktī izšķīra – kad amerikāņi atdeva frontes līniju krieviem, pajūgu, kurā braucām pāri tiltam, burtiski sašķēla vairākās daļās. Vecākiem mēs bijām divi mazi bērni – man dažas dienas, mātai – par gadu vairāk. Mums bija jāatgriezās atpakaļ austrumu zonā, pārējie deviņi no dzimtas aizbrauca uz rietumu zonu. Tad sākās atpakaļceļš – caur filtrācijas nometnēm Polijā, necilvēcīgos apstākļos, tur arī ieguvu šo slaido figūru uz mūžu. Pirmie ešeloni, kas nāca atpakaļ, palika Latvijā, pārējos jau pa tiešo sūtīja uz Sibīriju.

Tikai togad, kad Vecpiebalgas vidusskolā mācījos pēdējā klasē, mēs varējām atgriezties tēva mājās, kur biju piedzimis, – netālu no brāļu Kaudzīšu muzeja, 360 gadus vecā ēkā. Bet tajā gadā es jau devos prom uz Rīgu. Pirmās nakts pavadīju Bastejkalnā zem soliņa, jo savas laucinieciskās kautrības dēļ citas naktsmājas nevarēju atrast. Tolaik gan Rīga bija citāda, Bastejkalnā nebija bīstami un nebija auksti tur gulēt...

Starp citu, kad sāku strādāt par ministru, iedomājos kādu paradoksālu līdzību – savu karjeru Rīgā iesāku, pārnakšņojot Bastejkalnā, bet pēc gadiem trīsdesmit turpat, tikai ielas pretējā pusē, atradās manis vadītā ministrija...

Esat pārliecināts kristietis?

Neuzskatu, ka esmu kristietis tādā izpratnē, kā to parasti skata no baznīcas pozīcijām. Esmu Eiropas kristīgo tradīciju, Eiropas kultūras tradīciju piekritējs. Bijība pret dzīvību, cilvēka cieņa – tas ir augstākais. Desmit baušļos tas ir pateikts. Tie nav kā dogma, kas jāpilda, bet ir kā nospraustas robežas, kuru ietvaros rīkoties.

To visu es apguvu galvenokārt tolaik, kad stažējos Vācijā. Apmeklēju dievkalpojumu luterāņu baznīcā Bonnā, piedalījos diskusiju klubos.

Bet dzīvības jautājums ir kā noslēpums...

Jā, arī man tas ir noslēpums, un es svārstos starp divām atziņām. Pirmā – dabā pastāvēja kaut kāda kārtība, no kuras radās dzīvība. Šo teoriju vairāk atzīst tehniski orientētie cilvēki, fiziķi. Savukārt biologi bija izvirzījuši tēzi, ka dzīvība ir kārtība, kas radusies no nekārtības, no nesakārtotības. Es esmu starp abiem, lai gan man tuvāka ir atziņa, ka kārtība ir radusies no kārtības.

Manuprāt, dzīvība ir uztveres jutīgums. Dzīvs tu esi tikai tad, ja kaut ko uztver. Cilvēkam uztveres jutīgums ir spēja analizēt un novērtēt šo uztveri.

Bērnībā es lasīju Jāņa Poruka „Nezināmo un divus vientuļus”. Tā filozofija man likās pieņemama – nezināmais kā ideja, kā tēls. Man likās, ka tas kaut kur virza, liek kaut kur skatīties.

Vispār es dzīvības jēgu, attīstības iespējas saskatu tikai tiktāl, cik pastāv noslēpumainība. Kamēr pastāvēs noslēpums, tikmēr būs arī šī pasaule. Pasaule pastāv tikmēr, kamēr ir neizzināma.

Daudz kur pasaulē esat bijis. Kur jūtaties vislabāk?

Paradoksālākais bija tas, ka mēs ar sievu vinnējām braucieni uz Kipru. Pāris stundu centāmies pārliecināt attiecīgo tūrisma aģentūru, ka nevēlamies turp braukt vasarā. Sacīju: „Mēs nevēlamies redzēt nekādas salas, man nav vaļas. Vienīgais, ko es gribētu, – aizbraukt uz Ineša salām. Es tik sen tur neesmu bijis.”

Vislabāk es jūtos Latvijā. Esmu no tiem, kas alkst vientulības, – nevis izolētībā no sabiedrības, bet man ir vajadzīgi klusuma mirkļi. Un tie man ir gari – tādi, ko latvieši sauc par rīta cēlienu, kādas piecas sešas stundas. Tad es vasarā agri, pirms saulītes, ceļos un eju pļaut zāli ap māju. Visapkārt miers un klusums – neviens vēl nav iedarbinājis ne traktoru, ne mūzikas centru, un es varu ieklausīties dabā. Un viss zied un smaržo... Es vienmēr atceros, kā „Kalpa zēna vasarā” bija aprakstīts, kā tie ziedi krīt pār izkapti. Tu dzirdi visas skaņas, jūti katru strāvojumu apakšā, basām kājām ejot pāri, jūti, kur zeme aukstāka, kur ir kāds avots, kur ir siltāks... Tad es domāju – re, ir cilvēki, kas redz sauli uzlecam! Saulrietus jau redz daudzi, bet saullēktus – stipri mazāk.

Būtībā es to visu daru tradīciju dēļ. Lai mans dēls tās apgūtu, nevis būtu tikai nostāstos klausījies. Jo ir svarīgi pašam sajūst, kad, piemēram, ir jāiet uz rudušu zveju Tauna ezerā, un mēs esam izbaudījuši, kā tas ir – bļītkot uz pēdējā čaganā ledus. Makšķerēšana ir interesanta tāpēc, ka iepriekš nekad nevar zināt, ko no ūdens izdosies izvilkēt. Nezināmajā jau vienmēr ir pievilcība.

IZGLĪTOTAIS ANALFABĒTS

EDUCATED ILLITERATE

IEVADS¹

INTRODUCTION

Igors Šuvajevs

Šāvakara diskusiju temats pirmajā brīdī var šķist dīvains. Kā gan vispār var būt izglītots analfabēts?! Izrādās, var. Lasītprasme un rakstītprasme mūsdienās vairs neliecina par analfabētisma pārvarēšanu. Lasīto ir arī jāsaprot. Arī rakstītajam ir jābūt ar jēgu. Turklāt jāņem vērā, ka mūsdienās cilvēks var arī neprast lasīt un rakstīt, viņš savā vietā var nolīgt kādu pratēju.

Diskusiju tematu var paskaidrot arī citādi. Vārdā „izglītots” atskan nozīme „glīts”, proti, kaut kas tāds, kas atbilst pieņemtajiem standartiem vai priekšstatiem. Cilvēks var atbilst šiem priekšstatiem, taču, piemēram, cilvēciskajās lietās būt analfabēts, t. i., nejēga. Galu galā tāds nejēga viņš var būt arī profesionālajā ziņā, kaut gan šķiet izglītots esam. Atgādināšu, ka vienubrīd Latvijā Izglītības ministrija tika dēvēta par Apgaismības ministriju, jau Kants ir teicis, ka tagadējais laiks ir nevis apgaismots, bet gan apgaismības laikmets. Viņš arī paskaidro to, kas ir apgaismība, proti, iziešana no nepilngadības, kurā cilvēks atrodas pats savas vainas dēļ. Viņš nav patstāvīgs un pilngadīgs. Cits domātājs šo mūsdienu stāvokli ir nosaucis par garīgās pedokrātijas laikmetu.

Latvijā pēdējos desmi gados ir milzīgi pieaudzis studējošo skaits. 1990. gadā bija 46 000 studentu, 2002. gadā – 119 000. Augstskolas arī ir savairojušās: attiecīgi 12 un 37. Taču doktoru

---

¹ Pārpubl. no: **Šuvajevs, Igors**. Ievads. - (Izglītotais analfabēts). *No: Eiropas dialogi* : [rakstu krājums]. Sast., galv. red. Igors Šuvajevs. Rīga : Eiropas Komisijas delegācija Latvijā, 2003. 3.[sēj.], [68.]-69.lpp.

skaits ir samazinājies, patlaban viņu ir ap 2000. Lai apmācība būtu kvalitatīva, viņiem ir jābūt vismaz divreiz vairāk. Bet vēl taču ir arī zinātne! Lai gan runāt par valsts attieksmi pret zinātni laikam nemaz neklājas, tā ir pati sliktākā visā Eiropā. Kā tad ir ar izglītības stāvokli Latvijā?

Mūsdienās tiek runāts par informācijas klerkiem. Latvijā pastāv ne tik daudz informācija, cik tās parodija un informatīvie trokšņi. Informācija ļauj spriest par atšķirībām starp diviem stāvokļiem. Latvijā lielākoties tikai kaut kas tiek pavēstīts. Minēšu vēl uzskatāmāku piemēru. Latvijas Akadēmiskā bibliotēka viņgad varēja iztērēt 23 604 latus informatīvā materiāla iegādei. Laikam lieki piebilst, ka Igaunijā un Lietuvā šī summa ir desmitkārt lielāka. Vai par informāciju dēvētais drīzāk nav spriestspējas notrulināšanas līdzeklis?

Mūsdienas mēdz dēvēt arī par specializācijas laikmetu. Ciktāl specializācija ir akceptējama? Pareizāk gan būtu jautāt, ko cilvēkam ir nepieciešams zināt un prast bez savas specifiskās darbības jomas pārvaldīšanas? Kā ir organizējama specializācijas nodrošināšana, neaizmirstot, ka cilvēks nav tikai speciālists? Ne velti dažkārt var dzirdēt, ka specializācija ir idiotizācija.

Kā ir ar izglītību Latvijā? Un šis jautājums ir saistāms ar zinātnieku zemo sociālo, arī materiālo statusu. Bet, ja jau zinātne ir tik nožēlojamā stāvoklī, vai tad izglītība var būt augstā līmenī? Šovakar savās pārdomās dalās divu augstskolu rektori, kas vienlaikus ir arī profesori un atzīti speciālisti savā zinātņu nozarē.

SATRAUKUMS EIROPAS IZGLĪTĪBAS TĒLPĀ² **COMMOTION IN THE EUROPEAN EDUCATION SECTOR**

Pēteris Cimdiņš

Izglītotais analfabēts – kādu saturu iekļaut šajos jēdzienos
21. gadsimtā Latvijā laikā, kuru dēvējam par jauno ekonomiku, uz

---

² **Cimdiņš, Pēteris.** Satraukums Eiropas izglītības telpā. - (Izglītotais analfabēts). *No: Eiropas dialogi* : [rakstu krājums]. Sast., galv. red. Ivars Šuvajevs. Rīga : Eiropas Komisijas delegācija Latvijā, 2003. 3.[sēj.], 74.-77.lpp. : portr.

zināšanām balstītu sabiedrību laiku, laikā, kad savas garīgās saknes arvien vairāk apzināmies Eiropas kopējā kultūras mantojumā? Jautājuma sākotnējā uztverē pat gribas pārvaicāt, vai tad visa līdzšinējā civilizācijas attīstība nav balstījusies uz zināšanu, kaut elementāru, tomēr efektīvu tālāk nodošanu no paaudzes paaudzē?

Katrai sabiedrībai bija nepieciešams kāds minimums kopēju un pašsaprotamu zināšanu, tas bija priekšnoteikums sabiedrības attīstībai un būs arī turpmāk. Vajag vairāk cilvēku, kuri ir izglītoti atbilstoši laika garam un viņiem uzticētajam amatam, kuriem ir pietiekami daudz labu zināšanu un humāni uzskati, īsta sapratne par zinātnes un tehnikas iespējām un izteikta atbildības apziņa par sociālo iekārtu. Cilvēci jau nepārstāv tikai politiķi, tautsaimnieki, uzņēmēji un investori, visa pamatā ir indivīds ar savām eksistenciālajām problēmām dzīves jēgas meklējumos. Arī liberālā sabiedrībā indivīda rīcības brīvībai ir noteiktas robežas, šīs robežas Eiropā jau tradicionāli ir iezīmētas un tiek mērītas ar noteiktu vērtību palīdzību. Vērtību zināšana un spēja tās ievērot, pozitīva attieksme pret tām, veido sabiedrības kopējo tēlu. Patlaban svarīgāks par zināšanu strauji mainīgo saturu un tā tālāk nodošanu ir jautājums par zināšanu iegūšanas metodēm, par iegūto zināšanu izmantošanu, par zināšanu lomu kultūrvidē. Priekšstati par to, ko nozīmē būt izglītotam kultūrvidē, varētu būtiski neatšķirties, katrs var izcelt priekšstatos sev nozīmīgākos aspektus. Es izceltu toleranci, kas balstīta sapratnē.

Analfabēts kultūrvidē un turklāt vēl izglītots – vai pretruna? Domāju, ka ne, drīzāk gan progresējoša tendence, kad šodienas cilvēks vienmēr mācās, vienmēr gatavs jaunām idejām un izaicinājumiem, visu vēro, izmēģina un šajā klaiņojumā pa plašo iespēju pasauli salasa sev derīgo no dažādiem avotiem – mazliet racionālisma, mazliet kristīgās ētikas un ciniska pragmatisma, kurš sajaukts ar ezoteriskiem elementiem un amerikanizētām austrumu reliģijām. Tā veidojas aptuvenības jeb vispārīglītotie, aptuvenību veidojošā satura un kvalitātes apjoms katram laikam ir savs, pieaugot un padziļinoties specializācijai, arī vispārējo zināšanu jeb priekšstatu apjoms par vidi, kurā dzīvojam, palielinās. Šauras specializācijas nozīmes pārspīlēšana un nepietiekama aptuvenības kvalitāte ir pazīstama kā zinātniskais pūrisms – kā pārmērīga tieksme

noslēgties savā šaurā specializācijā un nespējā pārnest radošas saskarsmes tiltiņu uz blakus nozarēm. Tā sastopama augstākajās zināšanu sfērās universitātēs un pētnieciskajās laboratorijās – tā inficē gan jaunu, gan vecu, cilvēks kļūst detaļa kognitīvā mašīnā. Šāda nošķirtība jeb sastingums specialitātē ir pastāvējis vienmēr un arī par to ir bijuši atšķirīgi uzskati, neatbildēts paliks tikai samēru aspekts – cik lielam salīdzinājumā ar dziļi specializēto zināšanu apjomu katrā individuā un sabiedrībā ir jābūt elementāro zināšanu apjomam, lai spētu saprasties ar līdzcilvēkiem?

Kādas īpašības ir nepieciešamas cilvēkam, lai viņš pats sevi nepadarītu nelaimīgu un nebūtu par nastu sabiedrībai? Var atzīt, ka laiki un vērtības mainās, ka vienmēr no jauna jāpārdomā, kādas īpašības vajadzīgas cilvēkam kā cilvēkam, un savi morālie „mērinstrumenti” vienmēr jānoregulē no jauna. Tomēr sabiedrība būs apdraudēta, ja cilvēkam ikdienā būs ilgi jāpārdomā, kādas īpašības tad ir nepieciešamas cilvēka jēgpilnai dzīvei. Izglītots analfabēts acīmredzot būtu tas, kurš krīt ārā no šo samēru nosacītā līdzsvara robežām – tas, kurš liela apjoma specializētas un galvā iekaltas zināšanas nespēj veiksmīgi savienot ar tām elementārajām, kuras pastāv konkrētajā vidē, sabiedrībā. Tsi sakot – savam laikam un amatam nepietiekami audzināts un izglītots, tāds, kuram no specializēto un elementāro zināšanu sakausējuma neveidojas pozitīvs sinerģētiskais efekts – pietiekamas spējas zināšanas pārvērst gudrībā.

Protams, šīs atziņas ir pārāk subjektīvas, tāpat kā daudzi zinātniski izteikumi, kuri savā būtībā nav tieši salīdzināmi, jo patiesība nav izmērāma. Pieņemot, ka vismazāk specializēto zināšanu izdodas iekalt pirmajos studiju semestros, bet vidusskolās iekaltais jau ir pagaisis vai novecojis, ka no ģimenes pārmantotais elementāro uzvedības normu un zināšanu apjoma minimums tomēr ikvienam ir, varētu izdarīt secinājumu, ka vismazāk izglītoto analfabētu ir līdzsvara stāvoklī pie zema zināšanu apjoma. Šāds atzinums būtu tikpat maldīgs kā uzskats, ka skolu vai augstskolu kāds atstāj negudrāks, nekā tajā ienāca. Tas būtu vājš mierinājums augstskolām un sabiedrībai, jo vērtības pieaugums attiecībā pret studijās pavadīto laiku un iztērētiem līdzekļiem izrādīsies visai niecīgs, tāpēc līdzsvara meklējumos jāpakāpjas augstākā līmenī.

Neviens nedzīvo tikai sev, ikviens ir saistīts sabiedrībā, kurā jāspēj atrast līdzsvaru starp savām individuālajām interesēm un sabiedrības prasībām. Spēju dzīvot sabiedrībā iegūst izglītojoties, izglītība ir daudz plašāks jēdziens kā zināšanas. Izglītība veido personību, dod sabiedrības loceklim vispārēju priekšstatu par tās ekonomiskās un sociālās sistēmas kopsakarībām, par tiesībām, veido spēju izprast sabiedrības kopdzīves pamatvērtības (normas, ideālus, principus) un tās ievērot. Latvijas kultūrvidei ir tās pašas garīgās saknes filozofijā, reliģijā, mākslā un literatūrā, kas ir Eiropai. Eiropai tipiska domāšana nozīmē saskarsmi ar savas un kaimiņu valstu vēsturi, mākslu, literatūru, tā nozīmē atvērtību pasaulei. Izglītība dod zināšanas jēgpilnas dzīves saturam, racionālas un kritiskas domāšanas un rīcības spējas, dod iespēju turpināt savu kultūras mantojumu šodienā.

Augsti ideāli, bet kāda ir realitāte? Vai augstskolas šos ideālus iekļauj savā misijā, vai spēj tos īstenot, vai studējošie ņem pretī šādu piedāvājumu? Vai uz informāciju un zināšanām balstītā sabiedrībā un ekonomikā pieprasīti būs tikai *Homo oeconomicus*, *Homo politicus* kā optimizētie, uz sasniegumiem orientētie indivīdi? Var droši apgalvot, ka optimizācija ir aizvadītās desmitgades biežāk lietotais vārds Latvijas attīstības plānošanā. Optimizēt, jā, bet pēc kādiem priekšstatiem, paraugiem vai „ģīmja un līdzības” – te atbildes visbiežāk trūkst. Tāpēc nāktos iezīmēt robežas, kurās meklēt iespējamus risinājumus. 19. gadsimta idealizētie mīti par izglītību, ticība indivīda spēju un talantu brīvas attīstības iespējām, atbalsts personību veidojošo dziņu meklējumiem mākslā un zinātnē, visbeidzot uzskats par Eiropas augstskolām kā savas zemes un tautas augstāko apziņu un garīgajām acīm – vai tiem vēl šodien ir kāda ietekme vai nozīme?

21. gadsimts un milzīgais producēto zināšanu apjoms, indivīda nespēja samērot zināšanas ar mainīgo un reālo dzīvi, dvēseles pelēcība un valodas mazspēja kā otrs mīts vai galējā robeža, tuvināšanās kurai nebūtu saistāma ne ar internacionalizāciju, ne eurocentrismu, ne globalizāciju. Parādības pārsteidz un pat apžīlšina tos, kas savlaicīgi nespēj tās paredzēt un tām atbilstoši sagatavoties vismaz uztveres līmenī (arī sava veida analfabētisms).

Mobilitāte, komunikāciju iespējas, vienotā zinātniskā valoda ir radījusi apžilbinājumam līdzīgu iedarbību, liekot uztvert pasauli kā šķietami mazu. Patiesībā līdz ar izzināšanas ātruma un apjoma pieaugumu pasaule kļūst arvien plašāka, netveramāka un tikai kultūru dialogā var veidoties sapratne. Katra sabiedrība atbilstoši savām domāšanas tradīcijām un savai dziļākajai pārlicēbai ir tiesīga veidot savu izpratni par cilvēka cieņu un attieksmi pret cilvēku sabiedrībā, attieksmi pret vidi. Vienprātības veidošana demokrātiskā sabiedrībā ir diskursa ētikas jautājums, šādā sabiedriski politiskā diskursā atkal aktuāla kļūst cilvēka cieņas koncepcija. Cilvēks kā persona atbildīgās attiecībās ar sabiedrību, kā persona, kas nes atbildību par saviem līdzcilvēkiem, citām radībām un vidi (īpašības, kas tautā dēvētas par sirdsizglītību), arvien vairāk aizslīd otrajā plānā, dodot iespēju priekšplānā izvirzīties *Homo oeconomicus*, *Homo politicus* kā ātras veiksmes, pārticības un pārtēriņa kā augstākā sasnieguma simbolam. Cik tajā ir ētiskas un morālas uzņēmējdarbības elementu, cik kriminālo – tas kļūst mazāk svarīgi, jo veiksmīgos, tāpat kā uzvarētājus, netiesā.

Šodienas nereti haotiskie un visai pārblīvītie informācijas kanāli arī sniedz zināšanas, taču nestrukturētas, un kā nestrukturētas tās netiek tālāk par nocenoto kategoriju. Haosu rada zināšanu pārmanāšanas, tālāk nodošanas metodes, nevis to saturs. Ciktāl zināšanu sniegšanu uztur skolas, tiktāl modernas sabiedrības attīstībai atbilstošas izglītības ieguve tiek vairāk vai mazāk sekmīgi īstenota. Tādi jēdzieni kā skola, metode, meistars ir ierindojami vienā kategorijā, tos vieno darbības plānveidīgums, pārskatāmība un prognozējamība, didaktiskā kompetence un mērķtiecība. Augstskolām izvirzītais mērķis ir sniegt studējošiem darbam nepieciešamās zināšanas un prasmes, attīstīt spējas patstāvīgi izmantot izvēlētajai specializācijai atbilstošas metodes, spējas atbildīgi rīkoties brīvā, demokrātiskā un sociāli taisnīgā valstī. Tas nosaka mācīšanas un mācīšanās uzdevumus – apgūt zināšanas metožu izpratnei, novērtēšanas kompetencei, spriedumu racionalitātei. Tātad – metode veido meistaru jeb tas, kurš neapgūst šos uzdevumus, atkrīt analfabētos, kaut arī izglītotos.

Cēlu mērķu un augstu ideālu izvirzīšana vienmēr ir bijusi krietni atrauta no to īstenošanas reālajā dzīvē, maz ticams, ka izņēmumi, ja arī tie būs, 21. gadsimtā te kaut ko būtiski pārmainīs. 21. gadsimts jau pašā sākumā raksturojas kā neapvaldītu dziņu un nekontrolējamu eksperimentu laiks (varbūt tiklab tos var dēvēt par izaicinājumu kā analfabētismu), kā laiks, kurā uzkrātās zināšanas un tehniskās iespējas ievērojami pārsniedz indivīda spējas ar tām tikumiski un morāli atbildīgi rīkoties. Tehniskā profesionalitāte dominē pār cilvēcisko, darba piedāvājumos Latvijā tiek pieprasītas tehniskās kompetences, absolvents vairāk tiek vērtēts kā līdzeklis, kā instruments noteiktu uzdevumu veikšanai.

Personības kvalitātes kā visaugstākā vērtība priekšplānā izvirzās t. s. vecajā Eiropā, cilvēka cieņas atzīšana te joprojām ir augstākā vērtība. Tā izpaužas pat tik ikdienišķā saskarsmē kā komunikācijas kultūra sabiedrībā. Latvijas augstskolu problēma, kas izraisa sabiedrībā, un it īpaši valdībā, pieaugošu neapmierinātību ar izglītības kvalitāti (protams, neapmierinātie tā arī nespēj definēt pašu kvalitātes jēdzienu, bet reiz izteiktām aizdomām vai domām ir lavīnas efekts), ir augstskolu distancēšanās no sabiedrības. Profesoriem ir jābūt sabiedrībā atpazīstamām un vadošām personībām, lai spētu veidot savus audzēkņus par radošām personībām. Tehniskā kompetence ir tikpat nepieciešama, cik filozofiskā apdomība, nosvērtība.

21. gadsimta izglīto to analfabētu saimes piramīdu veido humanitāri un ekonomiski neizglīto ti politiķi, naivi zinātnieki, cilvēka cieņai un cilvēcībai neaudzināti indivīdi.

Arvien biežāk izglītības forumos, it īpaši Centrāleiropā, tiek izteikta prognoze, ka tuvāko 10 gadu laikā izglītībā strauji mainīsies prioritātes, priekšplānā atkal izvirzoties vērtību sistēmai, humānismam. Cik tad tālu var aiziet no savām garīgajām saknēm, lai tās vēl barotu, ļaunais jau neradīsies tukšā vietā, pat tad, ja atlidos no Marsa. Vērtību sistēmā sakārtotu zināšanu un izpratnes pārمانojamība notiek ģimenēs, skolās – te tiek apgūtas un nostiprinātas vēlākās uzvedības normas. Tas, kas te tiek palaists garām, vēlāk ir grūti izlabojams (izglītība ir produkts, kuru nevar paņemt atpakaļ!). Masu skolas, masu augstskolas, atvērta sabiedrība,

atvērta un irstoša ģimene – ciktāl tās nodrošina nepieciešamo saikni cilvēkam ar cilvēku sava ceļa meklējumos.

E-izglītība, ja to lieto kā automatizētu, standartizētu un porcionētu barību, kļūst lietotājam pliekana un aseptiska, to lietotājs gan norij, taču kaut ko no tās sagremot sāk tikai īsi pirms pārbaudījumiem. Uz zināšanām balstītu sabiedrību grezno liels augstskolu diplomu īpatsvars sabiedrībā, taču arī pieaugoša zema komunikācijas kultūra ikdienā – gan plašsaziņas līdzekļos, gan rakstītos un runātos tekstos. Tik daudz stereotipisku nulles satura izteikumu, haotiskas vārdu plūsmas, kurai nav ne dziļāka satura, ne loģikas, ne konkrētas informācijas. Arvien vairāk tiek piedāvāts nekritisks gadījuma mirkļu un patiesības drumslu savārstījums, un to tomēr var plaši pārdot – mākslā, literatūrā, zinātnē, patēriņā, ikdienā.

Groteskā un absurdā aptaujas, diskusijas par problēmām, kur to dalībnieki pat principu līmenī nesaprot, par ko ir runa, ir viens no tipiskākajiem piemēriem neizglītībai un neaudzinātībai tam laikam, kurā dzīvojam. Eiroremonta un eirobūvniecības principu nekonekventa un vienkāršota veikšana būvniecībā ātri atsaucas uz mūsu sajūtu orgāniem mūsu mājokļos, liekot te smakt, te svīst, te salt. Nav vainojamas eirometodes, bet to neprasmīga apguve un pielietošana, pašu pamatīguma trūkums, metožu apguves mazspēja rada nevēlamo rezultātu – izglītoto analfabētu. Nevaļa vai nespēja kritiski lasīt pirmavotus, tā ir nespēja sistemātiski domāt, rakstīt, runāt. Ja jau aktuāls kļūst jautājums par dzimtās valodas mazspēju, tad cik pliekana var būt komunikācija svešā valodā.

Satraukumu Eiropas vienotajā izglītības telpā, kurā iekļaujas arī Latvija, rada intelektuālais tukšums, pieaugošais „*second hand*” jeb reciklēto atziņu piedāvājums un pārāk maza jaunradītā vērtība. Cilvēciskā kontakta trūkums, atsvešinātība sabiedrībā un strauji pieaugošām elektroniskās komunikācijas iespējām neatbilstoši zema atbildība veido galvenās jauno izglītoto analfabētu raksturojošās iezīmes. Ja varam tās definēt, tad esam pietiekami izzinājuši un varam mēģināt novērst nevēlamās attīstības tendences tur, kur tās rodas, – skolās, augstskolās vismaz. Patiesu izglītību raksturo spēja savienot tradicionālo un zinātniski tehnisko kultūru, kas to

nespēj, kaut daudziem diplomiem greznots, tā arī paliks izglītots analfabēts. Vai tad nav pašsaprotami, ka no klausīšanās vien nevar iemācīties ne klavierspēli, ne peldēt.

Atziņa par cilvēcisku kontaktu un cilvēka cieņu kā augstāko vērtību joprojām ir visas attīstības pamats un cilvēces lielākais sasniegums. Cilvēcības deficītam ir tendence strauji pieaugt, ja tā turpinās, tad savu izteiksmes jēgu zaudē makroekonomiskie rādītāji. Cilvēcību stabilizējošais elements ir ētika un morāle, ir vajadzīga savās garīgajās saknēs un pašreizējai situācijai atbilstoša politiskā morāle, kas ļautu mazināt agresiju un vardarbību sociālajā un politiskajā kopdzīvē. Vai un kā izglītība spēs dot pienācīgas zināšanas un drošas teorijas par reālo pasauli (uzsveru – drošas teorijas par reālo pasauli – tas ir grūti, bet nepieciešami!), lai mūsu kopdzīve kļūtu cilvēcīgāka – tas ir eksistenciāls jautājums.

JAUTĀJUMI. ATBILDES³

QUESTIONS. ANSWER

Ivars Lācis, Pēteris Cimdiņš

Kā ir ar izglītības sistēmu Latvijā? Tiek dibinātas jaunas augstskolas, tomēr runas par izglītības katastrofālo līmeni nerimstas.

Ivars Lācis. Pirkumu vērtēt tikai ar cenu nav gudri. Lietotājam daudz vairāk informācijas var sniegt rādītājs, kas raksturo kvalitātes (lasi – īpašību) attiecību pret cenu (šoreiz lasi – maksa par izglītības programmu). Pēc šī rādītāja (vidējojojot pa visām augstskolām, to programmām un studentiem tajās) mūsu augstākās izglītības produkti – grādi un diplomi ir gana labi. Ja jums nepatīk vidējošana, tad, 5–15% no LU labākajiem absolventiem būs tādi arī starptautiski izvērtēti. Taču beidzēju „sliktajā” galā mums neatkarīgi no augstskolas ir jārēķinās ar to, ka pieaug personu

---

³ Pārpubl. no: **Cimdiņš, Pēteris, Lācis, Ivars.** Jautājumi. Atbildes. *No: Eiropas dialogi* : [rakstu krājums]. Sast., galv. red. Igors Šuvajevs, Rīga : Eiropas Komisijas delegācija Latvijā, 2003, 3.[sēj.], 78.-79.lpp.

skaitis, kas augstskolā ierodas tikai grāda vai diploma dēļ un to iegūšanu nesaista ar godīgu darbu. Tie gan Latvijā, gan citur būs tikai „brākīgi blēži”.

Pēteris Cimdiņš. Sistēma joprojām slikti strukturēta: augstskolas, izņemot visas 5 Latvijas universitātes, kā studiju un pētījumu vietas nespēj skaidri definēt savu misiju, profilu un nākotnes vīziju, visi cenšas darīt aptuveni to pašu, ko dara universitātes, taču savu resursu (kvalificētu mācībspēku, pētījumu pieredzes un pētījumiem atbilstošas infrastruktūras) tiem nav. Valsts jaunas augstskolas vairs nedibina, tās dibina privātstruktūras kā maksas izglītības iestādes, un valsts visai nosacīti var regulēt to profilu – specializāciju, jo studējošais ir klients un pakalpojumu pircējs. Kamēr pircēju apmierina pakalpojums un pārējos nosacījumus par diploma atzīšanu augstskola izpilda, nav pamata šo uzņēmējdarbības veidu aizliegt.

Augstākās izglītības līmenis katastrofāls ir tikai valsts finansējuma aspektā – izbrīnu rada tas, kā ar šādu finansējumu vispār var sniegt kvalitatīvu augstāko izglītību. Zināšanu un pētījumu aspektā augstākās izglītības līmenis ir pietiekami augsts, vērtējot to ES valstu augstskolu kontekstā, – tas, pateicoties universitāšu attīstībai un reformām pašās universitātēs.

Kāpēc Latvijā zinātniekam ir tik zems sociālais statuss? Kā dekorācija viņš tiek izmantots, bet tas arī gandrīz vai ir viss.

Ivars Lācis. Tas ir paradokss, tāpat kā jūsu jautājums. Nederīgu atbildi jums būs gatavs sniegt vai ikviens, taču patieso mēs nezinām. Mana īsā versija: „Mēs esam pārdevuši zem cenas un ar to vēl muļķīgi lepojamies”.

Pēteris Cimdiņš. Zinātniekiem zems sociālais statuss – zināmā mērā tā ir padomju laika pagātnes mantojuma ēna un inerce domāšanā – tās privilēģijas vienīgā pareizā lēmuma paušanā visos jautājumos, ko padomju laika Zinātņu akadēmijās baudīja ideoloģiski uzticamie, – tās ir zudušas. Tomēr arī padomju laika zinātnieki tiek nepamatoti zemu novērtēti un nepamatoti kritizēti, jo sabiedrībā valda nespēja atnest ideoloģijas putas no zinātnes patiesā devuma, jaunā, demokrātiskāk un kritiskāk domājošā zinātnieku paaudze vēl tikai veidojas un piesaka sevi, taču pārāk piesardzīgi.

Jūs runājāt par informāciju, zināšanām. Bet vai gudrību var iemācīt?

Ivars Lācis. Skolotājs ir viena no Buratīno zelta atslēdziņām.

Pēteris Cimdiņš. Gudrību nevar iemācīt, gudrība ir jāpārmanto un pašam jāiemācās – ģimenē, skolā, sabiedrībā –, un šī mācīšanās turpinās visu mūžu.

Pagājušā gadsimta divdesmitajos gados Latvijā bija Apgaismības ministrija, patlaban – Izglītības un zinātnes ministrija. Kā ir ar apgaismību Latvijā?

Ivars Lācis. Normāli.

Pēteris Cimdiņš. Apgaismība Latvijā nav zudusi pavisam, ir tikai nepelnīti atstāta novārtā un uz laiku pazudusi. Arī vecajā Eiropā arvien vairāk runā par gara atjaunotni. Ir jāpaiet laikam, lai „galva atkal nostātos augstāk par māgu”, jo gars jau nemīt zem jostasvietas.

Vai Latvijā pastāv diplomu „atmazgāšana”?

Ivars Lācis. Runā, ka jā, bet savā praksē tieši saskāries neesmu.

Pēteris Cimdiņš. „Diplomu atmazgāšana” – nesaskatu Latvijā tam pamatu un pamanāmas tendences. Neskaidra naudas plūsma (atmazgāšana?) caur augstskolām, korupcija izglītībā un zinātnē – tas būtu pētāms jautājums.

Kas ir izglītības pamats – ģimene, bērnudārzs, skola? Varbūt tomēr pamats ir zinātne? Savukārt izglītošanas vietas ir ģimene, skola u. tml.?

Ivars Lācis. Zinātne pie mums atnāk, ja atnāk!, tikai tad, kad vecāki (bērnudārzs un skola daudz retāk) ir izraisījuši zinātkāri.

Pēteris Cimdiņš. Izglītības pamats – izglītotas, godīgas un pārtikušas ģimenes; valsts izglītības sistēma, kurā šīs kvalitātes var tālāk attīstīt. Cilvēkkapitāls rodas ģimenēs, valstij jāvar dot tam iespējas tālāk attīstīties – Latvijā pašlaik to nespēj.

Latvijā ir tik daudz pedagoģijas doktoru, viņu skaits strauji palielinās. Vai Latvija ir pasaules pedagoģijas lielvalsts?

Ivars Lācis. Manuprāt, jūsu apgalvojums un jautājums nav profesionāli. Pirmkārt, Latvijas ģimnāzijās pretstatā Vācijai

jūs profesorus nesastapsiet. Otrkārt, pedagoģijas doktors ir profesionālais doktors, bet šī nianse vēl nav ieguvusi akadēmiskās sabiedrības piekrišanu.

Pēteris Cimdiņš. Pedagoģijas doktori – tas netraucē ne valstij, ne sabiedrībai, jo neviens jau nevar salīdzinoši (ES kontekstā) pateikt, vai uz 10 tūkstošiem iedzīvotāju mums viņu ir par daudz vai par maz – spriedumi par to ir subjektīvi. Pedagoģis ir polivalenta kvalifikācija un ļoti nepieciešama apgaismībai Latvijā.

Latvijā skolotāji tradicionāli tiek cildināti, bet varbūt šis laiks tomēr ir pagājis? Nevis cildināt vajag, bet strādāt?

Ivars Lācis. Latvijā skolotāju skaitam, manuprāt, ir jābūt virs 30 000. Tas nav maz, katrā ziņā tas ir pietiekošs ansamblis ļoti plašam spektram. Šo skolotāju vidū ir mana dzīvesbiedre, kas skolas lietām godīgā darbā ir veltījusi 33 dzīves gadus, un mana vecākā meita Gunta, kas par sekmēm olimpiešu un jauno zinātnieku sagatavošanā, nevis Rīgā, bet Neretā, nesen no valsts prezidentes rokām saņēma Ata Kronvalda balvu. Atvainojos par skaudrumu, bet, ja manā klātbūtnē nevērīgi vai pārgudri izturas pret skolotāju „vispār”, kļūstu agresīvs!

Pēteris Cimdiņš. Skolotājus vajag cildināt, jo šis amats ir cildens. Vajag cildināt un maksāt, lai skolotājs var cildeni strādāt. Sabiedrības vērtību sistēmā Latvijā skolotāji un augstskolu mācītspēki ir nolikti nepelnīti zemu – tā parasti notiek sabiedrībās, kuras ir orientētas uz primitīvu luksa patēriņu, ātriem un primitīviem sasniegumiem, sabiedrībās, kurās šova elementi tiek vērtēti augstāk par cilvēka cieņu veidojošām pamatvērtībām.

Satura rādītājs

Priekšvārds	7
Ievads. Pētera Cimdiņa akadēmiskā dzīve un darbs. <i>Māris Kļaviņš</i>	11
Pētera Cimdiņa publikācijas	38
Grāmatas, brošūras	38
Raksti	41
Pētera Cimdiņa rediģētie un recenzētie darbi	65
Pētera Cimdiņa recenzētās disertācijas	71
Pētera Cimdiņa intervijas, diskusijas, komentāri, viedokļi u. c.	74
Raksti par Pēteri Cimdiņu	88
Personu alfabētiskais rādītājs	108
Pētera Cimdiņa darbu nosaukumu alfabētiskais rādītājs	114
Pēteris Cimdiņš fotogrāfijās kopā ar kolēģiem un tuviniekiem	121
Intervijas	137
Krusta karš pret zinātni. <i>Pēteri Cimdiņu intervē</i> <i>Guntis Feldmanis</i>	139
„Es paturu sev tiesības būt disidentam”. <i>Ar Latvijas Zinātņu</i> <i>akadēmijas akadēmiķi Pēteri Cimdiņu sarunājas Gunārs Daija</i> ...	142
Ne tikai eksotikas dēļ... <i>Ar ekologu akadēmiķi Pēteri Cimdiņu</i> <i>sarunājas Ojārs Sarma</i>	150
Cimdiņš – gatavs apēšanai: „...ja kāds negrib vairāk kā spēj, tad viņš paliek zem savu spēju robežām”. <i>Pēteri Cimdiņu</i> <i>intervē Vita Pētersone</i>	159
Kamēr pastāvēs noslēpums, pastāvēs pasaule. <i>Ar Pēteri Cimdiņu</i> <i>sarunājas Ina Eglīte, Guntis Rozenbergs un Egils Zirnis</i>	168
Izglītotais analfabēts	
Ievads. <i>Igors Šuvajevs</i>	186
Satraukums Eiropas izglītības telpā. <i>Pēteris Cimdiņš</i>	187
Jautājumi. Atbildes. <i>Ar Ivaru Lāci un Pēteri Cimdiņu</i> <i>sarunājas Igors Šuvajevs</i>	194

Contents

Foreword	9
Introduction. Pēteris Cimdiņš – a lifetime of academic tradition. <i>Māris Kļaviņš</i>	22
Publications by Pēteris Cimdiņš.....	38
Books, brochures	38
Articles	41
Works edited and reviewed by Pēteris Cimdiņš	65
Dissertations reviewed by Pēteris Cimdiņš	71
Interviews with Pēteris Cimdiņš, discussions, commentaries et al.	74
Articles about Pēteris Cimdiņš	88
Alphabetical index of personalities	108
Alphabetical index of works by Pēteris Cimdiņš	114
Pēteris Cimdiņš in photographs with colleagues and close ones	121
Interviews	137
A crusade against science. <i>Guntis Feldmanis</i>	139
I reserve my right to dissent. <i>Gunārs Daija</i>	142
Not just for the sake of being different. <i>Ojārs Sarma</i>	150
Cimdiņš is ready to be served for dinner – as the main course! <i>Vita Pētersone</i>	159
As long as there remain secrets, so too will the world continue. <i>Ina Eglīte, Guntis Rozenbergs, Egils Zirnis</i>	168
Educated illiterate	
Introduction. <i>Igors Šuvajevs</i>	186
Commotion in the European education sector. <i>Pēteris Cimdiņš</i>	187
Questions. Answers. <i>Ivars Lācis, Pēteris Cimdiņš</i>	194

*Latvijas Zinātņu akadēmijas
akadēmiķis profesors
PĒTERIS CIMDIŅŠ
Biobibliogrāfija*

Sastādītājas: *J. Klebā, L. Lāce*
Bibliogrāfiskā redaktore *D. Ivbule*

LU Akadēmiskais apgāds
Rīga, Baznīcas iela 5, LV-1010
Tālrunis: 67034535

Iespiests SIA „Latgales druka”
Rēzekne, Baznīcas iela 28, LV-4601
Tālrunis/fakss: 64625938